Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

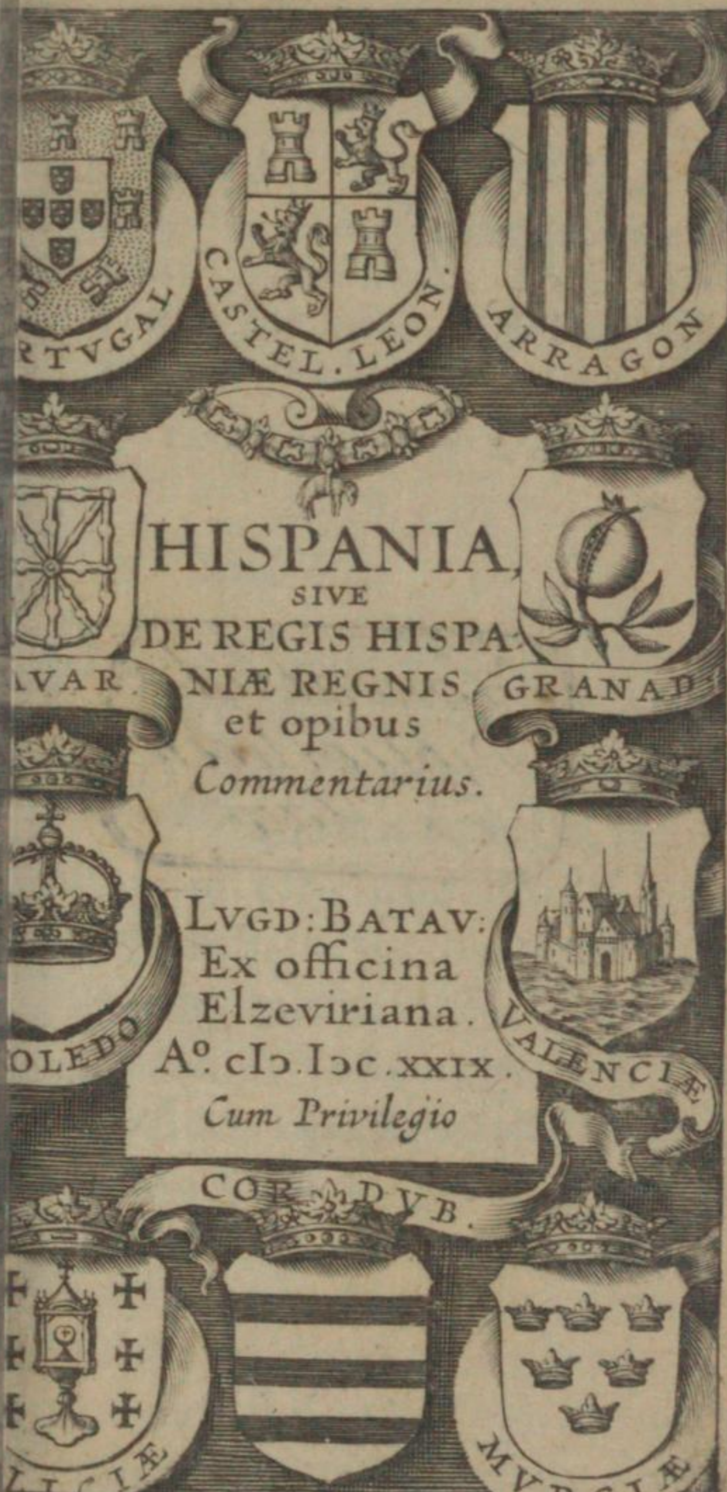
Elzevier

X 120

KW 224 D 23

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

HISPANIA, SIVE DE REGIS HISPANIÆ REGNIS et opibus *Commentarius.*

LVGD: BATAV:
Ex officina
Elzeviriana.
Aº. cIↄ.Iↄc.XXIX.
Cum Privilegio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Koninklijke
Bibliotheek
te 's Haage.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Nobiliſſimo, Ampliſſimo, Conſultiſſimoque Viro,

D. EDVARDO POWELLO

Equiti Baronnetto, Sereniſſimi MAGNAE BRITANNIAE REGIS ſupplicum Libellorum Magiſtro, Affini ſuo honorando.

IOANNES DE LAET

S. P. D.

Vir Ampliſſime

SVmmorum Principum primò, deinde & Procerum qui ipſis à Sacris conſiliis ſunt, officium eſt, non modo Regnorũ & Principatuum, quibus ſummus rerum Arbiter ipſos præpoſuit, condicionem probe noſcere, quidque in illis validum, quid debile ſit, ad unguem ſcire, ſubditorum ſuorum ingenia & mores, vires denique & facultates accurate penſitare; ſed etiam vicinorum Principum, atq; adeo longin-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

quiorum, cum quibus aut pacem colunt, aut bellum gerunt, ſtatus, ad eundem modum diligenter examinare. Id quo fieri poſſit modo, in ampliſſimis Regis Hiſpaniarum Regnis atque dominiis, hoc libello adũbrare conatus ſum. In quo, primò ſingula illius Potentiſſimi Regis Regna atque Dominia (Regno Neapolitano & cæteris illius ditionibus in Italia, de quibus alibi jam egi, & Burgundia, Belgiciſque provinciis ſolum exceptis) compendioſe deſcripſi, & quid in illis robuſtum, quid invalidum ſit, obiter deſignavi: deinde ſubditorum mores atque ingenia, prout à probatis authoribus produntur, bona fide expreſſi: tertiò regimen civile & politicum adumbravi, Regũmque ſeriem & connubia, nec non Primariæ Nobilitatis digni-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

dignitates & cenſus expoſui: denique Regis potentiam & ærarii illius copiam atq; inopiam æqua lance expendi. E quibus omnibus liquido patet, Hiſpanici imperii corpus quidem maximum & longe ampliſſimum eſſe, ſed membris longe lateque disjectis, non bene compoſitum; & mole ſua laborare, omniumque ictibus ubivis pene expoſitum eſſe: quumque Rex hic plurimum alieni poſſideat, multosque populos perquam invitos duro ſervitio premat, denique omnium pene aliorũ Principum aut odium meruerit, aut invidiam merito metuere cogatur, quorundam etiam arma in ſe provocarit; manifeſtum eſt, vel integris ærarii ſui nervis, tot ſumptibus totque ſimultatibus vix parem eſſe poſſe: ut ex illo proclive ſit judicare, ærario

 illius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

illius adeo exhauſto, & domi-
niis illius hæreditariis incola-
rum infrequentia tam inſigni-
ter laborantibus, nullum ipſi
præſidium ſupereſſe quam in
Theſauris Indicis, quibus
principalium miniſtrorum in
æmulis Regnis fidem quotidie
labefactat; atq; in doloſis con-
ſiliis quibus Principes ſibi ſu-
ſpectos aut infenſos, inter ſe
committit, ut ipſe interim vires
recolligat, & illos mutuis ar-
mis conquaſſatos, aut obno-
xios reddat, aut inopinantes
opprimat. Sed hæc Principibus
penitius ſcrutãda & cautius vi-
tanda relinquo. Quod ſupereſt,
Vir. Ampliſſ. Deum Opt. Max.
ſupplex veneror, ut te cum le-
ctiſſima tua conjuge diu inco-
lumem & florentem conſervet.

Lugduni Batavor. Anno S.
cIɔ Iɔ cxxviii. ſub finem
Decembr.

IN-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

INDEX

Capitulorum quæ hoc libello continenter.

I.

HISPANIAE *Chorographica deſcriptio è probatiſsimis quibusque Authoribus excerpta.*

II.

iſpaniæ Cœli Soliq; qualitates è quibus & opes æſtimari poſſunt.

III.

'iſpanorum ingenia & mores.

IV.

ncolarum Hiſpaniæ pro amplitudine Regni paucitas & illius cauſæ.

V.

'egimen Politicum & civile Hiſpaniæ.

VI.

)e Regnis & Provinciis quas Rex Hiſpaniarum poſsidet in mari Mediterraneo.

VII.

De Inſulis Canariis quas Rex Caſtellæ nomine poſsidet in oceano Atlantico.

VIII.

De oppidis & Provinciis quas Rex Hiſpaniarum nomine Regni Portugalli: poſsidet in Africa & mari Atlantico.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

IX.
De oppidis & Caſtris quæ Rex Hiſpania niarum, Portugalliæ nomine poſside in Aſia atque India.

X.
Provinciæ & Vrbes quas Rex Hiſpania rum, Portugalliæ nomine poſſidet i Braſilia. Ex Nicolao Oliveira.

XI.
De Terris quas Rex Hiſpaniarum, no mine Caſtellæ, in America poſſidet

XII.
Regum Hiſpaniæ Series.

XIII.
De familia Regia & quomodo totius Hi ſpaniæ compos facta fuerit.

XIV.
Navarræ Regnum quomodo ad Hiſpa num pervenerit.

XV.
De Succeſſione Regis Caſtellæ in Re gnum Portugalliæ. Ex Hieronymo Coneſtagio.

XVI.
*Regum Hiſpaniæ connubia & liberi in de ab Henrico II. & ann.*cIↃ ccclxix. E Nobiliario Genealogico Alonſo Lopez de Haro.

XVII. *Pro-*

XVII.

roceres & Nobiles familiæ Hiſpaniæ. Ex eodem Nobiliario.

XVIII.

obiliſſimarum Hiſpaniæ familiarum Sylloge, in qua earundem dignitates & cenſus explicantur ordine Alphabetico, ut Lectori conſulatur.

XIX.

obiles familiæ Portugalliæ.

XX.

De Pontificibus & Prælatis Hiſpaniæ & illorum annuo cenſu.

XXI.

egnorum Hiſpaniæ monetæ & Computandi ratio.

XXII.

Reditus Regni Hiſpaniarum quibus rebus conſtent.

XXIII.

Reditus annui Regis Hiſpaniarum.

XXIV.

Reditus annui Regni Portugalliæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

XXV.

Expenſarum Regis in ipſo Regno Hiſpaniarum ratio.

XXVI.

Iudicium Io. Boteri *de Potentia Regis Hiſpaniarum.*

XXVII.

Iudicia aliorum & ſimul cenſura judicii præcedentis.

XXVIII.

De Ærarii Regis Hiſpaniæ inopia illiuſque cauſis.

I. HI-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

I.

ISPANIÆ CHOROGRAPHICA ESCRIPTIO,

probatiſſimis quibusque Authoribus excerpta.

EXTREMA terrarum ad Solis occaſum eſt Hiſpania, quæ naturæ ſolertis ingenio velut alter orbis, partim Pyreneis ntibus, partim Oceani æſtibus conitur. Ejus longitudo, (auctore Strae) ſex millia ſtadiorum, latitudo ıque millia, ubi latiſſima eſt comtitur. Appiano in Ibericis, tam ladine quam longitudine ſua decem . ſtad. explet: à cujus calculo Pliſ non multum diſcedit, nam mill. ctuaginta duo M. P. in longitudine ere oſtendit; latitudo ejus inæquaeſt. Aliis duo mill. quingenta & ıaginta milliar. in ambitu habere tur.

ſpania omnis Roman. temporibus, primum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

primum in duas provincias divi
citeriorem & ulteriorem, ſep
utramque nobiliſſimo flumine
Labente tamen ævo, & provin
terminis mutatis, tres effectæ ſu
teriore in Bæticam & Luſitanian
ſa; citerior vero etiam Tarraco
eſt appellata, à Tarracona urb
tum primaria. His tribus Hiſpani
vinciis duæ ſunt additæ, Conſ
magni imp. temporibus, Cartha
ſis & Gallæcia. Romanorum d
imperio inclinante Gothi Hiſp
ſui juris fecerunt: quibus devi
pulſis Saraceni illam inundaru
pene totam poſſederunt. Qui
variis temporibus varias illius
amiſerunt & poſtremo omni Hi
pulſi ſunt, Granatenſi Regno d
auſpiciis Ferdinandi & Iſabellæ à
ris recuperato.

Superiori denique ævo Hiſpa
duodecim Regna fuit diviſa; Leg
Caſtellæ antiquæ & novæ, Arrag
Portugalliæ, Navarræ, Granat
lentiæ, Toleti, Gallæciæ, Algarbi
Murtiæ, Cordubæ. Ex quibus
quinque majoris famæ nomi
fuerunt, & continuam habuerun
gum ſeriem. Ea autem tandem
contracta ſunt; Arragonenſe ſu

Ca

launia & Valentia comprehende-
ur; Caſtellanum ſub quo Biſcaia,
, Aſturia, Galæcia, Eſtremadura,
luzia, Granata, Murtia, utraque
lla, & denique Navarra; Portu-
um ſub quo Algarbiorum. Nunc
ngulis porro dicam.

CATALAVNIA.

RMAE ttiangularis eſt, extendi-
urque à Salſas ad Iberum, longa &
pene iter tridui; Hieron. Paulus in
itudinem ferme centum ſeptua-
a millia porrigi ſcribit; in latitudi-
ubi major, centum triginta: con-
quinquaginta & ſex partim civi-
, partim municipia muris cincta.
tates ſunt IX. Perpinianum, Gi-
la, Vrgel, Vic, Silſona, Lerida, Bar-
na, Tortoſa, Tarracona; pagorum
erus magnus eſt. In omnibus qui-
circiter ſexcenta millia animarum
erantur.

erpinianum haud multo antiquius
ngentis annis, circiter quatuor mil-
ocorum numerat (inquit *Boterus*)
ntos vix ulla alia civitas præter Bar-
onam. Vrbs (inquit *Nonius*) tribus
is trans Pyreneos montes ſita loco
no, niſi quod meridiem verſus in
um leviter aſſurgat, cui arx immi-
net:

net:alluitur amne Theti,cujus p
tra muros recepta eſt. poſt ul
Gallorũ obſidionem ann. cIↃ IↃ
muros egregiè communierunt i
additis nonnullis propugnacul
ſtellum autem illius cætera Hi
facile præcellit. Lanificii hic freq
opifices; urbs ipſa inter amœni
Hiſpaniæ numeratur, licet aura
ma de cauſa maximas mutation
tiatur, & uti univerſa quoque N
nenſis provincia, ſævis ventorum
binibus obnoxia ſit.

Girona olim *Gerunda* aſſurgi
tumulo, antiquo muro circum
triquetra forma; alluitur flumin
da, vulgo *Ontiar.* quod ſe alteri f
ni immiſcet ab incolis *Ter* vocat
foſſas oppidi implet, quod ideo &
nitiſſimum eſt. Vrbs licet parva,
cum tamen mercatorumq; nume
locuples.

Vrgel ſub montibus Pyreneis
gione quondam Ceretanorum. M
Siculus Ilergetum quondam civit
fuiſſe ſcribit in fructifero ſolo ſita

Vicq, eius regio(inquit *Boterus*)
ra & pene deſerta,incolę autem in
& inurbani,ignorantia & ruditat
cæteris Hiſpaniæ populis ſingu

Lerida antiquitus *Ilerda*, ſita
n-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

odico colle (inquit *Nonius*) qui pau-
tim in vallé deſinit, ad Sicoris amnis
pas; urbis muri è vivo ſaxo ſtructi,
des non contemnendæ: ſuburbano
gro, Bacchus, Ceres & Pomona mi-
um in modum favent: nec Pallas fœ-
undam oleam invidet: Cathedrale
emplum affabre extructum eſt editio-
i urbis loco. Epiſcopali dignitate à
ultis ſeculis ornata; uti & Academia.
icet urbs felici ſatis ſit ſolo, uberiores
amen quæſtus ex ſalſamentis & ſalitis
iſcibus percipit: nebuloſo per hyemem
œlo taxatur. Ilerda (inquit *Mariana*)
 arduo colle ſita eſt objecto ad Septẽ-
ion. tumulo, unde tormentis peti po-
ſt ad nonnullã munitionis injuriam.
rientale latus Sicore alluitur, qui flu.
aulo inferius Cingæ confuſus non
agno intervallo in Iberum evolvitur.
Barcino, hodie *Barcelona* ſita in agro
aletano, loco campeſtri (*Nonium* au-
s) multis hinc inde villis conſpicua;
uro cingitur ex laterculo coctili,
uem turres opportunis locis diſpoſitæ
terſtinguunt; foſſam habet latam &
rofundam. Domus ſunt ex vivo ſaxo
onſtructæ, quas hortorum amœnitas
gregie ornat. Plateas habet latas &
pertas, quod in Hiſpania rarum, cloa-
arum beneficio mundas. Mercimoniis
imprimis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

imprimis floret & opificum induſt
vini, leguminum & hortenſium f
ctuum ferax; frumenti oleique ind
ſed defectum hunc vicini abunde ſ
plent. Inter geminos amnes ſita eſt,
ſub incolarũ pene oculis mari ſe inf
dunt. Ab Oriente Betullus Melæ,
die *Beſons*, ab occidente Rubricatu
Non procul ab urbe mons ſe atto
prærupte altus, vulgo *Monyui*, in
hauſta & perennis lapicidina. urbs
colis frequentiſſima eſt & opulenti
ma, nam in urbe optima vitra confl
tur; pilei, cultellique conficiuntur. H
ronymus Paulus qui peculiarem co
mentarium de hac urbe ſcripſit; Am
tum illius circiter xxv ſtadiorum
ſcribit Neapoli magnitudine æmula
ſed frequentia civium & advenar
inferiorem. vicinum mare hodie
infeſtum.

Tortoſa Ptolemæo *Derioſa*, urbs
Iberum ſita. Agro perfertili nobilis; e
pleniorem deſcriptionem videre
apud Luc. Marineum. lib. 16.

Tarracon nobiliſſima citerioris
ſpaniæ urbs. duo millia ædium po
capere (inquit *Boterus*) licet tant
quingentas habeat; omnibus ad vita
& voluptatem neceſſariis affluen
Ager frumenti, olei, pecoriſq; abund

vi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ni laudatiſſimi ferax ; multa hic an-
quitatis viſuntur monumenta. Ar-
hiepiſcopatum habet percelebrem.
Ad Catalauniam pertinet Ruſcino-
enſis comitatus ab aliquot ſeculis Hi-
aniæ annexus, nomen illi dedit anti-
ua Romanorum colonia; ſolebat hæc
rbs eſſe, ubi nunc caſtellum quoddam
t ejuſdem nominis, media leuca à
erpiniano, quæ urbs hodie Comita-
us caput. Concluditur hic Comitatus
ter duo Pyrenei veluti brachia, quo-
um unum ad Salſas, alterum ad Illi-
rim tendit, hodie *Colibre*. defuncto
erardo Comite Ruſcinonenſi abſque
erede anno M. C. LXVIII. ad Alfon-
m IX. Arragoniæ Regem devolutus
t. Sed Ioannes II. Arag. Rex. ærarii
opia compulſus, Ludovico XI. Gal-
r. Reg. trecentis aureorum millibus
unc Comitatum oppignoravit: quem
arolus VIII. ann. CIↃ CCCC XCIV; Ferdi-
andoRegi reſtituit non alia condicio-
e (ut ſcribit *Boterus*) quam ne illi in
egno Neapolitano ſubjugando, im-
edimento eſſet. Sed *Mariana* lib. XXVI.
oc quoque fœderis tabulis perſcri-
tum ait ; ne Ferdinandus R. filias cui-
uam principi jungeret, niſi ex Galliæ
egis voluntate.
Arx Salſas campeſtri loco ſita &

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

egregie munita & propugnaculis in-
ſtructa,ut hoſtiles impetus contemnere
videatur. Tali vero arte hæc propugna-
cula diſpoſita ſunt, ut non una ſed plu-
res arces videantur: ſubliciis enim pon-
tibus ita ſunt diſtincta, ut uno capto
nihil damni hinc reliqua accipiant: aër
hic peſtilẽtior æſtate ob vicinas paludes.
Ad oram præterea maris aliquot oppi-
da & portus viſuntur cum ſuis portu-
bus,aut ſtationibus;quæ magis neceſſa-
riæ ſunt (inquit *Boterus*) quam tutæ
quia & anguſtæ ſunt & variis ventis
expoſitæ.

Helna urbs epiſcopalis, olim ca-
ſtrum Helenæ, ubi Conſtans impera-
interiit.

Colibre olim Illiberis, magnæ quon-
dam urbis & magnarum opum tenue
veſtigium.

Roſæ vulgo Roſes: Rhoda ut puta-
tur Livio.

Ampurias olim Emporiæ, maritima
urbs inter Tarraconem & montes Py-
reneos.

Palamos atque Blanos.

Porro inter nobilia Catalauniæ loca
cenſetur Cardona, Ducatus caput: hic
mons eſt cujus terræ farinæ eſſe videntur,
tur, & fons cujus latices vinum ru-
brum. Sed principales illius divitiæ, ſa-

parti-

ırtim cryſtallinus, partim cæruleus, ridis, croceus, ruber & aliorum co-rum, ſed qui contuſus candidus eva-at; perenniter creſcit, & licet ſalſiſſi-ius ſit, in ambitu tamen multæ plantæ : præſertim pini creſcunt.

Inter loca Sacra; monaſterium mo-achorum Ciſtercienſis ordinis, *Poblet-* vulgo, divitiis eminet; mons Serra-us vero Benedictinorum, opinione nctimoniæ.

Catalaunia duo habet munimenta ontra Franciam, Perpinianum & Sal-as de quibus ſupra. Eſt & tertium ad ram maris, licet inutile (inquit *Bote-us*) *Peniſcola* dictum, in ſcopulo py-amidali ſitum & pene undique mari inctum. Benedicti XIII. latibulo nobile, um Romana Eccleſia ſchiſmate labo-aret ſub Sigiſmundo Imperatore.

Denique in Catalaunia, ſecundum *Boterum*, ſunt Ducatus unus, nimirum Cardonæ; tres Marchionatus, unde-cim Comitatus, multæ Baroniæ & Dominia cum mero & mixto imperio: longè autem populoſior eſſet, niſi ni-mius amor libertatis, animos ipſis tol-leret, quo fit ut agriculturam & pe-cuariam atque adeo mechanicas artes viles ducant; unde non fruſtra creditur in hac provincia ſupra centum millia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Gallorum aut Gallicæ originis hab
tare.

Irruentibus ſub Honorio & Theo-doſio in Hiſpanias barbaris, captaque & diruta à Vandalis ejus tractus inſi-gniore urbe Tarracone, ſuccrevit ha-bitatoribus Barcino: paruit poſthæc Goticæ genti & Alanis, ut reliqua Hi-ſpania. Goticam deinde gentem poſt ducentos annos in mores latinos pœne trãsformatam, ſed diuturna pace præ ſegnem, plurimoque luxu & variis & flagitioſis etiam libidinibus enervatam evertêre Sarraceni & Maurorum per-miſtum genus. Recepta deinde ſub Ca-rolo & Ludovico Auguſtis Barcino, à principibus gubernari cœpit, qui Co-mites appellati ſunt; junctis deniq; Ar-ragonenſium & Catalaunorum impe-riis, ſub Innocentio II. conſpicua cepit incrementa; captis præſertim Baleari-bus, pulſiſque è præculto agro Valen-tiæ Afris; quo tempore mercaturæ pa-riter & militiæ dedita Barcino, brevi-que hoſtium ſpoliis & commerciorum lucris amplificata, inter primas Hiſpa-niæ iterum & celebriores Europæ con-numerari cœpit; continuata uſque ad noſtra tempora gloria.

ARRA-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ARRAGONIA.

ARragonia (inquit *Boterus*) ad ortum terminatur flu. Cingia; ad occiden-
em montibus Cauno & Molina, ferri
netallis perquam nobilibus; ad ſepten-
rion. flu. Ibero; ad meridiem Braban-
æ jugis. habet præter Cæſar-Auguſta-
am Metropolim, hæc oppida; Balba-
tro, Hueſcam, Iacam, Tarrazzonam,
lbarazin, Tervel; & circiter ſeptuagin-
a alia municipia muro cincta, pleraque
xigua & quæ non ſupra quingentas
aſas numerent: nam cum ſolum mul-
is locis nitroſum ſit & aquarum penu-
ia laboret, plures incolas uno loco
lere vix poteſt.

Cæſar-Auguſta (hodie *Saragoſſa*) ſita
ſt (inquit *Nonius*) ad amnem Iberum
oco campeſtri & patenti, in qua ſive
oli ubertatem ſive ſitus amœnitatem,
rbis nitorem & ornamenta requiras,
nihil in ea deeſſe reperies; ædiumque
plendore nulli Hiſpaniarum urbium
ecunda, quæ è laterculo coctili ut
plurimum ſunt, plateas latas & apertas
ac pontem habet egregii operis, quo
berus tranſitur. Templa majora XVII.
monaſteria XIV. & alia minora fana
& ſacella: auguſtiſſimum templum *Neu-
ſtra Sennora del Pilar.* Vrbem hanc à

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Mauris recepit Rex Alphonſus an
1118.

Balbaſtro nobilis urbs ad ripam I
ri, ager illius fertilis & olei imprin
ferax.

Heuſca olim Oſca epiſcopali digni
te prædita, Academiam habet an
quam, & à Sertorio ut volunt inſtit
tam.

Iaca hic Philippus II. arcem qui
que propugnaculis haud ita amp
communivit, dubium an contra Fra
cos, an contra Arragonios tum tum
tuantes.

Albarazin urbs (quam veteres L
betum Turiamve dixerunt, inquit *M*
riana) in tumulo ſita eſt & egregie
natura munita.

Tervel opulenta civitas & mercat
ria, habet Epiſcopatum.

Tarrazona (inquit *Nonius*) in C
ſtellæ & Arragoniæ limitibus ſita, no
procul à monte Cauno, quem incol
Mancayo vocant: camporum gleb
feliciſſima & annonæ copia abundan
epiſcopali dignitate à multis ſeculis o
nata.

Calataiud vel Calataiuba non pro
cul antiqua Bilbili à Mauris exſtructa
ex præcipuis Arragoniæ hodie urbibu
ſubdita Taraſſonenſi Epiſcopo, ſolun

habe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

habet fœcundum, frumenti, vini,olei, frugiferarumq; arborũ patiens; omnis generis opifices alit: in convalle poſita, Salone flumine alluitur. Præter has civitates ſunt alia quinque in Arragonia municipia, quę civitatum privilegiis gaudent, *Tauſte*, *Exea*, *Sadava*, *Sos*, *Onacaſtiglio*.

Iacæ vicinum eſt monaſterium S. Ioannis *de pegna*, ubi monumenta Regum Sobrarviæ viſuntur, cuius regni caput fuit Aynſa; unde ſeſe diduxit in Ripagorziam, & poſtmodum complexum fuit (inquit *Boterus*) Comitatum Arragoniæ, ita dictum à flu. Aragone, quod prope Iacam labitur: & limitibus ſenſim productis in regnum evaſit, abſorptis regnis Sobrarviæ & Ripagorzię: Ripagorzię caput eſt Benavare cum aliquot municipiis, (inter quæ eſt Venaſq;, & Rode) & circiter trecentis ſexaginta pagis; & in Sobrarvia ſexaginta.

VALENTIA.

VALENTIAE regnum (inquit *Boterus*) patet in longitudinem LX. in latitudinem, ubi maximè XVII. leuc. continet quatuor civitates, ſexaginta municipia muris cincta, & mille pagos, triginta quinque amnibus qua parvis qua magnis rigatur, quorum quinque

principales Migliar, Morvedre, Guad-
viar, Xucar, Segura. Inter Guadalviar
Xucar viſitur famoſa Albufera, t
leucas longa, unam lata, plena cann
to, grata piſcibus habitatio. præſert
anguillis, ſed magis avibus paluſtrib
Regnum hoc incumbit duobus ſin
bus, inter quos promontorium em
net, quod antiqui Hemeroſcopium
Artemiſium & Dianium & Ferraria
dixerunt, hodie puto Imperatoris Co
nu appellari. Alter ſinus Sucronen
dicitur à flu. Sucrone, alter Ilicitanu
ab Illice municipio grandi hodie Al
cante. Portus habet Vineri, Deniæ, Xa
biæ & Alicantæ. Regnum univerſum
circiter centum millia familiarum pu
tatur continere, qua veterum Chriſtia
norum, qua Maurorum converſorum
quos vocant Moriſcos; quorum in
hoc regno major numerus quam alib
in Hiſpania. Baptiſmum quidem rece-
perunt, ſed cum impune licet, ritu Ma-
humetano vivunt: optimi ſunt agrico-
læ & locis ripeſtribus & irriguis dele-
ctantur, parci admodum in victu atque
veſtitu. Regnum in quatuor regiones
dividitur, quarum prima à finibus Cata-
launiæ pertinet ad Migliares. montibus
magna ſui parte aſpera, cæterum ſerici,
olei, vini, pecorumque dives. Continet
magiſte-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

giſterium S. Georgii & plâniciem
cundiſſimam, ubi ſunt Benicardo,
Mattheo, Caſtellone ampla muni-
ia.

Secunda à Migliares ad Morvedro,
ntinet inter alia, Villareal & Borria-
m in planicie montibus cinctam,
eterquam ad mare mediterraneum,
ltis fontibus & rivis irriguam.

Tertia à Morvedro ad Molinellum,
qua parte flos regni, Segorbia, Valen-
, Villar, Livia, Xelua, Xativa, Alzira,
nifagio, Carcaſens, Gandia, Oliva, Al-
dia, Alcoii & multę valles fructiferę.

Quarta à Molinello ad Seguram, in
a ſunt municipia Xixono, Denia, Sa-
, Alicante, Biar, Elche.

Valentia (inquit *Nonius*) Hiſpaniæ
erioris nobiliſſima & amœniſſima
s, à mari tantum III. M. P. diſtans,
ad amnem Turiam; cœli ſolique
ti temperie nulli cedit, nec felici
mpaniæ inferior: Lanificium hic di-
entiſſime excolitur. Incolæ feſtivi &
gantis ingenii. Valentia (inquit *Ma-
na*) in Edetanis ſita eſt, ad maris lit-
, locis irriguis atque amœniſſimis,
ventu læta, commercio exterarum
tium & civium frequentia atque
gantia peræque noſtra ætate atque
eriori nobiliſſima.

Morvedro Sagunti reliquiæ, oppi[...] II. M. P. à mari remotum *Xativa* [...] regni Valentiæ, non procul ab ipſa [...] lentia. Sita eſt in editiori colle, & [...] mine Sucrone alluitur: fontibus [...] berrimis, arborum fructibus & pr[...] tim malis punicis abundat: lauda[...] mi tenuiſſimiq; lini proventu cele[...] tria millia focorum à *Botero* conti[...] dicitur.

Denia oppidum ad rem maritim[...] opportunum; cum enim in colle [...] ſtructum ſit, ſpeculam etiam habet [...] ri imminentem, quæ longinquum [...] vigantibus proſpectum præbet. H[...] Marchionem: cccc & quinquagint[...] corum eſſe dicitur à *Botero*, cum ar[...] à natura & ab arte munitiſſima. D[...] habet portus, qui multum à merca[...] ribus frequentantur.

Biar optimi & candidiſſimi m[...] copia nobilis.

Secundùm regni oram maritim[...] Carolus V. circiter viginti ſeptem [...] res locis opportunis fabricari cura[...] in quibus duo pedites & unus e[...] jugiter excubant, ut piratarum [...] hoſtium adventum ſpeculentur & [...] colis obnuncient.

MVRTIA.

MVRTIAE regnum ſecundùm ſinum Virgitanum extenditur à omontorio de Palos, ad promonto- ım de Gates: Secatur à duobus flu- is Segura & Guadalentino; ad ripam guræ ſita eſt Murtia regni caput; ſu- aGuadalentinumLorca municipium ande.

Murtia (inquit *Nonius*) regni caput, ta in planicie, amœniſſima regione, uam Staberum amnis interfluit (alii etabim vocant) & derivatis hinc inde vulis agros irriguos facit: malis ci- eis conſiti campi;ſed bombycum præ- puus proventus,& ſericæ veſtis copia. *Cartagena*(olim Carthago nova)urbs uondam ampliſſima, nunc neque randis neque bella:portum tamen ha- et ampliſſimum & tutiſſimum; ibi- em & Scombrorum piſcatio opulen- a,à quibus inſula objecta quæ portum oncludit,Scombraria dicitur; & in di- ione illius maxima copia ſparti naſci- ur. *Nonius* ſcribit à Philippo II. reſtau- ari cœpiſſe, ne à piratis aut Turcis ccuparetur.

Sex leucis à Cartagena verſus occi- lentem ſitum eſt caſtellum Almacar- on, ubi ingens aluminis copia reperitur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ritur, è qua dux Eſcalonæ & Marc... Velæ maximum capiunt emolum... tum.

Reliqua nobiliora loca ſunt Gua... mar, Portilla, Vera olim Virgi und... nui nomen; Muſlacra.

GRANATA.

GRANATAE regnum patet in l... gitudinem LX, in latudinem vigi... quinque, in ambitu ducentas trigi... leucas à finibus Murtiæ ad Anda... ziam. Cum Mauri hoc regno potir... tur, incolis frequentiſſimum erat; q... tuordecim continebat civitates, mu... cipia muris cincta nonaginta ſepte... regibuſque ſuis quotannis ſeptinge... millia Coronatorum pendebat: ho... neque tam incolis eſt frequens, neq... locuples: Secatur à duobus fluv. Xe... & Darro.

Granata (inquit *Nonius*) omniu... Hiſpaniæ urbium maxima; multis c... libus diſtincta, inter quos gemini cæ... ris altiores cõſurgunt, quos amnis Da... rus per mediam vallẽ fluens interſeca... in quatuor regiones, ſitu quaſi ſepar... tas dividitur. Prima in qua maximu... templum Granatæ nomine gaudet: S... cunda Alhambra, in qua regium pal... tium vetus vermiculato opere & in...

menſ...

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

nſis ſumtibus exſtructũ: novum hic atium Hiſpaniarum reges exſtruxe- nt magnificentiſſimum & amœniſ- no undiquaque proſpectu: Tertia eſt veſim duobus collibus ornata, ma- a hic ædium frequentia, ſolis olim uris incolebatur, qui agricultura & ci textrina victitabant: Vltima An- aerula ædium frequentia, & ſtru- ra cæteris non inferior, ſitu plano. bitu ſuo urbs circiter XII M.P. com- ctitur, tota undiq; muris cincta & ppugnaculis mille triginta ornata, is temperies hic ſaluberrima; opifi- m frequentia, qui ſerico texendo vi- ant quanta ſit, vel ex eo colligi po- t, quod è ſolis mori arboris foliis, ibus bombyces veſcuntur, præter ltas ſerici libras, Regibus triginta llia aureorum quotannis in vectigal lant. Epiſcopali dignitate inſignita : juridicus etiam hic conventus ce- errimus habetur.

Præter Granatã habet hoc regnum mediterraneis Guadix, & ad oram aris Almeriam & Mallagam.

Guadix novem leucis à Granata in tioſa planicie ſita undique aſperri- s montibus cincta, quam quatuor niculi ſecant, pecoris, vini, frumen- & fructuum divites; ſed ob frigus

neque

neque aurantia mala patitur nequ
leam.

Almeria loco commodo ſita h
longe à Charidemi promontorio
fertili territorio, ſalubribus aquis,
ctibus, oleoque abundanti; ad Cæſi
Granatam reſpicit;adCaurum Alm
coram & Bacam,ad ortũ Carthagin
ad Murgim poſitã ; ad occaſum de
Alumecanam & Veleſium Malaga

Malaga (inquit *Nonius*) Empori
ſatis frequens, agro undique felic
amœniſſimo cinctum ; huc ſtatis te
poribus undiq; mercatores confluu
ut ſapidiſſimos & paſſos autumna
fructus avehant : vini & olei copia
cundũ.turribus & propugnaculis eg
gie inſtructum:armamentarium ha
omni telorum & machinarum gen
longe inſtructiſſimum;Epiſcopalis u
à multis annis. Duo habet caſtella
invicem imminentia ; ab uno ad al
rum deſcenditur inter duos muros;
perius appellatur Giblalfarro, infer
Alcazzava.

Præter civitates ſunt hic muni
pia plura , inter quæ excellunt Baca
Ronda.

Baca quondam caput Baſtetanoru
firmo muro & caſtello munita,circi
quatuor millia focorum continet.

Ron

Ronda in monte ſita undique flu-
ne cincta : ab oppido ad flumen de-
nditur quadringentis gradibus è
pe opera Maurorum exciſis.
Munda oppidum ſitum eſt quinque
lliar. à Malaga , amniculum habet,
i ſe per planiciem ſpargit, eamque
uam & amænam reddit.
n hoc regno plura ſunt loca à natu-
atque arte munita quam in reliqua
ſpania,inter quę merito commemo-
nda; *Alhama*, diſtans à Granata VII.
llarib.immenſis undique præcipitiis
aſperrimis rupibus ambitur , agro
men lætiſſimo fruitur. Salubres &
errimi hic ebulliunt fontes , tam
mperato calore,ut nudo corpori nul-
inde ſit noxa : epotam variis ægritu-
nibus & præcipue nervorum affecti-
is conferre ferunt , præſertim Mar-
o & Septembri. Thermæ hic excita-
: magnis impenſis.
Præterea *Conil, Settenil, Lazza* can-
abe dives; *Galera* ſuper rupem poſita;
rgina, Marbella ad mare , cum com-
odo portu.
Ad oram maris ſunt duo munitiſſi-
a caſtella, in quorũ uno Reges Mau-
theſauros ſuos;in altero filios & fra-
es veluti in cuſtodia aſſervabant. hoc
lmuguecar, illud Salubregna dicitur.

Zahara

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Zahara ſita eſt ſuper rupem gr
dem, unico aditu & difficili, è r
exciſo, & caſtello in vertice rupis.

Antiquera caſtellum in medio
gni,inter Granatam & Rondam, l
edito ſitum & aſpero, portas ha
ferratas.Deſpicit pulcherrimam reg
nem campos, fontes, rivos & mon
in quibus optimæ ſalinæ reperiunt
quia aqua fontana & pluvia humil
ribus locis collecta, ardore ſolis in p
fectiſſimum ſalem cogitur.

Alpuxarra(inquit *Thuan*.lib.XLV
id monti nomẽ, qui ad occaſum xv
leucarum ſpatio porrigitur, x. leuc.
tus, aſper ac ferè ſterilis, niſi quib
locis miti jugo in planiciem deſcend
Mauriſcorum cura & induſtria exc
tus, ita ut fruges producat, armen
ac pecoribus abundet, & ſerici ma
mam copiam præbeat.

Cartama (inquit *Nonius*) amœnu
oppidum non procul à Malaga ad m
ximi montis radices ſitum, qui qua
tum ad aquilonem patet, ſterilis eſt
aſpretis ſiluiſque horridus, ſed adver
parte culturæ patiens & paſſim vine
conſitus, amygdala, ficuſque ſapidi
mas magna copia producit,quæ in b
reales regiones magno incolarum
molumento aſportantur.

AND

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ANDALVZIA.

NDALVZIA concluſa eſt mon-
tibus Granatenſibus & Morenæ ju-
,freto Gaditano ad meridiem, & ri-
fluminis Anæ adSeptentriones. Se-
t veluti ad portam maris mediterra-
i, beneficio freti Gaditani, quod in
itudinem (inquit *Boterus*) duode-
n milliaria patet, in longitudinem
ginti quinque. A parte Hiſpaniæ in
a cornua prominet, ſuper quæ con-
ta ſunt *Gribaltar*, *Tariffa*, *Barbatæ*:
Africæ parte totidem, ubi ſunt *Sep*-
, *Alcazzar* & *Tianger*.

Gribaltar ad radices montis Calpe,
a occidentem aſpicit, qui mons fere
tus mari ambitur, niſi qua anguſto
lle continenti jungitur, cui in oppo-
o Africæ littore objacet Abila.

Extra fretum ad Oceanum Atlanti-
m jacet inſula *Cadix*, ſeptingento-
m pedum intervallo, (inquit *Boterus*)
continēti disjuncta. In qua unum eſt
ppidum, Romanorum temporibus
rētiſſimum, nunc exiguum, & quod
tius inter opportunas ſtationes quā
lendida oppida annumerari poſſit.

Gades (inquit *Nonius*) inſula eſt ad
etis oſtia, qua Europa ab Africa diri-
itur, & unde Tyrrheni maris fauci-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

bus, oceani æſtus immittitur, ang
ſpatio à continenti & veluti flum
abſciſſa, hodierno die navigationis
neficio & ſalinis fovetur; tum ex Th
norum captura multum emolum
capit; omnis generis frugum & ge
roſi vini feraciſſima, cũ olim à co
nenti ſeptingẽtis paſſibus divulſa e
nunc ponte cum continenti jungit

Inter Gades & continentem eſt P
tus Regalis, vulgo *Puerto Real* & p
lo ultra S. Mariæ, ubi Guadalæte
amnis in Oceanũ exit. hic magna re
ritur candidi ſalis copia, quæ aliis
ropæ regnis infertur. Hinc exiguo p
montorio ſuperato S. Lucar de Ba
meda aditur, nobilis navium ſtat

Metropolis hujus provinciæ Hiſp
hodie *Sevilla*, urbs (inquit *Noni*
amœniſſima ad Bœtim amnem, m
rorum ambitu, ædificiorum ſtructu
& cultu conſpicua; ſuburbium ha
amœnum & amplum cui Trianæ n
men, ponte ſublicio urbi conjunctu

Ager vicinus planus & lætiſſim
ſummumque hic Liberi & Cereris c
tamen, ſed præcipuus olei provent
olivas muria maceratas inſigni mag
tudine tum ſuavitate ſuppeditat. P
vicini incolarum infrequentia ad m
gnam raritatem ſunt dilapſi. Huc

un

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

verſi orbis plagis, maxime vero ex
idua India, incredibiles opes adve-
ntur, unde opibus ita pollet, ut Regi
cogantur annuo ſeſquimillionem
eorum obſequii & vectigalium er-
pendere. Portum ipſi aperit flumen
tis hodie Guadalquivir, ad cujus
iſtram ripam ſedet; æſtus autem
rinus duas leucas ſupra oppidum
endit, & magnam copiam ſturio-
m & aloſarum ſuppeditat.
Secunda civitas *Corduba*, ad Bœtis
am ſita eſt; quatenus navigia pati-
; pomœrium illius ampliſſimum,
domicilia ob multitudinem horto-
n rariora; quadratæ eſt figuræ, ſed
gior quam latior: ſuburbana illius
tioſa, ita ut aliud oppidũ videantur,
xime id quod orientem ſpectat. Ad
cidentem palatium eſt regium ſuis
ris cinctum. Habet & ſub ſe Lore-
m, cum aliis 550 habitationibus, (in-
it *Boterus*.) Maximum damnum paſ-
eſt hæc urbs ann. 1589 à terræ motu,
i multa magnifica ædificia poſtravit.
Tertia *Iaen* oppidum amplum &
ulentum templis cœnobiiſq; egregie
natum: abundat vino, oleo, tritico,
ina carne, melle, fructibuſque omnis
neris; copioſum ibi ſericum; nobili-
frequens & illuſtris. Vrbs (inquit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Marinæus)ſita eſt ſub alto colle cir
muris & propugnaculis, fontes ha
amœnos.

Numerantur præterea in Andalu
centũ & octo magna municipia: no
liora ſunt A'carax, Vbeda, Baeza, Ar
var, Alcala real; Martes cum caſt
ſuper rupem, Cabra, Aquilar, Archi
na, Palma ubi Xenil fluvius in Bœ
confluit, Pegnaſter, Cermona; Eſt
frumenti dives, Vtrera, Nebriſſà u
antiqua, Arcos, Moron frumenti
ves, ſed aquarum inops.

Nebriſſa hodie Lebrixa (*Noni*
VIII. M. P. à Bœti diſtat, oppidum pe
mœnum cum vetuſta arce, agro b
tiſſimo undique cinctum.

Sequuntur quatuor maxima mu
cipia; Eciza ad ripam Xenil, ubi co
xyli & cannabis colligitur. Eceia (
quit *Nonius*) olim Aſtigi, & Auguſta
ma; ſolum undique fœcundum
compaſcuum & pecori optimum: u
de incolæ lanificio maximam oper
impendunt.

Antiquera in duas partes diviſa, qu
rum una in mõte, altera in plano ſi

Oſſuna oppidum (*Nonius*) aqua
ret; conterminus ager arborem n
lam præter oleam fert: cæterum pec
ris, meſſiumque uberrimus. Vrbs
qu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

atuor aut quinque millium foco-
u.

Xerex de la frontera urbs murorum
bitu conſpicua; ager eſt vineis, ar-
que lætiſſimus: nulla ejus portio in-
ta aut otioſa, ſed vel vitibus aut fru-
eris arboribus egregie conſitus, aut
a ſegeteque ornatus, generoſiſſima
ia fundit, quæ nõ ſolum Europęi no-
i, ſed & Indi expetunt. Moris hac in
be eſt ditioribus immenſæ altitudi-
puteos defodere, quibus annonam
ultos in annos conſervant, quos la-
lũ mole contectos, ſine peculiari Se-
torũ conſenſu aperire eſt vetitum.
Municipia cætera numerare lon-
m eſſet, minime tamen prætereun-
duo, Almaden & Marchena. *Alma-
m* in diocæſi Cordubenſi ad ordi-
m Alcantaræ pertinet, hic ditiſſimæ
nt argenti vivi venæ, *Marchena* in
nfinibus Granatæ & Andaluziæ, in
ijus agro optimi equi naſcuntur,
ios vulgo *Ginettos* vocant.

Trans Bætim *Palos* occurrit cum mo-
co portu, & mox Lucena; & trans flu-
um Tinto, Niebla; & paulo ulterius
Michaël & Aiamontium, cui boni-
is & præſtantia vini famam dedit,
ortum habet percommodum & in-
reſſum è mari ſatis altum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ESTREMADVRA.

Estremadura;Bæticæ illa pars (ind *Nonius*) quæ inter Bætim & An amnes porrigitur ; ut ſoli felicitat ubertate à Bætica ſuperatur , ita eti mutato nomine Bœturia vocatur duas olim diviſa partes , hodieque p riſque Eſtremadura dicta. Strabo i cræ eſſe telluris regionem hanc & i menſæ ſiccitatis tradit. Hæc regio cundum *Boterum* extendit ſe à C Real ad Badaioz,& à montibus Mo næ ad Tagum ſive ultimos ſines te torii Coriæ & Placentiæ.

Hujus Provinciæ Metropolis quo dam fuit Merida nunc eſt Badaioz.

Merida antiquis Emerita quond (inquit *Nonius*) Luſitaniæ Metropo ſita eſt loco campeſtri, juxta flu. Ana vulgo Guadiana, pulcherrimo ſtrati ponte: duo hic aquæ ductus fueru quorum adhuc arcus hinc inde ſpa viſuntur, multaque alia antiquita monumenta;urbs olim nobiliſſima magnam incolarum infrequentia dilapſa, priſcæ claritatis nihil præ ruinas oſtendit.

Badaioz abeſt à Merida leuc.nove olim Pax auguſta dicta , nomine co rupto à Mauris in Baxaugus primo

n Badaioz, ut Caſpar Barreiros tra-
: ſita eſt ad Anam fluvium.
n eadem provincia jacet *Placentia*
idum à Rege CaſtellæAlfonſo con-
i ann. 1178, ſolo melius quam cœlo.
Coria exiguum oppidum nec ultra
entos focos numerans, nihil illu-
ſortitum præter Templum.
Præterea municipia aliquot, Vilarta,
igillo Cazzeres, Canaveral, Alcan-
a, Oropeſa, Medellinum, alia.
Alcantara (inquit *Nonius*) ad Tagi
as ſita mirandi operis ponte præ-
ue ſpectanda, qui latitudine ſua
LXX. pedes, latitudine circiter XXVIII
mplectitur: altitudo vero aqua te-
s CC pedum eſt; totus autem pons
concamerati operis pilis ſubnititur:
aiani Imp. opus eſſe confirmant In-
iptiones antiquæ.
Noſtra ætate magnam huic provin-
e famam addidit (inquit *Boterus*)
adacanil, ditiſſimis argenti metallis,
m licet in dies ſingulos non ſupra
centos ducatos eruantur, tamen
pra tres milliones jam exhauſtas eſſe
nſtans opinio eſt.

CASTELLA NOVA.

CASTELLA duplex eſt, vetus & nova,
quæ à ſe invicem dividuntur jugis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

montium, qui à finibus Navarræ
totam Hiſpaniam ad mare uſq; me
terraneum pervagantur;ab una aut
ad alteram tranſitur Guadaramæ.

Caſtellæ novæ caput eſt *Toleti*
urbs (inquit *Nonius*) in totius pene
ſpaniæ umbilico ſita, loco aſpero
clivoſo, majorique ex parte amne T
go ambitur, à reliqua vero parte mu
validiſſimis & CL propugnaculis eg
gie munita; cœli ſolique egregia f
citate fruitur: lanificii, ſericique co
mercio opulenta. Aquæ ductus hic r
randi operis. Auguſtiſſimo & ſplen
diſſimo tẽplo nobilitatur. Agri ſolu
(inquit *Boterus*) leve & arenoſum; ra
hic pluit; rari fontes atque rivuli; q
Tagus fluit, vallis eſt admodum læta
fertilis, licet anguſtior.

Regnum hoc dividitur in Sierra
Algariam & Manciam: *Sierræ* cap
eſt *Cuença*, quæ rupes eſt (inquit *Bot
rus*) aſpera inter duo flumina & mõte
ædificiis optimis ornata & multis fo
tium ſcaturiginibus; ſuperius area
habet cui Cathedralis Eccleſia ſupe
ſtructa, & Palatium Marchionis Ca
netæ aliaque ædificia.

Algarria à Mancia flu. Tago divid
tur; frumenti, vini, olei, cannabis, croc
mellis, fructuum dives: Tajuna amn

ſeçā

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

atur. Marchionatum habet Mongiar, & ducatus Paſtranæ & Infanus & multa ampla & ſplendida municipia; quorum caput eſt *Guadalaica*, mille & quingentorũ focorum, ubi x Infantatus Palatium habet magniſum & armamentarium inſtructiſſium, ſita eſt urbs (inquit *Gaſp. Barros*) in colle haud ita edito ad ripam m. *Henares*, antiquis muris cincta t, & ædes habet ſatis commodas.

Mancia à Tago rigatur, illius caput t Civitas Regalis; Marchionatum haet Viglienæ & Prioratum Caſtellæ, & ures alias regiones & municipia.

Primaria civitas eſt *Madritum*, opdum totius Toletanæ Diocœſeos (inuit *Nonius*) fælicïſſimum, ſitum in ditiori clivo & Septentrioni majori parte expoſito, cujus radices alluit odicus amnis, vulgo Guadarrama ictus, qui ſaxeo ponte tranſitur. Situs mœnitate, aëris ſalubritate, ſoli fœunditate inter primas numerandum. yritæ lapidis toto territorio largus roventus. frequens hic receſſus & haitatio Regum. Sexto inde lapide abſt Eſcuriacum, ubi magnificentiſſinum illud S. Laurentii monaſterium. *Boterus* ſcribit nunc vix mille quinentis familiis conſtare, cum Regis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

curia hic manente viginti milli[illegible]
conſtaret.

Alcala de Henares (inquit *Non*[illegible]
ab amne Henares, qui urbis muros p[illegible]
terfluit; olim Complutum: urbs [illegible]
in planicie ſita, figura ovali, concin[illegible]
ædificijs, agro feraciſſimo: plateam h[illegible]
bet inſignem in longitudinem por[illegible]
ctam, porticibus utrimque ornata[illegible]
ſub quibus frequentes diteſque merc[illegible]
torum tabernæ: Academia denique h[illegible]
nobilis habetur.

Ciſuentes urbs à multitudine fo[illegible]
tium ſic dicta.

Medina Cæli jam olim ampla ci[illegible]
tas, & nunc Ducatus caput, ad que[illegible]
octuaginta circiter pagi pertinent.

Aranjuez locus delitioſus, à Tago [illegible]
Xarama flu. rigatur; multis fontibu[illegible]
hortis & fructiferis arborib⁹ ornatu[illegible]

Hipes, ſedulis agricolis frequens o[illegible]
pidum.

Ocanna bellum municipium ſup[illegible]
tria millia focorum numerat.

Talavera ad Tagi ripas ſalubri aë[illegible]
& ſolo fœcundo poſita eſt: ab hac i[illegible]
Prioratum Caſtellæ tranſitur.

In Prioratu Caſtellæ tredecim ma[illegible]
gna municipia numerantur, quorun[illegible]
præcipua, Tembleque, Conſuegra, A[illegible]
caſtar, ſequitur deinceps antiquiſſimu[illegible]

Vigli[illegible]

iglienæ Marchionatus, in quo ſunt
ueda, Albacete, Cinciglia, Villar, &
lemente, Vigliena.

Trans Anam jacet *Civitas Regalis*,
ı planicie ſatis depreſſa, ager illius eſt
ineis fœcundus & optimi vini ferax,
d aquæ fere inſalubres ſunt.

Almagrum huic vicinũ, magnũ mu-
icipium, ab acidis fontibus ita dictũ.

Præterea commemorat *Boterus* loca
ſe viſa in itinere, quod egit cum prin-
pe Sabaudiæ.

Ab Occana profecti, (inquit) tranſivi-
ıus per S. Crucem de Zarza; per Vetes,
aput ordinis S. Iacobi; per Cãpilium,
er Poblam, per Vtiel, & per Richenam;
ıunicipia trecentorum & octingen-
orum focorum; quorum *Richena* in
onfinibus regni Valentini ſita eſt loco
erquam delectabili. In reditu autem
iderunt Salinas Mengranillæ, ubi
ene ducentis gradibus ſub terram de-
cenditur in ſpeluncam, quæ ab im-
nenſa columna ſalis Criſtallini ſuſten-
atur, ſunt hic quoque Salinæ Infeſtæ.

Hita (*Caſpari Barrerio*) urbs Infan-
tatus, ad latus editi collis condita &
muris cincta; cum arce in ipſo collis
vertice, ad quam ab imis radicibus op-
pidi muri ſenſim aſcendunt. Circiter
quadringentas familias illi attribuit.

CA-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

CASTELLA VETVS.

CASTELLAE veteris Metropoli *Burgos*, magnis concinniſque bus ornata (inquit *Nonius*) incolæ caturæ ſtudent; templa & cœnobia bet frequentia, Epiſcopalis ſedes e ann. clↃ xcvii. Caſtellum habet (in *Boterus*) magis à natura quam ab munitum. aër hic frigidior & hu dus. Multa habet ædificia ſplendi inter quæ excellit amplitudine & dore, Palatium Com. ſtabuli. Pra hanc ſunt in Caſtella veteri; Sigue (licet ab aliis novæ attribuatur) Se via, Avila, Oſma, Vallodolid.

Siguenza urbs ſita in clivo (inq *Nonius*) muris egregie vallata & adj cta arce, collis pedem flum. Henares luit. Epiſcopali dignitate jam prid ornata. Septingentas numerat ca (inquit *Boterus*) habetq; Academia In Diocæſi illius eſt.

Molina municipium octingen rum caſarum.

Segovia (inquit *Nonius*) urbs editi loca ſita, turribus undique & prop gnaculis munita, lanificio præcip clara, nec nobilior tota Hiſpania pa nus quam hic texitur, unde incolis m gnæ opes. Atrium hic eſt viſendnm,

q

o omnium pene Hiſpaniæ Regum
gies conſpiciuntur : præcipuum ve-
urbis ornamentum aquęductus mi-
ıdi operis. Hic noſtra memoria Ger-
ınorum ope & aquarum , inventa
io cudendæ monetæ , non malleis
lliſo, ſed fuſo ac liquato , demumque
preſſo , ductili ære , auro , argento-
e. Solum fœcundum. Epiſcopatus
endidus & opimus. Septem millia
ſarum numerat (inquit *Boterus*) Pa-
iumque habet regale, ſitu & fabricæ
agnificentia nulli ſecundum.

Avila oppidum trium millium fo-
rum , in media planicie ſitum ,
iam montes ambiunt , fructibus &
æſtanti vino nobiles; ſecatur à flumi-
: Algerbe.

Oſma urbs trecentarum tantum
ſarum , habet nihilominus Acade-
iam cujuſvis pretii.

Vallodolid (inquit *Nonius*) nobiliſſi-
um Hiſpaniæ oppidum ad ripam Pi-
rgæ flum. ædificiis tam ſacris quam
ofanis, publicis ac privatis ornatiſſi-
ıũ; omnium ſcientiarum nobiliſſimo
yceo honeſtatur; aëre ſaluberrimo ,
iſi interdum obſcuris Piſurgæ amnis
ebulis fœdaretur. hortis fontibuſque
mœniſſimũ, rerum omnium copia di-
ſſimum. Reges tanquã placidiſſimum
domi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

domicilium illam lubenter frequ- tant: plurimi Hiſpaniæ Principes ædes habent proprias: inter cætera bet forum rerum venalium ampl- mum & pulcherrimum, quod amb ſuo ſeptingentos paſſus complectit *Boterus*, urbem undecim mille c numerare ſcribit, & multa magni palatia, inter quæ Comitis Beneven ni excellit : ſecat illam amnicu Sgheva ſatis amœnus, ſed aquæ ill ne piſcibus quidem ſatis gratæ.

Præter hęc oppida ſunt in Caſtella teri multa municipia, Frias, Birbieſ S.Domingo de Silos, quę Ioanni de V laſco Comiti Stabuli Caſtellæ pare Miranda, Lerma nunc famoſi duca caput, Soria, Almazzan, Barlanga: A da vaſtum municipium. *Pægna fiel*, eſt pēna fidelis, cum caſtello in vert montis & belliſſimo ad radices pala ducis Oſſunæ, Roa, Olmedo, Martin gnoz: Arenalo mille quingentoru focorum cum ampliſſimo territoric

Sepulveda ſitu à natura munit quippe excelſo loco condita & aſpe rupibus & flumine circumdata.

Pars Caſtellæ appellatur terra Campos, in qua ſunt Medina, Aguil Carnon, Palenza, alia:

Ad Oceanum habet Santander & L

redu

um magna & opuléta oppida cum
portubus, ſatis commodis, & ſinu
ius hujus plagæ piſcoſiſſimo.

LEGIO.

Egionis regnum dividitur à Caſtella
linea imaginaria ducta ab Oceano
Glianos & Columbres ad fontes
arguæ & ad flu. Durium: & inde
nſeundo per Salamancam, Avilam,
riam & Placentiam ad limites Por-
alliæ. Oppida habet Legionem,
orgam, Palentiam, Zamorram,
amancam & Cuidad Rodrigo.
Legionenſis urbs(inquit *Nonius*)hoc
o nobiliſſima & templo pulcherri-
conſpicua; auguſtum ſacrarium
bet in quo XXXVII Reges & unus Hi-
niæ Imper.ſepulti ſunt. Vrbs nullius
ne rei indiga eſt.
Aſtorga parvum oppidum ſed muni-
imum natura;agrum illius perlabi-
flu. Torto optimas trutas nutriens.
torgæ vicinus eſt Sanabriæ lacus, u-
m leuc. longus, vix dimidiam latus,
meat fl. Ter, undas volvit inſtar exi-
i maris, piſcoſus admodum. Comes
nevétanus in medio lacus magnifi-
ædes habet ſuper rupem conditas.
Palentia oppidum ad ripam flum.
rricon, antiquum & nobile, Epiſco-
patum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

patum habet, qui ditiſſimis Hiſp
annumeratur.

Zamora urbs ad ripam flum. D
pontem habet magnificum & ag
ſupra modum fertilem.; urbs eg
munita eſt, (inquit *Nonius*) totu
tractus Zamorenſis ſcatet divite
lapidis Cyanei, vulgo *Turqueſa.* I
tione illius eſt Sagiago multis ex
pagis habitata à gente ruſtica, & i
nuſta tam in ſermone, quam in
poris cultu atque veſtitu.

Salamantica Academia toto
illuſtris (inquit *Nonius*) Caſtellæ v
nunc accenſetur, fluvio Tormis
poſita, qui ſe in Durium amnem
nerat, non ſolum læto agrorum
ventu felix, ſed & Epiſcopali dign
& Equitum frequentia conſpicua.
rinaus hic ſuo tempore ſeptem m
fuiſſe recenſita ſcribit eorum qui
ris dabant operam.

Cuidad-Rodrigo à Ferrando I
Legionis condita, eo loco ubi qu
dam fuit Mirobriga, ut munimen
eſſet adverſus Portugallos.

Sunt præterea hic multa munic
inter quæ maximi momenti, V
Franca, Cacabelos, Ponferrada, V
agri copioſiſſimi caput, Ponte d
Reigna, Orzanaga, *Ledeſma* à na
ad

modum munita, & annonæ copia
es, habet ſub ſe trecentos octuagin-
ricos, qui circiter ſedecim millia fo-
um continent; Betanzos, Manſilla,
lalpando, Beneventum, Saldagna,
dina de Rio ſicco, Tordesillas, To-
vino & fructibus abundans.
Methymna (inquit *Marinæus*) co-
omento Campus, etſi ſæpius incen-
m paſſa, ſoli tamen ubertate, nundi-
& mercatorum commerciis ditiſſi-
: honorificis privilegiis à tributis &
tigalibus immunis. in qua neque
x habet officium, nec pontifex ſacer-
tium; quæ res potius mali quam bo-
cauſa eſt, propterea quod in ſacer-
tiis conferendis & magiſtratibus in-
æ plerumque crudeliſſime digla-
ntur.

GALLOECIA.

ALLOECIAE regnum olim ampliſ-
ſimum (inquit *Boterus*) hodie con-
ditur inter mare & Aviam, & regna
rtugalliæ & Legionis. Littus multis
ubus lancinatur, in quibus ſunt ſu-
a quadraginta portus, quorum capa-
ſſimi ſunt Corunna & Ferrol.
Quinque habet oppida & quinqua-
nta ſeptem municipia muris cincta.
Compoſtella non fluxæ antiquitatis

veſtigiis (inquit *Nonius*) aut rerum
ſtarum titulis tumens, ſed Hiſpania
zelaris D. Iacobi reliquiis ornata
mille focos numerat (inquit *Bote*

Lugo magnum fuiſſe oppidum,
rorum ambitus oſtendit, fontes h
aquæ calidæ, imo bullientis.

Orenſis urbs (inquit *Nonius*) ſit
amnis Miny ripas, agro non am
ſolum ſed & felici, ſapidiſſimis und
fructibus egregie ornatur, præter g
roſi & nobiliſſimi vini copiam; ca-
drale habet templum. Sed præc
urbem nobilitant, non uno loco er
pentes calidi & ſalubres fontes,
rum nonnulli ita moderati ſunt c
ris, ut corpus innoxie illum queat
ferre: alii vero tam intenſe feruent
tactus calorem aſpernetur, & ov
illis facile coqui poſſint.

Tui & *Mondogneto* licet minora
oppida, cœlo ſalubri ſoloque gaude
perfœcundo.

Cætera municipia aut ad oram
ris ſita ſunt; ut Bajona, Vigo, Ponte
dra bis mille quingentos focos nu
rans, Padro, Noja, Muros, Cea, Fi
terræ, Mongia, Corunna, Pontedeau
hortus Galæciæ, Ferrol, S. Maria, Biv
Ribadeo: aut ad ripas fluminũ ut San
Betancos Rivadavia, Monterei; Via

C-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Coronæ (inquit *Thuanus*) duplex op-
dum eſt, alterum ſuperius in declivi
ontis poſitum, arce & mœnibus fir-
atum, cui inferius, (Peſcariam vulgo
cant) ab ima parte mœnibus con-
ngitur, à cæteris partibus mari pe-
nſulæ ſpecie alluitur. Portum habet
agnæ cuiuſvis claſſis capacem. Non
ocul ab hoc oppido præſtantiſſimi
pidis ſunt fodinæ.

Marineus ad Dutii ripam comme-
orat Taurum civitatem in alto loco
noque ſitam; & rubeo vino, frugi-
s & arborum fructibus abundan-
n.

Oppida Galæciæ maritima hoc or-
ne jacent: Avila à quo oppidulo ad
arcam ſex numerantur milliaria; à
arca ad Ribadeo decem: à Ribadeo
Vivero; à Vivero ad oppidum S.
arci unum; ab oppido S.Marci ad
omontorium Ortegal ſex, pone quod
ſtellũ viſitur: ab hoc promontorio ad
deirã quatuor; à Sedeira ad Ferrol ſex:
Ferrol ad Coronnam tria: à Coronna
Inſulam Cyſargam ſex: à Cyſarga ad
ueres duo: à Cyſarga itidem ad pro-
ontorium Bellem novem aut decem;
promontorio Bellem ad promonto-
um Corianæ itidẽ duo; inter utrum-
ue autem promontorium ſinus eſt

 ad

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ad cuius dextrum latus oppidum *M*-
gia ſitum eſt. Deinque à promonto
Corian. ad promontorium Finis te
duo ſunt milliaria: à promontorio l
ad Sechen ſive Corconiam unum
eodem ad Pontevedra ſeptem, op
dum hoc longius abeſt à mari in in-
riori ſinu cujus ori inſula objacet, à
ad Bajonam quatuor ſunt milliar.
termedio autem ſpatio jacent Can
& Vigo. à Bayona ad Caminam ſ
tria: à Camina denique ad Vian
quinque, ubi ora Galæciæ terminat

Aſturia (inquit *Boterus*) à flum.
badeo ſe extendit ad Santandrum; l
ævo (inquit *Nonius*) diviſa eſt in d
partes, Aſturiam d'Oviedo & de S
tillana dictas. ejus Metropolis eſt O
do, refugium quondam Hiſpanor
& Gothorum, cum Arabes Hiſpani
inundarent.

BISCAIA.

BIſcaia, Guipiſcoa & Alava Prov
ciæ ſunt ejuſdem pene qualita
ferro dites, populo frequentes, qui
emti ſunt ab omnibus oneribus.
ſcaia quidem leucas undecim in lo
tudinem & totidem in latitudinem
tet. Viginti vero & unum munici
habens muris cincta cum ſuis pa
quor

ıorum præcipua Laredo, Vermeia, ad
ːrpulchrum maris ſinum ſita, Ordu-
ıa: *Bilbao* urbs (inquit *Nonius*) Can-
briæ pręcipua non ſolum ob ſitus op-
ortunitatem, ſed & ob uberem anno-
æ copiam & mercatorum inſignem
oncurſum. Sita eſt loco plano, duo-
us à mari milliaribus, loco egregie
ortuoſo: aëre vtitur temperato & ſa-
ıbri, qua continentem ſpectat. Ma-
nos montes objectos habet. Lanæ hic
ommercium ſummopere viget, ita ut
uotannis circiter quinquaginta naves
ı varias partes hic onerentur: puel-
: hic paſſim incedunt capite nudo &
onſo capillitio, nec virginibus fas eſt
ntequam nuptę ſint, aut capillum ale-
:, aut caput peplo velare.

Guipiſcoa à tribus fluminibus ſeca-
ır, præter ſex & viginti minores am-
es, qui partim in hæc irruunt, partim
er ſe deſcendunt in mare, quorum ri-
æ præſertim dextræ, habitationibus
equentes. Metropolis Toloſa; cætera
licujus nominis, Motrico, Pſacentia
c ad littus Denia, Eria, S. *Sebaſtian*
ıunicipium grande & commerciis di-
es; portum habens non modo com-
nodum ſed & munitum, ore quippe
nguſto & duabus arcibus utrim-
ue adverſus ſubitos hoſtium incurſus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

præmunito Paſſagio & Fonterabi[...]

Alava regio viginti octo leucas [...] longitudinem patet, in latitudin[...] octodecim; frumento & fructibus a[...] undans. inprimis vino: Metrop[...] illius *Vittoria* magis bella & commo[...] quam grandis aut ſplendida, ple[...] equitibus & nobilium familiis; opi[...] cum inſuper & mercatorum cop[...] nam hic non modo ferri ſed & lan[...] vinique commercia vigent.

Paſſagium portum habet comm[...] dum & ſatis tutum, ore licet angu[...] & ſcopulo conſpicuo eidem object[...] cæterum mari ſatis profundo & nul[...] vadis aut brevibus inquinato. Reliq[...] loca ſunt Saluaterra, Trevigno cap[...] celebris Comitatus.

NAVARRA.

NAvarra olim ſatis ampla fuit, nã [...] Biſcajam & Logronnum & Cal[...] horram complectebatur; nunc ab u[...] parte Pyreneo, ab altera Ibero conclu[...] tur, niſi quod Tudela cũ aliquot oppid[...] lis trans Iberum jaceat, dividitur in [...] partes, quarum capita ſunt Pompelon[...] Stella, Tudela, Olite, Sanguezza, S. Gu[...] di, Pie di Porto. Præter quæ minime [...] ticenda ſunt, Alfaro, Taffaglia [...] Viana.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Pompelona ſita eſt haud longe à Py-
ꝛeis montibus ad flumen Argam, in
ꝛtiliſſimis campis; magna eſt & opu-
ꝛta ; firmo muro cincta, & duobus
ꝛſtellis, uno intra, altero extra muros,
ꝛegie munita.

In toto regno (inquit *Boterus*) non
ꝛdo ſupra viginti millia focorum
ꝛe.

Oppidum S. Ioannis, Pedis portus
ꝛgnominatum (inquit *Marineus*) in
ꝛiſſimis montis jugis poſitum, cujus
ꝛontis aſcenſus eſt XII. M. P. undique
ꝛntibus uberrimus eſt & multis rebus
ꝛtiliſſimus. in quo plurimum ferri
ꝛoditur: in jugo præterea montis pla-
ꝛcies eſt, & campus amœnus & omni
ꝛmpore viridis.

Navarræ appendix eſt Rioſcia pro-
ꝛncia, ad latus Idubedæ montis ſita,
ꝛlo ſalubri, & ſolo vini, frumenti
ꝛ mellis feraci. Oſcia amnis haud lon-
ꝛ à S. Dominico de la Calzada ortus,
ꝛ Iberum deſcendit prope Haro ; ibi-
ꝛm eſt Nagera, Navarette, S. Domini-
ꝛ, Guardia, Baſtida.

PORTVGALLIA.

P Ortugalliæ regnum (inquit *Boterus*)
ambitu ſuo complectitur octingen-
ꝛ ſeptuaginta novem milliaria aut ut

alii volunt quinquaginta ſupra oc
genta; maxime ad oram maris ſ
longa eſt trecenta viginti milliaria.
ſexaginta.

Luſitania tertia Hiſpaniæ pars, h
finibus (inquit *Thuanus*) circumſcr
tur, à Septentrione Durio flu. ind
ipſius oſtio ad eum uſque pontem
Septimancis adjacet; ab occaſu ea
lantici maris parte, quæ Anæ & D
oſtia intrat; à meridie Bætica; ab o
provincia Tarraconenſi, quæ duæ r
quæ Hiſpaniæ partes ſunt, clauditu
nea ab Oretanis ad eum pontem du
cuius è regione Septimancæ ſitæ ſu
Luſitania autem antiqua anguſtio
bus atque adeo aliis limitibus, qu
Portugallia nunc, continebatur, quip
quæ Ciſtaganam & Tranſtaganam
Tago mediam perlabente, dictas reg
nes tantum olim complecteretur: nu
vero & interamnem & tranſmon
nam, quę ambæ olim Tarraconenſi
tributæ ſunt, atque adeo Bœticæ p
tem ambitu ſuo claudit.

Dividitur in duo regna, Algarbia
& Portugalliam: quarum illa ad me
diem, hæc ad ſeptentriones poſita e
& linea imaginaria dividuntur. à C
ſtello Odexera ad oceanum ſito ad A
cotim arcem ſuper Anam.

Algarb

Algarbia continet quatuor civitates
uno Epiſcopatu, Tavilam, Lagos,
ves & Faro: quarum Tavila & La-
s portus habent percommodos, ſu-
rato autem promontorio S. Vin-
ntii, antiquis Sacro, portum inſuper
bet Villænovæ præter alios minores.
Portugallia continet tres archiepi-
patus. Bragæ, Oliſiponis, Eboræ,
quibus ſunt novem epiſcopatus.
acara hodie *Braga*, in ea Portugalliæ
rte quæ hodie interamnis dicitur, de
matu Hiſpaniæ cum Toletana Eccle-
certat, & indeciſa lis in hodiernum
m pendet; inquit *Nonius*.
Lamego, Viſeo, Porto, Miranda,
rtalegre, Guarda, Leira, Eluas; *Bra-
nza* licet non habeat Cathedralem
cleſiam, civitatis tamen privilegio
udet, ſub duce tam potenti & opu-
nto, ut monſtri ſimile ſit in regno
n parvo, præter Regem, tam poten-
n & locupletem principem reperiri.
antarenum (inquit *Nonius*) oppidum
rvetuſtum Tagi ripis appoſitum,
inquageſimo ab Oliſipone lapide, in
itiore colle ſitum: ager olei vinique
aximè fœcundus, tritici feraciſſimus,
licet arctis limitibus concluſum ſit
rritorium, ingentes tamen tritici
rvos fundit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Portus habet nobiles, quorum
mus *Setubal* viginti ab Oliſipone
verſus auſtrum, ad ſinum maris tri
ta milliaria longum, latum tria.
tubal (inquit *Nonius*) urbs non inc
bris, portu gaudet commodo & n
lium piſcium piſcatura abundat : a
dit ingens candidiſſimi ſalis inexha
copia, ob inſignem toto illo ſinu
narum frequentiam. Ager tritici v
que feraciſſimus.

Secundus, *Porto* quem Durius
aperit.

Famoſiſſimus Oliſiponenſis, qu
Tagus efficit, qui quindecim aut vig
ti mill. maximis navibus aſcendit
Vrbem paulo poſt deſcribam.

Ebora ſita eſt loco campeſtri, ſitu
ne amœno; lata & porrecta eſt pla
cies, quæ impendentibus undi
montibus clauditur, ipſi montes n
inveſtes aut ſteriles, ſed denſis venu
que nemoribus ornati: campi ſubjac
tes fertiliſſimi & opimæ meſſis fera
at tantæ felicitati ſolus amnis defi
Archiepiſcopalem ſedem habet & n
bilem Academiam. *Nonius*. Iacob
Menœtius, ambitu tria millia paſſuu
quingent. quinquag. continere ſcrib
plures de illius antiquitatibus ſcrip
tunt, quos adi tom. 2 Hiſpan.

Cæte

Cæteræ civitates ſunt Coymbra
Academia, urbs loco ſita amœ-
mo,in rupe undique olivarum ſyl-
vinetiſque cincta, ad amnem vul-
Mondego dictum, qui duas urbis
es pulcherrimi operis ponte con-
it; diſtat autem à fluvii oſtio VIII.
.

ræter hæc (inquit *Boterus*) in Por-
llia, qua caſtella, qua municipia
is cincta numerantur CCCC LXX.
ime inter Tagum & Minium ſita;
pars regni inter Tagum & Anam
s habet habitationes & incolas
os, quia magna ſui parte montoſa
ſterilis: inter Durium autem &
ium frequentes quidem incolæ,ſed
peres & magis Galæcis ſimiles,
n Portugallis.

Portugalliæ plenior deſcriptio.

N N O CIↃ IↃ CXX prodiit Oliſiponi
deſcriptio regni Portugalliæ, vel
ſſimum urbis Oliſiponenſis autho-
Nicol. de Olivera, diligentiſſimo
a & patriarum rerum ſcientiſſimo;
quia patria lingua ſcripſit, obſcu-
illius eſt liber & paucorum mani-
teritur: Ex eo quæ maxime cognitu
eſſaria ſunt,excerpenda & vertenda
i.

Regnum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

RegnumPortugalliȩ longum e[illegible] naginta leucas, latum quinquag[illegible] ambitu autem ſuo complectitu[illegible] centas & octuaginta. Dividitur [illegible] províncias; Prima vocatur *Alent*[illegible] eſt, Tranſtagana reſpectu urbis Ol[illegible] nenſis, & pertinet à Cimes pag[illegible] civitatem Eluas, occupans tota[illegible] gionem, quæ jacet inter Tagum [illegible] nam, & reliqua municipia cum [illegible] quæ trans Anam ſunt ab Alcoitin[illegible] que ad Olivencam, inter quæ ſu[illegible] moſa opidulaCerpa &Moura. Par[illegible] longa eſt leuc. xxxvi. lata xxxiv.

Secunda appellatur *Eſtremadu*[illegible] quæ ad mare quidem à Caſcais per[illegible] adMondego;intra continentem a[illegible] linea imaginaria clauditur ab Abra[illegible] ad Coymbre pontem; tenetque in[illegible] gitud. xxxv. leuc. in latitud. xviii[illegible]

Tertia dicitur *Beira*, atque à Co[illegible] bra pertinet ad Guardam, contine[illegible] totam illamregionẽ quã vocant *Ri*[illegible] *de Coa*; longa leuc. xxxiv. lata nu[illegible] rando ab Aveiro ad Tourones, xx[illegible]

Quarta, inter Durium & Min[illegible] dicitur, pertingitque ab oppido P[illegible] ad Valencam ſuper Minium; lo[illegible] leuc. xviii, lata xii. ubi latiſſima; [illegible] nuſquam tantum octo. Hæc lice[illegible] exigua ſit, tamen centum triginta [illegible]

naſ[illegible]

eria habet opimis reditibus dotata;
mille quadringentas ſexaginta Ec-
as parochiales, præter Bracaren-
metropolitanam, & Epiſcopalem
tuenſem, aliaſque collegiatas quin-
habet ultra quinq; millia fontium
nnium; & ducentos pontes è ſa-
abricatos;& ſex maritimos portus.
Quinta appellatur *Transmontana*,
inetque à flu. Tamaga, ad Epiſco-
um Mirandæ; longa xxx. leuc. la-
x.

exta *Regnum Algarbiæ*, quod à
xe pertingit ad Caſtromarinum, è
one Aya montii: longa XXVII, leuc.
VIII. ubi longiſſima & latiſſima.
et itaque totum regnum in longi-
inem ad oram quidem Oceani
xv. leucas, in mediterraneis vero CL.
atitudinem tantum quinquaginta;
gum enim eſt, ſed anguſtum.

Complectitur octodecim civitates
multa atque grandia oppida, quæ
t numero quadringenta & quatuor-
im, quibus ſi addas ducenta & ali-
ot municipia eiſdē oppidis ſubjecta,
ciunt numerum ſexcentorum & ſu-
triginta-oppidorum; neque deſunt
loca, quæ vocant Aldeas, quæ ſunt
nita, nam ſolum oppidum Covil-
an ſub ſe complectitut ſupra trecen-

tas

tas & ſexaginta, quarum quædam
majores ipſo oppido, quod tred
habet parochias, quarum princ
intra muros ipſius continet ſexc
familias. Civitatum denique tres
archiepiſcopales, Oliſipo, Ebora &
ga ſive Bracara; novem Epiſcop
Miranda, Porto, Coymbra, Lan
Viſeu, Guarda, Portalegre, Eluas &
ria; reliquæ quinque ſunt Brag
Beja, Tavita, Lagos, Fares & Sy
quarum quatuor poſteriores ſu
regno Algarviæ, & ſub uno Epiſco
comprehenduntur.

Civitatis Oliſiponenſis & lius diſtrictus deſcriptio

Ex eodem Oliveira.

CIvitas Oliſipo hodie *Lisbo*
tet in longitudinem à B
ad S. Bento duas leucas.
intervallum continuis
ciis occupatur, in medio autem
Civitas jacet, ſeptem ſatis altis m
bus ſuperſtructa, quorum non
convalles ſed & clivos occupat.

Primus mons qui eſt ad orie
S. Vincentii dicitur, hic Mauro
temporibus extra civitatem fuit,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

s civitas exordium ſumebat à Ca-
o, & ab eo deſcendebat ad ripam
inis, & ſecundum illius ductum
us pertinebat ad turres, quæ ſunt è
one Eccleſiæ Miſericordiæ ab Eman-
e. R. fabricatæ, & hinc murus per
am ferream ad caſtellum redibat,
circuitu ſeptem parochiæ conti-
ur. Deinde novus murus ductus
à porta Civitatis ſecundum ripam
inis ad portam Crucis, & ab ea ad
aſterium S. Vincentii, quo ambi-
cto parochiæ comprehenduntur.
aſtello autem ubi murus hic novus
us ortum terminatur; murus rur-
d occidentem perductus fuit ad S.
hum, à quo denique ad ripam flu-
is deſcendit, & decem complecti-
parochias: ita ut hic ambitus in to-
viginti quinque parochias conti-
t. Sed ut ad primum hunc montem
rtar, is ad orientem aſſurgere inci-
ab illuſtri monaſterio S. Claræ, &
t ad S. Vincentium, à quo deſcen-
d noſtram Sennoram de Gracia, ubi
urus civitatis deſinit, ab hac ad
idiem deſcendit per S. Andream &
atorem ad equile Regium, ita ut in-
hunc montem contineantur ſex
s grandes parochiæ: nimirum S.
raciæ extra muros, intra autem S.
Vin-

Vincentii,S. Marinæ,S. Andreæ,S
toris & S. Stephani.

Secundus mons , ad occiden
prioris , ab ejuſdem termino ini
ſumit,& aſcendit ad portam S.An
atque inde ſecundum occidentale
ſtelli latus, ad equile Regium prote
tur ; continetque parochias tres
orientem quidem S. Michaelis, ad
cidentem S. Petri, & in vertice
S. Thomæ

Tertius qui altiſſimus & und
præceps & rotundus , munitiſſim
habet Caſtellum,altis muris & tur
cinctum.Incipit hic mons ad orien
à porta S. Andreæ , & abruptis
deſcendit ad equile Regium , &
magno ambitu, mediæ pene leuc
portã S.Andreæ redit;continetq; p
chias ſequentes, S.Crucis in Caſtell
Bartholomæi, S.Iacobi, S. Marti
Georgii , S. Ioannis, S. Magdalen
Mamedę,S Chriſtophori,S.Lauren
magnã partẽ S. Sebaſtani de Mour

Quartus dicitur S. Annæ, qui t
gularis eſt formæ, & medius inte
ſtelli montem, & S. Rochi. Ad ra
illius verſus orientẽ itemq; verſus
dentẽ duę ſunt valles oblongę,quę
minãtur inter hanc vallẽ quę inte
ſtellũ & S.Rochum interjacet;in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

: viſuntur parochiæ Conceptionis,
Iuliani, S. Nicolai & S. Iuſtæ; in
entali autem valle viſitur parochia
s Anios, in qua ſunt 933. foci; & bo-
pars parochiæ S. Sebaſtiani, in qua
ıt foci 870. occidentalis denique, quæ
ſinit ad S. Sebaſtianum de Pedreira,
quartam partem leucæ in longitudi-
m patet, ab una parte grandibus &
bilibus ædificiis ornata eſt, ab altera
tiliſſimis hortis conſita; continet
rochiam S. Ioſephi, in qua 620. foci,
magnam partem parochiæ S. Seba-
ıni de Pedreira.

Quintus mons dicitur S. Rochi, qui
orta do Ouro ſecundum vallem quę
edia eſt inter ipſum & montem Ca-
lli, ſenſim ad S. Rochum aſcendit,
rſuſque per anguſtam vallem ad ri-
m fluminis deſcendit. Continet ma-
am partem parochiarum S. Iuliani,
ſtæ, Ioſephi & Nicolai; parochiam
artyrum Trinitatis, Loreti, & bonam
rtem parochiæ S. Pauli.

Sextus mons à quinto verſus occi-
ntem, dicitur vulgo das Chagas, id eſt
inque plagarum Domini; propter
cleſiam quam hic ædificarunt nau-
i homines qui in Indiam navigant;
æter hanc autem continet tres pa-
chias, videlicet majorem partem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

parochiæ, Loreti, partem parochi
Catharinæ & S. Pauli.

Septimus mons S. Catharinæ m
tis Sinai,qui verſus occidentem à S
ampliſſima valle diviſus.

Cæterum in civitate Oliſipon
quadraginta ſunt parochiæ, quæ à
ſtra Sennora de olivis ad noſtram
noram de vinda, duarum leuca
intervallo continentur. In quibus
rochiis, ratione ſuperioribus anni
curate ſubducta (peregrinis omn
exceptis atque advenis Portugalli
quaquam annumeratis) fuerunt ſ
viginti novem millia familiarum
centum & decem mille & octinge
animæ;præter trecentos clericos in
dem eccleſiis miniſtrantes. Sunt in
dem viginti monaſteria religioſor
in quibus variorum ordinum mon
mille trecenti ſexaginta quinque
octodecim religioſarum virginum
quibus itidem variorum ordinum
nachæ mille octingentæ & trigint

In macello Oliſiponenſi quota
mactantur undecim millia boum,
tum millia ovium, quindecim m
caprarum. ita ut vectigal carniu
macello veneuntium in annos ſing
locetur quinquaginta quinq; mill
ducatorum. Anno 1617. è Braſilia
ſipo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

onem advectæ ciſtæ Sacchari 26413,
arum ſingulæ ut minimum quinde-
i arobas pendunt. Ex Madera autem
nſula S. Thomæ ut minimũ 10000.
dem anno in oppido Vianæ venditę
re ciſtæ 5000. Notandum: in unam
vem quam vocant Caraquam, cum
s armamentis & nautarum ſtipen-
(mercibus omnibus exceptis) an-
uam è portu Oliſiponenſi egredia-
, impendi 127500 ducat.

Porro quinque ſupra dictorum mon-
m firmo muro cincti ſunt, in quo
nt ſeptuaginta ſeptem altæ turres &
ginti duæ portæ ad ripam fluminis,
verſus terram ſeptendecim; tantus
tem concurſus è vicina regione fit
urbem, ut à curioſis obſervatum ſit,
r portam S. Antonii indies 1500. ju-
enta ingredi; per S. Vincentii ſupra
ill.; per S. Crucis ſupra 900; & per
ei ſupra 1200. farina onuſta & fru-
ibus omnis generis.

Inter Civitatem hanc & Caſcaiis
uinque leuc. intervallo ſex ſunt arces;
uarum prima, munitiſſima & ſplen-
diſſima eſt Belem, in qua multæ ma-
hinæ bellicæ diſpoſitæ.

Secunda maxima, multiſque propu-
naculis & machinis inſtructa arx S.
uliani ad ipſum Tagi æſtuarium, ubi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

mari miſcetur; in qua ſeptuaginta
jora tormenta bellica & præſi
quadringentorum militum.

Tertia quæ Cabecca Secca dici
medio æſtuario, ſitu à natura mu
ſimo.

Quarta arx S. Antonii, à mona
ejuſdem nominis illi vicino ſic
Quinta deniq; in oppiduloCa
omnibus rebus ad propulſandas
les naves abunde inſtructa.

Vt autem intelligatur, quantum
civitas in mari poſſit, obiter hic a
tandum ; præter Claſſem qua R
baſtianus copias ſuas in African
duxit, quæ ſupra mille velis conſt
cum Philippus II. Caſtellæ Rex P
galliam intraret, & Gallorum claſ
PhilippusStrozza præerat, metue
viginti duarum dierum ſpatio
majores naves hic inſtructæ, cum
bus Marchio S. Crucis Gallorum
ſem profligavit. Anno autem
LXXXIII. claſſis centum & ſeptem
vium ſub Marchione S. Crucis
profectaTerceranos rebellantes a
ſequium reduxit. An. dein cIↄ Iↄ
VIII. in formidabili illa claſſe qua
ſpanusAngliam invadere propoſit
tredecim Portugallicæ, qua Zabræ
Galeones, fuerunt; inter quas em

...it Galeon S. Martini, qua dux Medi-
...vehebatur & mille milites: & S.
...nnis qua octingenti milites, & de-
...ue S. Mathæi qua ſexcenti.
...unt in hac civitate varia armamen-
...a, quibus ſunt multa tormenta, &
...nis generis apparatus bellici &
...itici.
Præterea in ambitu urbis ad quinq;
... veluti circino circumducto, hæc
...t oppida & pagi. Primo oppidũ Ca-
...is, quod comitibus Moſanti paret,
...ilias numerat circiter nongentas,
...luabus parochiis degẽtes, in quibus
...t perſonæ 3500. Suntque in illius
...one tres aliæ parochiæ Alcabede-
...350. focis conſtans, perſonis, 1500.
...Domingo de Rana 150. foc. perſon.
...Carcauelos 140. foc. perſon. 400.
...Duabus è Caſcaiis leuc. ſitum eſt op-
...um *Collares* omni fructuum genere
...undans, quorum vectigal quotannis
...mille quinquentos coronatos aſcen-
...unam habet Parochiam 180. foc. in
...bus 800. perſ. Ab hoc unius leuc. In-
...vallo diſtat antiquiſſimum & nobi-
...mum municipium *Sintra*, quod
...gnis Portugalliæ attribui ſolet, quæ
...llius diſtrictu poſſident ſex ditiſſi-
...s prioratus; quorum prior qui S.
...rtini dicitur, in ipſo municipio ſitus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

386.focos complectitur, in quibus
mæ 1389. Secundus S.Mariæ 90.fo
in quibus 290 animæ: Tertius S.
chaëlis, qui licet tantum 40. foc.&
perſon. contineat, tamen annu
mille ducatos reddit. Quartus S.
170.foc. 630. animar. Quintus T
gẽ 150.foc.560. animæ. Sextus Ec
nova 196.focor.in quibus animæ
Præter hos prioratus ſex parochia
bet annexas, in quibus ſunt 1203.
animar. 4000.

Duabus à Sintra leucis ad orien
jacet municipium Chileiros 95. fo
in quibus animæ 279; & ab hoc m
leucæ itinere ad orientem Ma
duabus conſtans parochiis; in qu
foci 350. animæ 1220. Sequitur
ceps Ruda in qua duæ parochiæ, in
bus 430. foci, animæ 1500.

Porro ad ripam Tagi, unam h
parochiam, 180. foc. 600. anima

Villa franca municipium dives
hic parochia, 900. foci & ſupra
animar.

Huic vicina Alhandra, Archiep
pi Oliſiponenſis municipium, un
parochia 650. foci, 2000. animar
quitur deinde Alverca ad Regem
tinens, una parochia 340. foci,
animæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Povoa de don Martinho, quod eſt
..mitis de Villa nova municipium,
.. parochia 270. foc. 600. animæ.
..nc jam in agrum Oliſiponenſem
..nſitur. qui incipit à Villa longa, ubi
..a parochia, 460 foci, 940. animæ.
..ne minutatim cætera perſequamur,
..diſtrictu ſive ambitu quinque leu-
..um ſupra dicto, parochiæ cum ſuis
..nplis ſunt quinquaginta & novem,
..03. foci, 46400. animar. E quibus
..quentia Civitatis Oliſiponenſis cen-
..i poteſt.

Trans Tagum autem in ſimili diſtri-
.. & diſtantia à civitate ſunt munici-
.. aut pagi viginti novem cum ſuis
..rochiis, in quibus numerantur
..77. foc. & 26386. animæ.

Denique tam in Civitate quam in
..edicto circuitu circulari ſunt 128.
..rochiæ, 173217. animæ. Præter re-
..ioſos & religioſas.

Hactenus ex Oliveira.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

LVSITANIÆ loca aliquot deſcripta.

Ab And. Reſendio.

L*Agos* olim Lacobriga, nobilis-
mum noſtro ævo oppidum,
quenſque, ac nuper à Sebaſtiano
in civitatis titulum & honorem
ctum; ſicut & Faro à Ioanne III. Se
ſtiani avo.

S. Iacobus de Cacem oppidum
excellenti colle ſitum, qui pro
ctum maris aperit.

Sinis maritimum oppidum, & p
pter piſcationem non parum vic
regioni conducibile.

Eluas urbs fertilitate ſoli & no
tate civium ut poſtremas non fert
olei bonitate, ſine controverſia,
mas obtinet.

Ab Io. Antonio Viperano.

A*Lmerinum* eſt pagus è regione S
tarenæ (quod oppidum vet
Scalabim appellarunt) inter quæ f
Tagus fluit XL.M.P. ſupra Oliſipon
Locus planus & patens, à dextra & ſ
niſtra collibus late cinctus, frugum
rax, venatione amænus, hyeme
ber, regiis ædibus nobilis; ubi Po

gall

enſium Reges hyberno tempore pter aëris temperiem vitam dege- conſueverunt.

Tomar eſt oppidum, (quod veteres obantiam appellarunt)inCiſtagana er Scalabim & Conimbricam, ab : 36. ab illa 24. m. paſſ. diſtans, in ga ſed anguſta planitie; quam à ctra fluvius non longe illinc oriens uit, à ſiniſtra colles vitibus & olivis nſiti cingunt; in quorum ſummo, i oppido imminet, templum eſt an- uum & auguſtum, ac templo jun- ingens ac pulcherrima domus, m militum Templariorum, nunc riſti militiæ Fratrum.

II.

ISPANIÆ

Cœli Soliq; qualitates, è quibus & opes æſtimari poſſunt.

M*Ariana*. Hiſpania terrarum plaga comparanda optimis; nulli cedit neque ſalubritate cœli, neque frugum omne genus uberta- , neque metallorum gemmarumque opia, quibus tota ferme ſcatet. Non ut frica violento Sole torretur, neque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ut Gallia ventis, cœli rigore, hum
tate terræ aërisque fatigatur, sed
dia inter utramque verni caloris
perie & tempeſtivis ſæpe imbribu
luque hyemis tempore fœcunda
adeo ut Hiſpania non indigenis
tum, verum externis etiam remot
nationibus, ipſique Italiæ multa
rerum copiam ſuppeditet. Omni
materie affluit, cuicunque pretium
vitæ neceſſitas fecit, aut humani
nii vitium & ambitio conciliavit.
ves imprimis arborum fructus
vinearum vinique nobilitas præci
frumenti, mellis oleique copia
coris, ſaccari, bombycis, lanarum
vis maxima: argenti & auri ſect
habet: ferrariæ ubique occurrunt:
& ſpeculares lapides: ſunt & mar
rum lapidicinæ, mira ludentis n
ræ colorum varietate. Minii
regio feracior. Soli multiplex & v
natura: alibi multa arbor, alibi a
ribus nudi montes agrique, rari
fontes, pingue ſolum, cum vige
trigeſimoque ſæpe efficit, nonnu
quam octogeſimum exedit, ſed ra
felicitas agrorum eſt. Quæ miti
ſunt frugibus, frumentoque ſervi
cætera pabulo pecorum. Magnam
ſpaniæ partem ſqualida ſiccitate lo
ru

…s horridæ & ſaxa tenent (non-
… ea injuria eſt) qua certe parte ad
…entrionem vergitur: auſtralia be-
…iora ſunt, eximiaq; felicitate con-
…ta. Maritimi piſcatu abundant, cu-
…n mediterraneis penuria eſt, prop-
… maris longinquitatem, raris flu-
…ibus, paucis ſtagnis: nihil tamen
…ſum, nihil ſterile: quacunque parte
…gum meſſis denegatur, ſparti co-
… funditur ad nauticos funes con-
…endos, varioſque vitæ uſus. Equo-
…n velocitas tãta eſt, ut ex ea re com-
…nto probabili, vento gigni, apud ex-
…as nationes & veteres ſcriptores
…vulgatũ ſit, Plinii etiam teſtimonio
… extrema hiſtoria naturali. Quacun-
…e ambitur mari, omnium terrarum
…tima & uberrima Hiſpania eſt ſe-
…ndum Italiam: cui ipſi læta cœli fa-
… atque aëris nulla paludum gravi
…ebula infecti, æquabili ſalubritate
…æſtat: ac niſi per æſtatem aliquan-
…o terræ ariditate, pluviarumque in-
…pia laboraret, rebus omnibus ad
…ictum cultumque vitæ neceſſariis,
…æteras omnes Provincias Europæ
…tque Africæ abſque controverſia vin-
…eret.

Ludovicus Nonius. Cœli temperies
…ota vitalis ac perennis ſalubritatis.
Quippe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Quippe nec violento æſtu excoqui
aut nimio frigore tellus aduritur,
ventorũ procellis aut gravi palud
nebulæ obnoxia,ſed aura eſt ſuda,
naque. Fontium copia, nemorum
frequentia , montium articulis &
tuoſis littoribus egregie ornata. I
mnia (inquit *Iuſtinus*) frugum gen
fœcunda eſt adeo,ut non ipſis tan
incolis , verum etiam Italiæ , urbi
Romanæ cunctarum rerum abund
tia ſufficiat. Olei vero , melliſque &
ni nõ abundans modo,ſed & prod
Lina & nobilia pecoris vellera ubi
tium meliora? Equorum tam pern
alit greges , ut non fruſtra vento c
ceptos antiquitus creditum ſit. N
denique in ea ocioſum (ait *Solin*
nihil ſterile,quicquid cujuſcunque
di negat meſſem , viget pabulis et
quæ arida ſunt ac ſterilia , rudent
materiam nauticis ſubminiſtrãt. S
bo lib.III. Aurum,argentum,æs ac
rum nullibi terrarum neque tant
neque tam probatum generari eſt
thor. Æque ac priſcis ſeculis in o
frugum genere fœcunda eſt : ſed d
induſtria. Nam cũ natura ſua in ar
magis, quam in aratra propẽſi ſint
ſpani, per longinquas in utramque
diam expeditiones & continuata be
exh

nauritur juventus. Hinc agricola-
n infrequentia, hinc agri neglecti
ius, quam ſteriles cernuntur. Nec
ierunt hic metalla; ſed Regum in-
dicto, Hiſpaniæ parci jubetur, do-
: India theſauros ſuos ſuppeditat.
Ioannes Barclaius. Hiſpania anti-
ubertate inſignis, hodie per vaſtas
tudines, fidem tot hiſtoriarum cor-
npens. Nudum in pluribus locis ſo-
a & ſterilibus arenis incultum; egens
æ, non herbarum, non meſſium
ore ſpectabile. Sed qua tepentibus
is frugum aut vinetorum alimẽta
geruntur, mirum eſt quantum Na-
a indulgeat. Illic ubertas eximia &
e reliquæ plagæ ſterilitatem penſa-
a.
Ioannes Boterus. Hiſpania commu-
er eſt montoſa & aquarum indiga,
a fluvii illic rari, nec pluviæ admo-
m frequentes, præterquam in Gal-
ia: venti frequentiſſimi & validi,
tellurem adhuc magis exſiccant.
hac ſiccitate fit, ut plantæ, anima-
atque adeo homines minori ſint
ceritate. Commercia ne quidem in
diterraneis niſi mediocria: nam ea
portunitatẽ commeandi & condu-
di ſequuntur, quæ à regionis plani-
& navigabilibus amnibus pendet;
Hi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Hiſpania autem in colles mont
ſurgit, & paucis navigabilibus
bus pervia eſt, qui ne ipſi quide
brius navigantur. Ad oram mar
deſunt portus commodiſſimi &
merciis frequentes & opulenti
ſertim Oliſiponenſis & Hiſpa
Porro quia montes ſunt aſperi
nicies in multis partibus aridæ
riles, fit ut pro regni magnitudi
va hic ſint oppida & pagi haud
dum frequentes.

Aër ut plurimum propter aridi
ſoli ſalubris, algidior verſus ſepte
nes & Pyreneos montes, tempe
ad oceanum & mare mediterra
Caret paludibus & lacubus, na
terra ſit elatior & præruptis o
dique cincta, neque mare mult
inſinuat, neque fluvii ripas egr
ſtagnant: Solus Ana vulgo *Gua*
paucos lacus facit, habetque a
adeo inſalubrē, ut ne piſces quid
lius (anguillas excipio) probentu
nuinæ Hiſpaniæ divitiæ ſunt vin
ges, oleum (licet oleæ raro limit
væ Caſtellæ egrediantur) cera, m
charum, crocus & omnis gene
ctus. Carnes, non minus quam f
longe optimæ, præſertim vervec
ſuillæ. Vix dici poteſt quanta

imorum piſcium copia in locis ma-
mis, Andaluziæ potiſſimum, Portu-
iæ, Galæciæ & Biſcajæ. Piſcatio hæc
ti momẽti eſt, ut Thynnorum cap-
a in ſingulos annos centum qua-
ginta millia ducatorum credatur
erare. Abundat præterea tellus ra-
, cocco, pice, minio, ſparto; There-
china, alumine, & omnis generis
tallis, maxime argento vivo, auro,
ento, ferro. Lanæ, muli, equi toti
i notiſſimi. Harum omnium rerum
pania magnam copiam emittit,
xime fructuum, aut recentium, ut
iorum & aurantiorum: aut ſicco-
n, ut paſſarum uvarum, ficuum; aut
tria conditorum, ut olivarum: de-
que theſaurum mellis, olei, lanæ,
i, ſerici.

Atque hæc de Hiſpania in univer-
n, nunc de ſingulis provinciis pauca
amus.

atalauniæ ſolum (inquit *Boterus*) ea-
m omnia fert quæ reliqua Hiſpania,
ter ſaccharum & ſpartum. Ad divi-
s nativas accedit opificum induſtria,
que enim ulla eſt Hiſpaniæ regio, in
a omnes artes plus aut melius exco-
tur.

Arragonia magna ſui parte ſolo eſt
pero atque ſicco, præſertim verſus
Pyre-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Pyreneű, ubi integri diei itinere
habitationes obviæ ſunt; non
deſunt aliquot valles optimaru
gum fœcundæ & fructuum om
feraces, ubi aqua rigantur; non
ſterilis eſt trans flumen, ubi vix
oppidum occurrit alicujus mo
præter Calatajud.

Valétiæ Mediterranea petroſis
rilibus mõtibus ſunt aſpera, ma
vallibus & planicie amæna. Met
genti habet Burioli; auri Loder
Finaſtrari; alabaſtri Iabeæ; alu
Piacenti; ceméti & gypſi pluribu

Granata temperatiſſima pro
eſt, & licet montoſa, tamen om
rerum copia abundat. Cum Mau
regno potirentur, omnium reru
pia erat opulentum; hodie defec
puli agricultura defecit, & tame
locupletiſſimas provincias cer
quippe ſolo eſt fœcundiſſimo, &
levi cultura indigeat: vix (inqui
rus) explicari digne poſſet, mul
herbarum odoriferarum, eſcu
rum & medicinalium, quibus n
& campi paſſim ſcatent, non v
fructuum Sacchariq; copia; non
abundantia pariter atque præſt
deniq; non omnis generis anim
multitudo. Fontes paſſim ſcaturi

rivulorum ſecturis & decurſibus
m rigant, ut nulla amænior regio
le pingi poſſit.
Andaluzia nulla Hiſpaniæ pars fru-
us ditior, frumento abundantior,
gibus & armẽtis copioſior, maxime
is; ita ut merito horreum, pecua-
m & ſtabulum Hiſpaniæ dici poſſit.
daluzia (inquit *Nonius*) potior Bæ-
æ pars, corrupto nomine à Vanda-
quondam incolis. Regio omnigena
gum copia mire luxuriat, ſive vinea-
m provẽtus, ſive arborarios fructus
uiras. Olivetis vero unice dives eſt.
mque omnium ferax ſit, tum vel
æcipue inexhauſta & diviti metallo-
m vena ſcatet; ſed minio inter cæte-
felix. Auræ hic ita lenes, annique
npeſtates adeo mites, ut non fruſtra
tiquitas hac potiſſimum Hiſpaniæ
rte Elyſios campos eſſe crediderit.
Eſtremadura regio totius Hiſpaniæ
axime aprica, unde hieme armenta à
rtibus magis ſeptentrionalibus, præ-
rtim Soria & Cuenca, ad hanc regio-
em non minus traducuntur, quam in
alia ex Aprutio in campeſtria Apuliæ:
am ripæ Anæ optimis paſcuis abun-
nt; fluvius Anæ qui provinciam ſe-
t, medio quaſi ſpatio abſorbetur, &
oſt quindecim leucas ſub terris actas
F rurſus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

rurſus emergit; toto autem illo
lætiſſima ſunt paſcua; unde inte
rabilia Hiſpaniȩ recenſetur, hîc flu
eſſe ſuper quem animalia paſcant
Caſtella nova veteri præſtat,
nitate cœli atque ſoli & fructuun
nimodorum copia: nam inter ali
ctus excellentibus olivis abunda
bus vetus fere deſtituitur. Pars t
illa veteris quæ vulgo terra de Ca
appellatur, inter Hiſpaniæ fertili
numerari poteſt, reliqua montoſ
& ſatis ſterilia.

Galæciæ aër temperatus ad
maris, in mediterraneis frigidiuſ
ſolum inæquale & magna ſui
montoſum: inter oppida Ore
Monterei planicies ſpacioſa, c
montes & anguſtæ valles occupa
quibus plurimi fontes ſcaturiunt
finiti rivuli diſcurrũt, & circiter ſ
ginta amniculi, inter quos emine
Migno, Vlla & Tambra. Hæc pro
nullius rei indiga, magnam c
piſcium tam recentium quam
conditorum evehit.

Alturia (inquit *Nonius*) regi
verſa aſpera, montibus ſylviſqu
rida; minii, chryſocollæ & aur
cipue fœcunda.

Cantabria (inquit *Nonius*)

ntoſa & aſpera & Hiſpaniæ pene
imilis; Baccho prorſus inimica; præ-
plumbum & magnetem lapidem,
ioſas ferri venas fundit, quæ hodie-
durant; hodie in Biſcajam & Gui-
oam diuiſa eſt.
Navarræ ſolum maxima ſui parte
tile, aër ſalubris.
Portugalliæ aër valde ſalubris, quip-
qui ventis marinis multum eventi-
ır; ſolum magna ſui parte monto-
n, præſertim in Algarbia. fructus
oducit longe perfectiſſimos; Abun-
oleo, vino, melle, frumenti nonnul-
n penuriam patitur, quod plerum-
e à Francis & Septentrionalibus po-
lis accipit; Nec expers eſt metallorũ,
ri, argenti, aluminis, marmoris can-
li & varii: Sericum habet excellens
ıxime in Braganzæ regione; copiam
is non modo ſibi, ſed & exteris ſuffi-
. Piſcoſa admodum eſt ora, & Thyn-
rum captura nobilis; habentque hic
cem, quem alibi vix reperias Soleæ ſi-
lem, quem ipſi vocant Azzeviam. In
c regno (inquit *Nic. d'Oliveira*) tãta
olei copia, ut ſingulis annis ſupra
a millia doliorum in Belgium ſolum
ehantur. Non minus fruméto abun-
ret, ſi agri induſtria colerẽtur, nã ann.
IↃCVIII. duo opidula Cerpa & Moura
F 2 tan-

tantam meſſem habuerunt,ut dec
1470. modios tritici redderent,pr
cæteras fruges. Piſcatio Sardinan
(ita minutum quoddam piſcium g
vocant)hic admodũ locuples, nan
ſola urbe Oliſiponenſi interdum ſ
centum minora navigia ſimul ad h
egrediuntur, decimæque horum
ſcium ſoli duci Bragancæ viginti
millia ducatorum annuatim redd
Pecorum præterea & Armento
hic ingens copia.

III.

HISPANORV

ingenia & mores.

M*Ariana*. Hiſpanorum ho
pore vitiis & laudibus n
tum eſt additum;nam ſap
tiæ ſtudia, ut ſi qua alia in
bis parte, coluntur vigentque max
nullibique majora virtuti certiora
præmia propoſita ſunt, curſuſqu
laudem apertus magis quam in
alia gente, humaniorum littera
cultus deſideratur, ſine injuria ta
cæterarum diſciplinarum. Iuſtitiæ
tores maximi ſunt, ſummos cum
diis atq; cum his infimos,æquabili

de

nctos tenent, legibus armati, &
oritate muniti Magiſtratus. quo-
t induſtria latrocinia ſublata, à
ibus, ab injuria manus abſtinent.
li enim impune eſt, quicumque vel
roſanctas leges, vel quemvis de po-
o violare auſus fuerit. Retinendæ
ris religionis conſtantia, quo tem-
e ſacra omnia apud nationes alias
um novarum cupiditate mutantur
convelluntur paſſim, clari atque
ſtantes. Domi conſilium viget, fo-
rma pulſis inteſtinis hoſtibus, atque
fligata Saracenorum impietate, ma-
um orbis terrarum partem invicta
ute pervagata ſunt. Laborum atque
diæ, quibus virtutibus omnes diffi-
tates terra marique ſuperarunt, pa-
tiſſima natura corpora. Noſtra ta-
n ætate affluenti copia voluptatum,
cebris omnis amœnitatis maritimæ
reſtriſque, atq; commercio gentium
erarum ad copiarum Hiſpaniæ fa-
m accurrentium, eaſque importan-
m merces, quibus vigor animorum
inguitur, emolliuntur labefactan-
que vires, enervati & peregrinis mo-
us depravati, tum obſequio Princi-
m & licentia laſcivientis plebis cor-
ti, nec libidini, nec ſumtibus, nec
tium pretio modum faciunt. Vnde

quaſi ex ſummo volvente ſe for
graves calamitates prudentibus v
tur imminere: cum præſertim al
geniorum auſteritate, morumq
veritate atque arrogantia, odium
tionum omnium ſuſtineant, gra
mum atque individuum magno
imperiorum aſſeclam.

I. *Boterus.* Hiſpani temperam
corporis ſunt melancholici, quo
gnoſcitur (ut alia indicia præterea
illorum exercitiis, feſtis, tauroru
nationibus, luſu cannarum, de
equeſtri, quæ omnia ſunt melanc
ca & ſemel viſa quaſvis natione
tiant: & quia melancholia, hum
nax eſt & viſcoſus, hinc fit ut Hiſpa
deliberationes ſint tardæ, & exec
nes lentæ, proceſſus graves, moli
firma. Antiqui moris ſunt tenaciſ
& à novitatibus abhorrent. idẽ te
ramentum facit, ut viſu ſint hebe
colore terreno, & vultu triſti; fœm
tamen magis formoſę, gratioſę, viv
& agiles quam mares; quia hum
abundantia melancholiam in illis
nuit & aduſtionem temperat. In h
melius res gerunt ſub imperatore I
quam ſub Hiſpano; quippe ad for
dinem militum accedente Ducis pr
titudine & rei militaris ſcientia,

li induſtria perficitur. Plus pedeſtri
m equeſtri militia valent, & plus
nbardis quam alio marmorum ge-
; & foris inter ſe concordes, invi-
n robur præſtant. Eadem melan-
lia, quia non tãtum ingenii prom-
dinem remoratur ſed & eloquendi
teritatem, facit ut hæſitent, & prop-
a magis conſilii capaces ſint; incli-
itque ad pietatem; abhorreant à la-
ibus, paucis contenti; gaudeant
ſentibus, de futuris ſecuri; neque de
uirendo neque de conſervando ni-
um ſolliciti ſint. In publicis fabricis,
atibus, monaſteriis, templis, palatiis,
tellis ſplendidi & magnifici; in priva-
penatibus parum elegantes, pręcipue
mediterraneis, ubi domus ex creta
t materie minus affabre factæ. Eadẽ
lancholia triſtes & parum urbanos
it: nam licet hac illac peregrinentur,
o admodum cum peregrinis amici-
m contrahunt; ne inter ſe quidem
penſius colunt, abundant enim in
oprio ſenſu, & ambitioſiſſimi pariter
que ſuſpicaciſſimi ſunt; facile ſe con-
mni putant; philautiæ denique vitio
borant, quo nullum vitium ſinceræ
nicitiæ magis infenſũ, quę non quęrit
ıæ ſua ſunt, ſed quæ alterius: amicitia
uippe natura ſua facilis, liberalis, larga

de ſuo; res omnes maxime contr
iis, qui ſe omnium primas ferr
tant, qui paſſus ſuos expendunt, ſ
nes ponderant, & nihil magis vere
quam ne quid honori ſuo decedat
tanta etiam de minimis rebus cur
lis *Puntualita*, non modo amiciti
& rebus magnis gerendis impedi
to eſt: Nam præterquam quod
magnanimitate conſiſtere neq
propior eſt vilitati. Cujus evidens
rimentum ſuperioribus annis d
expeditiones in Angliam atque
cam; quæ cum ſubtili cuidam & n
anxio horarum & momentoru
ſcrimini eſſent alligatæ, & infe
exitum ſunt ſortitæ. Porro Hiſpa
ternam pompam ſupra modum
itaque magnam facultatum ſu
partem in veſtimenta & ornan
profundunt, etiam inopiam magn
duſtria celant: multum de ſe p
munt, & mirum in modum res
extollunt; quippe cum multa
ipſos peſſime ſe habeant, pauca ill
bona ſunt, plura ipſis videntur,
revera ſint. Adverſus ſubjectos
gantes, erga ſuperiores humiles. I
cendo ſententioſi, tardi; non fac
verba minacia aut abſona erump
Lingua illorum acuta, efficax, b
pro

ria, gravis, plena proverbiis, argu-
metaphoris & amphibologiis. Non
us comte ruſtici & tenuiores, quam
ani & nobiles ratiocinantur; nam
n lingua illorum phraſibus haud
quam abundet, neceſſario iiſdem
borum & ſententiarum modis
ntur. Eccleſiis, rebus ſacris, & præ-
tim ſanctorum reliquiis, & potiſſi-
um beatæ virgini ſummam reveren-
m exhibent: fidem facit Cleri Hi-
ni opulentia. de qua alibi. Hacte-
s *Boterus* de Hiſpanis in communi,
ſingularum provinciarum populis
judicat.
Catalauni natura ſunt vehementes,
obiles atque iracundi; laborum im-
atientes, latrociniis ſupra modum
editi, factioſi. Arragonenſes magis
di ſunt & propoſiti tenaciores. Va-
ntini ingenio ſunt amæno, in publi-
o ſplendidi, privatim delicati, religio-
, privilegiorum ſuorum tenaces. Gra-
atenſes humani ſunt, dextri in rebus
gerendis, armis habiles & in civili con-
verſatione faciles: Iunioribus vinum
negant; majores, mares quidem pau-
co, fœminæ pauciſſimo utuntur. In-
colæ Andaluziæ corpore ſunt eleganti
& bene compoſito, animo fero, & ar-
roganti; cauti, ſuſpicaces, furaces,

meri oſtentatores; magis de
præliando quam fortes. Eſtrem
ræ incolæ, animo ſunt grandi, co
robuſto, audaces, & magnarum
gerendarum avidi: quippe ex his
rioribus annis orti Vaſcus Nunne
boa, maris pacifici inventor; F
ſcus Pizarrus Peruviæ domitor, &
dinandus Corteſius Novæ Hiſp
Galæci autẽ ob humiditatẽ aëris
Compoſtellæ fere novem anni m
bus pluit) aut quia omnibus
neceſſariis domi abundant, aut
que quia paucis ſunt contenti,
multùm commerciis delectantur
artibus mechanicis. Biſcaini lib
tem ſuam acriter tuentur, adeo
Rex, qui tantum Dominus Bi
dicitur, eo ſe conferre velit, be
matum & comitatum ire neceſſ
Navarrani ingenio & manu pro
ſimi ſunt.

Bodinus. Hiſpani animorum m
habent moderatiores & propter
tum atræ bilis humorem ad quie
& contemplationem nati videntu

Thuanus lib. XLVIII. Hiſpanis
rum virtus militaris & exacta extr
nes patrios diſciplina à cæteris
nationibus præcipue prædicatur,
lum majus periculum impendere

t

quam ſi bellum domi ex quacun-
occaſione habere cogantur. Nam
Granatenſi anno cIↄ Iↄ LXIX &
Livor, pravæ æmulationes, invi-
obtrectationes, privata odia, in
evoluntario ſoluta diſciplina, nul-
lei aut decoris cura, ſævitiæ, libi-
s, avaritiæ horrenda exempla pa-
runt.

dem lib. LXXVIII. Ita eſt ingenium
onis Luſitanæ, ut inexperti pericu-
on viſa audacter contemnant, viſa
iter expaveſcant.

Hieronymus Coneſtagius. de Luſita-
: magna laude digna eſt hæc natio,
e cum exigui & ſterilis regni angu-
s incluſa eſſet, diſciplina, parſimo-
& virtute nullorum ſuorum Re-
m hoc aſſecuta eſt, ut non tantum
nia Hiſpaniæ regna æquaret: ve-
m etiam cum ſumma gloria multis
nis bellum gereret cum Caſtellæ re-
io, quod Luſitaniam ut & reliqua
cum vicina regna, divitiis & po-
ntia ſuperabat. Ejuſdem imo etiam
ajoris fortitudinis ſpecimina edidit
rocul à patria, tam in Africa quam
India. Hæc gens omnium ar-
ogantiſſima, in ultima expeditio-
e, quam in Africam ſuſceperat
b Arabibus & Mauris in ſervitutem
reda-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

redacta, & cum pene libera ante
brevissimi temporis ſpatio arm
jugata fuit, idque à Caſtellanis
ſemper pro capitalibus hoſtibu
buerat.

Ioannes Barclaius. Ingentibu
crementis, non mutati quidem i
ſpanis mores, ſed magis aliquant
cuſati. Quippe rebus eorum adhu
milibus, dignus tamen hodiern
gnitudine tumor fuit, in quem ſu
turæ ſponte nati ſunt: & hic ill
tiorum ac virtutum cauſa eſt. G
enim animi & cum pondere quo
elati, non ſubito impetu effundu
in diverſa: nec vincere magis ſc
quam victoria uti. Ita ad omnia
cula pervicaces, ne tempore qu
& tædio vincuntur: factamque n
ra & arte conſtantiam vix de ill
cis amoveris quos ſemel inſederit
verba, quibus ſe ſuoſque attollun
grata audientibus, fabuliſque ſcri
tium traducta, vultus quoque
hoc grandi ſermone conſpirans
convictus, niſi ſervientibus & do
animis gravis, ſeveræ majeſtati
quoddam odium addit. Vnuſ
que in acie, ac maxime phalange, qu
ſingulari diſcrimine melior. Serv
parſimonia opes & ad temperant
in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

utis corporibus ſæpe negatas, eſtitu conſumere amant, & ſic ſtentationem proferre; immen- i fiducia, ſed apud timidos aut ntes majore. Illis frugalitas exi- non tantum in ſuæ Hiſpaniæ æſtu corpora nimio Sole marcentia m pati non videntur) ſed ubi- que ſuorum nummorum periculo nt. Modicus panis, nec pretioſa arum condimenta, aſſuetis tam dæ virtuti plerumque ſufficiunt. lieno autem ſumtu, haud facile ad menſarum hilaritatem melio- Nulla tunc ſeries opulenti convi- quam non totam oculis manu- percenſeant. In ultima paupertate ercilium non omittunt. Fallunt ta- n Hiſpani tantorum Spirituum ſpe- quales naturæ ſponte & ſæpe inco- ntes effundunt. Nam plerique illo- n parca modicaque ſorte contenti, ſpem quidem ad majora faſtigia & ercilio ſuo digna videntur attollere. nc videas ad arcium præſidia modi- ſtipendio collocatos, velut in patriis ibus, inter impares tam ambitioſis rbis curas, ad ſenectutem pervenire. Hiſpania, ſtudia litterarum eo cultu n nitent, quem hæc ætas nudis & ualentibus Muſis repoſuit: non enim

lati-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

latinæ eloquentiæ ſtudium ibi
non venuſtas poëtices, non hiſt
priſcorumque rituum utilis & r
lepiditas. Veterem ac pene barb
in quærendis ſcientiis rationem
nent, philoſophiæ incumbunt, Th
giam amant, non ſpernunt Leg
Canonum peritiam; ſed illas ſci
græca latinaque eruditione m
indignantur; putantque hoc mo
cum addi, quo virilium literaru
neamenta elangueant. Recondit
mentes, & ad lenta conſilia ido
hinc longos cuniculos agere &
obſeſſis inaſpectos. Arma & pac
ſuis temporibus ſapientiſſime æſt
re. opibus animos ſubigere &
invicta arte de fortiſſimis gen
triumphare. Maxime autem ſol
eſt, ad parandam reverentiam, no
cœlitum uti, ſpecieq; ſacrorum ſu
cere ambitum oculis vulgi. Nu
ſuas cupiditates imputant, & velu
illo depugnantes ſolertiſſime ſibi
cunt. Illa veluti pręfatione, in om
rerum cepta, tanquam in ſcena
tragœdiam intrant. Ferdinand
Iſabella, hunc jam patrium morem
potibus tradiderunt. Quippe in h
bus ſuis inveniebant publici odii c
adeo ut ſemper in bellis credi ve

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

…æ iracundiæ miniſtrare. Cum ex-
…rum gentium Principibus acturi,
…ex optimatibus, ducibuſve orato-
…egebant, ſed ab alicujus monaſte-
…itudine extractum. Ita præter re-
…legationis ſumtus, fidem quoque
…modi feciales & reverentiam nego-
…iciebant.
…iſpanis (inquit *Thuanus*) ſolem-
…t poſt pugnam, ut Germanis ante
…iam, non ſoluta ſtipendia per ſe-
…nem expoſcere; exitioſo pariter
…nplo & exitu, cum alteri rei bene
…ndæ occaſionem adimant, alteri
…ne geſta, ut ſucceſſu careat, effi-
…t. Plurima exempla in Hiſtoriis
…a ſunt tam hujus quam ſuperioris
…quæ hic referre longum eſſet.
…Iiſpanorum autem ſævitiæ & pro-
…oſæ crudelitatis non modo ea, quæ
…ovo orbe geſſerunt, faciunt fidem:
…& quæ in Germania, quæ alibi, &
…iſſimum quæ in Belgio perpetra-
…t.
…*Guicciardinus* lib. x. nupero ex-
…mento conſtiterat, peditum Hi-
…norum virtutem antiquæ ipſo-
…n famæ reſpondere, nulloſque
…gis idoneos eſſe ad obſidenda op-
…a propter agilitatem illorum & in-
…triam.

Idem

Idem lib. XVI. Hiſpani ſunt
avari, ſuſpicaces, & cum ipſis li
genio ſuo uti, inſolentiſſimi &
gantiſſimi.

IV.

INCOLARUM HISPANI
pro amplitudine Regni pauci & illius cauſæ.

OMNES omnino Scrip
qui de rebus Hiſpanicis
rioribus annis ſcripſerun
ſtantur, Hiſpaniam pro a
tudine ſua pauciores habere in
& indigenas. Ioannes Boteru
notat Incolarum Hiſpaniæ num
pene æqualem eſſe, numero ini
rum Italiæ, id eſt octo aut noven
liones. Hujus autem paucitatis,
ter naturales cauſas, quæ à ſteri
ſoli in multis regni partibus, &
nori fœminarum fœcunditate in
gis meridionalibus, quam in Sep
trionalibus, petuntur, variæ aliæ
aſſignari poſſunt.

I, In Hiſpania (inquit *Mariana*
XXXVI.c.I.) Ferdinandus & Iſabel

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

bello Maurico exemti, quampri-
a de pellendis univerſa ditione Iu-
, inter ſe conſultarunt. Eo con-
Granatæ menſe Martio anno. cIↄ-
xcII, per Edictum voce præconis
ntiarunt, Iudæi omnes, niſi muta-
, uti ex omni ditione diſcederent.
ndo exilio quatuor menſes dati
, cum facultate eo ſpacio vendendi
a, ſecumve quo vellent aſportandi.
dictum nova Thomæ Turrecre-
æ Inquiſitoris ſanctione amplius
ſtrictum menſe Aprili, piis omnibus
ntis cum ea gente commercium
re, graviq; ſupplicio ſancientis, ſi-
eo decurſo tempore victu aut re
quapiam eos homines juvaret. Sic
mera Iudæorum multitudo mari
iſpania ſolventes, tum Africã, Ita-
& Orientis ſolis oras tenuerunt:
in hunc diem patriam linguam Hi-
orum mordicus retinent, tum ple-
in Portugalliam vicinam abierunt.
ecit eo migrandi poteſtatem Ioan-
II Portugal. Rex, ea tamen lege, ut
capita octonos aureos ſinguli pen-
nt hoſpitii pretium: atq; intra cer-
tempus rurſus ex iis finibus emi-
ent, captivitatis pœna propoſita iis
ſecus feciſſent Itaq; multi in ſervos
tranſacto tempore dati ſunt: quos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

omnes tamen Emanuel Ioannis ſu
ſor, cum primum regni inſulas
pit, mitiori cenſura reddidit lib
Iudæorum multitudinem qui e
ſpania diſceſſerunt, ad certum n
rum revocare promtum non eſt
rique ſcriptores centum & ſept
ta familiarũ millia abiiſſe confir
quidam ad octing. millia capita a
veniſſe. Ingens numerus ac vix fi
cturus, ſed unde tamen multis o
extitit hoc decretũ accuſandi, g
copioſam & quæ omnes vias pe
noverat, amovere, à prudentia
nandi alienum exiſtimantibus. M
utique compendio fructuq; earu
vinciarum, ad quas copiarum I
nię magnam partem, aurum, arge
gemmas, veſtemque pretioſam
detulere. Multi ex eo numero, ne
carerent, Chriſto dedere nomina
ſynceris animis; alii ſimulata pi
tempori ſervientes, brevi ad inge
fraudes & mendacia redierunt.

II. Emanuel Luſitaniæ Rex (i
Mariana lib. XXVI.) ad Iſabella
dinandi Catholici filiæ, quam a
bat, gratiam promerendam, ægr
dem, ſed dedit tamen, ut novo
quod ſub anni 1496. finem pro
gatum fuit, Mauri & Iudæi omn
b

entur finibus Luſitaniæ abſcedere, itutis metu propoſito, ſi qui poſt gnatum tempus reſtiſſent. Solutum ea pœna nova lege ſanciri placuit. uri quidem in Africam continuo ſi- recuſatione tranſmiſerunt. Iudæis n eadem facultas extitit: quibus pau- poſt novo edicto filii ſunt detracti, atuordecim annis minores, atque ntaribus aquis per vim adhibiti. In- ens decretum à legibus & inſtitutis riſtianis abhorrens maxime. Malo gas homines Chriſtiana ſacra ſuſcipe- libertate cœli data in re omniũ gra- ſſima ſpolies, quos Deus ſui arbitrii ſe voluit? Grave id piaculum ſit; ac filios quidem eo ſtudio à parentibus ſtrahere liceat. In utroque tamen ns Luſitana peccavit, pueris enim ve- ſine voluntate parentum ad baptiſ- a violenter raptis, atque majoribus atu, ut Chriſto darent nomina, con- itiis & contumelia vexatis, ac nomi- atim diſcedendi facultate per fraudem ablata, cujus neceſſitas erat impoſita, c. numerus autem eorum qui tum iſceſſerunt à Mariana non proditur, ec alibi proditum inveni.

III. Poſt hæc, ea tempora ſunt onſecuta, quæ Hiſpaniam juxta ac Portugalliam, immenſo incolarum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

numero exhauſerunt, nam mul
riæq; expeditiones mari ſuſcepta
à Portugallis quidem primum in
cæ littora, dein in remotas or
partes, ad Moluccas uſque; deni
in Americæ illam partem quam
Braſiliam appellamus: à Caſtellan
tem primum in Inſulas oceanica
in immenſam Novi orbis contine
plurimis ab utraque gente paſſi
ductis coloniis; quæ quantam
partem exhauſerunt, proclive
fuerit judicare; Boterus ſane ju
longinquas Portugallorum expe
nes, in Braſiliam, Æthiopiam, Ind
& tot inſulas, & tot colonias in
varia loca deductas, tantum popu
duxiſſe, ut patriam pene exſangue
que enervem reliquerint.

IV. Cum Caſtellæ reges partim
partim connubiis tot regna & do
extra Hiſpaniam acquiſiviſſent, p
tiam inter infenſas & jugi Hiſpani
patientes gentes, Hiſpanorum præ
munire coacti fuerunt: acceſſit vi
rum Principum & æmulatio & m
unde fere perpetua bella Hiſpani
reges, nunc in Italia, nunc in Ge
nia, nunc in limite ſuo contra G
diutiſſime autem omnium in B
geſſerunt; licet autem bella illa ut
rim

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

rum conductitio ex alienigenis mi-
gesſerunt, tamen non exiguum in-
enarum ſuorum numerum in exer-
ibus ſuis habuerunt, & magnas in-
lum clades perpeſſi ſunt; nam licet
inius in ſuo ad Galliæ Regem ſcri-
, quod extat apud *Thuanum* lib.LI.
toriar. ſcribat Carolum V. Imper.
nquam, cum plurimos habuit, Hi-
norum plures VIII cIↃ peditum &
cc. equitibus in caſtris habuiſſe; ta-
n & hic numerus ſatis amplus, &
emporum, quæ dein ſecuta ſunt, ra-
nes bene excutiantur, inveniemus,
n raro in ſola Italia plures habuiſſe
us filium Philippum II.
V. Sed Hiſpaniam jam ſatis ſupe-
ribus modis exhauſtam, longe ma-
infrequentem fecit edictum Phi-
pi III. Hiſpaniarum Regis, quod
no cIↃ IↃ CIX menſe Decembri pro-
ulgavit; quo pauca præfatus de Mau-
rum, qui Chriſtiana ſacra palam qui-
m profitebantur, ſed clam in infide-
ate ſua perſiſtebant, fraudibus & ſce-
ibus; deque eorundem clandeſtinis
olitionibus cum exteris principibus;
icit, ut omnes novi Chriſtiani (quos
oriſcos vulgo vocant) intra tri-
nta dies, tam mares quam fœmi-
e & pueri, tam indigenæ quam
 advenæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

advenæ, ſolis mancipiis except[illegible]
regnis Granatæ, Murtiæ, Anda[illegible]
atque oppido Hernache excedant[illegible]
unquam in illa poſtmodum reve[illegible]
tur, ſub quocunque prætextu; In[illegible]
citque ipſis tranſitum per regnum[illegible]
lentiæ aut Arragonum; pœna c[illegible]
propoſita in eos, qui aut illo ter[illegible]
elapſo reſtiterint, aut per dicta [illegible]
tranſierint. Concedit illis intra di[illegible]
tempus, mobilia ſua bona vende[illegible]
pretium illorum ſecum aſportare[illegible]
in pecunia, auro, argentove (ex[illegible]
tantillo pecuniæ quo opus habe[illegible]
iter) aut litteris Cambii ut loquu[illegible]
ſed in mercibus, quas per leges ev[illegible]
licet ab indigenis & ab aliis emti[illegible]
denique in fructibus hujus Regni[illegible]
mobilia omnia illorum in fiſcum [illegible]
redigit, neceſſitatibus Regni, au[illegible]
operibus applicanda. Gratiam [illegible]
hanc triginta dierum à Rege ip[illegible]
ctam, D. Ioannes Mendoca March[illegible]
Germani, ad viginti dies reſtrinxi[illegible]
qui in Andaluzia & vicinis locis [illegible]
tabant, atque aliis iniquis condit[illegible]
bus miſeros irretivit, edicto Hiſpal[illegible]
mulgato XII. Ian. ann. CIƆ IƆ CX[illegible]
edicto promulgato miſera harum[illegible]
gionum facies fuit; nam maximu[illegible]
rum Maurorum numerus Hiſpa[illegible]

Afr[illegible]

cam ſtatim trajecit: per Galliam
em permiſſu Regis tranſierunt, & è
rubus provinciæ ſoluerunt ſupra
tum quinquaginta millia capitum;
otum autem ex omnibus Hiſpaniæ
nis nongenta millia capitum exceſ-
e conſtans fama eſt: ita ut multæ
vinciæ pene exhauſtæ fuerint, &
rum hominum ſingulari induſtria
cultu deſtitutæ langueant.

VI. Inquiſitionis Hiſpanicæ plus-
am barbara ſævitia quamplurimos,
æſertim Portugallos è Regno elimi-
ivit, quos magno numero in Germa-
a, in Italia, in Belgio & in Oriente ſe-
s fixiſſe videmus.

Hæc incolarum infrequentia cum à
ege & ſupremo illius Concilio eſſet
nimadverſa; varia remedia quæſita
propoſita fuerunt anno cIↃ IↃ CXIX,
t libellus Madriti anno cIↃ IↃ CXXVI
emum editus à Petro Ferdinan-
lo Navareta, R. M. Secretario facit
idem.

In quo huius infrequentiæ cauſa
potiſſimum rejicitur in intoleran-
dam tributorum, quæ ruricolis impo-
nuntur, magnitudinem, qua cogantur
lares ſuos deſerere & alio ſe conferre; &
eorundem levamen & moderatio pro
præſenti remedio ſuadetur. Et quia

 haud

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

haud dubio regnum exhauritur i
lis, per commercia cum exteris, au
res Regi ſunt, ne ſuis regno exced
aut commercia in exteris region
exercere permittat. Item ne dein
nova monaſteria & conventus reli
ſorum erigantur: aut homines ſine
lectu ad jam erecta admittantur.

Rex porro Hiſpaniarum, ut h
malo obviam iret, anno cIↃ IↃ cxx
menſe Februar. edictum condidit,
hæc inter alia ſanciuntur.

I. Omnes qui uxorem ducturi ſu
quatuor annis poſt nuptias celebra
immunes erunt ab omnibus ſubſid
tributis, vectigalibus, aliiſque inco
modis; qui ante annum ætatis d
mum octavum uxorem ducent, ab i
matrimonii die rerum ſuarum & ux
ris liberam adminiſtrationem ſunt h
bituri; qui vero poſt vigeſimum qu
tum ætatis annum uxorem ducent,
immunitatibus carebunt.

II. Qui ſex mares è conjuge ſuſ
lerint, qui ſimul in vivis ſint, toto vi
ſuæ tempore immunitatibus ſupra
ctis gaudebunt, etiamſi poſtea aliqu
liberorum moriatur.

III. Pauperibus certa quædam p
cuniæ ſumma in dotem aſſignata.

IV. Interdictum, ne quiſqua

cu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

familia & bonis è regno mi-

Omnibus alienigenis (modo
olici ſint, & in terris nati domi-
m, quibus nullum bellum cum
n.R. intercedit) qui artes mecha-
aut terræ culturam, pecuariam-
ercebunt 20. leucis à mari intra
nentem, perpetuo liberi erunt ab
ibus tributis, vectigalibus, ſubſi-
&c.

l. Lupanaria publica prohibita.
terus paucitatem incolarum in
o Portugalliæ evidenti argumen-
monſtrat; Rex Ioannes expedi-
ſua in Africam duxit ſupra qua-
nta millia hominum. Sed poſt-
in Indiam navigari cœptum eſt,
Emanuel ingenti molimine cum
nor peteret, viginti tantum mill.
um ducere potuit, & bis mille
ntos equites: Rex denique Seba-
us anno 1578. vix duodecim mil-
rtugallorum cogere potuit, cum
em illam expeditionem in Afri-
moliretur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

V.

REGIMEM Politicum & Civile Hiſpan

HISPANIAE regimen
dubio Regium eſt &
lutum ; in quo defic
maſculo hærede , e
filia, licet adhuc mino
cedit. Rex hic nullum agnoſcit
riorem in temporalibus; Naſcitur
eligitur. Licet autem Rex abſo
ſit, non tamen in omnibus ſuis r
& dominiis parem & æque abſol
poſſidet imperandi poteſtatem ;
primum in Arragonia res ſeſe in
modum habet, vel potius habuit

Magna ſunt jura, privilegia, lib
tes ac immunitates Arragonen
(inquit *Thuanus* lib. 104.) quas ip
Hiſpaniam à Iuliano comite ob ſt
filiæ à Roderico Rege illatum
tam , & totis I ɔ cc annis à Sar
poſſeſſam , juris ſui effecti ſibi
runt , condito ſupremo Magi
cui Iuſticiæ nomen impoſuerun
ſecundum eam jus diceret.

Poſtea Reges elegerunt , qui
bus & capite aperto , tactis S
vangeliis coram Magiſtratu eas
vaturos religioſo Sacramento o

antequam eis proceres ac Magi-
obedientiæ jusjurandum præ-
Electio Regis uſque ad Petrum
nace dictum, manſit, qui in Co-
tenuit, ut electione ſublata Reges
e peterentur, inde nomen ſorti-
od caput de electione, Ordinum
nſu abolitum, acinace publice
iſſet. Cæterum abolita electione,
itis leges denuo confirmatæ
lege unionis ob id condita, cujus
uo capita recenſentur; quibus
ordinibus, ſi Rex patrias leges
, novum in ejus locum creare, &
crimen Majeſtatis ad tuendam li-
tem fœderationes inter ſe & cum
s principibus inire. Id cum du-
Caſtellenſibus videretur, qui Re-
gibus ſolutos colunt; Ferdinando
gonio qui Iſabellam Caſtelienſem
orem duxerat, perſuadere volue-
ut eas leges tanquam regiæ digni-
ontrarias antiquaret. Verum ille
a ſeu modeſtia, ſeu diſſimulatione
entiſſime reſpondit, fide religio-
ta ſe prohiberi, quo minus id face-
c alioqui ſic exiſtimare: æquilibrio
ntiæ regni Regiſque ſalutem publi-
contineri, & ſi contingeret aliquã-
lterum alteri præponderare, procul
io alterius aut utriuſq; ruinã ex eo
ſequu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ſequuturam. Præterea tribunal ...
gno ab initio inſtitutum, cui ſu...
ille Magiſtratus cum XVII-viris ...
ſet, Manifeſtationis nomine vu...
digetatum, ad quod ex aliis reliqu...
ſelliis ſupremis, nec non etiam E...
ſticis provocatio eſt, & in quo R...
tis tantum vice fungeretur, n...
tem Iudicis aut Magiſtratus par...
ſtineret. Verum Philippi II. Hiſ...
rum Regis non eadē modeſtia fu...
Ferdinandi; nam cum Secretariu...
Antonius Perezius è carcere in C...
regno elapſus ad urbem Cæſar-...
ſtanam profugiſſet, & ſe in cōſe...
Iuſtitiæ ſupremæ purgare vellet, ...
illum finem defenſionem ad c...
crimina ſcripto eſſet complexus; ...
miniſtri eum ad Inquiſitiones r...
runt, quod eſt judicium in Arra...
ut Viſitationis in Caſtella, ad en...
patriæ libertatis jura à Regibus ...
qui publica munera geſſerunt, e...
tatum. Poſt varias turbas Perezi...
excitatas, Arragoniis acriter pro...
tate avita tendentibus, Rex privi...
rum Civitatis Cæſarauguſtanæ, i...
hæc contentio agebatur, immi...
dorum, (quibus jam pridem rege...
diabantur,) occaſionē avide arrip...
exercitū ſumma celeritate conſc...

Alfonſum Vargam præfecit: à quo
æſarauguſta capta, & Ioannes
, Iuſtitia Arragonum ut vocant,
i percuſſus; urbs ex eo diu militari
diq; vexata, quod non niſi poſt
nium inde deductum fuit, & pri-
n firmato S. Inquiſitionis palatio,
extra muros erat, & tanquam
rbi cum idoneo præſidio impoſi-
a tandem libertas Arragonũ ſen-
abefactata per Tyrannidem peni-
oppreſſa fuit, Arragoniis jugum
utis multum invite ferentibus.
alauniæ quoq; regimen pene libe-
(inquit *Boterus*) licet Iuſtitiæ admi-
atio penes Regẽ ſit, ſed conditiona-
: in publicis conventibus ſi quid à
petatur, niſi omnes conſentiant,
facile quicquam obtinetur.
antabri quoque libertatem ſuam
er tuentur, neque Regem fere niſi
inum agnoſcunt; adeo ut Re-
fines eorum ingredi, non niſi be-
rmatum & comitatum neceſſe ſit,
oterus.
orro ad Regem pertinet jus nomi-
li omnes Archiepiſcopos, Epiſco-
Priores, Commendatorios trium
num equeſtrium S. Iacobi, Alcan-
& Calatravæ. Omnes præſides,
ſiliarios, Proreges, Legatos ſive Vi-
carios,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

carios, Gubernatores, & Capit
creat, Non tamen poteſt Be
conferre niſi in indigenas, aut
prius jus civitatis collatum ab ip
rit: Neque principes, civitates,
extraordinariis impoſitionibus
vari patiuntur, ſed immunitates
vilegia ſua ſibi plene cõſervari
Quamobrem Imper. Maximili
dicto uſurpare ſolebat, ſe Reg
Regum, Hiſpanũ Regem eſſe h
Gallum regem aſinorum: quia
Rex ſuos ſubditos pro arbitrio c
poterat nemine contradicent
vero à Germanis nihil amplius e
quã ultro conceſſiſſent; Hiſpan
Regi ſuo plus pendere recuſaren
legibus, ſtatutis & conſuetudin
rentur. Sed & hæc rerum facies
tis jam annis multum immut

Rex Hiſpaniæ plura & diver
ſilia habet ad quæ remittere ſol
cumque ipſi tam viva voce, qu
libellum ſupplicem fuerint e
(uſu quippe jam obtinuit, ut p
ſam coram rege explicatam, ſu
eandem ſcripto quam breviſſim
prehenſam ipſi tradant.)

Horum Conſiliorum princi
quod vocant *Conſilium Status*,
de omnibus, quæ ad regnorum

nationem politicam ſpectant,cō-
ur, eaque quæ Regis majeſtatem
nt, eventilantur; conſtat autem
imoribus, & ampliſſimis viris to-
egni, iiſque haud ita multis; pen-
nnua eorumdem ordinaria eſt
. mill. ducat.
cundum appellatur *Conſilium Re-*
, in quo deliberatur de vectigali-
egni, deq; annona: & lites omnes
iis Tribunalibus & curiis ad illud
ppellationem devolvuntur. Con-
autem uno Pręſide,qui plerumque
nus è primoribus, ut loquuntur,
atis, & nonnunquam Prælatus aut
m Eccleſiaſticus; & duodecim Con-
riis, qui ex aliis tribunalibus ſumi
nt. Hi diebus Veneris Regem de re-
difficilioribus conſulunt: Tribus
m horum Rex titulum dedit Con-
riorū cubiculi ſui,qui cognoſcūt de
miis & donis,quæ Rex in bene me-
s confert, & venia quæ condemna-
ndulgetur. Eſt & Secretarius Came-
egię, & duo alii Secretarii,qui tribus
Conſiliariis dant operā. Hoc Conſi-
n plerumq; habetur diebus Sabba-
Anno autem cIↃIↃLX edixit Rex,ut
Auditores huic conſilio adjungerē-
,qui cognoſcerēt de omnibus cauſis,
e per provocationem à conſeſſibus
Iuri-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Iuridicis Pinciæ ſeu Vallodolid
natæ ad Concilium hoc deferun
Tertium appellatur *Conſiliun*
cum, in quo pertractantur ea
quæ ad bellũ ſpectant, tam intra
extra Hiſpaniam, tam offenſive
defenſive, terra marique, atqu
munitiones arcium, & neceſſar
omnium proviſiones in omnib
gis Dominiis; in hoc concilio
ſuum habent omnes Senatores
lii ſtatus præter Secretarium, qu
liaris eſt in hoc concilio.

Quartum eſt *Conſilium Italiæ*,
pertractantur ea, quæ pertinent
gna & dominia, quæ Rex in Ital
cilia poſſidet; conſtatque uno P
quatuor Regentibus, qui ſing
nuatim percipiunt mille ducat
uno Secretario, qui trecentos au
dringentos ducatos percipit.

Quintũ dicitur *Conſilium Or*
ubi negotia omnia tractantur,
ordines equeſtres S. Iacobi, Al
ræ & Calatravæ ſpectant; Con
uno præſide, & quatuor Audito
teratis, duobus Secretariis, uno
cato Fiſci, unoque Procuratore

Præſes annuatim percipit 160
Auditores ſinguli 800. duc. 3
Advocatus Fiſci.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

extum eſt *Conſilium Arragoniæ*, in
tractantur quæcunque tangunt
num Arragonum, Valentiæque,
alauniam & Inſulas adjacentes,
quod ad Iuſtitiam quam quoad
iam; conſtatque uno Vicecancel-
o, quatuor Conſiliariis literatis,
Advocato Fiſci, & Secretario.
icecancellarius annuatim percipit
3000.d.
onſiliarii ſinguli 1000. 4000. d.
dvocatus Fiſci 1000.
lures autem in hoc Conſilio ſunt
iſtri minoris dignitatis, quorum
800. alii 500. alii tantum 100.duc.
uatim percipiunt.
eptimum vocatur *Conſilium Indi-*
, in quo omnia negotia Indica
tractantur; conſtatque uno Præſi-
ſex Auditoribus; duobus Advoca-
iſci, & totidem Secretariis.
ræſes annuatim percipit 1670. d.
Conſiliarii ſinguli 1336. d.
Advocati Fiſci ſinguli totidem.
Octavum Conſilium quod ipſi vo-
t *d'Hazienda*, id eſt, patrimonii
rarii regii, in quo agitur de rediti-
Regis, & ab hoc vectigalia locan-
& aſſignationes fiunt, & rationes
epti & expenſi per totum regnum
niniſtrantur. Intrant hoc conſilium

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

tres Rationales majores, totide
minores, & Conſiliarii Cameræ
tres, cum uno Secretario, & uno
tore.

Præſes huius percipit annuat. 6c

Nonum eſt *Conſilium Rational*
quibus jus dicitur de rebus, qua
rium ſpectant; conſtatq; tribus
nalibus majoribus, totidemq; m
bus; & præter illos, quatuot Auc
bus, & uno Secretario.

Decimum Conſilium, quod ip
cant *dos Contadores de Cuentos*, hi
nes omnes examinant eorum, q
domo ſive familia regia expendu
iidem & recéſent reditus totius R
& annotant in quę dicti reditus e
dantur. Conſtant autem duobus R
nalibus majoribus & totidem m
bus, & aliis miniſtris cũ Secretari

Vndecimum & maximæ dign
nis in Hiſpania eſt *Conſilium & T*
nal S. Inquiſitionis generale; in q
hæreticis cognoſcitur, & à quo pa
lares Inquiſitores per totum re
conſtituuntur, qui ordinarie ſedē
habent Hiſpali, Cordubæ, Gra
Murtiæ, in Legionis, inq; Gallæc
gnis, Toleti, Pintiæ, in Arragonia, i
lentia, atq; Catalaunia. Conſtat a
Præſide, qui fere eſt Archiepiſcop

le

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

nus, & annuatim pro eo munere
ipit 1600. duc. Sex Inquiſitoribus,
Advocato Fiſci, uno Secretario. In
nibus regnis Hiſpaniæ ſunt viginti
e Familiares(ut vocant) Inquiſitio-
qui deferunt hæreticos, eoſque ca-
nt, quorum ſinguli annuatim per-
unt octingentos ducatos.

unt & alia Conſilia minoris mo-
nti;quale illud quod vocant *dos deſ-
gos*, à quo debita Regum abſolvun-
. Et quod vocant *Sylvarum*,in quo
gnoſcitur de damnis Sylvis & ne-
ribus regni illatis; atque cuſtodes
blici Sylvarum conſtituuntur.

Præterea in ſingulis Provinciis Rex
t Proreges conſtituit, aut Guberna-
res.

Denique Aulam Regiam ſemper co-
tantur quatuor Alcaldes(ut vocant)
i cognoſcunt de omnibus cauſis ci-
libus & criminalibus intra diſtrictũ
inq; leucarum in ambitu aulæ;& in
liquo regno per commiſſionem.

Hi autem maximam habent aucto-
tatem,præcipue in criminalibus cau-
s,de quibus judicant cum ſummo ri-
ore, neque licet ab illorum ſententia
rovocare. Habent ſupra triginta ap-
aritores, quos vocant Alguaziles;
c multos Scribas maleficiorum.

habentq; ſeparatim & Tribunal
atque carcerem.

Porro regimen Civile in Hiſpa
hunc modum ſe habet. Sunt in
nia (inquit *Marinæus*) convent
ridici quatuor, unus in oppido
ſive Vallodolid; alius in urbe Gra
tertius apud Gallęcos, & quartus
varra. Granatenſis autem & Val
litanus majoris ſunt auctoritatis:
rum hic continet populos, qui
ripa Tagi Caſtellam verſus; ille
dem ripa Bœticam fere totam.
in utroque conventu Præſidente
duodecim Auditores, & tres Iu
Præfecti, quos Alcaldes vocant, q
criminibus judicant. In Curia a
regia, juſtitiæ præfecti ſunt quat
quos item vocant Alcaldes, qui d
minibus cognoſcunt, & facultat
bent in toto regno cognoſcendi
cunda & prima inſtantia de crimi
bus cauſis & civilibus, in curia reg
in populis, & aliis locis diſtãtibus
ria Regis intervallo XX M. P. quod
tium illi quinq; leucas appellant. Q
rum præfectorum duo quolibet
ſabbathi cum uno Conſiliario ca
rem viſunt & reorum cauſas, delicti
cognoſcunt & judicant. Præſidens
tem & Auditores carcerem quoqu
ſit

nt ter quolibet anno, id eſt, tribus
chalibus vigiliis, nec quatuor illi
fecti alios ſuperiores agnoſcunt.
Cæterum ſi quis horum deliquerit,
ræſidente punitur. Eſt autem Præſi-
is auctoritas maxima, in rebus præ-
im juſtitiæ, in quibus liberam habet
eſtatem, qua totius Regni guberna-
es, Magiſtratus & Iudices inſtituit.
riæ Præſes inſuper poteſtatem ha-
comprehendendi quemcunque o-
iium Magnatum, ſine ullo Regis im-
io, ſi cauſa juſta fuerit, & juſtitiæ ne-
ſitas exigat. Eſt enim dignitas hæc in
icio juſtitiæ & præeminentiæ, ſum-
e dignitatis, à Rege ſecunda, quæ
n tenetur viſere quenquam magna-
n quamvis primarium, neque ob-
im exire Legatis & oratoribus, nec
o proficiſci, niſi duntaxat cum Rege
t Regio juſſu. In ſententiis autem fe-
ndis ſuffragium non habet, ſed ſui
is eſt & voluntatis, ut lites finiantur
cauſæ, quas voluerit. Eſt autem Con-
um hoc Regale ſupremum, ad quod
nquam ad caput recurrunt & pro-
cant litigantes, qui ſe non juſte con-
mnatos conqueruntur. Dum tamen
nquit *Alfonſus de Azovedo*) cauſæ
it majoris ſummæ quam decem
ill. Morapetinorum. Nam ſi mi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

nus x mille, vel minoris valoris
non ad Cancellariam, ſed ad Con
rium civitatis vel oppidi, ad qu
conſuetudine occurri ſolet, in
recurrendum vel ad judices majo
locis de *Sennorio*, qui vocantur
des majores, & in Realengiis ad
des *de las Alcadas*, ubi cauſæ ſu
hujus finiuntur. Sunt in hoc Co
regali (inquit porro *Marinaus*)
tes, quos Hiſpani *Alguaziles* vo
ordinarii duodecim ſtipendiarii,
ſine ſtipendio.

Porro jus appellationum in
modum ſe habet: cauſæ omnes
lantur coram judicibus ordinarii
in ſingulis civitatibus & oppidi
conſtituti; à quibus dein ad conv
Iuridicos majores provocatur, na
non cognoſcunt in prima inſtãt
de cauſis orphanotum, viduarum
miſerabilium perſonarum; ſi
conventus juridicus poſt cauſam
nitam, judicium ordinariorum
cum ratum habeat; altera app
ad eundem conventum concedi
cauſa denuo ab altero ejuſdẽ co
tus auditore cognoſcitur, & judi
quod ſi & hic cum ſuperiori j
congruat, nulla appellatio conce
niſi cauſa valorem quatuor mill.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

m ſuperet; tunc autem ſupplicatio ceditur ad Regem, qui cauſæ cog-onem alicui è Conſiliariis regalibus bat committere; nunc autem, ut ra diximus, auditores quatuor huic otio deſtinati ſunt; appellans autem itur deponere, mille quadringentas *las* (ut loquitur *Azevedo*) vulgo *blons*, quarum ſingulæ valent qua-rdecim regales; & ſi appellans hic oque cauſa cadat, ſumma illa depoſi- mulctatur, cujus tertia pars cedit meræ regiæ, altera tertia judicibus à orum ſententia fuit provocatum, tima denique parti adverſæ.

Eſt & aliud genus Iudicum in Hiſpa-a, qui extra ordinem & per comiſſio-em ut vocant, in varias partes mit-ntur, qui quomodo ſuperioribus nnis ſe geſſerint, & quomodo à Phi-ppo IV. revocata fuerit eorum ju-iſdictio, è diplomate ejuſdem Regis ive decreto, quod anno 1623. menſe ebruario promulgavit, operæ pre-ium erit intelligere, id capitulo ter-io ita ſe habet. Quoniam plurima in-commoda non modo in Iuſtitiæ ad-miniſtratione in hoc Regno provene-runt, ſed & quies ſubditorum noſtro-rum, & facultatum ſecuritas multum fuit labefactata, per miſſionem Iudi-

cum & Executorum commiſſion
quippe qui cum munere ſuo de
debuiſſent cõſcientia integra,& a
vitium Dei, & noſtrum honorem
Reipub. utilitatem,in tantum po
te ſua abuſi fuerunt,ut illã in prop
commodum converterent, & n
ram plebem indignis modis vexa
atque opprimerent; quæ longius a
riis ſuperioribus conſtituta, de inj
horum Iudicum querelas ſuas inſt
re non ſine ingẽti ſumtu poteſt,ex
fit ut horum Iudicum ſcelera impu
maneant. Vt huic malo obviam ea
cauſam ipſam radicitus evellen
duximus; mandamus itaque,ne in
ſterum ullum Conſilium, Tribu
Cancellaria, conventus Iuridicus,c
munitas, Vniverſitates, aut ullus
ticularis, cujuſcunque tandem co
tionis ſit, & quacunq; tandem de
ſa,quoquam in toto regno noſtro
tat, Iudicem commiſſionis, aut Ex
torem,aut ullam aliam perſonam c
Iuriſdictione,commiſſione, inſtruc
ne, ullo modo; qui contra fecerint
gide puni[illegible]tur,& non modo mun
ſui in perpetuum jacturam facient
duplum reſtituere cogẽtur illius, q
hoc nomine acquiſiverint. Sed om
cauſas, in quibus neceſſe fuit hacte

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

nas aliquas particulares cõmitti, dinaria tribunalia remitti volu- &c in locis ad quæ pertinent expe- Et ſi cauſa aliqua incidat, quæ ex- onem aliquam flagitet, eam ad mum tribunal regium referri vo- s, & de exceptionis merito, à ſo- ſtris conſiliariis cognoſci.

eodem decreto etiam mentio fit um, quos vocant Conſervatores, ognoſcebant de titulis & præe- ntiis publicorum munerum, quo- jus ad plures ſpectat; hos quoque bidem penitus abrogat, & mune- ius functione ipſis interdicit.

ſtatiſſimum denique eſt Iudicium iſpania, quod vulgo *Peſquiſam* vo- , & judices illius ſive commiſſa- *Peſquiſidores*, viſitatores recte poſ- appellari; Alfonſus de Azevedo vo- yndicos, & illorum judicium Syn- ionem; ut autem, quale ſit, melius ligatur, hic ipſius Azevedi verbis a adjungam.

yndicatio ſive Syndicatus (inquit) xperimentum totius juſtitiæ, & de elis ſingulorum ſermo; vocatur- etiam Ratiocinatio, quia rationem e adminiſtrationis cognoſcit: Syn- s in hoc propoſito dicitur, qui judi- & cognoſcit de cauſis officialium,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

& quaſi cauſas ſingulorum
In noſtro regno debent omn
dicari coram Iudicibus miſſis p
gem ad hunc effectum, & non
aliis; nam alius quam Rex mitte
poteſt pro reſidētiis capiendis;
mini in territorio ſuo, cum R
cũ obtineant, & illius Vicarii dic
Syndicatores autem juriſdicti
habent, quia officiales Syndicat
demnant vel abſolvunt.

Iudices omnes debent Sy
lapſis duobus annis à ſuſceptioni
cii, vel ante, ſi Regi viſum fueri
debet tamen etiam petente pop
tra biennium Syndicatio protra
que officium. Omnis gerens of
aliquod, Syndicandus eſt, & de
tionem debet reddere; & tempo
dicatus durante debēt eſſe ſuſp
officio: etiam de negotiis & cau
quibus Iudices & Correctores p
rum tanquam regii commiſſari
noſcunt, rationem reddere ten
etiam officiales prælatorum, qu
dictionem aliquam tēporalem h
& eandē per officiales laicos exe
Nullus Iudex Commiſſarius
contra Iudicem vel Correctore
puli alicujus, poteſt ad officium il
lius populi promoveri, etſi per p

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

n petatur, niſi prius anno uno ela-
Qui autem in munere ſuo per Syn-
um (*Perſquiſam* vulgo) innocen-
erint reperti, abſolvuntur, & eo-
vel majori etiam munere digni
untiantur; qui vero perperam ſeſe
ſſe deprehenduntur, puniuntur,
ue ad aliud officium promovētur.
dices Syndicatores mittere debent
m vel duos tabelliones per Pro-
iam & juriſdictionem, qui præco-
re faciant Syndicatum aſſumen-
officialibus præteritis, ut ſi que-
aliquæ contra tales officiales ad-
rint, proponantur, quarum infor-
tionem ipſi tabelliones faciant &
nforment, ſi quæ alia officiales in
cio ſuo male geſſerint. In præconio
triginta dierum terminus aſſigna-
, quo elapſo nullus amplius au-
tur.
Informatio autem accipitur non à
alevolis aut inimicis aut ſuſpectis te-
bus, ſed ab illis qui omni exceptione
ajores ſint; & ideo inquiſitus vel in-
rceratus per Iudicem durante offi-
o, non eſt legitimus teſtis contra illũ,
ſi liqueat incarcerationem in hunc
em procuratam, ne de judice queri,
ut contra ipſum teſtari poſſet.
Informatio, aut publica eſt, aut
ſecreta.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ſecreta. Iudex autem Syndicato omnibus modis inquirere ver culpæ generalis adverſus judicen dicatum ex ſecreta informatio ſultantis ; & in probatis conde illum non ſolum in pœnis leg ſed & in partis læſæ ſatisfactione in arbitraria pœna imponenda dubius extiterit, remittere ejus i tionem Regio Conſilio. In quac itidem condemnatione ſemper vat arbitrium dicti Conſilii, ut Conſilium Regale minorare vel re pœnam poſſit.

Tenetur Syndicator ſtatim in ſecretam informationem Syndi ſecundum quod ſibi in proviſio gia committitur & mandatur. quidem informatione capta, cul ea reſultantes, ipſi Iudici Sync notificandæ ſunt, ut ab iis ſe exo re valeat, & veritate inquiſita ſe tia per Syndicatorem ſuper illis ferenda eſt. Cum autem talium tulorum non videatur copia præb ipſi Officiali, contra quem præſen tur, niſi verificatione eorum priu cta : Iudices tamen Syndicatores, ut plurimum Syndicatis faveant enim quoque ſuo tempore Syndi di ſunt) ſemper præſentatis capi

(

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

os Hiſpani vocant) antequam ſu-
informationẽ faciant, præbent
n copiam Officiali illi, quem tan-
Iudex autem talis etiam Officia-
ios & familiares ad ſe exoneran-
poteſt producere, dummodo nõ
t de eadem culpa accuſati.
icialis condemnatus poteſt à ſen-
provocare; ſed talis provocatio
m non impedit ſententiæ exe-
nem.
lices itidem Syndicatores juben-
quirere, num ex negotiationibus
orũ Civitatis aut oppidi alicujus,
aturam exercentium, inconve-
ia ulla reſultent, ut Regium Con-
de illis certioretur. Hanc ta-
inquiſitionem (inquit) uſque ho-
on audivi factam, cum damna
ex illis reſultant, ad oculum pa-
. debent etiam Syndicare The-
rios gabellarũ & depoſitarios ge-
es populorum; nam hi vel maxi-
olent partes vexare, in ſolutione
um & rerum eis debitarum;
n dilatione, quam in Xeniorum
nerum petitione, & ſolvendo in
ma pecunia.

actenus ex Alfonſo de Azevedo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Regimen Politicum & C
Arragoniæ.

SVPRA obiter ſignificavi, A num regnum longe diver jam olim uſum, quam cætera niæ regna, id jam paulo copio Hieronymo Blanca explicabo.

Leges quas Regi ante inaugu nem ſuam jurejurando primu firmandas dixerunt.

In pace & juſtitia regnum nobiſque foros meliores irrog

E Mauris vindicabunda d tor, inter Ricos homines non ſed etiam inter milites ac In nes; peregrinus autem homo de capito.

Iura dicere Regi nefas eſto, hibito ſubditorum conſilio.

Bellum aggredi, pacem in ducias agere, remve aliam mag menti pertractare caveto Rex terquam Seniorum annuent ſenſu.

Ne quid autem damni, de tive, Leges aut libertates no tiantur, Iudex quidam Med ſto, ad quem à Rege provo aliquem læſerit, injuriaſque a

forte Reipub. intulerit, jus faſ-
ſto.

rro medius hic Magiſtratus, pri-
Iuſtitia major, deinde Iuſtitia
gonum appellatus eſt: Cujus hoc
us erat, inter principem & ſub-
ſuos judicare. Cumque jam
a hujus Magiſtratus authoritas
etur anno cIↃ CCCC LXVII,
omitiis Cæſarauguſtæ eſt conſti-
m; ut quotannis ſemel Magi-
us hic, cenſorio Septendecim vi-
m judicio ex quatuor Regni or-
us conflato, ſubjaceret. Inqui-
nem vocant hunc actum: vulgo
ueſta.

ræterea hujus Magiſtratus munus
attentum animum ad legum con-
ationem tenere; quod ſi aliqua
egibus ipſis dubitatio accidat, illius
es ſunt, mentem legis explicare, cui
licationi omnes tenentur acquie-
e. Leges autem Arragoniæ appel-
tur *Fori*; unde Iuris-Conſulti Hiſp.
rum dubia poteſt decidere & decla-
Iuſtitia Arragonum, & ejus decla-
ioni eſt ſtandum, &c. Quinimo Re-
Arragonum dubitantes aliquid an
int facere de Foro, conſueverunt con-
re Iuſtitiam Arragonum.

Ad eundem pertinet declarare, an
literæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

literæ Domini Regis, vel Primo
illius directæ Officialibus, ſint
libertates Regni vel non: & an
obediendum vel non; & utrum
tute illarum debeat procedi vel
ſederi. In factis domini Regis eſt
peculiaris, neque alius quiſquam
teſt intromittere; habet enim
dictionem in ipſum Regem. Id
officiales omnes judicat & vel
pœnam delinquentibus infigit;
torum quoque judex eſt, ne imp
illa delinquendi illecebra ſit. I
verba certa & uſitata Reges, p
geniti, & qui pro Rege munere
guntur, jurare tenentur. Eſt q
Iudex competens inter Fiſcum
vatum: item eorum quæ contra
facta videntur; quæque ad majo
rias deferuntur. Quia autem hi
giſtratus libertatis & privilegi
populi veluti cuſtos eſt, operæ pre
eſt eas hic ex eodem Blanca rece
Sunt autem ejuſmodi.

1. Ne quis torqueri poſſit, n
adulterini nummi crimen inferat

2. Ne vectigalia nova à Re
imponi poſſint, niſi det otius R
conſenſu.

3. Ne quis cogatur extra Reg
vadimonium promittere.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Ne quis deducatur ad populos
nos comprehenſus. Quod ſi fiat;
is eſt pœna conſtituta.

Ne inviti cogamur, ut domus no-
pateant hoſpitibus.

Ne moveri poſſit nummus, niſi
us publica lege rogatum ſit.

Ne Caſtellum intra Regnum con-
tum alienigenæ committatur.

Ne cuivis Iudici occulte contra
em agere liceat criminoſe, & ut
untur, Ne contra aliquem Pro-
s fiat de Camera.

Ne quis poſſit in privatis cuſto-
ſervari: ſed ſimul ac primum ca-
quiſque ſit, ut in publicum carce-
duci debeat.

. Ne Iuſtitiæ Arragonum poteſtas
gibus poſſit impediri.

nique. Ne cuivis unquam fas ſit,
violare libertates aut leges; quini-
t per leges liceat, impune ipſas le-
libertates defendere, abſque eo,
propterea turpis aliqua, ut paſſim
ur, reſiſtentiæ nota nomini no-
nuratur.

rum quia Regii miniſtri in ira-
iam procliviores plerumque eſſe
t; ut aliqua mora & tarditate eo-
ira frangeretur, imperiumq; mo-
i liceret, duo quædam fortiſſima

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ſunt Arragonum legum omnium
bertatum, quaſi defenſionis, pr
Quorum alterum Iuris firmam
rum Manifeſtationem vocant. Iu
ma eſt, cum de ſtando & paren
coram ipſo Iuſtitia Arragonum
& graviter aſſeveratur, & illius i
cto interpoſito, fortunæ ſingu
ab injuria judicum defendunt
ris autem firmarum plures ſunt
quædam enim ſunt quæ vocan
munes, vulgo Bolanderæ; aliæ c
earumdem aliæ privilegiatæ; al
privilegiatæ.

Rurſus aliæ contra Iudices E
ſticos, aliæ contra Seculares.

Manifeſtationis ſimillima
quanquam non tam ad res, q
tuendas perſonas inſtituta. Ip
tem manifeſtationis poteſtas t
lida ac repentina eſt, ut hom
collum in laqueum inſerenti
niat. Illius enim præſidio, dan
dum per leges licet, quaſi exp
juris gratia, de manibus Iudicu
feſtim extorquetur, & in ca
ducitur ad id ædificatum, ibi
aſſervatur tamdiu, quam diu j
an injuria, quid in ea cauſa
fuerit, judicetur. Propterea
hic vulgo, *la Carcel de los ma*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

nuncupatur. A cuius ingreſſu
mi Iudices omnino prohiben-
ut eorum præcipiti iracundiæ ma-
ſubtrahatur. Quod ſi aliquid con-
ac per leges liceat, factum eſt, pro
o habetur & infecto. Si vero ni-
lecretum fuit contra jus, Mani-
tionis tollitur interdictum, Re-
umque Iudicum retardata illa ex-
ur poteſtas, ut nocentium ſup-
o ſcelera & fraudes conſtringan-

agiſtratus autem hic à Rege man-
ur quidem, idque ad vitam; ita ta-
ut Rex ſolus non poſſit ipſum de-
illo privare; imo ne ipſe quidem
ſponte ſe abdicare. Neque poteſt
criminibus illius à Rege ſolo cog-
ci, ſed à Rege & Curia ut loquun-
conjunctim.

uſtitia autem Arragonum per R.
creatus in principio dicti ſui offi-
& muneris jurat in poſſe, & ma-
us Sereniſſim. D. Regis de bene &
aliter ſe habendo, & de facien-
ea, ad quæ tenetur & obligatus
ſit.

Quia autem hic Magiſtratus non
eſt mandari, niſi militiæ autho-
nento honeſtatis, (nobilibus e-
n ut vocant non poteſt mandari,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

quia lege regni immunes ſunt ...
vioribus pœnis, quas ſi forte m...
tur, Magiſtratum hunc ſubire c...
ret) ii qui fere illiterati ſunt: u...
obtinuit ipſi Locumtenentes c...
ipſis Regibus; de quibus ann...
decretum (nam antiquiora bre...
cauſa prætereo) ut quinque jur...
eſſent.

Hi non ſolum in muneris in...
ſed & ſingulis menſibus jusjura...
præſtant, nihil ſe contra leges...
bertates facturos.

Habet inſuper hic Magiſtra...
Notarios, qui aliis minoribus ...
præſunt. Vtriſque & Locumte...
bus & Notariis hoc privilegiu...
ceſſum, ut nemo eorum, ne de ...
nima quidem pecuniaria, cora...
conveniri poſſit, quam ipſa Iuſti...
ragonum.

De Comitiis Arragonu...

IN Comitiis Arragonũ niſi ad...
omnes aſſenſerint, omnes cer...
diſſentire: Comitia autem à qu...
alio, præterquam ab ipſis Regi...
beri non poſſunt. Ab iis verc...
tribus potiſſimum de cauſis c...
verunt; 1. Suppetiarum ferenc...

e...

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ndique (ut vulgo loquuntur) *Ser-*
cauſa; dum eos magna aliqua pre-
neceſſitas, regiumque ærarium
rum ſumptibus eſt exhauſtum.
nova cujuſque Regis ſuceſſione:
pro temporum varietate leges
ur Reipubl. conſentaneæ: nam
Arragones publica lex neque ro-
neque abrogari, niſi de Regis ac
ni ſimul conſenſu poteſt. Comi-
æc dudum quotannis ſemel Cæ-
uguſtæ celebrata; mox de bien-
in biennium, quocunque loco
modum videretur: ſed & hoc
ea mutatum, & inter comitiales
lam magiſtratus deputati, qui Or-
um faciem pręſe ferrent, haberent-
publicorum quorundam officio-
, præcipue vero publicæ pecuniæ,
è vectigalibus cogitur, rationem,
liberum ea in re recuperatorium
icium. Ii primum quatuor & fere
nnales fuerunt; Dein octo-viri
t facti, è ſingulis Regni ordinibus
i, qui Deputati Regni appellantur:
rum fidei totius Regni procura-
eſt commiſſa, ſtatutumque ut ipſi
t Iuſtitiæ Arragonum cuſtodes &
pugnatores. Porro Comitia hæc
bus tantum Ordinibus conſtabant,
bilium, equeſtrium & civicorum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ſive municipalium; anno do
clↃ ccc quartus Eccleſiaſticus a
Hos quatuor ordines vulgo *Lo*
tro Bracos del Reyno vocant. Ev
tur per literas, quas appellant
de Llamiamento. Non poſſun
tem ultra quadraginta dies di
Conſtituta die Reges advocata
cione, orationem aliquam
ſolent, & in ea Conſiliorum
rum rationem fuſius explicar
propoſitio Curiarum appellatur.
autem reſpondetur à Comitialib
Antiſtitem aliquem. Deinceps à
tia Arragonum Comitiale jud
exercetur, & à Regio procurato
ſentes accuſantur. & poſt tertia
cuſationem mulcta abſentibus
gatur. Deinceps quamdiu Regi
Regno placet, ex die in diem co
producuntur. In ſedendo autem
ordo obſervatur; ut Rex in ſu
ſolio emineat; ad dextram illiu
primogenitus illius; ad ſiniſtra
ſtitia Arragonum: cæteris ordi
& eorum ſingulis ſua loca ſunt
gnata. Omnibus autem conſen
bus de omnibus rebus propoſitis
to die poſtremus Comitiorum
celebratur, qui *el dia de la celeb*
del Solio appellatur; quo die Re

…is in Comitiis peractis, novas le… ex communi & publica authori… perfert: & de eorum ſtabilitate …m ſuam Omnipot. Deo in Iuſti… Arragonum certa verba, interpo… jurejurando devincit: & mox Iu…ia, aliique regii miniſtri ac cuncti …dines in Regis manibus ſimili re…one obligantur.

Cæterum olim in iiſdem Comitiis, Iuſtitiam, illiuſque Locumtenentes, …teroſque miniſtros judicium ſole…t exerceri. Nunc vero per leges no…m judicium inductum eſt, quo Iu…tia illiuſque miniſtri quotannis ſe…el Septendecim-virorum cenſuram …guntur ſubire.

De Inquiſitoribus Iuſtitiæ Arragonum, cenſorioq; Septendecim-virorum Iudicio.

ANNO cIↃ ccc xc quatuor-virale quoddam & intercomitiale mu…nus deſignatum fuit ex quatuor Re…gni ordinibus, qui hinc Inquiſitores officii Iuſtitiæ Arragonum dicti fue…runt: qui in Comitiis publicis judi…cium de Iuſtitia Arragonum exerce…bant. Anno demum cIↃ cccc LXVII.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

in Comitiis Cæſarauguſtanis, ar
ſima lege, quæ *Forum Inquiſitio*
ficij Iuſtitiæ Arragonum inſcrib
ſancitum fuit, ut cenſorium hoc
Magiſtratu judicium mutuis exe
tur & Inquiſitorum & XVII-viro
officiis. Quæ ita ipſis diſpertita
ut Inquiſitores muniant judic
viam; XVII-viri autem ſententiam
nuntient. Iam vero Inquiſitor
non publico delectu, ut olim dum
ter comitiales erant, ſed deputato
more, ſortito quotannis capiu
At ſeptemdecemviri ſortito quid
non tantum annis ſingulis, ſed
eorum opera Reſpub. indiget. Leg
tem ſancitum eſt, ut Inquiſitore
prioribus decem menſis Aprilis die
cujuſlibet anni, Cæſarauguſtæ in
blica deputationis, ut vocant, d
confidentes, ampliſſimo Comitio
loco, poteſtatem ſui faciant, ut a
mnibus poſſint adiri; antiquo au
more comparatum eſt, ut prima
dem menſis die, Inquiſitorum ju
publici præcones maxima voce ci
quoſcunque, qui ſe iniuſte eſſe à
giſtratu læſos arbitrentur, ut apud
quiſitores edant & exponant, ac ſu
quiſque iniuriam perſequatur; den
ziantes, Inquiſitores ipſos ſingulis

efinito eo loco, ad omnia,de qui-
uiſque audiri velit, paratos fore.
l ſi nemo adſit, qui intra illos x.
e Magiſtratus injuria conquera-
eundem accuſandi; tunc omnis
s eſt intercluſus, nec XVII-viri
ntur eo anno. Si quiſquam au-
licet tenuiſſimus homo, intra di-
dies conqueratur, à Magiſtratu
ra ſe aliquid inique aut injurioſe
decretum, vel non decretum,
juxta leges decerni debuiſſet,
Inquiſitorum poteſtas in decimũ
ſequentis diem prorogatur. O-
s enim hi qui interponuntur dies,
tori ad agendum & reo ad defen-
um, definitis intervallis ſunt con-
i. Id ipſum autem de Magiſtratu
ueri, vocant *denuntiare*:petitoriſ-
ibellum, *denuntiationem*.Simulac
m querela inſtituta fuerit,& legiti-
fidejuſſoribus datis roborata,nulla
ſus conſilii mutatio ſupereſt; nam
lenuntiator poſtea jus ſuum omit-
nihilominus accuſati nomen ad
-virorum iudicium eſt deferendũ.
c enim Procurator Regni publicus
ſator à legibus eſt conſtitutus, neq;
ris perſonam ante judicii exitum
ſt deponere. Accuſatus autem non
de facto, quam de jure ipſo facti de-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ſenſionē arripit. Hic autem ja
viri Iudices ſunt, Inquiſitores
habent ſuffragii ferendi poteſtat
forte in alicuius XVII-viri aut
aut ſuſpecti locum ſorrogentur
tamen Inquiſitores de aliquib
juriſdictionis miniſtris judican
ſtatem; quos vulgo *Sobreiunte*
gartenientes de Sobreiunteros,
ros, Vergueros, Alguaziles del R.
Porro XVII-viri illi vigeſima M
quatuor Regni ordinibus ſort
piuntur, & parem habent pote
quam Rex cum Comitiis: eoſc
tem educendi Deputatis Regni
eſt commiſſum. Sortito educti
cimum Iunii, à Deputatis Cæſa
ſtam vocantur, nec abeſſè ipſ
ſine maxima cauſa vel culpa; u
venerint, fidem ſuam ſancte I
tis obſtringunt, ſe de ſinguli
incorruptum, liberum & oc
ſuffragium laturos: mox Iudicii
aſcendunt; ubi à Notario In
rum omnia ad eos deferuntur,
Inquiſitoribus fuerint ſcriptis
gnata. Septendecim autem ita
tutis, ceſſat Inquiſitorum mun
autem per leges non poſſunt eſſ
ſtæ aut Iuriſperiti: licet tame
duos adhibere juriſperitos, qu

Aſſeſſores. Non licet hiſce XVII-
quadraginta dierum ſpatium ex-
e: Secreta ferunt ſuffragia albis,
que calculis, quorum hi condem-
nem, illi abſolutionem notant.
s à XVII-viris conſtitutis, nullus
ocationi locus eſt. Decretum eſt
n, ut unicuique noxæ pœna par
ut in ſuo vitio quiſque plectatur,
empe, capite: avaritia, mulctâ;
oris cupiditas, ignominiâ.

De cæteris Magiſtratibus.

Ræterea in ſingulis civitatibus &
ppidis per ipſum Regem Iuſtitiæ
ſtituuntur, qui de cauſis habitan-
n in illis Civitatibus & oppidis,
ue eorum terminis, cognoſcant
udicent. In quibuſdam autem lo-
ſunt Iudices; in quibuſdam Alcal-
.

In ſingulis item locis Officiales à
ge conſtituuntur; quorum alii *Za-
lmedinæ*, id eſt Vice-domini civi-
um, dicuntur; alii *Baiulii*; alii *Me-
mi*; qui omnes & compulſiones
cere, & mandata Regis & ſententias
dicum executioni mandare, & pi-
ora capere tenentur, ſecundum juris
ormam.

Supra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Suprajunctarii ſunt ſuper ju
conſtituti; quorum officium eſt
ctas, cum opus fuerit, evocare; &
exercitum facere contigerit vel rep
num concurſum, *appellitum* vulga
appellatum, ipſas junctas vel pop
gubernare.

Nobilitas Arragonenſis.

APVD Arragones olim qualita
ſtatus hominum variis nomin
diſcernebantur; nam alii diceba
Rici homines, qui inter optimate
nere & nobilitate anteibant, pr
pemque in Republica obtineban
ctoritatem & locum: qui & Bar
fuerunt vocati: licet antiquitus e
Duces & Marchiones & Comites
nomine cenſerentur. Eorum au
quondam tanta dignitas & pot
fuit, ut Regiæ pene par eſſet. Dup
que olim fuere, de *natura* & *de me*
da; quorum illi proſapiæ antiqu
præcellebant.

Rici homines de natura, quaſi
jorum gentium patricii apud Hiſ
cos celebrantur, Cornelii, Lunæ,
græ, Vrreæ, Alagonii, Romei, Focii
tenzæ, Lizanæ.

Rici homines de Meſnada, q

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

rum gentium patricii, hi com-
prantur: Verguæ, Mazæ, Trama-
Atro Sillii, Antillionii, Ortizii,
lliæ, Atareſii, Tizonii, Caxalii,
Cruces, Pardi Caſtellezvelii, Hu-
Podii, Peraltæ Vidaurii, Peniæ
ii, Ationeſii, Najæ, Benaventii,
ii, Stadæ, Galaſanzii, Eſpeſſii, Al-
Artuſelliæ.

er ordo erat Meſnadiorum, iique
es erant, Equites ſive milites, &
tiones; Equeſtris autem ordinis
jam vulgo *Cavalleros*; Infantio-
ero *Hyos Dalgo* vocant.

naderiorum familiæ hæ celebran-
antiquis monumentis:

ntovæ, Pinæ, Alberii, Gudales,
arii, Lirii, Vallimanæ; Gurreæ, Val-
ſii, Abariæ, Embunii, Azlorii, To-
Ruedæ, Virozii, Funeſii, Lihorrii
tæ, Vrieſii, Lanuzæ, Veiæ.

uæ autem his à Regibus aſſigna-
ur vectigalia, *Cavalleriæ de Meſ-*
vocabantur.

hiſce Reges in ſupremum ordi-
Nobilium quandoque aſſumebant
eorum meritis, unde ad diſtinctio-
Rici homines *de Meſnada* di-
ur.

Portu-

Portugalliæ Regimen Poli[...] & Civile.

POrtugalliæ regimen quoq; r[...]
eſt & abſolutum non minus [...]
reliquæ Hiſpaniæ.

Regiam autē aulam comitant[...]
quot tribunalia, quorum prim[...]
principale appellatur *Tribunal R[...]*
num, & domus ſupplicationum [...]
Caza de Supplicaçon : cujus Of[...]
reliquos omnes authoritate ſup[...]
ii jam in civitate Oliſiponenſi fix[...]
bent ſedes. Conſtat autem hoc tri[...]
decem Iudicibus, quos vulgo v[...]
Deſembargadores, duobus Corr[...]
ribus in cauſis criminalibus, toti[...]
in civilibus; duobus Iudicibus, [...]
cauſis Fiſcalibus & vectigalibus c[...]
cognoſcunt; quatuor Auditoribu[...]
de ſententiis criminalibus jud[...]
uno Procuratore Fiſci, binis ve[...]
lium, uno Iudice Çancellariæ, un[...]
motore ut vocāt Iuſticię, & quin[...]
Deſembargadoribus extraordina[...]
uno Sollicitatore juſticiæ, octo [...]
appellationum, uno Diſtributor[...]
Theſaurario depoſitorum in Cur[...]
quot Præconibus, & quadragi[...]
plurimum Procuratoribus litera[...]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

uno Præſide, qui ex maioribus
ribus Regni aſſumitur, & vulgo
or da Iuſticia appellatur. Porro
nbargadores hi cognoſcunt de o-
us cauſis, quæ per appellationẽ ad
devolvũtur à Tribunali Portuen-
: ſuperant valorem centum mill.
n bonis mobilibus, & octingenta
in bonis fundi, præterea de cauſis,
d ipſos deferuntur à Iudice no-
n acceſſionũ tribunalis Portuen-
æ prædictum valorem excedunt;
ue de cæteris quæ ab aliis tribu-
us ad ipſos deferuntur. Habet de-
: hoc tribunal unum Cancella-
, qui ſigillum ſuum omnibus ſen-
is appendet; & de erroribus Scri-
n, eorumque ſtipendiis cognoſcit.
terum tribunal appellatur *Caza*
vel, id eſt, rerum civilium, quod
diu in civitate Oliſiponẽſi fuiſſet,
ppus I. Portugalliæ R. ad oppidum
uenſe tranſtulit: auctis ſtipendiis
modo hujus tribunalis judicum,
c ſuperioris, ut cum majore inte-
te ſingulis juſtitiam miniſtrarent.
ſtat autem duplo pluribus officia-
quam prius: judicant hi abſolute
mnibus cauſis, quæ valorẽ centum
rees in rebus mobilibus, aut octin-
a mil. in rebus fundi non excedũt.
Eſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Eſt & tertium Tribunal majo
duo ſuperiora, authoritatis, qu
pellant *Deſembargo de Paco*, id e
tii; quod conſtat uno Præſide è
pua nobilitate, quinq, Deſemba
ribus, ſeptem ſcribis, aliiſque n
bus miniſtris: hoc Tribunal ſem
lam Regiam comitatur, & ſup
obtinet juriſdictionem. Nam &
lationes concedit iis, quorũ cau
à ſuperioribus tribunalib9 judic
re, & cauſam in judicio à novem
bargadoribus denuo cognoſc
committit. Itemque in omniu
tius regni judicum actiones inqu
coram ſe earumdem rationem
reddere, ſi quiſquam ſe ab ipſis
gravatum aut oppreſſum in
conqueratur.

Idem & privilegia omnia qua
ge petũtur, promulgat, legitimo
rat, de adoptionibus & aliis do
nibus facit fidem; famæ & hon
reſtituit: Iudicio ordinariorum e
nes confirmat: eos qui cauſa c
runt, in poſſeſſione rerum aut c
vat, aut ſi jam exciderunt poſ
cium latum, in eandem reſtituit
dicias dat ſecundum libertatem,
tatis prærogativam concedit:
cidis & aliis condemnatis venia

e regia indulget; de controver-
nter duo ſuperiora tribunalia co-
ſit: denique Rex communicat
i tribunali omnes caſus juſtitiæ
iſdictionis, quæ incidere ſolent.
& aliud Tribunal permagnæ di-
tis, licet non tantæ quam præce-
, cuius judices cognoſcunt & ju-
nt de omnibus cauſis, quæ ad Co-
pertinent, ſive Rex actor ſit, ſive
qui quid à Rege in judicio petant.
æterea eſt & Cancellarius major,
ulæ ſive Palatii appellatur, qui
dictionem habet in omnes cu-
ſcribas, & ſigillum cuſtodit, quod
ibus omnium Tribunalium ſen-
is ſubnecti ſolet. Idem & privi-
, & donationes Regias ſigillo mu-

eadem aula quoque Tribunal eſt
ſtorium, ipſi vocant *da Fazenda*,
d conſtat tribus proceribus prin-
libus, qui *Veedores da fazenda*, id
uti opinor Quæſtores ærarii appel-
ur, & totidẽ judicibus, qui ſex con-
ctim ſententias ferunt de omnibus
ſis, quę ærarium Regis ſpectant: nam
atrimonii regii & redituum atque
igalium rationem habent, tam
a regnum quam extra in ditioni-
, quæ coronæ ſunt acquiſitæ; &

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

dant operam,ut non modo Regi
quæ ipſi debentur, ſatisfiat, ſed
quibus debet, ſatisfaciat. Tres a
illi Veedores maximæ ſunt dign
nis, tum propter eminentiam e
cauſarum quas tractant, tum qui
Conſiliarii ſunt regii, eique non m
in ærarii rebus, ſed & omnibu
regimen regni principale concern
inſerviunt.

Præter hæc Tribunalia eſt hîc
ſilium quod vocant *ſtatus*, in quo
perſonæ proſapia & nobilitate
nentes, ſed numero indefinito
Regi placuerit, in quo principali
gotia pertractantur, quæ reg
concernunt, & bellum juxta atqu
cem. Ad eoſdem & præſentatio p
net omnium Archiepiſcopatuum,
ſcopatuum, Abbatiarum & Com
darum tam in ipſo Regno, quam
Provinciis Coronæ bello acquiſiti

Eſt & Tribunal Rationalium,
vulgo *Caza dos Contos* appellatur
omnes & ſinguli, qui ubicunq; red
& bona regalia adminiſtrarunt, ra
nem reddunt, ſive eadem cond
rint, ſive alio modo collegerint.

Hujus Tribunalis caput, appella
quæſtor maximus vulgo *Contador*
jor, qui rationes inter inferiores ra

n

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

distribuit, qui fere ſunt duode- ſcribæ autem illis ſerviunt ſede. & alii miniſtri inferiores. Hoc nal in ſumtuoſo ædificio celebra- uod *Caʒam dos Contos* vocant.

ta hanc rationalium domum vi- alterum magnificum ædificium, vocant *Alfandegam*, id eſt, Hor- ſive promtuarium publicum; vel Telonium. id conſtat partibus uordecim; quarum una dicitur *a do deſpacho de Madeira*, ubi gal ſive portorium ſolvitur pro rie omni, quæ foris importatur, unt orbes viminales, & aſſeres do- , & ſimilia, itemque de nucibus, ndibus, & avellanis, aliiſque ejuſ- odi fructibus. Altera dicitur *men- o deſpacho dos portos ſecos*; & ita de ris.

tque hæc quidem dicta ſunto de mine hujus Regni in univerſum. ic de regimine particulari civitatis iponenſis, & aliorum oppidorum ca dicamus.

Civitatis Oliſiponenſis Regimen.

Ivitas Oliſiponenſis primò habet Senatum, nobilium gravium & do- rum hominum; inter quos ſunt ſex tores literati, quos vocant Verea-

 dores,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

dores, & unus Præſes è nobil
Regni primoribus; unus ſcriba i
nobilis, & duo Procuratores civ
hi à Rege ſpeciali diplomate c
tuuntur. Præterea quatuor Ma
quos civitas eligit è domo vigin
tuor; hi ſuperioribus aſſident, & p
habent in ſententiis dicendis p
tem, paucis cauſis exceptis. I
unus Theſaurarius, & unus Syn
qui ſinguli ſuos habent actuarios

Sex autem illorum Vereadoru
riſdictiones diviſæ ſunt in hunc
dum. Primus particulatim judi
macello publico, & de rebus ad
pertinentibus; Secundus de re fru
taria; Tertius de ripa fluminis &
publica; Quartus de purgatione o
Quintus de poſſeſſionibus &
propriis; Sextus libellos ſupplices
Totus autem ſenatus eligit judi
viles & criminales, ædiles, cura
orphanorum, diremtores bono
& quam plurimos alios official
dem pretia vino conſtituunt Fe
Martini, & oleo, & carnibus
mento autem nullum pretium n
tur.

Conſtituunt quatuor *Zelador*
vocant, quorum videre eſt, ne quic
datur ſupra pretium conſtitutum

ſinguli quotannis ſtipendium ac-
nt è publico 150. ducatorum.
em duos, quos vocant *Rendeiros*,
una cum ædilibus fora rerum ve-
m obambulant, & dant operam,
uid venum exponatur à Senatu
ibitum, qui non raro fructus ſani-
noxios vendi vetat.
æter hos ſunt in civitate duode-
collegia opificum & mechanico-
, quæ cum ſuis banderis ſive vexil-
roceſſiones generales comitantur.
ſingulis ſuis collegiis eligunt bi-
qui conſtituunt conventū vigin-
atuor; & quotannis liberis ſuffra-
quatuor eligunt è ſuo numero, qui
toribus aſſident, uti ſupra dixi-
.
orum autem qui jam Magiſterio
ncti fuerint, unus judex eſt illius
ventus, alter autem Secretarius:
qui minora munia civitatis obeunt.
tribunali rerum civilium, ſunt duo
ces, novem actuarii, unus diſtri-
or, octo inquiſitores, qui una cum
ariis & judicibus criminalibus &
onalium magiſtro munus ſuum
unt.
udices autem hi abſolute judicant
s, quæ valent tantum quatuor mill.
in rebus immobilibus, vel quinque

in mobilibus; quæ hanc ſumm
perant per appellationem ad
tribunalia revocantur.

Sunt præter hos duo *Corre*
in civilibus cauſis, cum ſex Act
totidemque Inquiſitoribus, b
diſtributoribus; qui abſolute ju
de iis omnibus, quæ valent oct
rees in fundo, aut decem in mob
quæ hanc ſummam excedunt, u
ad majus tribunal revocantur:
eſt ratio quatuor Corregidor
criminalibus, quatuorque act
rum, & unius Inquiſitoris.

Sunt & quinque Iudices Orp
rum, cum ſcribis & duodecim
ribus, qui hæreditatem inter pu
partiuntur.

Eſt & domus quam vocant *a*
guros, in qua mercatores merces
terra marive evectandas curant,
pretio ſibi aſſecurari redimunt.

Plures præterea ſunt Iudices &
nalia diverſa, à quibus tamen om
ad regia tribunalia provocatur,
quibuſdam cauſis non magni
exceptis.

In reliquis locis & oppidis huj
gni Portugalliæ; hic ordo ſervatu
omnibus civitatibus & oppidis,
ptis iis quæ ad dominos partic

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

nent,)eſt unus judex Legum peri-
qui à Rege ſpecialiDiplomate con-
tur,& appellaturIudex extraneus,
iſtinctionem judicum ordinario-
,quorũ ſingula oppida binos quot-
s eligunt & oppidanis ſuis, qui à
e per Deſembargadores Palatii (ut
ant) in munere ſuo confirmantur.
ue hi una cum Iudice extraneo jus
it de omnibus cauſis tam civilibus
m criminalib⁹; ſed nullam ſenten-
n executioni mandare poſſunt, in
ſa ulla quæ ſuperet valoré quatuor
l.rees(id eſt mille ducatos) in rebus
mobilibus,aut quinq; mill.in mobi-
us: & in mulctis irrogandis non ex-
unt mille rees, hactenus quippe ju-
ant abſolute ſine appellationis aut
gravii beneficio. Ordinarii autem
lices in locis quę ſupra ducentos in-
las habent, juriſdictionem obtinent
ra appellãdi poteſtatem, quando li-
æſtimatio non excedit valoré mille
es in bonis mobilibus,aut cccc in re-
us fundi;in reliquis quæ hanc ſummã
cedunt,ſententiã executioni mãdare
inime poſſunt,niſi fuerit prius àTri-
unalibus majorib⁹,quę hodie inOliſi-
onéſi &Portuenſi civitatib⁹celebran-
ur,confirmata:nam ad hęc duo tribu-
alia omnes cauſæ tã civiles quam cri-

 minales

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

minales ex univerſis regni civi
& oppidis referri poſſunt ; niſi
cauſæ quædã non ita magni mo
ad Corregidorem viciniæ revoc
Nam præter prædictos judices,
gulis regni provinciis & regioni
dex conſtitutus eſt, quem *Cor*
de Comarca vocant. Qui quotan
mel provinciam ſuam obire & v
tenetur, ut cognoſcat de appell
bus à ſententiis, quæ latæ ſunt à
extraneo & ordinariis : ab horu
tem Corregidorum judiciis app
ad Tribunal Relationum, ubi lit
minantur.

In ſingulis præterea provinc
Magiſtratus quidam, quem voca
veedor, cujus eſt operam dare, u
mentorum tabulæ effectum ſc
tur, & quæ tam privatis, quam
plis, aut aliis locis piis legata ſun
perſolvantur.

Denique in ſingulis oppidis, q
dicem extraneum & ordinario
bent, unus eſt judex orphanoru
cujus ſententiis & judiciis cog
Proveedor iſte, exceptis cauſis m
momenti, quæ per appellatione
Tribunal Relationum devolvun

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

VI.

De

nis & Provinciis, quas Rex

SPANIARVM

oſſidet in mari Mediterraneo.

BALEARES INSVLÆ.

REX Hiſpaniarum poſſidet in mari mediterraneo, primum Baleares inſulas, quæ vulgo Majorica & Minorica appellantur.

Majoris Balearis (inquit *Mariana* XII. ad annum cIↃ CCXXIX) inſulæ na quadrata eſt; quatuorque anguli dem cœli plagas ſpectant. Palumiæ portus, cui Columbaria inſula ecta eſt, ad occaſum pertinet. Promtorium Salinarum ad Meridiem. dio fere intervallo Majorica urbs ulæ caput interjacet. Petræ & S. icentii promontoria ad Orientem gunt & Septentriones. A Petræ omontorio Polentia haud remota olim Romanorum Colonia, nunc odicum oppidum, ſed portu inſie. Palumbariæ portus triginta mill. ſſuum ab urbe diſſitus eſt; Sanctæ

Pontiæ portus paulo ulterius eſt
meridiem & occaſum. Capta ur
jorica à Iacobo Arragonum Re
cIↃ CC XXX. Sedes Epiſcopi ac d
lium in hac urbe conſtitutum.

Major Balearis (inquit *Bern*
Gomeſius lib. VI.) valde ferax eſt
omni prope rerum copia refert
alia ubivis inventa eſt Inſula, qu
brevi & anguſto ſpatio content
tum M. paſſ. in longitudinem,
cuitum vero CCCCLXXX M. pate
variam, tamq; excellentem fru
atque animalium non ad uſum
& alimentum, ſed etiam ad d
mortalium abundantiam, atqu
ſuppeditet. Nam præterquam
tribus urbibus, tum oppidis ac
multis, & portubus undique fre
eſt; frumento etiam, ſale, oleo,
caſeoque, pecude & armentis, atq
rina carne, tantopere abundat, u
ſolum incolis; verum exteris co
ſufficiat. Nam & Balearica vina a
re Plinio, Italis nota ſatis atque ap
bata fuere; & oleum, caſeumque
modo proximis Valentiæ, Catalau
que Regnis, ſed Gallicæ quoque a
Liguſticæ oræ, magno eſſe uſui ac
trimento, compertum eſt. Præ
cuniculorum, cervorum atque da

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

anta eſt multitudo, tam certa
io, ut hac una profecto poſſet
dianus carnium eſus in Inſula
eri: præter porcinas, tum dome-
um, tum ſylveſtrium aprorum
s, quarum tanta eſt copia, ut in
a ſectæ & foras miſſæ apud ex-
redundent. Quibus addi poteſt
mo deliciarum loco, perutilis, ſalu-
atque delitioſa myrthus, è cujus
liquor omni thure Sabæo odora-
elicitur, Inſula per loca ſylveſtria
m ſponte atque in magnam co-
n proferente.

niverſam inſulam, cum ab Arrago-
us occuparetur, quindecim oppidis
ſtitiſſe, refert *R. Iacobi* Hiſtoria,
rum nomina præter urbem majo-
a, tum Pontiam & Polentiam, quæ
manorum Coloniæ fuerunt, barba-
ſunt atque à Saracenis impoſita.

Majorica urbs (inquit idem *Gomeſius*
. VII.) in medio fere inſulæ poſita
, mari ſeſe inter caput Figueranum
Capendoracatum, quæ XV. milliari-
s inter ſe diſtant, totidem ad urbem
que inſinuante. Qui ſinus alioqui
rmagnus, portus efficitur celeberri-
us; tantumque non à Libonotho
nto tutus: ſed quo interior, eo fit
nge tutior, ob conſtructam atque
manu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

manufactam molem, quæ in
urbe prominet, eique è regione
det promontorium Portopini
ctum quod ab altera promont
te verſus occaſum, Maris ſinus
ſeſe terræ ingerat, ac parvum
efficiat, Portopineum nuncupa
ergo promontorium cum ma
mole, tranquillum atque a
prorſus vento tutum urbis
reddit. Vrbs partim in excel
partim in planicie explicata eſt
acclivitatem conjuncta. Tam
colle, qui mari ac portui imm
præruptus eſt, expugnationis te
arx ſola ſita erat, poſtea vero
plum maximum & Epiſcopalis
cum ſpeculatorio deambulacro
proſpectus maris amœnus,
jucundus, juſſu Regis exæc
fuere.

Adhæc fluvius non longè à
bus derivatus, qui ſeſe illico in
præcipitat, mediam interluit, m
que illi eſt uſui, non modo ad
lubrem purgationem & hor
quibus maxime decoratur ipſa,
tionem: verum ad navium etiam
tionem & portus commoditat
Denique urbis ambitus, qui mu
tis amplo munitur ac collem cu

pla

cie comprehendit, tam latus
ut præter hortos, domiciliorum
millia contineat, quæ cum aliis
bus, tum magnificentiſſime ex-
ta ſunt; tum urbem quæ decem
patet portis, omnium Europæ
errimam & conſpiciendam effi-
t.

inor Balearis, vulgo Minorica,
ntalior eſt quam Majorica, diſtat-
ab illa quinque aut ſex leucis;
m habet urbem quæ hodie ab in-
nomine Minorica appellatur, &
es pagos. duos itidem portus, quo-
alter Maon, alter Formelle dici-
Inſula in ambitu CL. mill. paſſ.
nplectitur, altis montibus & ne-
roſis undique cincta; mediterraneæ
tes ubertate ſoli & paſcuorum bo-
ate Majoricæ minime concedunt;
los autem alit præſtantiſſimos, &
i maximopere commendantur.

PITIVSÆ *Inſulæ.*

Ecundo poſſidet Rex in hoc mari
Pitiuſas Inſulas, quæ duæ item ſunt;
ajor dicitur Yvica hodie, olim Ebu-
, circiter C mill. paſſ. ambitu com-
ectens & decem aut undecim leu-
s à continente diſparata; hæc in-
la oppidum habet ejuſdem cum
Inſula

Inſula nominis, ager illius
frumenti & fructuum omnis
ferax. Hodie copia ſalis comme
quem hinc in Italiam & alias
partes evectare ſolent.

Minor dicitur veteribus O
aut Colubraria, hodie vulgo F
tere, à priori ad Auſtrum ſita &
longius à continente disjuncta
ter LXX. mill. paſſuum ambien
deſerta ob multitudinem ſer
quibus abundare fertur; cum
nullum venenatum animal
ac ne noxium quidem ullum,
cuniculos, qui ſegetes interd
ſtant & ſata ſubruunt.

SARDINIA.

TErtio poſſidet Rex in ho
Sardiniam inſulam; eam a
Solis Tyrrhenum, à meridie A
ab occaſu Sardoum mare am
Septentrione fretum quod illam
ſica ſeparat. Summa ejus long
inter Arctum & Meridiem, à pr
torio quod vulgo *Capo de la Te*
pellatur, ad promontorium Ta
millium eſt circiter CLXX. maxi
titudo inter occaſum & ortum,
montorio *de la Caccia* ad prom

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

quod vulgo *Capo de Comino* mil-
c. univerſæ circuitus menſura
romontoria & ſinuum fauces
millia confecerit Iↄ LX. magnitu-
Siciliam fere æquat. Abundat
nſula frugibus tritico, vino, pe-
rmentis & cunctis ad vitam hu-
m neceſſariis; Equi noſtratibus
res, robuſti tamen atque agiles,
um tanta hic copia ut non pauci
vis ſine certis dominis vagentur;
es & indomiti. Abundat etiam
apris, cervis, damis aliiſque feris,
venatio hic imprimis dives &
rtuna. Nec argenti metalla hic de-
antur. Nullos habet lupos aut ul-
animal venenoſum. Verum quod
locis ſerpens eſt (inquit Solinus)
Solifuga Sardis agris, animal per-
um ſimilique araneo forma; in
llis argenteis plurima eſt; occul-
reptat & per imprudentiam ſuper-
itibus peſtem facit. Aër inclemens
letudine incolarum infamis; de
la ita Claudianus;

ives ager frugum: quæ pars vici-
nior Afris
lana ſolo, ratibus clemens: quæ re-
ſpicit Arcton
mmitis, ſcopuloſa, procax, ſubitiſq;
ſonora

Flucti-

Fluctibus : Inſanos infamat
montes :
Hinc hominum pecudumque
hinc peſtifer aër
Sævit , & excluſis regnant
nibus Auſtri.

Sardi autem corpore ſunt robo
laborum patientes : pecuariam
rimum exercent, vili cibo potu
tenti ; pauciſſimi humanioribu
plinis & ſcientiis imbuti ſunt :
plurimum ſunt indocti, atque a
urbani ; Advenas tamen amare
humaniter accipere feruntur ;
quod raro admodũ ad illos cõ

Vrbes pro amplitudine habe
cas, præcipua harum Caralis ho
gliari Italis , in extrema parte
ſita quæ Africum ſpectat, ad ing
nus, quem mare inter duo pro
ria ſe ingerens facit , pene in
gremium : in quatuor diviſa
quarum media quę fortiſſimo
muro proprie vocatur Calaris;
ortum vergens, vulgo *Villa no*
tur ; quæ vero meridiem reſ
mare mediterraneum, *la Glia p*
catur , ſeu *la Marina* ; & quæ
dentem vergit *Stampax* ; ſunt
tres partes potius ſuburbia &
dices civitatis. In hac Prorex ſe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

noratur, una cum Baronibus, Co-
bus & civibus opulentis.
cundo loco habet Oriſtagnum, ci-
ea eſt Metropolitana, ſita in loco
o & parum diſtans à mari. Aër hic
ubris ob paludes & ſtagna, & pro-
ea incolis eſt infrequens. fuit olim
illa Arborea appellata, nunc au-
Marchionatus Oriſtagni dicitur.
ertio Saſſaris civitas, in parte illa
læ quæ Corum aſpicit, minus mu-
; ſed ager illius amænus, & pul-
rimis fontibus irriguus, multis bo-
ue frugibus abundans.
uarto *Alger* nova civitas, exigua,
ulo tamen frequens & munitiſſi-
, ædificiiſque perpulchris ornata;
us incolæ fere omnes Tarraconen-
ſunt. Sita eſt ad ſinum ſatis amplum
multarum navium capacem, quem
iquis Caracodem portum appella-
n fuiſſe indicat Cluverius: ad occi-
ntalem inſulæ plagam.
Quinto Boſa vel Boſſa urbs, juxta
am fluvius Thyrſus decurrit, qui
nium hujus Inſulæ amnium maxi-
us cenſetur: paulum autem à littore
mediterranea recedit.
Sexto Chia urbs ad meridionale In-
læ latus, ubi olim portum Herculis
iſſe colligit Cluverius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Sunt & alia loca ignobilio
hic referre ſuperſedeo, omnia
quæ hactenus retulimus, aut a
ſita ſunt aut non longe ab eo;
hodie in mediterraneis urbem
tatam invenio.

Regimen politicum hujus in
potiſſimum penes Proregem,
Hiſpanus eſt: habetque à Rege
junctum aſſeſſorem juris ut
Doctorem, quem ibi appellant
tem; alioſque Senatores, cum
omnia diſponit vice Regis; T
illius more Hiſpanico Audienti
lis appellatur.

Tres ſunt in hac Inſula Archi
patus.

Calaritanus, cum quo unitus
ſcopatꝰ Suelliſenſis; ejꝰ Suffragan

Epiſcopus Sulcitanus in vil
dens quæ vulgo dicitur *Solci*.

Læſenſis, vulgò *Leſſa*.

Turritanus A. in urbe Saſſ
reſidens, vulgò *Saſſari* cujus Su
nei ſunt.

Epiſcopus Algarenſis, vulgò

Epiſcopus Boſenſis, vulgò *Bo*

Epiſc. Emporienſis, vulgo *Em*

Epiſcopus Phauſanienſis, vulg
ſinenſis, in caſtro Arragonenſi r
vulgò *Terra nova*.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ſorenſis A. vulgò Arboræ, nullos
Suffraganeos, inquit *Miræus*.
nique hæc inſula poſt Imperii
ani declinationem à Saracenis
occupata; quibus deinde à Genua-
& Piſanis fuit erepta; & à Papa
ue Regibus Arragonum in feu-
conceſſa, atque ita in Hiſpani
tatem devenit.

SICILIA.

Varto poſſidet Rex Hiſpaniæ in
ioc mari nobiliſſimam Inſulam
æ; quæ formæ eſt triangularis,
iſque celeberrimis promontoriis
tum prominet, Lilybæo, Pachyno
loro; quorum prius hodie *Capo*
dictum, in occaſum æquinoctia-
vergit; alterum hodie *Capo Paſſero*
rtum tendit Hybernum; tertium
que hodie *C. del Foro* inter Septen-
nem & ortum æſtivum excurrit
us Italiæ littus. Longitudinem la-
m hanc prodit Cluverius. A Pe-
ad Lilybæum CCLV. M. paſſ. A Li-
eo ad Pachynum cxc. mill. P. à Pa-
no ad Pelorum CLIV. M. P. ita ut to-
Inſulæ ambitus ſit Ioc mill. paſſ.
Dividitur hodie in tres regiones;
rũ una dicitur Vallis Demona quæ

Pelorum prom. continet uſque a
Teriam & Imeram: altera vallis
promontorium Pachynum ſpecta
amne Teria uſque ad Gelam; t
vall. Mazaræ, in qua Lilybæum
montorium.

Aëris cœlique ſumma temperi
ſalubritas; ſolique inſignis ubique
cunditas, licet ſolo perpetuoque
conſtare videatur. Tritici inprim
rax & fertile eſt ſolum, idq; incre
pene incremento reddit; nam
pauci numerantur agri ubi ex
modio centum colligantur. Vnde
rimum frumenti in alias provi
evectari conſueverat; ſed jam à
tis annis Sicilia parcius ſibi ipſi ſuff
quo vitio incertum eſt. Nec minu
ni, quod plurimis Italiæ vinis min
concedit. Mellis quoque inſignis c
& bonitas; neque quicquam quo
vitam humanam neceſſarium de
Ad mercimonia autem præſtant
mum ſericum producit; inter
Meſſanenſe excellit, quod maxima
pia evehitur, ut mox dicemus. So
autem plurimis locis bituminoſum
cavernoſum; unde & ventis terræ
tibus obnoxium eſt, & plures h
Vulcanos, inprimis nominatiſſim
Ætnam; & ob ſulphureas quæ in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

rræ gremio abſconduntur ve-
ures ubique habet ſcaturigines
ferventeſque. Nec gemmarum
ndum expers eſt, ſed ignobilio-
armorum vero elegantiſſimo-
ves.

ac inſula plures ſunt Civitates,
præcipuæ ſunt; primum Meſ-
die *Meſſina*; è regione Italiæ,
s maris, librata planitie, venu-
nditur verſus orientem, ab oc-
tem collibus munitur. Iuxta lit-
od arcus obtinet formam Cha-
eſt, fretum navibus exitioſum,
eſſanam & Rhegium, quo bre-
o Sicilia à continenti ſeparatur.
m civitas magis longa eſt quam
ippe concluſa inter montes (in
ſita ſunt Caſtella Regalia Ma-
n, Caſtellazo & Gonzuga) &
aris, quæ ædificia ita lambit ut
guſtum tramitem relinquat:
um civitas in latitudinem ex-
non potuerit, in longitudi-
tra portas & muros, ſuburbia
ducit in modum pagorum, quæ
habent parochias, & unâ pla-
tinuis ędificiis utrimque muni-
ı millia ſe extendunt; hæ paro-
cau ſis civilibus ſenatui urbico
; in militaribus autem utraque

pars tam meridionalis quam
trionalis ſuum habet Capitaneu
Capitanei vulgo Capitanes de
rias vocantur (id enim nomen
tribuitur hiſce parochiis) & ſu
bent militares adminiſtros: ſu
enim hi pagani ad x millia milit
mare poſſunt; quorum præſent
uſus eſt adverſus Turcarum d
tiones. Subditi autem ſunt non
Meſſanenſi civitati ſed & variis
nis, ad quorum nutum non ra
ſto ſunt, & vindictam non in
tam de inimicis eorum ſumun
ſummo publico ſcandalo; ut q
Ferdinandus de Matute; qui pr
non Furias mediâ productâ;
ctius furias dicendas arbitratur.
mus urbis magiſtratus vulgo St
appellatur, quem privilegia a
Indigenam eſſe vetant. Summ
legia jam à multis annis obtin
quæ eminet; Si Rex aliquid m
quod Syndicus urbis contra pr
autumet, ipſi judices oppidan
cent de controverſia inter Reg
ipſos, & ſententiam ſuam de in
te regii mandati per Straticotu
gna ſolemnitate publice curent
nis voce promulgari, & man
Regis ſuſpendi atque adeo ant

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

privilegium Ferdinandus de Ma-
iniquiſſimum judicat; licet à Re-
ſpaniarum anno cIↃ IↃ XCI fue-
onfirmatum. Ager illius tritici
, quia montibus & mari claudi-
nemoribus abundat, & præſer-
moris, unde & ſerico affluit pro-
imo, quod in cæteras Europæ
nes magna copia emittitur. Vr-
minet mons Pelorus: prope eſt
Tauromenium olim dicta, vulgo
mina.

atana urbs celebris una ſui parte
alluitur, cæteris ad radices Ætnæ,
abeſt, extenditur. Ejus portus
vaſtiſſimis lapidibus plenus con-
ur. Vrbs à Frederico II. Imper.
a, ab Arragoniis poſtea reſtituta,
rolo V. demum mœnibus & mu-
imis propugnaculis circumdata.
naſium omnium diſciplinarum
t inſigne, præſertim juris Cæſarei
ntificii. Ager illius ampliſſimam
t planiciem, eſtque uberrimus &
enti feraciſſimus. Catanéſes quo-
colles ab Ætneis cineribus mi-
in modum fœcundantur, quippe
inetis & arvis plurimum prodeſſe
cantur.

eontium urbs (inquit Fazellus) ho-
ita eſt in tribus vallibus, totidem-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

que collibus prominentibus: ... Bentrius qui urbi ad M. paſſ. in ſe... trionem adjacet aërem inſalubre... cit. Quocirca Carolus Cæſar ut ... colarum ſalubritati mederetur ... bis munitioni proſpiceret, delec... co editiori, qui veteri urbi immi... à meta denominatur, novam u... ſitu, mœnibus & viarum amplit... claram erexit, quam Carleontiu... cant. In hac 7 Cal. Majas annuæ... dinæ totius pene Siciliæ imo & ... nioris Italiæ frequentia, omnique ... cium genere inſignes, public... perpetua inſtitutione celebrātur. ... illius longe uberrimus & frugu... ra ciſſimus.

Syracuſæ totius Siciliæ nobili... urbs; ſitu eſt tum munito, tu... omni aditu terra marique peran... Portus habet duos, quorum unu... jor, hodie *Porto Maggiore* dicitu... jus oſtium quingentos paſſus ſe... rit; alter minor vulgo *Porto Pi*... qui ita confluunt & conjungun... partem urbis quæ Inſula dicitur ... ſto canali à reliquis partibus ... gant, quæ rurſus ponte conjun... De hac ita Fazellus: urbs nunc e... conſtituta eſt, ubi olim prima... Ortygia erat. Quumque tota ...

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

m ſit traducta & circumfluo
cincta, unica porta ad Iſthmum
pons eſt, à ſeptentrione aditum
. In his anguſtiis duo egregii ac
tis operis ætate mea exſtructa
propugnacula, quæ difficilem ha-
oppugnationem. Qua vero ab
que portu mari circumalluitur,
gnacula ſunt idoneis locis, ma-
munitiſſimaque erecta. Cher-
ſus ipſa, quæ in mare porrecta in-
formam effingit, ad verticem ar-
habet Manjacis, ab aperto autem
Ionio pulſatur & perpetuis ſcopu-
acentibus natura munitur: licet
etiam tempeſtate, & pulchritudi-
& portus commoditate & mœ-
n robore, cum quavis Siciliæ civi-
conferri poſſit; & arx illius ſit
nitiſſima: inopia tamen civium,
onorumque raritate quam maxi-
eſt deploranda.
Terra nova, duplex urbs ad meri-
nale inſulæ latus; antiquæ cujuſ-
n urbis ruderibus ſuperſtructa.
rchionatus titulo decoratur inquit
ellus; hodie Ducatus.
Agrigentum, hodie *Gergenti*, ma-
ifice ſe ſupra cæteras urbes extollit,
nimentis, forma atque ornatu; di-
t à mari octodecim leucis; urbs

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

in colle ſita & undique in ambit
ris cincta eſt ; cumque rupi in
rivulis cingitur, ab Auſtrali &
dentali plaga ; Septentrionale la
ſtellum claudit, ut unicus tantu
tus ad urbem pateat. Ornatu
ſcopatus titulo, qui ſub diœc
xxv maxima oppida continet.

Drepanum hodie *Trapano* Civ
Portus, ad pedem Erycis montis,
Lilybæum, ſitum eſt in peninſula
latus meridionale, inſignem p
cingit, maximarum etiam naviu
pacem; in urbe & circa urbem
veſtigia antiquiſſimorum monu
torum apparent: oppidum mag
pidibus ſtratum eſt: rivuli ſapore
phuraceum habent, variis morb
verſantes: mille paſſus ab urbe
mæ diſtant; propè adeſt fluvius
mander hodie D. Bartholomæ
hac urbe Fazellus: mea ætate qu
fere larium millibus incolitur, &
ximis mænibus propugnaculiſ
Carolo Cæſare munitiſſima eſt
ta. Cherſoneſus præterea ad
ſita eſt, dum hæc ſcriberem, in
lam arcemque Siciliæ tutiſſima
redacta.

Panormus hodie *Palermo* ma
Siciliæ urbs, ſedeſque regia, am

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ita prope fluvium Formoſam di-
,ab una parte Tyrrheno mari al-
, planitiei altera parte reſpondet,
tibus circumcinctæ, qui nullas
ino arbores gignunt; at qua urbs
, amœniſſima eſt, oculos jucun-
no proſpectu paſcens, omnis ge-
fructus maxima copia produ-
, beneficio rivulorum qui campos
ortos irrigant. Rogerius tertius
iæ Rex multis ornamentis & pro-
naculis urbem auxit. Quatuor par-
s hodie conſtat, harum una eſt
m priſci urbem veterem nomina-
t; hodie Superba dicitur: Secun-
Neapolis dicitur, adjungiturque
i ad meridiem formâ dimidatæ lu-
antiquam urbem ambiens. Tertia
s Transmontana eſt; Seralcadis
n dicta, hodie *Tranſpapireto*, quæ
rdium ſumit à Palatio & rivulo
pireto; murum habet flexuoſum ſe
n veteri urbe conjungentem, pro-
turrim *Farat* dictum, hic Cathe-
ale templum eſt S. Crucis & aliud
Hippolyti, cum D. Auguſtini &
nventu Eremitarum. Hodie flu-
en Papireto mediam urbem ſecat,
imminent quamplurimæ ædes, qui-
is farina præparatur, aqua in Por-
m exoneratur. Quarta pars cingit
totum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

totum ſpatium ab urbe antiqua ;
die Caſtellum *Rocca* hic appar
mare ut portum tueretur. Carol
firmiſſimis propugnaculis cinxit.
prehendit ſpatium quatuor millia
ut Geometræ obſervarunt. Qua
has (inquit Fazellus) Panormi pa
eo temporis ordine quo à me ſun
ſcriptæ, fuiſſe conditas, conſerv
rum urbis (quos Iuratos Siculi ap
lant) ordo indicat. Nam quum
ſint ejus dignitatis nominiſque in
be ſenatores, diſtributis oneribus,
eorum veteris urbis, tertius Ne
lis (quam Albargariam hodie ap
lant) quartus Seralcadis, qui
Yhalciæ ; ſextus anno abhinc q
quageſimo ſupra centeſimum po
Patitellorum, ac ſubinde aucta ea
gione Conciariæ & Logiæ nomen
cepit. Summum magiſtratum g
Prætor è primaria nobilitate Sic
allectus.

Himera urbs olim præſtantiſſim
hodie *Sciacca* dicitur. Cephalædi
oppidum hodie *Ciſalu*, in alta rupe
tum & circiter mille paſſus amb
complectens : ager vicinus ſæpe ma
nis undis tegitur.

Sunt & alia minora oppida pene
littus ſita. Mazara urbs & caſtellu

ej

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

..em nominis. Ager ejus frumenti, .., olei & pecoris exuberans eſt. In ..iterraneis autem Centuripa hodie ..orbe, olim maxima urbs, ſed nunc ..s & raris habitata colonis; cujus .. fertiliſſimus, magnam croci abun..iam mittit.

..ayhalbutum Sarracenici nomi.. oppidum hodie honeſtum & fru..ti mediterraneum emporium.

..gyre hodie *S. Philippo d'Agirode*, .. in alto monte ſita.

..ſſorum oppidum antiquum, titu..omitatus hodie nobile in edito ..nte ſitum.

..nna hodie *Caſtro Ianni*, cum arce ..ni, in monte excelſo & undique ..upto ſita.

..royna urbs in edito colle ſita: à .. ad meridiem VI mill. paſſ. Sequi.. Gaglianum oppidum, viceco..atus titulo nobile, rupiſque ex..e ſitu munitiſſimum. Capitium ..Eriorum montium qua meridiem ..ſtant angulum ſitum. Nicoſia po..ſum & magnum oppidum, cujus ..olæ etiamnum ſermone Lombar.. & Gallico, etſi corrupte, utun.. Politium novi nominis (inquit ..ellus) ſed nihilominus ingens & ..uples oppidum; inter duo Himeræ

fluv.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

fluv. capita ſitum. Yholiſanus Sa
nis, ſed Colliſanus peritioribus c
oppidum, Comitatus titulo ho
ſigne.

Aderno hod. Adranum olin
M. P. Ætna diſtans. Cætera p
longum eſſet neque operæ preti

Adjacent Siciliæ parvæ quæd
ſulæ à parte ſeptentrionali VII, *A*
dictæ, Lipara, Thermiſſa, Stro
Didyme, Ericuſa, Phœnicuſa, E
mos; inter Italiam & Siciliam
quarum maxima Lipara, in qu
hodie *Lipari*, quæ Epiſcopo gau

De Reditibus & Expenſis Reg
hac Inſula.

ANno cIↃ IↃ cx cum ſingula
pia ærarii regii in hac inſula
& illius ſenatum ſollicitos habe
tio redituum annuorum & ex
rum fuit inita, è qua conſtit
tos reditus annuatim aſcende
5640597 coronatos; expenſas v
1001₀197 atque ita expenſas 43
cor. reditus ſuperare: ut huic d
obviam iretur varia media pr
fuerunt, ſed fruſtra; donec in I
venit dux Oſſunæ, ut regno h
Regis moderaretur; qui anno cIↃ
Comitiis ordinum Regni Pale

ſ, nullo pene negotio impetravit,
oditi in annos novem, quotannis
llium trecentorum millium coro-
umRegi erogarent,(præter vetus
ium cccc millium coronato-
, quod prorogarunt;) excepta ci-
Meſſana, in qua paulo poſt Vi-
, Gabellam unius tarini & quin-
granorum in ſingulas libras ſerici
ex hoc portu aliò transferuntur
oſuit, vel potius reſtauravit: non
ntibus immunitatibus à Rege
ppo II Meſſanenſibus conceſſis;
atus Regi eſſe impoſitum, quippe
Meſſanenſibus pro ſervicio (ut vo-
) ſexcentorum millium coronato-
quod expenderant anno 1591. in-
rit Gabellam viginti quinque gra-
um in ſingulas ſerici libras, quæ
uatim aſcendat ad quinquaginta
uatuor millia Coronatorum. Huic
eto Meſſanenſes acriter aliquan-
ſe oppoſuerunt, ſed vicit Regis au-
ritas atque neceſſitas. Scripſit de
controverſia D. Ferdinandus de
ute regius in Sicilia conſiliarius in-
um tractatum, in quo oſtendit re-
à Vicerege & jure factum fuiſſe. Por-
x eo tractatu notandum ſolis XVII
bus quibus forum publicum Meſſa-
celebratur, evehì è portu illius duo
millia

millia balarum ſerici & reliqu
tempore pene totidem, quar
gulæ ordinario pendent 250 li
non raro 270 lib. ſecundo Me
ſes ſumſiſſe ſexcenta illa millia
torum fenori à Nicolao Auria
ditione ut quotannis pro uſur
rent quadraginta millia co
rum; quare quum ipſi è gabel
annis perceperint LVI aut LX
ronatorum; itemque ex alter
gali vino impoſito quotannis
coronatorum, jam viginti an
modo fœnus ſed & ſortem ex
eſſe oportuiſſe.

VII.

DE INSVLIS CAN
quas Rex poſſidet Caſtella
mine in oceano Atlanti

IN numero inſularum
riarum variant ſcript
liis ſeptem, aliis dece
pra numerantibus:
tem *Gracioſa, Lancerota, Fort*
ra, Palma, Gomera, Ferro,
Alegrança, magna Canaria;
Forteventura tantum XII mil
ſtat à promontorio Boiador a

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

æ, quæ autem longiſſime à conti-
abſunt milliaria LX. Lancerota
na eſt Hiſpaniæ; Fortaventura
u reliquas ſuperat, Teneriſe ha-
ium frequentiâ.
aria magna patet in longitudi-
XII mill. & pene totidem in lati-
e; ambit XL milliaria; in ea cir-
IX millia incolarum numeran-
æterarum caput eſt, ſiquidem hic
rnator, & judices agunt in urbe
arum ad quos ab omnibus Inſu-
provocatur. Metropolis hæc per-
ra eſt & cives ſplendidi; aërque
gie temperatus. Reliquæ urbes
Telde, *Galder* & *Guia*: in uni-
inſula ſunt duodecim machinæ
aro conficiendo deſtinatæ, quas
o *Ingenios* vocant: producit præ-
t hæc inſula præſtantiſſimum &
roſiſſimum vinum, (præcipue cir-
rbem Telden:) & perfectiſſimos
tus, inter quos excellunt Plantani
ris; denique plurima armenta alit
ecudes: diſtat ab æquatore XXVII
lus verſus arctum.
enerife diſtat à Canaria magna XII
iar. verſus arctum, ab æquatore
lus XXVII & ſemiſſem: forma eſt
ngulari; patet in longitudinem
leucas. Solum illius aſſurgit in
M colles,

colles, in quorum medio emin
ſimus mons, rotundus & præc
vulgo appellatur *Pico de Tener*
prio nomine Tereyra, à cujus
bus ad ſummum faſtigium nu
tur leucæ xv, crebro flammas
phur eructans ex orbiculari &
ore inſtar lebetis; in cujus am
duo milliaria cineres & pum
ſuntur; ſub his ad totidem m
perpetuæ nives; & paulo inferi
ceriſſimæ arbores quas vocant
co materie ſolida & gravi, &
aquis minime corrumpitur; i
aliæ ſimili materie quas vocan
buzano, præter pinos & ſimile
res: denique ingentes lauroru
Hæc inſula eoſdem fructus pr
quos aliæ; & inter cætera nu
buſta quædam, è quibus lacteus
emanat, qui in glutinum co
Tabayba ab indigenis appellatu
que arbores quæ vulneratæ ex
ſanguinem draconis. Frumen
undat ſupra reliquas, ita ut
non raro nutriat. relatum qui
perio à fide dignis anno cIↄ Iↄ
ſupra ducenta millia hanegaru
nata; præter Oryzam & hor
Machinæ ſaccharo molendo de
hic numerantur duodecim.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ſcitur præſtantiſſimum magna
idque duplex, unum quod ipſis
a dicitur atque ex oblongis uvis
nitur ; alterum quod vocant
iſie & ex grandibus rotundis
xprimunt tantæ præſtantiæ ut
corruptioni obnoxium quovis
n per mare devehatur;quum al-
mare minus patiatur. Vrbs il-
æcipua Laguna juxta oram la-
quo illi nomen , duas habet pa-
s. Cætera oppida ſunt Santa-
Larotava , Riolejo, & Gara-

nera diſtat à Tenerife verſus oc-
VI leucis; ab æquatore XXVII
s. patet in longitudinem VIII
. Comitatus eſt per ſe, ſuumque
tribunal à quo adParlamentum
ienſe provocatur. Præcipua urbs
n cum inſula nomine cenſetur;
mque habet opportuniſſimum.
abundat frumento & vino. Hic
ſt machina ſaccharo molendo
a.

lma diſtat à Gomera XII leuc.
Corum ; ab æquatore XXVII
o. & ſemiſſe. Orbiculari forma,
net in ambitu circiter XXV leu-
abundat vino & ſaccharo, cui
ndo machinas habet quatuor.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Frumenti haud adeo dives, quo...
vicinis accipit : Præſtantiſſim...
num premitur circaBreniam,ub...
annis ad XII millia piparum ...
dantur. Præcipua urbs Palm...
pulcherrimum habet templum...
proximum oppidum S. Andrea...

Rex Hiſpaniæ quotannis è ...
Canaria, Tenerife & Palma pe...
mill.ducatorum:hæq; tres conj...
unu m habentEpiſcopum,cujus...
annuus valet XII millia ducato...

Ferro diſtat à Palma x leuc...
quatore XXVII grad. haud ſ...
leuc. ambiens: peculium eſt C...
Gomeræ è familia Ayala,aquar...
tabilium indiga eſt, præterqua...
in medio habet arborem , fr...
olivæ, quæ nubibus perpetu...
optimam aquam deſtillat in ſub...
ciſternam, quæ non modo hor...
ſed & pecori affatim potum ...
niſtrat.

Lanzerota diſtat à magna C...
XVIII verſus Auſtrum , ab æ...
XXVI gradus : patetque in lon...
nem XII leuc. Peculium eſt Con...
Fortaventura & Lanzerota è ...
de Herrera. Tribunal habet pe...
à quo tamen ad Canarienſe t...
datur appellatio. præcipuæ illi...

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

...nt caprarum carnes ſiccatæ, quas ...t *Tuſsineta*.

...*taventura* diſtat à promontorio ...e vulgo *Cap de Guer* L leuc. à ...a Canaria XXIV verſus arctum; ...in longitudinem XV, in latitudi...x leuc. Abundat frugibus & ar...is. Adjacet illi unius leuc. inter... *Gracioſa* exigua inſula & non ...i momenti.

VIII.

...OPPIDIS ET PROVIN... Inſuliſque quas Rex Hiſpania...m, Nomine Regni Portugall. poſſidet in Africa & mari Atlantico.

I.

SEPTAM oppidum in Mauritania Tingitana ad fretum Gaditanum ſitum, triginta & ſex grad. ab Aequatore verſus ...um: quam Rex Portugall. Ioannes ...us Mauris eripuit an. cIↄ cccc XV.

... Oppidum Tingim, quam hodie ...nt *Tanger*.

... Oppidum & caſtrum Mazagaon ...ram maris Atlantici, XXXIII grad. ...quatore verſus Arctum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

4. Inſulam Maderam & Por[illegible]
ᴄto, triginta & tribus gradibu[illegible]
quatore verſus arctum, & ab [illegible]
lyſiponenſi CL leucis. Madera [illegible]
dum fertilis eſt, viteſque fert [illegible]
copia, ita ut quotannis Regi [illegible]
rum nomine nunc X nunc XI[illegible]
doliorum (pipas vocant) obve[illegible]
cantur. Diſtat à Tenerife L X[illegible]
verſus arctum; præcipua illius [illegible]
citur *Fouchal*, portum habens [illegible]
portunum & munitum; inſign[illegible]
plum Cathedrale, quod ſuum h[illegible]
piſcopum & Capitulum & Can[illegible]
alterum oppidum vocatur M[illegible]
quod & portum habet ſatis co[illegible]
dum. Porto Santo diſtat ab [illegible]
leuc. verſus arctum. Adjacet &[illegible]
inſula quam vocant deſertam, [illegible]
hil producit præter Orchel: & [illegible]
caprarum alit.

5. Inſulas Aſores (quas & F[illegible]
cas vocant;) earum præcipua a[illegible]
tur Tercera, quæ milliaria qui[illegible]
aut ſedecim complectitur, altiſſi[illegible]
lo & rupibus aſpero undique [illegible]
veluti muro; ſed Portum ſinun[illegible]
fendendis navibus aptum non [illegible]
ante Angram tamen mare ſem[illegible]
ambitu patens, ſeſe in portus [illegible]
ſinuat; Ea urbs præcipua & r[illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

nſularum Metropolis, Cathedrali
ia, Gubernatoris & tribunalis ju-
ſede nobilis. Ei duo alti montes
nent quos vulgo Breſiil vocant;
is duæ lapideæ ſpeculæ ſuperſtru-
è quibus vigiles certis ſignis, ex
appellentium navium numerum
alitatem obnuntiant. Eſt & alte-
in Inſula oppidum quod *Prayam*
nt, à littore cui aſſidet, muris cin-
, ſed incolis infrequentius quia
u caret.
ger inſulæ frumenti & vini ferti-
mnibuſque rebus ad vitam neceſ-
s abundans. Inter fructus excellunt
tæ radices. Præcipua mercium hu-
Inſulæ uti & cæterarum eſt gla-
, cujus quotannis magna copia
itur. Proximum Inſulanis lucrum
rmentis, quæ Europæa, pulchritu-
ac ſpecie, longe ſuperant.
Tercera ad Notapelioten 27. aut
mill. diſtat S. Michaëlis inſula; pe-
xx milliaria in longitudinem pa-
; præcipua urbs Punta Delgada
ellatur. Ager Inſulæ glaſti feraciſſi-
s, cujus ſupra bis centena quinta-
n millia ſingulis annis evehi ſcribit
ſcotanus noſter. Itemque tritici,
ſæpe aliarum inſularum inopiam
levet; cæterum importuoſa eſt in-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ſula, & tempeſtatibus hyem[illegible]
modum obnoxia.

Ab Inſula S. Michaëlis 12. m[illegible]
ſus Auſtrum inſula S. Mariæ j[illegible]
aut 12. mill. ambitu complex[illegible]
commercio quam figulinæ ter[illegible]
bris: nullo militum præſidio [illegible]
tur, quod à natura ſatis munit[illegible]

Graciosa diſtat à Tercera ver[illegible]
cium 7. aut 8. milliar. v tant[illegible]
VI milliar. ambitu capiens; am[illegible]
ma & fertilis; nullis præſidiari[illegible]
ditur, quod ob exiguitatem [illegible]
ferre non poſſit.

S. Georgii Inſula VIII. aut [illegible]
à Tercera verſus Corum, XII m[illegible]
longitudinem, vix tria in latit.[illegible]
montibus frequens & ſylvis; m[illegible]
vini hic quotannis colligitur.

Fayal inſula omnium rerun[illegible]
abundans, à S. Georgii inſula ja[illegible]
ſus Africum, & XVII aut XVIII [illegible]
ambitu complectitur; glaſtum [illegible]
colunt inſulani, cujus cauſa v[illegible]
ſimum aditur; civitas illius D[illegible]
arx parum firma adjacet: pr[illegible]
habet Hiſpanicum.

Pico inſula XII milliar. à Terc[illegible]
ſus Meſolibonotum, XV. mill. i[illegible]
tudinem patens: fructifera eſt [illegible]
num cedrinum copioſe fert & [illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ddam quod vocant *Teixo;* pecora
et & multum vini, fructuumque
ſtantiſſimorum abunde.
lores inſula diſtat à Tercera verſus
identem mill. 70. nihil commercio
num fert præter glaſtum, patet pe-
omnibus advenis quia nullo præſi-
cuſtoditur, ab hac milliar. interval-
liſtat Corvo exigua inſula & vix 3.
ll. ambiens. Hæ duæ inſulæ proprie
n ſunt è numero Aſorum, licet illis
numerentur & uni Gubernatori
reant. Inter has inſulas aut circa eas
mmodiſſime claſſem Hiſpanicam ex
dia venientem præſtolari licet; nam
s primum ex alto advenientes na-
s adire ſolet.

6. Sed ad continentem Africæ re-
ertamur. Ad quam poſt Magazaon,
rimum occurrit Caſtrum Arguin, xx.
radib. ab æquatore verſus arctum; ab
lyſipone cccL leuc.

7. Inſulæ capitis Viridis, quas ita vo-
ant à promontorio continentis illis
dverſo, quod diſtat xiv grad. & medio
b æquatore verſus Septentriones; &
ic (inquit *Oliveira*) incipit Æthio-
pia, & ultra centum leuc. producitur
ad promontorium Serræ Leonæ, to-
umque hoc ſpatium Capitania capitis
Viridis appellatur, cuj⁹ caput eſt Inſula

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

S.Iacobi,quæ diſtat à dicto promo
rio verſus occidentem c leuc.& p
palis eſt decem inſularum quæ h
dine jacent Santjago, Fogo, May
naviſta, S.Vincente, Sa Luzia, Inſu
Sal.Brava, S.Antonio & S.Nicola

8. Serra Leona (inquit *Oliveira*
die Marchionatus, novem gradi
æquatore verſus Septentriones;
multum auri, eboris & aliæ res pr
ſæ petuntur.

9. Caſtellum S.Georgii,quod v
appellatur Mina, quinque gradib
æquatore verſus Arctum, ad l
Guineæ.

10. Inſula Principis, duobus a
quatore gradibus verſus arctũ, XL
cis à Guineæ littore verſus Auſtru

11. Inſula Ferdinandi do Pao ex
intervallo à continente diſiuncta.

12. Ad eandem continentis pla
occurrunt Arda, Ocre, Calabar &
portus,qui ad Gubernationem S.
mæ Inſulæ pertinent; quæ ſub æ
tore ſita eſt, LX leucis à continent

13. Inſula Annobon viginti le
(inquit *Oliveira*) ab continenti A
cæ, quæ hic recta ad Auſtrum v
uſque ad Caput bonæ ſpei ſexcenta
leucarum ſpatio.

14. Ad hanc oram primum ſi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

gnum Congo ſex gradibus ab æ-
ore verſus Auſtrum, Coronæ Por-
licæ ſubjectum, inquit *Oliveira*.
. Deinceps Angolæ regnum no-
gradibus ab æquatore verſus Au-
n., ubi Portugalli tam ad littus
n intra continentem ſuas habent
; atque hinc porro uſque ad de-
m tertium gradum multi portus
rrunt qui ad regnum Benguelæ
inent, in quo hodie Portugalli bel-
gerunt & novas provincias bello
irere ſatagunt.

6. S. Helenæ inſula, XVI gradibus
equatore verſus Auſtrum, CCCL. leu.
b Africæ continenti, quatuor leu-
aut circiter ambitu complexa nul-
hominibus habitata; ad quam naves
ndia reduces appellunt, & aquandi
andique cauſa ſubſiſtunt.

17. Superato Promontorio Bonæ
i, ad oram Africæ quæ hic ad A-
lonem convertitur, primum poſſi-
nt Portugalli Sofallam arcem, vigin-
gradibus ab æquatore verſus Au-
um, ubi ditiſſimum commercium
ercetur.

18. Mozambicum caſtellum, in exi-
a Inſula ſitum quindecim gradibus
æquatore verſus Auſtrum, & exi-
o intervallo à continente disjuncta;
locus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

locus valde opportunus navibus [...]
ex India redeunt, & promonto[...]
Bonæ Spei ob adverſam tempeſt[...]
ſuperare non poſſunt.

19. Inter has duas arces in med[...]
raneis ad ducentas pene leucas [...]
gnum regnum Manamotapæ jace[...]
ſubjugando Portugalli hodie dan[...]
peram.

20. Septuaginta autem leuci[...]
Africæ continente jacet maxima [...]
ſula Madagaſcar, quæ & S. Laur[...]
appellatur; incipit à vigeſimo [...]
gradu ab æquatore verſus Auſtru[...]
deſinit in duodecimum gradum [...]
tudinis Auſtralis; & omnium pene [...]
ſularum totius orbis maxima e[...]
matur; in illa autem jam plures po[...]
inventi ſunt, commodi admodum [...]
opportuni in Indiam navigant[...]
& omnis generis annona affluen[...]
quinque Reges jam ſe Regi Hiſpa[...]
ſubjecerunt ejuſque Vaſalli ſunt f[...]
Inſula hæc CCLXXX. leucas in longi[...]
dinem patet nuſquam latior XC. In[...]
læ illius ſunt Nigritæ.

21. Supra Mozambicum ad eand[...]
Africæ oram Arx Quiloa ſita eſt [...]
grad. ab æquatore verſus Auſtrum [...]

22. Deinde Monbaza quatuor [...]
ab Aequat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Porro Melindæ caſtrum duobus & 30.ſcrup. ab Aequatore. Toto in hoc continentis tractu à Mo- ...ico ad Melindem, multi Reguli ...nt, quorum quidam tributum Re- ...ndunt, omnes commercia cum ...gallis admittunt. Vti & alii plu- ...Melinde ad Promontorium Guar- ..., è cujus regione, ad oſtium pene ...s Rubri, Inſula Sacotora jacet, cu- ...icolæ Chriſtiani ſunt, & licet Por- ...llis non ſint ſubjecti, tamen com- ...ia cum ipſis exercent, & amici- ... illorum colunt. Atque hæc qui- ... ſunt loca quæ Portugalli in Afri- ...ſſident, uti ab *Oliveira* breviter ...memorantur: nos majoris per- ...itatis cauſa hæc quædam anno- ...nus.

...d 6. A promontorio Blanco (ut ...nt) mare ſinuoſo ambitu in con- ...ntem ſe immittit, qui ſinus vulgo ...um Arguin appellatur, vadoſus & ...tis arenarum pulvillis & rupibus ...e clauſus; in eo plures ſunt inſulæ ...ſæ, ſed exiguæ, inter quos nomen ...uit Arguin, in qua Caſtellum hoc ...ditum anno 1441. auſpiciis Regis ...tugalli, à Soverio Mendezio; hic ...em Portugalli ditiſſimum commer- ...n cum Mauris exercent. Mare de- nique

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

nique quod alluit hanc Africæ p
ad miraculum piſcoſum & optin
nere piſcium refertiſſimum eſt
ſtrum hoc hodie ad Comitem
guiæ pertinet.

Ad 7. Incolæ continentis juxta
montorium Viride ſui juris ſun
que Regi Portugalliæ magis ob
quam aliis; hic quidem Portuga
quot habitant in pago *Refriſco*
dicto, ſed judaiſantes; Galli autem
gli & noſtri hic commercia cum
gritis quotidie exercent.

Inſulæ Cap. Viridis.

INſularum Capitis Viridis maxi
celeberrima eſt S. Iacobi inſula,
diſtat à continente circiter LXXX
liaria ut noſtrates obſervarunt;
tugalli hic oppidum habent plu
propugnaculis & variis caſtellis
tum ad partem Inſulæ quæ meri
ſpectat.

Fogo diſtat ab Inſula S. Iacobi
milliaribus verſus Africum vel p
VV. S. VV. XIV grad. & XXXIX
ab æquatore verſus Arctum, ed
mum habet montem qui jugiter
mas evomit; totaque inſula edi
ſolo.

Mayo inſula ſalinis nobilis, q

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

uſam à noſtratibus ſæpe adiri ſo-
nullos habet incolas , niſi forte
os Nigritas fugitivos aut exules
ugallos.

Vincentii Inſula nullos habet in-
, montoſa enim eſt & rupibus
a; licet valles habeat nonnullas
infœcundas, ſi cultura accederet;
rum maxima hic caprarum Syl-
ium copia; ſuperioribus enim an-
cum noſtri hic in anchoris cum
e ſtarent , ſupra quatuor millia ce-
nt. Stationem habet percommo-
& adverſus maris æſtum ab obje-
nſula S. Antonii præmunitam.

Luzia in eundem modum aſpera
c ſterilis nec quicquam illuſtre ſor-
præter caprarum copiam; nunc
que deſerta , licet olim habitata
e videatur. Cæteræ itidem non
magni momenti.

d 8. In Sierra Leona, duo ſunt Re-
Nigritarum Regi Portugalliæ mini-
obnoxii, neq; Portugalli hic ullum
ellum aut præſidium habent , quo
s nationes commercio cum Nigri-
rceant; nam quotannis Galli, An-
Belgæ eo commeant. Sed haud lon-
inc Portugalli oppidum quoddam
olunt quod vocant, Cachieu, cujus
olæ divitiis abundare dicuntur.

Ad 10. Inſulam principis obſerv[...] noſtri unum gradum & 30. ſcr[...] diſtare ab æquatore verſus Arctum[...] die à Portugallis incolitur, qui il[...] oppidulum habent, ad plagam[...] Corum aſpicit; plurimum ſaccha[...] nuatim producit.

Ad 11. Inſula Ferdinandi d[...] edito ſolo, & circiter XVIII. m[...] longitudinem patet; cur hanc[...] gallis attribuat Oliveira, non [...] nam ab aliis obſervatum inve[...] VII Regulis eam poſſideri & gen[...] eo effera & inhumana, ut pene [...] exteros à commercio & conſor[...] ſegregent.

Ad 12. S. Thomæ inſula jam à [...] annis à Portugallis incolitur, [...] oppidum habent, quod vocant *[...] ſam* juxta torrentem aquæ limp[...] potari pulcherrimæ: ſolum n[...] parte montoſum & ſacchari [...] opportunum, unde maxima ſ[...] copia hic quotannis conficitur; [...] lum inſalubre præſertim noſtr[...] atque adeo omnibus qui non a[...] runt, aut in illa nati ſunt.

Ad 13. Inſula Annobon di[...] æquatore verſus Arctum uno [...] & viginti quinque ſcrupul. In ha[...] que Portugalli oppidulum habe[...]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ita frequens incolis ut exteros
s arcere poſſint, qui hic ſæpe ipſis
s aquam & ligna petunt; & va-
ructus ipſis extorquent; oppidu-
irciter centum & viginti ædibus
are dicitur. Stationem ſatis com-
am habet ad plagam quæ ſepten-
es reſpicit.

d 14. Regnum Congo hodie non
bjectum eſt Regi Portugalliæ ut
fuit, imo vix ipſum ſuperiorem
ſcit; atque adeo Rex Congo ſupe-
bus annis cum Portugallis Ango-
bus bellum geſſit, & Belgarum
n adverſus illos imploravit; hodie
Belgis favet, & illis liberum com-
cium in Regno ſuo permittit.

d 15. In Angola Portugalli paulo
juris habent: nam hic poſſident
lam Loandam & in vicina conti-
te oppidum habent S. Pauli, & ar-
aliquot intra continentem.

d 16. Caſtrum Portugallorum in
one Sofalæ, ſitum eſt viginti gradi-
& xxx. ſcrupul. ab æquatore ver-
Auſtrum, haud procul à mari, ad
um fluminis quod in regione Mo-
angua oriens haud minus c leucis
ari, & urbem Zimbaoc, Quitevæ
hiſce regionibus imperat, ſedem
terlabens, ſub caſtro hoc ingenti

 oſtio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

oſtio & fere leucam lato, in ocea
ſe exonerat. Caſtrum hoc à Petr
Nhaya primum conſtructum fuit:
clↄ Iↄ v conſentiente Zufio cœco I
Mahumetano, quem tamen haud
dum poſt facti pœnituit, & cum
tugallos inopinantes opprimere p
ret, facto à barbaro quodam ind
ab ipſis præoccupatus fuit & occi

Habent ibidem Portugalli &
caſtellum quod vocant Senam, ex
de & limo conſtructum & multis
chinis bellicis inſtructum, LX leu
oſtio fluminis, cui Capitaneus à
fecto Mozambici imponitur. ad
caſtellum Tetæ Provinciæ ir
mercaturæ gratia commeant &
ces exoticas auro permutant.

Item tertium in Provincia Tet
leucis ſupra Senam, in Regno In
ze, ſub Dominio Manamotapæ.
fertilis eſt & Luſitanæ merces hi
gno ſunt in pretio. Luſitani aute
Manamotapæ regiones ad tria e
ria barbarorum proficiſcuntur
Maſſapa, Luanze & Manzovo d
tur; quorum præcipuum eſt Ma
ubi Luſitani præfectum habent
namotapæ rege concedente.

Ad 19. Manamotapæ Regnu
ſcribit *Ioh. de Santos*) ſitum

caranga, quæ olim integra ad im-
um unius Regis pertinebat, (qui
paris Mana dicitur & inde Mana-
tapa,ut Manacongo & ſimilia,)ho-
vero in quatuor regna diviſum eſt,
namotapæ, Quitevæ, Sedandæ &
cangæ; Rex enim ſuperiori ſeculo,
unũ ſe tot regnis regendis impa-
videret,inter quatuor filios eadem
ſit, & majori quidem natu Mana-
tapæ regnum attribuit; ſecundo
em Quitevæ regiones Sofalæ flu.
terminas; tertio Sedandæ regiones
s Sabia fluvius lambit, qui ex ad-
ſo Bocicarum Inſularum mare in-
t; quarto denique Chicangæ regio-
n Manicæ ſubjectam. Tres autem
teriores poſt Patris obitum nun-
am fratrem majorem natu ſuperio-
n voluerunt agnoſcere, unde con-
ua fere bella inter ſe geſſerunt. Por-
Regnum Manamotapæ, ducentas
c. in longitudinem, nec pauciores
latitudinem patet: verſus Corum
minos dividit cum Regno Abu-
æ, quod ad fines uſque Angolæ ſe
tendere creditur; verſus orientem
minatur flu. Zambeze; verſus Eu-
m Oceano, in quem promontorio
aut XII leuc. lato, inter fluvios
abum & Tendanculum vaſte ſe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

projicit ; verſus auſtrum ad flu. In
banen pertingit : reliqua ad reliq
tres Reges pertinent , à Sofala flu.
mirum ad Tendanculum Quitevæ
perat : inde ad Auſtrum regnum
biæ patet , ſub Sedandæ imperio ,
& Botongæ Dominus ad Inhab
regionem uſque : utrique denique
Mediterraneis prætenditur Manic
gnum, ubi Chicanga dominatur c
citer leucis à mari verſus Corum. I
rum denique Regum Quiteve fa
potentiſſimus eſt tum ob comme
quæ cum Portugallis exercet ; tum
ſubditorum ſuorum vires , qui in
Mocarangas (ita enim Cafres om
has gentes vocant) fortitudine &
bellandi excellunt.

Ad 21. Quiloæ tyrannum Abra
mum primo tributarium fecit R
Portugalliæ Vaſcus Gama , impo
annuo tributo, quod duûm mill. n
calium, ut ipſi appellant, vel aureor
ſummam non excederet. Inde a
1505. à Franciſco Almeida , Abrahe
expulſo , Mahumetes Anconinus
impoſitus, & arx ædificata quæ ho
que durat.

Ad 22. Monbaſam urbem in p
inſula ejuſdem nominis ſitam Al
da expugnavit ann. 505. & direp
in

…endit. Commoda hîc ſtatio eſt.

…Ad 23. Cum Melindæ regulo Portu…lis jam à prima pene illorum in has …tes navigatione, amicitia fuit, & …bra inter eos obſequia; littus autem …lindæ importuoſum eſt.

IX.

…E OPPIDIS ET CASTRIS quæ Rex Hiſpaniarum Portugalliæ nomine poſſidet in Aſia, atque India.

1.

LITTUS (inquit *Oliveira*) Aſiæ incipit à Sues, oppido Turcarum ad caput maris Rubri ſito, & ſecundum Orienta… ejuſdem maris latus primo porri…itur ad urbem Aden, ad oſtium ma…is Rubri, deinde ſecus littus Arabiæ …licis ad ſinum Perſicum producitur, …d cujus oſtium Portugalli in conti…ente commercia exercent cum Ca…ayate incolis.

2. Haud longe hinc jacet Inſula Ormuz, duarum leucarum intervallo à …ontinente Arabiæ diſcreta, quæ Por…ugallorum eſt; diſtatque ab æquatore …iginti ſepté gradibus verſus arctum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Et licet exigua ſit Inſula & ſterilis,co
merciis tamen ſupra modum flore
frequentia incolarum excellit, qui
cupletiſſimi ſunt; eſt enim totius
ſiæ, Arabiæque emporium.

3. Ducentis & quinquaginta ab
muz leuc. Dium arx ſita eſt in Re
Cambaiæ viginti gradibus & dim
ab æquatore verſus Arctum.

4. Damaon, Tarampor, Vaylit
Cacil quæ loca Portugallis parent
mox Civitas Bazaim novende
gradibus & medio ab æquatore.

5. A Bazaim ora Indiæ ſe conve
ad Auſtrum, ad quam Portugalli
ſident Tana & oppidum Chaul: &
decim gradibus ab æquatore ve
Arctum inſulam Goæ. Eſt autem
inſula exigua ſita ad principium
Malabaricæ, & exiguo intervall
continente disjuncta; in qua ſita
nobiliſſima civitas Goa, totius In
Metropolis, Archiepiſcopi & Pror
Indiæ ſedes.

6. Ad eandem oram & duodecim
æquatore gradib⁹ ſita eſt arx Canan
ſupra quam ſita ſunt Avor & Barce
infra autem Mangalor, Calicut
Cranganor urbs Archiepiſcopalis;
decem ab æquatore gradibus civ
Cochim Epiſcopalis, ad quam maxi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

mercium quæ in Portugalliam
intur conduci ſolent.

Ad extremum oræ Malabaricæ
it, juxta promontorium Como-
, octo ab Aequatore gradibus ſita
rx Ceylaon, ubi pars occidentalis
Indicæ deſinit.

. E regione dicti promontorii jacet
ıla Ceylaon quæ cc leucas ambit,&
ı à Portugallis poſſidetur,qui in illa
quot arces habent; quarum illa quæ
lübo dicitur,octo gradibus diſtat ab
quatore verſus Arctum: reliquæ ſunt
nara & Maluco aliæque: opulentiſ-
ıa eſt Inſula & ex illa univerſa Ca-
la petitur quæ Europæ inferri ſolet.

9. A promontorio Comorim verſus
tum poſſident Portugalli civitatem
gapotaon undecim & medio grad.
Aequatore verſus Arctum.

10. Quatuordecim autem ab Ae-
iatore gradibus verſus Arctum civi-
tem S. Thomæ, ubi Portugalli Co-
niam habent.

11. Porro in reliquis omnibus aut
eriſque portubus quæ ſequuntur ad
ındem oram, Portugalli commercia
ercent & fœderatos ſuos habent uſ-
ue ad Regnum & oppidum Bengalæ;
quo & caſtellum habent; xxiv grad.
b Aequatore.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

12. A Bengala porro ad Reg
Pegu, quæ ora ad CL leucas extend
in variis locis commercia haben
Pegu quoque arcem.

13. A Pegu ora ſe porrigit ad
montorium quod jacet è region
ſulæ Sumatræ, quam aliqui Tapr
nam appellant; & promontorium
ab antiquis Auream Cherſoneſum
pellatam autumant, ubi urbs Mal
condita eſt, duobus gradib⁹ & 30.
pul. ab Aequatore verſus Arctum.
autem Malacca Portugallorum civ
ditiſſima & caput Epiſcopatus. Ab
ad Inſulam Sumatram octo leuca
iter eſt: Ad hanc denique Mercat
tam è China, quam Syan & reli
partibus Orientalibus ſolent conflu

14. A Malacca verſus Orien
multæ inſulæ in Oceano ſparſæ ſu
& quidem primo Maluccæ ſub ipſo
ne Aequatore, quas Portugalli ſui j
fecerunt.

15. Deinde Inſula Banda, quam P
tugalli itidem ſibi vendicant: inq
Oliveira.

16. A promontorio autem Mal
cæ, longo ductu producitur ora C
nenſis ſpatio quadringentarum
quinquaginta leucar. ad quam paſſ
Portugalli commerciorum gratia

pell

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ſolent. Hinc dein ampliſſimum
m Chinæ orditur novendecim
æquatore verſus Septentriones
it ad quadrageſimum octavum
n latitudinis gradum. Civitas
e Macao quæ hodie à Portugal-
litur, viginti tribus gradibus di-
Aequatore verſus Arctum.
ue hæc quidem loca Portugalliæ
ue poſſidet Rex Hiſpaniæ in Aſia
India, prout compendio ab O-
enumerantur: de quibus majo-
ſpicuitatis gratia hæc annotan-
t.

1. Calajatum urbs eſt Regni Ar-
ab Albuquerquio olim capta &
a, ſed poſtmodum reſtaurata.

2. Armuz vel Ormuz oppidum
eſt in inſula Gerun uti Perſæ atq;
s vocant, quę ad exordium ſinus
i jacet, ambitu ſex aut ſeptem
r. complectens, à Perſiæ conti-
ex adverſo Docar, quinque mil-
isjuncta: ab Arabia vero circiter
n leuc. XXVII. grad. & XXX. ſcrup.
uatore verſus Arctum: ut noſtra-
ſervarunt XXVI grad. XXVII ſcrup.
s menſibus ferventiſſima, maxi-
i parte ſterilis & nitroſa: duos
hæc inſula ſinus, quos cornu
dam arenoſum dirimit, ad quod

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

hodie Arx Portugallorum ſita (ſi
quit *Petrus Teixera)* & ſitu &
inter celeberrimas & munitiſſi
rientis facile princeps. Ab Alfo
buquerquio cum Armuziæ re
poteſtate haberet primum conc
enim cùm Armuzianos magno
ſuperaſſet anno cIↃ IↃ VII. Ze
has leges dixerat, ut quotannis c
cim millia Serafinum tributi n
penderet, & locum ad arcem æ
dam concederet, in quam ſu
eſſet receptus: quam alii deinde
ges Indiæ & præfecti hujus arc
pliorem munitioremque feceru

Anno autem cIↃ IↃ CXXII Per
Anglis arcem hanc expugnar
Portugallis eripuerunt, in qua t
pertæ fuerunt ſupra centum q
ginta tormenta bellica, magna
tem ænea. Itemq; paulo ante Po
lis ab iiſdẽ erepta fuit nova Arx
in Inſula Kishme (ut Angli v
conſtruxerant, in qua ſeptendec
menta bellica inventa varii g
Noſtrates narrant in univerſum
tanis hic erepta fuiſſe ſexcent
chinas bellicas variæ molis,
ferro quam ære conflatas.

Ad 3. Vrbs & Inſula Dium (
Linſcotanus) exiguo intervallo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

disjuncta, LXX leucis abeſt à
, & XXI grad. ab æquatore,
mbaiæ Regi paruit: Portugalli
rimum Rege concedente hic
n condiderunt, mox vero Vr-
e Inſulæ compotes facti, multis
entis locum pene inexpugnabi-
re; ſemel anno 1539. & ſecun-
1546. obſidionem infidelium
ſuſtinuit. Vrbs commerciis va-
gentium florentiſſima eſt. In-
a fœcunda eſt & omnibus re-
vitam humanam neceſſariis ab-
s.

. Daman (inquit *Linſcotanus*)
æ continentem ſita eſt viginti
s ab æquatore, arcem habet
a cum urbe à Portugallis poſſi-
Ab hac ad urbem Bazaim quin-
ſunt milliar. quæ diſtat ab æ-
e XIX cum dimidio grad.

. A Bazaim ad arcem Chaul,
decim gradibus ab Aequatore,
liaria numerantur. Ab Anglis
atum invenio, duo eſſe oppida
nominis, unum ad ipſam maris
undique muro cinctum, & ſinui
imminens, quod à Portugallis
tur; alterum intra continentem
à Mahumetanis poſſidetur. De
quia notiſſima eſt Indiæ Portu-
gallicæ

gallicæ Metropolis, nihil hic
Ad 6. A Goa verſus Auſtr
arces & loca Portugallorum
Linſcotanus; primum Ono
à Goa, & 14 gradibus ab
verſus Arctum; Ager vicin
tiſſimi piperis copia celebrat
Barſelor 15. mill. ab Onor,
ab æquatore, piperis & or
dives, tertio Mangalor 9. m
ſelor, duodecim grad. & dir
quatore: quarto Cananor
Mangalor, duodecim & di
dibus ab Aequatore, piperis
tia præſtat. Quinto Calecut
Cananor, 11. gradibus ab A
olim totius illius tractus M
nunc pene exhauſta. Sexto C
10. mill. à Calecut, decem g
midio ab æquatore. Deniq
num, urbs ampliſſima & Go
qualis, tam ædium numero
dore, quam incolarum frequ
Ad 7. A Cochino (inquit
nus) ad Coulon 12. ſunt mi
grad. ab æquatore verſus arc
arx Luſitanorum eſt & quot
navis pipere oneratur. A C
promontorium Commorin
mill. 7. grad. & dimidio ab
Ad 8. De Inſula Ceylon vi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

, cap. XIV. *Spilbergius* noſter
602. hanc inſulam adiit quæ
ariis Regibus parebat, quorum
uus qui Candii Provinciæ im-
it, tum Portugallis non modo
ubjectus, ſed & infenſiſſimus e-
ide poſtea tanta rerum commu-
acta ſit, ut Portugalli tota inſula
otiantur, (ut ſcribit *Oliveira*)
um obſervavi.

10. *Linſcotanus* noſter vicum S.
næ agnoſcit eumq; deſcribit cap.
ed *Caſparus Balbus* civitatem vo-
& pluribus propugnaculis qua
m reſpicit munitam ſcribit.

11. Ora quæ inter Negapatan &
lapatan extenditur, XC circiter
a. ſpatio, vulgo Choromandel ap-
tur; ubi hodie non tantum Belgæ
i, ſed & Angli, non minus quam
ugalli cum indigenis libera com-
cia exercent.

Muſulepatan autem ad Regnum
galæ 120. mill. ſpatio, Narſinga,
agar & Orixa jacent ad Gangis uſ-
æſtuarium, à quo Bengalæ regnum
it initium; totaque hæc ora etiam
romandel vocatur uti prior. In
o autem Bengalæ nulla Portugal-
munimenta eſſe ſcribit noſter *Lin-*
ſcotanus, tantum pagos quoſdam &

pene

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

pene exules Portugallos in u
altero portu domicilia ſua ha
Ad 13. De Malacca vide
num noſtrum cap. XVIII.
Ad 14. Inſulæ Moluccæ p
Caſtellanis aditæ & poſt acr
Portugalliæ & Caſtellæ reges
verſiam., denique Portugal
oppignoratæ ; una cum Po
regno ad Caſtellanos devener
Earum præcipuæ à Belgis n
perioribus annis fuerunt occ
arcibus ad minimum novem
nam quinque ſunt inſulæ,
Tidor, Timor, Machian & B
aliquot minores; in quibus
noſtri arces habent munitiſ
garyophillos qui in hiſce ſol
creſcunt ad ſe contrahunt.
Ad 15. Inſulam Bandam
muſcatis fertilem noſtri Belga
ſui juris fecerunt, ibidemque n
mam habent arcem. Iidem &
nam inſulam occuparunt,
gallos commercio omni in h
lis excluſerunt.
Ad 16. Cum Chinenſibus h
ſtri Belgæ non minus comm
ercent, quam Portugalli & or
Portugallis infeſtam reddunt.
In ſumma jam à multis a

plures naves aromatibus omnis
s, ſola Canella excepta, onuſtas
a acceperunt quam Portugalli,
mmercium Indiæ ad ſe traduxe-
plures Portugallorum naves
bus Indicis onuſtas aut ceperunt
preſſerunt; præter ingentia da-
uæ Portugalli paſſi ſunt ſuperio-
annis, Caraquis aliquot aut mari
aut ad littora Galliæ fractis, una
ie opulentiſſima à piratis Mau-
ud ita nuper intercepta.

X.

VINCIAE ET VRBES
Rex Hiſpaniarum Portugalliæ
nomine poſſidet in Braſilia.

Nicolao d'Oliveyra: & aliis.

IN America Auſtrali Rex Hiſpaniarum Portugalliæ nomine poſſidet terram Braſiliæ, quæ olim Provincia Sanctæ Crucis fuit di-
Portugallis, qui primi illam inve-
it atque luſtrarunt: Ea autem (ſe-
um auctorem hunc) initium fu-
Para, quæ Portugallorum arx
æſtuario maximi fluvii Ama-
m, ſub ipſo pene æquatore ſita,
&

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

& deſinit in trigeſimo & quint[illegible]
ab æquatore verſus Auſtrum; &[illegible]
dum oræ maritimæ ductum, [illegible]
gyro, complectitur leucas mil[illegible]
draginta & unam; quem in[illegible]
terrarum tractum Portugalli [illegible]
eſſe profitentur.

Porro regio hæc omnis, ſive [illegible]
nomine ſive quocunque alio [illegible]
tur, dividitur in quatuordeci[illegible]
tanias; (ſecundum *Oliveiram*, [illegible]
numero non conveniunt alii [illegible]
res) eæ ſunt Para, Maranhaon, [illegible]
Rio grande, Parayba, Tamar[illegible]
nambuco, Seregipe, Bahia, Ilh[illegible]
rito Santo, Porto Seguro, R[illegible]
neyro, San Vincente; quarum [illegible]
dominos particulares pertin[illegible]
illas armis acquiſivere, hodieq[illegible]
dent; reliquæ octo ſunt Regis.

Intervalla inter haſce Capit[illegible]
verſa ſunt, nam à prima quæ [illegible]
citur, ad ſecundam Maranha[illegible]
tum & ſexaginta leucæ num[illegible]
à Marahaon autem ad Ciar[illegible]
tum & viginti quinque leucæ [illegible]
ra ad Rio grande centum; à R[illegible]
de ad Paraybam quadraginta [illegible]
à Parayba ad Tamaracam [illegible]
quinque; à Tamaraca ad Per[illegible]
cum ſex; à Pernambuco ad S[illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

aginta; à Seregipe ad Bahiam
[?]ti quinque; à Bahia ad Ilheos tri-
[?]; ab Ilheos ad Porto Seguro tri-
; à Porto Seguro ad Spiritu Santo
inta quinque; à Spirito Santo ad
de Ianeyro ſeptuaginta quinque;
de Ianeyro ad San Vincente ſexa-
a quinque; à San Vincente ad æ-
rium fluminis de la Plata ducentæ
ginti leuc.

aput hujus Provinciæ eſt civitas
alvador ſive Bahia de todos los
tos, in qua tam Epiſcopus quam
ernator cum reliquis miniſtris re-
domicilium habet; juxta hanc Rex
es arces habet uti & in aliis omni-
Capitaniis, & multos milites prę ſi-
ios alit, alioſq; permagnos ſumtus
t, uti poſtea dicemus, cum de redi-
is & expenſis regiis agetur.

Capitaniæ Pernabucenſis Dominus
Eduardus Albuquerquius; ea latiſ-
e patet, nimirum ab urbe Olinda
ſus auſtrum leucas circiter XL ad
men uſque S. Franciſci, juxta quod
erioribus annis argenti fodinam in-
atam volunt quam tamẽ Rex egeri
averit, ab hoc flumine verſus arctũ
a eſt *Alagoa* ubi duo amnes in ocea-
m exeunt; hic V aut VI machinæ
chariæ ſtructæ ſunt, quæ quotannis

 parum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

parum ſacchari conficiunt : hu
eandem plagam proximus eſt
Caluo, juxta quem ſunt VII au
machinæ ſacchari : & juxta hunc
ſus arctum pagus *Vna* cum IV
machinis : & porro *Serinhan* am
mus & amœniſſimus pagus, juxta
XII machinæ ſtructæ, quarum ſin
utplurimum VI aut VII mill. arob
ſacchari conficiunt (arobæ autem
gulæ pendunt XXVII aut XXVI
bras) : deinceps *Poiucar* pagus, in
frequentiſſimus, ubi ſunt XIII au
machinæ ſacchari, quæ magnam
piam quotannis edunt; ſitus e
amnem ejuſdem nominis qui p
ſupra promontorium S. Augu
exit. Secundùm promontorium
jacet pagus S. Antonii do Cabo
cujus diſtrictu circiter XX mach
ſtructæ, quæ plurimum & optim
ſaccharum reddunt. Infra dictum
montorium ſita eſt Eccleſiola N
Sennora de la Candelaria, à qua ſe
pertinet ad campeſtria, quæ Cuc
nas vocant, in quibus magna vi
mentorum paſcitur : ab his ad ur
Olindam ſunt V leucæ, quibus
machinæ comprehenduntur. Ab
dem urbe verſus mediterranea IX
V leuc. jacet A matta do Braſil
q

ſimus pagus , ubi magna vis
aſiliani cæditur, quæ deducitur
m S. Laurentii , ubi ſunt VII
t machinæ quæ plurimum præ-
imi ſacchari conficiunt. Deniq;
hujus Capitaniæ verſus arctum
ndunt ad Inſulam Tamaracam
Capitaniæ Tamaracenſis; Do-
eſt Comes de Monſanto qui in
ia degit; in illius diſtrictu nu-
r machinæ ſacchari circiter xx;
n potiſſimæ ſitæ ſunt juxta
n Goianam.

iſce Provinciis plurimæ ſunt
æ quibus ſaccharum conficitur
galli vocant *Ingenios,*) ita ut
m urbem Olyſiponenſem quot-
traducantur ad minimum vi-
x millia ciſtarum ; quarum ſin-
endunt ad minimum quindecim
s ; ita ut iſtæ 26000. ciſtæ effi-
396.195. arrobas; quarum ſin-
fficiunt 32. arrates: Id anno 1617
atum fuit ; quo eodem ann.
m appulerunt ſupra quinque
ciſtarum ; ut de aliis portubus
galliæ nihil dicam, ad quos quo-
nagnum ciſtarum numerum ap-
e certiſſimum eſt.

rro de omni hoc ſaccharo Regi
arum nomine in ipſa Braſilia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ſolvuntur decem pro unoquoq; c
nario , excepto illo ſaccharo quo
mini machinarum proprio ſuo
culo evehunt, quod liberum eſt à
galibus : In regno autem Portu
ſimul ac appulerint, ſolvunt vigin
unoquoq; centenario. Alii hæc
aliter explicant, quemadmodum
à Belga qui xxx annis in Pernam
habitaverat accepi. Omnes om
fruges, omne ſaccharum, & ſi
etiam armenta & cætera animali
vunt regi decimas; quas Rex p
canis quibuſdam in ſingulos au
res annos elocari ſolet pro ſexa
millibus ducatorum in ſola Ca
nia Pernabucenſi (nam de cæteris
dum mihi conſtat) : ab hiſce de
nulli plane liberi aut immunes
præter eccleſiaſticos : Saccharum
tem omne, uti & reliquæ merces,
rum eſt ab omni vectigali aut por
in ipſa Braſilia; ſed in Luſitania ſ
lac appulerit pro vectigali xx pro
gulis centenariis, ſecundum valo
ſacchari, quo venit in Regno; Do
tamen novarum machinarum ,
ſaccharum ſuum & ſuo periculo
hant in Luſitaniam, in regno l
ſunt à vectigali illo ad decenni
quo elapſo dimidiam partẽ vectig

…decem pro ſingulis centenariis …vere tenentur, & altero decen… ipſo ſolvunt uti cæteri.

…dem Provincia in Europam tra…tur plurimæ pretioſiſſimæ mer…agna Ambari copia, Balſamum …atiſſimum, lignum Braſil, aliæ… ateries magni pretii; Tobaccum …imum gingiberis; aliæq; ejuſce… merces.

XI.

De Terris quas Rex HISPANIARVM …nomine Caſtellæ in America poſſidet.

AMpliſſima regna & ditiones in America poſſidet Rex Hiſpaniarum, ratione Caſtellæ, quæ hic tantum obiter deli… conſtituimus.

…merica ſive India Occidentalis, …& Novus Orbis appellatur, in…bus terrarum ſpatiis inter Au… atque arctum projecta; com… in tres partes dividi poteſt: in …s; continentemque Septentrio… atque Meridionalem.

…ulas voco non omnes quæ variis

locis continenti prætenduntu
quatuor majores illas Cubam,
cam, Hiſpaniolam & S. Ioann
olim Boriquen dicebatur: & qu
tam ad dextram quam ad levan
cent, quarum incertus quidem n
rus, ſed non infinitus.

Inſularũ harũ majores, tres qu
recta pene linea ab ortu in occa
invicem ſequuntur haud ita lon
tervallo diſcretæ; quarum pr
Europæ vicinior eſt Inſula S. Io
quæ ab oppido primario Port
vulgo appellatur; ea XXX aut
leuc. in longitudinem, XX in
dinem patet, formæ pene qua
Cœli temperie læta & omnibu
menſibus æquabili, præterqua
cembr. & Ianuar. Solo fertili &
læto; ſed Guajabis arboribus
noxio, ut gramen paſſim corr
tur & deficiat. Vrbs primaria
Rico portu capaciſſimo & à nat
que induſtria humana probe m
quippe aditu ſatis anguſto, cui
lida imminet tormentis æneis
belli apparatu probe inſtructa; u
haud ita grandis nullíſque m
aut vallo cincta, quippe quæ ob
inacceſſibilis diu crediti, ſecur
nihil hoſtile metueret: tamen ſe

...; una cum arce intercepta fuit;
...um ſuperioribus annis à Belgis
...s direpta, arce fruſtra ob exiguas
...; tentata. Sunt & alia quædam
...cipia in hac Inſula ſed non ma-
...omenti. Divitiæ Inſulæ conſi-
...in gingibere, ſaccharo & tergo-
...armentorum, quæ magno nu-
... evehuntur.

...ter Inſulam S. Ioannis & Hiſpa-
...m fretum interjacet quindecim
...edecim leuc. latum: Hiſpaniola
...liſſima Americæ inſula & oppor-
...ſima ad cæteras Americæ partes
...utandas aut invadendas; quadrin-
...as leucas ambitu ſuo capere dici-
... CL longa, nuſquam latior quin-
...inta aut ſexaginta; aut anguſtior
...nta: Intenſior hîc aëris calor, qui
...ẽ à marinis flatibus ſub meridiem
...aminatur: ſolum ad miraculum
...uibuſdam partibus fœcundum, in
...iſque egregie paſcuum, ut hic in-
...a armentorum multitudo ſuccre-
...t. Præcipuæ hujus inſulæ divitiæ
...ſiſtunt in tergoribus armentorum,
...charo, Gingibere, cujus ingẽs copia
...opę ſuperioribꝰ annis invecta, vilius
...us aromatis pretium ubique fecit.
...tropolis InſulęSancti Dominici no-
...ne inſignitur, elegantiſſime ſtructa

ad Hiſpaniæ modum ; portum
peropportunum & acceſſu per ſ
cilem & Caſtello haud ita magn
nitum. Floruit ſuperioribus an
pra alias Americæ urbes, cum i
auri metalla è venis eruerētur,&
dum immenſæ Peruviæ & Nov
ſpaniæ opes innotuiſſent: nunc i
quidem haud infrequens, ſed par
pulenta judicatur; capta fuit & d
ab Anglis ann. cIↃ IↃ LXXXVI.
præterea in hac inſula aliquot
& municipia ſed non magni m
ti. Nam præter Azuam, Yaguan
portum de la Plata(ubi exigua ar
tera vix nomen oppidorum tue
ſunt : & omnia hæc oppida ad
oram ſita & maximis locorum
vallis à ſe invicem diſcreta ſunt.
hinc proclive ſit judicare, quam
præſidio tanta inſula ab Hiſpa
neatur : nam præter oppidum S
minici & Portum de la Plata,
loca inimicis omnibus expoſita

Sequitur Cuba, freto quatuor
aut quindecim leucarum, inte
montoria Maizi & S. Nicolai
ſpaniola diſcreta : longa circiter
ducentas & triginta; ubi latiſſim
draginta, ubi anguſtior tantum v
leucas in latitudinem patet. V

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

nitate Hiſpaniolam ſuperat, ita
ecunditate plurimum ſuperatur;
hîc maxime parte montoſum,
opacum & bona ſui parte infœ-
um. Armentis & porcorum gre-
abundat. Primaria & antiquiſſi-
rbs S. Iacobi nomini dicata, æris
llis in vicinia nobilis, & portu
modo, ſed non ſatis adverſus ho-
munito; eà ad orientalem illius
em ſita eſt. Celeberrima eſt Haba-
munitiſſimo portu tam à natura
ppe anguſtiſſimis faucibus) & ope-
umana pluribus caſtellis & ad fau-
portus & ad ipſum oppidum com-
nita; oppidum & portus longe ma-
i momenti; hic quippe claſſes o-
es è continente & nova Hiſpania
enti gaza & mercibus maximi pre-
onuſtæ quotannis menſe Iulio &
guſto convenire ſolent & ſub ini-
m Septembris in Hiſpaniam ſolvere:
ue hæc pæne inexpugnabilis Hiſpa-
rum in America arx cenſetur.
Sunt præterea paucæ in hac inſula
ſpanorum coloniæ, ſed neque muni-
, neque incolis frequentes. Latus in-
æ quod Arcto expoſitum eſt, longe
ajori ſua parte qua ad orientem ten-
t importuoſum eſt, & crebris vadis
brevibus inquinatum; primus por-

tus qui à promontorio Maizi ad
ſum tendentibus occurrit, Ma
appellatur, latiſſimus ſinus & nu
peribus communitus, ideoque o
bus expoſitus qui hic aquandi
gnandi gratia ſolent concurrere
proximus Habanæ portus; illi p
de Cabanas & Mariem, ambo o
tuni & quibusvis expoſiti. Latus
inſulæ quod meridiem ſpectat p
habet portus, eoſque non niſi mi
bus navigiis aptos, plures ſtatione
totũ hoc latus infinitis inſulis &
obſitum eſt, magno navigantiu
ſcrimine, niſi ſtudioſe vitetur. M
nominis promontorium habet S
tonio ſacrum, ad quod claſſes om
tam quæ à continente Americæ M
dionalis Habanam petunt, quam
ab Hiſpania ad novam Hiſpaniam
vigant, curſus ſuos ſolent dirig
quod hoſtibus Hiſpanorum gna
hic potiſſimum claſſibus Hiſpanici
ſidiari ſolent, & non raro opule
prædas agere. In hac ergo Inſula
Hiſpanis validum præter Habana

Reſtat Iamaica à Cuba verſus
ſtrum ſita & viginti circiter leuca
intervallo ab illa disjuncta: cœli ſo
bonitate, & amœnitate nulli ſecu
Centum quinquaginta leucas amb

..complecti creditur ; maxima ſui
..: campeſtris,ideoq; & armentis ſu-
..modũ abundat : & goſſypio aliiſq;
..ibus. Tribus omnino municipiis
..litur, quorum præcipuum Sevilla,
..lico portu & acceſſu difficili. Pro-
..um Melilla; denique Oriſtan. Nihil
..atis adverſus hoſtes munitum.
..orro quatuor hiſce majoribus In-
.. quamplurimæ minores adjacent ;
..Arctum quidẽ trium Inſularũ quas
..no loco deſcripſimus , Lucaye , ita
..æ,ab una quæ cæteris magnitudine
..ſtare dicitur, omnes incultæ & ha-
..atoribus vacuæ:nam incolas omnes
..tim Hiſpanorum ſævitia , partim
..æ tædium poſt amiſſam libertatem
..tinxit , non tantum in minoribus
..s inſulis , ſed & in majoribus quæ
..m aliquot myriades indigenarum
..merabant : de quorum numero &
..cidio conſulendus eſt Epiſcopus
..iapenſis. Ad meridiem vero Inſulæ
.. Ioannis variæ Inſulæ arcuato ductu
..etum hoc concludunt , quæ uno no-
..ine Canibales dicuntur ab incolis an-
..ropophagis ; quorum tamẽ reliquiæ
..ntum paucæ in Inſula Dominica &
..ranata & paucis aliis ſuperſunt : nul-
..s in hiſce colonias habent Hiſpani.
Ad Continentem jam accedemus,
cujus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

cujus illa pars quæ ad Septentr
vaſtis terrarum ſpatiis ad omn
plagas in longitudinem atque
dinem extenditur, maxima ſ
adhuc incognita : In hac primo
rit Florida, (nam quæ ad Sept
nem illius Provinciæ jacent, au
aut Angli aut denique noſtri
poſſident) ampliſſima regio &
conditionis, nam pars illa quæ
ſed anguſto tractu ab extremis
niæ finibus ad promontorium
gione Cubæ protenditur, terri
ſylvis opaca eſt, magna quide
tallorum fama celebris, ſed ha
incomperta, quippe omne auru
argentum quod hic reperitur, n
fractis Hiſpanorum navibus ab
genis ſervatum, quam in terri
natum, haud fruſtra creditur.

In hac autem Floridæ parte H
aliquot oppidula cum ſuis arcibu
ſident, non magni momenti, qu
tam à Gallis quam Anglis ſuperio
culo non magno molimine Hiſ
erepta & rurſus relicta comperi
Hiſpani qui ibidem degunt comm
cum Cubæ incolis exercent. Re
pars Floridæ quæ ad occidentem
gnis terrarum ſpatiis extenditur a
ram maris leviter nota, intra c

tem ab Hiſpanis magna cum ho-
um, jumentorumque jactura ali-
ties luſtrata, & variis laudibus de-
ata, quæ fabulis propiora viden-
cæterum revera triſti uligine in
tis partibus ſqualida, aut ſylvis
rida, denique arenoſis & ſterilibus
pis magna ſui parte triſtis & incul-
ix ullum operę pretium promittit.
Tobiliſſima pars hujus continentis
nomine Nova Hiſpania appellatur
in varias Provincias & non unius
itatis aut opulentiæ diviſa. Illius
quæ verſus Septentriones vergit
um Florida ad orientem conjungi-
, Nova Mexicana vulgo audit, ad
Hiſpani ſuperioribus annis varias
editiones fecerunt, exiguo profectu
nagna cum clade hominum atque
ientorum. Ab hac ad meridiem
no ſita eſt Nova Hiſpania proprie
a, cujus Metropolis eſt Mexico, va-
quondam civitas dum barbari illa
irentur, nunc quoque magno in-
arum numero nobilis, & commer-
vicinarum provinciarum locuples.
hac jam vulgo cenſentur hæ pro-
ciæ, Archiepiſcopatus Mexicanus
Epiſcopatus Mechoacanenſis, Tla-
lenſis, Guaxacanus; præfecturæ de-
ue Panucenſis & Yucatana. Sub
Archi-

Archiepiſcopatu Mexicano præt[illegible]
tropolim ipſam quæ ſatis ampla [illegible]
pulo frequens, nulla alia oppi[illegible]
cujus momenti recenſentur, ſed [illegible]
municipia quæ cum oppidis am[illegible]
dine & frequentia certare poſſen[illegible]
à paucis fere Hiſpanis, quampl[illegible]
autem indigenis incoluntur: pr[illegible]
in hac diœceſi numerantur jam [illegible]
ducenti & quinquaginta pagi, [illegible]
pra tria millia villarum (quas H[illegible]
vulgo *Estancias* appellant: in [illegible]
tamen omnibus ſuperiori ævo [illegible]
plura quam ſeptem millia Hiſ[illegible]
rum, barbarorum ſupra quin[illegible]
millia capita fuere cenſita. Habe[illegible]
provincia celeberrimum portu[illegible]
mare Auſtrale, Acapulco vulgo, [illegible]
gationibus ad Philippinas & Sin[illegible]
regnum nobilem; cum oppidulo [illegible]
magni momenti & arce ſatis [illegible]
niſi forte ſuperioribus annis n[illegible]
rum claſſium metu fuerit munit[illegible]
nique in hac diœceſi decem au[illegible]
plius argenti fodinæ reperiuntur [illegible]
ſuis municipiis, in quibus Hiſpan[illegible]
gnum ſervitiorum numerum fati[illegible]
Archiepiſcopatui Mexicano ad Se[illegible]
triones proxima eſt Panuco, in [illegible]
Hiſpani hodie tres colonias ha[illegible]
quarũ præcipua S. Stephani opp[illegible]

r, & gentili nomine Panuco, à
ne quod ſecus oppidum in mare
dit, & portum aperit neque ob
ingreſſu facilem, neque ob in-
ventorum ſatis tutum: præcipuæ
anorum divitiæ ſunt Salinę, nam
r has vix quicquam illuſtre hæc
ſortita eſt: Secunda eſt S. Iacobi
lulum quod à vallibus cognomi-
; Tertia Tampice ad oram ma-
exicani & oſtium flum. Panuci:
hic Hiſpani degunt & à vicinis
aris miſerum in modum infeſtan-
anucenſi præfecturę ad meridiem
imus eſt Tlaſcalenſis Epiſcopatus,
Iexicano Archiepiſcopatui ad or-
prætenditur, eumque à Mexicano
dirimit, à Tlaxcala nobili quon-
inter Barbaros Republica ita di-
licet plures provincias complecta-
quam Tlaxcalenſes olim poſſede-
: quia autem Tlaxcalenſes Corte-
potiſſimum in ſubjuganda Me-
oli Mexicana adjuvarunt, atque
o jugum Hiſpanorum acceperunt,
ius cum ipſis ab Hiſpanis actum;
e à Rege nullis vectigalibus, aut
vioribus oneribus premuntur. Pri-
rium hujus provincię oppidũ Pue-
de los Angelos, id eſt, Angelorum
tas, in ſolo frugũ feraciſſimo ſitum
&

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

& jam olim à ſexcentis circiter
Hiſpanorum habitatum. Præte
eodem Epiſcopatu cenſentur Se
la Frontera in provincia quæ a
tus Tepeaca dicebatur, juxta vi
à Metropoli ad Veræ Crucis o
ducit, ſitum. Ad maris autem
trionalis littus Veræ Crucis op
loco inſalubri, ſed commerciis
portuno, quippe qui vicinum
munitiſſimum Novæ Hiſpani
tum S. Ioannis de Vlloa, ubi
Hiſpanicæ & onera ſua expo
rurſus accipere conſueverunt;
autem hic objectu exiguæ inſula
lido caſtello permunitæ ab ho
navibus defenditur; ob crebra
rum brevia & reciprocantes m
ſtus ingreſſu difficilis; & ob i
ſub menſem Septembrẽ & ſequ
Aquilones neutiquam tutus, niſ
validis catenis & rudentibus a
rum, qui ad inſulæ latus meri
è vivo ſaxo extructus, fortiter a
tur. Tlaxcalenſem Epiſcopatum
tum & meridiem excipit Guaxa
ſub qua non modo Guaxaca p
cia, ſed & utraque Miſteca, Tute
Zapotece & Guazacoalco Pro
comprehenduntur: Ad utrumq
pertinet, & ſecundum oræ quid

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Septentrionale ductum quinqua-
; ad Meridionalem vero Ocea-
centum leucarum ſpatium in
tudinem occupat. Primaria hu-
rovinciæ civitas eſt Antequera,
ifico Cathedrali templo ornata,
um ab Hiſpanis haud ita fre-
tibus habitata. Dein S. Illifonſi
dum intra Zapotecarum limites,
pſum infrequens ob vicinorum
arorum ferociam. Tertio Nexapa
S. Iacobi municipium à paucis
idiariis potius quam colonis ha-
tum. Quarto urbs S. Spiritus in
vincia Guazacoalco tribus à mari
entrionali leucis. Ad hanc Pro-
iam pertinet Guatulco portus ad
re pacificum, commerciis cum Pe-
nis frequens ſed nullis operibus
nitus; quare oppidulum quod illi
det jam bis ab Anglis captum &
auſtum fuit.

d Occidentem claudit Archiepiſco-
um Mexicanum Mechoacana Pro-
cia, olim regnum, nunc Epiſcopa-
, qui à barbaris incolitur, quos Hi-
ni vulgo appellant Taraſcos; gente,
ut eſt barbarorum captus, ſatis in-
ſtria. Vrbs illius præcipua Mechoa-
a & Paſcuaro vocatur, haud procul
iſcoſo lacu qui Mexicano aliquanto

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

amplior cenſetur. Accedit S. Mi
oppidum ſecundum viam quæ
catecenſes argentifodinas ducit
lis frequens & villis atque paſ
ambitu copioſum: ſed latroci
rocium Barbarorum qui Mont
colunt valde obnoxium. Dein
Philippi in ſolo frigido atque
condita. Tum Concepcion de S
& denique Leon & Zamora. Hæ
vincia mare Septentrionale nu
attingit, ad meridionale autem
Zacatulam & Colymam cum ſu
tubus.

Supereſt Yucatana peninſula,
pene triangulari, cujus baſis ce
pene leucis inter ortum & occaſ
mare Septentrionale extenditur
ra autem in conum faſtigiantur,
duobus ſinubus pene à contine
rimitur. Aëris temperies in ha
vincia humida & præfervida: to
tem provincia montibus cingitu
lum autem neque triticum neq
lum Europæum frumentum pro
nulla hic auri aut alterius generi
talla: incolæ frequentes & longæ

Primaria hujus provinciæ civi
Merida, ſed haud frequens ut à n
proditum. Secunda Vallodolid: T
Campeche commerciis nobilis,
n

ccepit ligni quoddam genus,
tores utuntur. Quarta deni-
nanca: & portus denique ad
ptentrionale qui Siſal dicitur
pportunus neque tutus: nihil
ú eſt aut adverſus hoſtes ſatis
n, niſi quod ob vadoſius cir-
a mare acceſſus difficilis ſit.
Yucatanam peninſulam &
am Guaxacenſem intercipitur
, plana regio & crebris paludi-
agnis diſtincta: unum atque
oppidum ſortita, quod vulgo
vel *noſtra Sennora de la vit-*
pellatur.
c Hiſpaniæ quam modo deſcri-
verſus occidentem conjungi-
a Galæcia, quæ varias provin-
plectitur ad ſinum Californiæ
uarum præcipuæ Guadalaiara,
Vxitipa, los Zacatecas, Chiamet-
acan, Cinaloa, Nova Biſcaia:
eæ deniq; ſunt California, Ci-
uivira, nova Mexicana. Guada-
cœli ſolique bonitate præcipua;
e frugum & metallorum copia
s: ejus præcipua urbs Guadala-
lata planitie & rigua ſita, haud
flumine quod in ſinum Cali-
deſcendit. Secunda oppidum
cti & gentili nomine Tepique:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Tertia Santa Maria de los Lago
ſidium adverſus barbaros Chi
cas, qui in omnibus his provin
ſpanis per occulta latrocinia m
clades haud infrequenter intul

Xaliſco provincia Maizio
abundans, pecorum & jumen
indiga, ejus præcipua & pene u
urbs Compoſtella, haud longe à
ſita & ob Conditoris uti videtu
rantiam, ſitum longe incomm
mum ſortita, inſalubri cœlo
infœcundo.

Chiametla inſignis provinci
pulo quondam frequens; an
mum ↄ CIↃ IↃ LIV. colonia H
rum in hanc fuit deducta, S. Se
nomine: poſt illa aliquot arge
talla in hac provincia reperta
va duo foſſoribus conſtituta; it
die hæc provincia inter argent
annumeretur.

Culuacan uberrima regio &
generis commeatu abundans;
habet S. Michaëlis: aliquot arg
talla hic haud ita nuper repert

Cinaloa extrema pæne ad
trionem hujus Præfecturæ pr
cœlum hic ſudum & ſaluberrim
lum pingue & feraciſſimum: i
robuſti & bellicoſi, & qui æ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

rum jugum ferant; Hiſpani
hot colonias habent, ſed ægre
ius infeſtos barbaros tuentur.
hæ quidem provinciæ Novæ
ad mare pacificum aut ſinum
iæ jacent, in Mediterraneis
occurrit primum Vxitipa Pa-
præfecturæ quondam attri-
uippe illi contigua, nunc Novæ
pars; provincia omnis gene-
ibus abundans, ſed nullo op-
t municipio Hiſpanorum illu-

ad occidenté proxima eſt pro-
quam vocant de los Zacatecas,
metallis opulentiſſima, ſed a-
inops, & annonæ indiga. op-
ia hic ab Hiſpanis habitantur,
quatuor quinqueve municipia
is Argentifodinis; quarum præ-
eculiariter de los Zacatecas no-
ır, ubi ut plurimum quingenti
i cum aliquanto pluribus ſervi-
mmorantur: proxima Avinno.
ula ſunt Erena: Nombre de
Xeres de la Frontera.
igenæ hujus provinciæ bellicoſi,
negotii Hiſpanis dedere, donec
m à Prorege Marchione de Villa
que debellati ſunt, ita ut jam
tum & quatuor tribus (*Repar-*

timentos vocant Hiſpani) divi
nis ſerviant.

Nova Biſcaia longo ſatis in
Zacatecis proxima verſus Cor
nibus ad vitam humanam ne
egregie affluit, ſed ditibus præ
genti venis. Inter argentifod
cellunt quæ S. Barbaræ vulg
tur, centum pene leuc. à Zac
bus diſſitæ. proximæ ſunt S.
& Endehæ.

De California, Cibola,
Nova Mexicana nihil hic di
quidem armis Hiſpanicis
jam olim, ſed non perdom
paucis tantum coloniis hact
iiſdem cultæ fuerunt.

Cæterum omnes hæ provin
hactenus deſcripſimus, vulgo N
ſpaniæ nomine cenſentur, &
mos reditus quotannis Regi H
rum ſubminiſtrant, nam pr
genti gazam, claſſe illa quæ
nis è portu S. Ioannis de Vlloa
Hiſpaniam importantur preci
merces, inprimis autem no
illa cochenilla, & varia aroma
ma aliaque quantivis pretii:
tem regio ad hunc diem innu
digenis abundat, quorum mu
ſtianam fidem amplexi, jugu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

non admodum inviti ferunt;
i adhuc barbaris inſtitutis mor-
dhærentes, priſtinam ferociam
im in advenas ſervant, inter
hichimecæ omnium crudeliſſi-
pugnaciſſimi ingens damnum
ro tam Hiſpanis quam illorum
s & ſubditis dederunt, hodie-
nt.

æ Hiſpaniæ contermina eſt præ-
Guatemalenſis, quæ tredecim
cias particulares complectitur,
m, Soconuſco, Suchitepec, Gua-
m, Verampacem, Yzalcos, S. Sal-
s & S. Michaëlis provincias,
ras, Chulutecam, Nicaraguam,
galpam, & Coſtam Ricam.

apæ provincia cum ſuo Epiſco-
in mediterraneis ſita eſt & ad
m Soconuſco clauditur, ad oc-
Novæ Hiſpaniæ finibus, ad or-
olis & Septentriones Tabaſco &
ncia Veræ pacis, XL leucis inter
& occaſum in longitudinem,
autem pauciores in latitudine
s. Ejus præcipua urbs eſt Ciuidad
eptuaginta leuc. ab oppido Gua-
æ diſſita verſus Corum. Hæc Pro-
calida atque humida eſt ob im-
frequentiam, & torrentium at-
uviorum multitudiné pene invia.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Arbores quæ aromaticum lic
fundunt hîc præſtantiſſimæ ha
præſertim quæ Liquidambar &
matiacam ſubminiſtrant: tau
vaccarum, ovium, caprarum
ingens hic numerus; Equorum
que generoſorum magna copi

Soconuſco Chiapæ verſus E
ſtrum proxima eſt, ſecundum
Pacifici littus in longitudinem
ſa, Regio omnis feraciſſima eſt
tanti in hiſce Provinciis preti
ſuas divitias, maris benefici
cum vicinis & longinquis Pr
commutat: nec eorum quæ
impatiens eſt ſolum, præterqua
ci: unico Hiſpanorum oppido
tur quod barbaro nomine Gu
vocant: cæterum ipſa provinci
cepimus, valde eſt infrequens,
quæ à pauciſſimis Chriſtianis
tur: indigenæ autem opum ſu
ducia, ſupra modum ſunt arr
& feroces: à menſe Aprili ad
brem itinera omnia, rivulorum
& profunda uligine pene invia

Suchitepec & Guaſacapan d
dicæ provinciæ & incolis ad
infrequentes, Soconuſco ad o
proximæ ſunt, eadem pene c
que natura. Vera pax prov

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ſum Chiapa, ad Auſtrum Soconu-
ad Septentriones Yucatana, ad o-
tem Hondura & Guatemala clau.
r,triginta circiter leuc. in longitu-
em & latitudinem patens. Regio
ntana eſt, altis jugis & profundis
ibus, rara planicie, opacis lucis &
ſis ſylvis maxima ſui parte horrẽs:
um hic valde pluvium, Indigenæ
jam pene omnes Chriſtianam re-
onem ſunt amplexi, in paucos pa-
s ſunt congregati, ut commodius in-
ui poſſint; cætera adhuc inculta, à
is & infidelibus barbaris poſſidétur.
ſpani nullum hic opidũ habent, ſed
pagis habitant indigenis permixti.
Guatemala provincia maritima eſt;
errimo ſolo & Mayzi atque Goſſy-
i feraciſſimo. Præcipua hujus Pro-
inciæ urbs & totius præfecturæ caput
uatemala ſive S. Iacobi oppidum, in
nedio convallis condita inter duos
ulcanos: ager illius fertilis & amœ-
us: oppidani Hiſpanicæ originis ab
errera ſexcenti numerantur præter
arbaros & ſervitia, alii longe mino-
rem numerum produnt.

Yzalcos cœli ſolique natura à Gua-
temala haud multum abludit; uti nec
S. Salvatoris & S. Michaëlis provin-
cia neque Chuluteca. In hiſce hæc op-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

pida ab Hiſpanis incoluntur; S. Sa
tor barbaris Cuzcatlan ſeptem
ab Oceano Auſtrali & portu qui v
Acaxutla dicitur. Ager oppidi fru
fertilis & cœlum perſalubre.

Deinde la Trinidad, barbaro
lingua vulgo Sonſonate dicta qua
à portu Acaxutla leucis; in ſolo u
rimo & Cacao inprimis feraci: Em
rium harum provinciarum pene
gulare. Tertio S. Michaëlis municip
duabus à ſinu Fonſecę & mari Auſ
leucis. Denique Xerez de la Fron
municipium, quod barbari provin
nomine Chulutecam vocant, in u
rimo ſolo & Goſſypii atque Maizi
raciſſimo ſitum, ad ipſos præfect
Guatemalenſis limites.

Hondura præſtantiſſima provin
ad mare Septentrionale ſita, fines
bet ad Orientem quidem Taguz
pam, ad Eurum Nicaraguam, ad
ſtrum & Africum Guatemalenſis p
fecturę provincias, ad occaſum Fret
dulce, quod illam à Vera pace dirin
Solum hujus provinciæ aut in al
montes erigitur aut in amœnas & fe
cundas valles ſubſidet; quæ quond
indigenis frequentiſſimę fuerunt, nu
autem ob bella & mutua excidia à
rioribus barbaris incoluntur: rariſſi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

planicies. Bartholomæus de las
as amare deflet, duas milliones ani-
rum intra paucos annos in hiſce
onibus ab Hiſpanis eſſe extirpatas.
ni annonæ genere abundat regio,
rimis melle & cera : nec metallo-
n expers creditur præſertim auri.
cipuum hujus præfecturæ oppidum
lladolid in Mediterraneis ſitum, in
cherrima & peramœna valle: ager
us armentis & pecoribus abundat,
finibus illius opulentæ argentifodi-
inventæ dicuntur. Alterum hujus
vinciæ oppidum Gracias à Dios, in
errimo clivo conditum; oppidani
lendis agris dant operam: in vicinia
m auri venas repertas volunt. Ter-
m S. Petri oppidum in mediterra-
is, & ſeptẽ à portu de Cavollos leuc.
uartum oppidum S. Ioannis de Ca-
llos ad mare Septentrionale ſitum
m ſuo portu; quod cum à diverſis
tionibus aliquoties interceptum &
reptum eſſet, tandem plane dereli-
um fuit & oppidani ab Alfonſo Cria-
o de Caſtilla præfecturæ Guatema-
nſis præſide Amatiquen traducti,
VIII à portu de Cavallos leucis, ubi
m oppidum S. Thomæ de Caſtilla
onditum eſt & adverſus hoſtiles in-
urſus egregie munitum. Denique
Tru-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Truxillo oppidum ad oram maris Se-
ptentrionalis in tumulo conditum in-
ter duos amnes, loco à natura egregi-
munito quippe qui undiq; denſis ſy-
vis concluſus ſit, & non niſi uno ac-
anguſto tramite adiri poſſit. Præte-
hæc quinque oppida in hac provinci-
municipium eſt S. Georgii de Olan-
cho, quod à valle nomen accepit pera-
mœna juxta & auri metallis divite.
Porro hæc Provincia ob commerc-
opportunitatem & ditiſſimas merce-
quas emittit magni pretii eſt, quippe
cujus portubus quotannis ſolvunt na-
ves ad minimum binæ variis mercibu-
& præſertim glaſto & balſamo onu-
ſtæ; quæ Havanam petentes, inde un-
cum aliis in Hiſpaniam navigant.

Nicaragua provincia ad Oceanum
Pacificum ſita, fines habet ad occa-
ſum provincias præfecturæ Guatema-
lenſis, ad Septentrion. Honduram, ad
ortum ſive Eurum Coſtam Ricam, ad
meridiem denique dictum mare: pla-
no ut plurimum eſt ſolo: tritici qui-
dem infœcunda eſt regio, quod è Peru
via petunt, cæterum aliarum rerum
ſatis locuples; armentis vel maxime ab-
undat. Civitas hujus Provinciæ prin-
cipalis Legio, duodecim à mari Auſtrali
leucis condita; in agro illius centum

xx mil-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

illia barbarorum habitare dicun-
mnes vectigales. Secunda Grana-
lacum illum ingentem ſita (qui
mirabilia hujus Provinciæ cele-
ur,& cũ haud longe à mariAuſtra-
iatur,tamen in oceanum Septen-
alem per longum & anguſtum
m exit.) Tertia nova Segovia in
terraneis ſita circa locum ubi la-
n anguſtias ſe colligit & fluminis
r ad mare devolvitur. Eſt & mu-
ium Rejaleio haud longe à portu
ſſionis ut vocant,& mariAuſtrali.
oſta Rica fines habet ad occaſum
em & SeptentrionesNicaraguam,
rientem vero Veraguam , utrimq;
m ad Septentrion. & Merid. o-
o concluditur. Ager fertilis , ne-
auri aut argenti metallorum ex-
. tria hic municipia ab Hiſpanis
tantur; Aranivez: Carthago inter
mque mare pene media; & Caſtro
aſtria.

eragua provincia fines habet ad
ſum Coſtam Ricam , ad orientem
amenſem provinciam, ad Septent.
uſtrum mari concluditur : ſolum
ima ſui parte montenſe & denſis
s atq; vepretis pene invium,paſcuo-
n inops;neque tritici aut frugum fe-
metallorum vero, præſertim auri,
locu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

locuples : indigenæ bellicoſi & a
ces atque etiamnum mirum in
dum Hiſpanis infeſti : qui tamen
aliquot colonias deduxerunt, la C
ception, la Trinidad & S. Fe : item
Carlos. Nullum inſigniorem por
obtinet hæc provincia.

Atque hactenus Septentrion
Americæ partem abſolvimus una
appendicibus, quibus longo &
nunquam lato, nonnunquam ang
tractu cum Auſtrali ſui parte con
gitur : nunc de meridionali Ame
parte porro dicemus.

Americam Meridionalem cum
tentrionali conjungit Iſthmus ſati
guſtus, in quo ſunt duo nobilia Hi
norum oppida Panama & Porto V
Iſthmus hic conventum Iuridi
conſtituit quem Panamenſem voc
Hic anguſtis admodum limitibus
tinetur, cum hi Iudices tantum cl
bus expediendis & juri mercato
dicundo vacent : patet in longit
nem à finibus Cartagenæ provi
ad Caſtellum Veraguæ leuc. xc
latitudinem inter duo maria ubi l
ſima eſt LX, inter Panamam aute
Porto Velo tantum octo, licet rat
itinerum octodecim numerentur.
lum maxima ſui parte montoſum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

erum, ubi paulum ſubſidet, crebra
gine atque alto cœno pluviis men-
is impeditiſſimnm; cœlum humi-
n, præfervidum & valde inſalubre.
igenas Hiſpanorũ ſævitia jam du-
n penitus delevit & vaſtitatem re-
ni intulit. oppidum Panama littori
ris Auſtralis aſſidet ad ſinum are-
ſum, magis à natura quam ab arte
nitum. hic naves è Peruvia multa
a onuſtæ ſolent appellere, quæ dein
tim terreſtri itinere partim cymbis
fluvium Chagre, & mari ad Por-
n Belum ſubvehitur, non ſine in-
ati periculo, ſiquidem à multis par-
us inſidiæ ab hoſtibus ſtrui poſſunt,
t hactenus fruſtra fuerint qui in eo
orarunt.

Portus Belus ſive oppidum S. Phi-
pi ad mare Septentrionale jacet,
n portu peropportuno, hic Rex
gnis impenſis aliquot caſtella ædifi-
i curavit ad hoſtiles claſſes arcen-
: quorum maximum quod S. Phi-
pi dicitur ad Orientale portûs latus
um, multiſque majoribus belli
chinis egregie inſtructum eſt, è re-
ne illius jacet arx S. Iacobi; duo re-
ua minora caſtella juxta oppidum
t excitata. Nihilo tamen ſecius An-
& portum ingreſſi ſunt & oppido
poti-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

potiti, licet illud ſtatim deſerere [illegible] fuerint. Provincia hæc ſummi [illegible] menti eſt, nam ſi hoſtes illa [illegible] contingeret, maximum Hiſpano [illegible] mentum adferrent, & claſſium [illegible] rationes penitus conturbarent, & [illegible] vectionem gazæ illius Peruanæ [illegible] impedirent; res quidem perdif[illegible] ſed non impoſſibilis, ſi dextre [illegible] retur. Eſt præterea aliud in ha[illegible] fectura oppidum quod vulgo N[illegible] citur, ad mare Auſtrale ſitum, [illegible] vis momenti.

Porro Americæ illa pars quan[illegible] ridionalem dicimus plurimas & [illegible] ſimas regiones complectitur, [illegible] quæ à decimo & duodecimo [illegible] Septentrionalis latitudinis ad [illegible] quageſimum ſecundum Auſtra[illegible] titudin. excurrat inter Septentri[illegible] Meridiem; inter ortum autem [illegible] caſum ſub ipſo pene æquatore [illegible] ma, verſus Auſtralem Polum v[illegible] do ſenſim anguſtatur & in ob[illegible] conum ad fretum Magallanicu[illegible] ſinit. In hac parte Rex Hiſpan[illegible] amplitudine regionum pauca [illegible] ad oram maris poſſidet: Ad[illegible] quidem quod Septentrioni obv[illegible] haſce Provincias, Cartagenam [illegible] vum Regnum Granadæ, S. Mar[illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

...uelam & Pariam: Ad Occiden-
...tus, quod à mari Mediterraneo
...ur, Popajanam, Peruviam &
...n: ad Orientale potiſſimam par-
...omine Portugalliæ poſſidet, ni-
...nBraſiliam de qua alibi diximus,
...læ autem nomine Rio de la Pla-
...æ provincia multum intra con-
...em ſe inſinuat, & ſe cum Tucu-
...onjungit, cujus beneficio in hac
... Rex ab Oceano Septentrionali
...ſtrale penetrare poteſt.
...thaginenſis Præfectura (ut inde
... ubi reliqui) Panamenſi ad O-
...m adjacet, (intermedio freto
...e, in cujus gremio provincia Da-
... jacet, olim leviter ab Hiſpanis
... nunc penitus deſerta, ita ut per-
...rtunam ſtationẽ præbeat eis qui
...menſi Præfecturæ & argenteæ
...ſubvectioni inſidiantur:) Secun-
...oram Oceani Septentrionalis cir-
... LXXX leuc. longa, à flumine
...dalenæ ad fretum Vrabæ; & to-
...a fere lata à Mari ad extremos
... novi regni Granatæ. Solum hu-
...rovinciæ ut plurimum editum &
...toſum & denſis ſylvis obſitum;
...autem præ nimia humiditate uli-
...ſi, ſemina Europæa malignè to-
...it & triticum non ſatis feliciter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

maturant. Prętantiſſimum Bal[illegible]
producit hæc provincia, quod [illegible]
nenſe dicitur à vicino mun[illegible]
alioſque aromaticos liquores, r[illegible]
gummi: nullæ hic auri argentiv[illegible]
præterquam pauciſſimis in loc[illegible]
digenæ pene ad internecionem [illegible]
Carthagena civitas non modo [illegible]
præfecturæ ſed & totius cont[illegible]
& Inſularum facile prima, ſive [illegible]
ciorum opportunitatem & fr[illegible]
tiam ſpectes, ſive oppidi ipſius [illegible]
tionem; quippe ad interiorem [illegible]
ſinum poſita, & tam à natura [illegible]
induſtria hominum egregie m[illegible]
portũ illius claudit exigua inſula [illegible]
vocant *Carex*, & duplicem adi[illegible]
portũ præbet, quorum prior & [illegible]
talior ſatis altus & utrimque co[illegible]
nitus: nihilo tamen ſecius ann[illegible]
Iↄ LXXXV Angli duce Franciſco [illegible]
fortiſſimo Equite urbem ceper[illegible]
que vaſtarunt, & certa argenti [illegible]
accepta reliquerunt; poſt illa [illegible]
amplius munita urbs & varii ad[illegible]
aditus aliquot munimentis obſ[illegible]
ita ut hodie inter munitiſſima [illegible]
quæ Rex Hiſpaniæ in continent[illegible]
ricæ poſſidet merito annumere[illegible]
hanc urbem varia gaza & quam [illegible]
merces è novo regno Granatæ [illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Magdalenæ flumen devehuntur,
ein in claſſem Hiſpanicam impo-
ur & cũ Peruanis theſauris ad Ha-
portum deducuntur. Sunt præ-
in hac præfectura oppidũ Tolu,
ione ſalubri & paſcuo ſolo ſitũ,
freto Vrabæ leucis, nobiliſſimo
Balſamo celebre. Deinde Villa S.
æ triginta ab oppido Cartagena
s verſus Auſtrũ. Tertio S. Crux de
ox ad ripam fluminis Magdalenę,
s valetudine incolarum infamis,
b commerciorũ opportunitatem
frequens, quæ flumen Magdale-
ubminiſtrat. Quibus accedit Ba-
a de Mulambo, telonium ad dicti
ninis ripam, ubi merces Europeæ è
oribus navib⁹ exponuntur & dein-
minoribus cymbis ſubvehuntur.
ræfecturam Cartagenæ ad ortum
ipit S. Marthæ provincia, à flumine
gdalenæ ad Rio de la Hacha, circi-
LXX leuc. ſecundum oram maris
tentrionalis in longitudinem pro-
ſa, totidemque pene leuc. à mari ad
es regni Granatenſis lata. Temperies
us regionis qua Oceanum attingit
vens, in mediterraneis frigidior ob
initatem montium nivalium, qui
orti totam Americam uſque ad
tum Magallanicum pervagantur,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

altiſſimis & continuis pene jugi
gio ob frigiditatem nonnunqua
nonę penuriam patitur: cęterum
morum & variarum gemmarum
eſt tellus nec metallorum expers
cipalis civitas S. Martha loco p
bri condita ad oram Oceani S
trionalis, quem patenti ſinu adr
Magna hic quondam oppidan
frequentia fuit, nunc ſumma ra
quippe locus debilis & hoſtium in
expoſitus, nec ſatis munitus; ſæp
à variis nationibus captus & ſpol
nec oppidani ſatis inter ſe conco
& quod potiſſimum oppido hui
fuit, claſſis Hiſpanica quæ cont
tem petit, hic ſubſiſtere deſiit. Sun
terea in hac prefectura hęc oppid
neriffe ad ripam vaſti illius flum
Tamalameq;, Hiſpanis villa de la
mas ad eandem ripam, in ſolo n
tis fœcundo: Cuidad de los Rey
valle Eupari æris venis nobili, ad
vaſti & rapidi fluvii Guatapori;
illius non modo paſcuis lætus
frugum fœcundus: tota provinc
digenis hodieque frequens, qui
obſequiis ab Hiſpanis ſe placari p
tur, & oppidani tam pauci vi
nō poſſunt. Ocanna in mediter
itidem haud longe à Tamalame

r

…Ramada, quæ & nova Salamanca
…r, ad radices montium nivalium,
…es provinciæ Rio de la Hacha.
… de la Hacha exigua provincia,
…dentem ad ortum concludit,
…i quondam nominis, dum Vnio.
…piſcatio hic vigeret, quæ jam pe-
…ercidit: unum habet oppidum
…vulgo la Hacha dicitur, neque
…um neque munitum; quodque
…iſcus Dracus poſtrema ſua in A-
…cam expeditione, nullo pene ne-
… intercepit.
…ezuela deinceps ſequitur ad ean-
…oram à Rio de la Hacha verſus or-
… nobiliſſima provincia, olim qui-
… ab Imper. Carolo V. Velſeris Au-
…nis patritiis attributa, & ab eiſ-
… primum luſtrata, poſtliminio au-
…d coronam Caſtellę revocata. Hęc
…ngitudinem quidem ſecundum
… maris Septentrionalis patet leu-
…rciter ducentas, licet alii minus
…vallum prodant, in latitudine ve-
…tuaginta. Hæc provincia inpri-
…ritico abundat, ob inſignem a-
…m ubertatem; nec non armentis
… pecoribus ob paſcuorum boni-
…; ita ut merito horreum vicina-
… & longinquarum provinciarum
…etur. Eadem ob ingentem lacum

Q 3 qui

qui vulgo Maracaybo appellatu
magnis ſpatiis ſeſe intra contine
recipit, cõmerciis opportuniſſim
Quippe quotannis bis hinc plu
loces ſolvunt, tritico, farina, & l
cto, aliiſq; mercibus onuſtæ, inte
non poſtremas ferũt præſtantiſſi
Tobaccum, tergora armentorum
& nonnihil auri. Hiſpani hic oc
pida incolunt, quorum facile pri
eſt Coro, undecim gradibus ab
tore ſita verſus Arctum, ad inter
ſinum, qui in Lacum prædictum
in regione quidẽ probe temperat
aquarum indiga, nec ullis am
rigua. Vrbs anno cIↃ IↃ xcv ab
intercepta pene in cineres redact

Secundum oppidũ noſtra Se
de Carvalleda dicitur, haud longe
tore maris Septentrionalis cond
octuaginta circiter leuc. à Coro
orientẽ; ad mare quidem portu
bet, ſed incommodũ, & naviga
infidum: ubi & arcem exſtrux
Hiſpani quam vulgo Carraca
cant, magis à natura quam arte
tam, æſtuoſum quippe hic æquo
cilem cum lembis excenſionem

Tertium oppidum S. Iacobi
nenſis, quinque ſeptemve leuci
tore diſſitum & LXXVII leuc. ab

verſus ortum : tribus quatuorve
alleda verſus Auſtrum : Id quo-
Anglis anno cIↃ IↃ xcv inter-
m atque direptum accepimus.
artum oppidum Nova Valentia
uc. ab oppido S. Iacobi.
intum Nova Xerez, xv leuc. à
tia verſus meridiem nuper ad-
m ab Hiſpanis conditum.
tum nova Segovia in interiori
nenti ſitum ad ripam fluminis
uicemeti, oppidani armentis pa-
is potiſſimum dant operam, & è
ria quæſtum faciunt : abeſt à Xe-
rſus meridiem leuc. xx, à Coro
s Eurum LXXX.
ptimum Tucuyo vulgo dictum à
in qua jacet, L circiter leuc. ab
no diſſitum, à Coro LXXXV.
ctavum Truxillo vel alio nomine
ra Sennora de la Paz, octoginta
à Coro verſus meridiem, à lacu
acaybo octodecim, ad quē pagum
t, commerciis quæ hic frequentiſ-
, aptum. Ad eundem lacum &
l municipium aſſidet, quod vulgo
nam vocant, commerciis cum vi-
provinciis opportunum.
enezuelam excipit ad ortum Paria
& Nova Andaluzia dicitur, in-
is finibus, vaſta regio nec dum ſa-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

tis cognita, ſub qua ampliſſimu
men quod vulgo dicunt Oro
comprehenditur; in hac provi
cet Cumana exiguum oppidum
num maris, qui Arayam provi
dividit: è regione hujus oppidi ſi
leberrimæ illæ Salinæ, quæ cum
annis omnibus nationibus & p
tim noſtratibus patuiſſent, ſup
bus demum annis à Rege Hiſpan
valida arce faucibus illarum ap
veluti occluſæ fuerunt. Porro
pam fluminis Oronoque quod
plurimis alveis in oceanum eve
ex adverſo Inſulæ Trinitatis, un
invalidum oppidum incolunt Hi
quod vocant S. Thomæ quod ſu
ribus annis ab Anglis direptum
illorum VValthero Ralegho fort
equiti exitum maturavit. Ab ho
magno diſpendio & multorum
hactenus fruſtra Hiſpani ſibi a
parare conati ſunt ad illam tant
celebratam Gujanam ſive Dorad

Porro hujus continentis litto
jacent Inſulæ nobiliſſimæ & du
nionum piſcatio vigeret locupl
mæ, Margarita, Cubagua atq; C
è quibus Rex Hiſpaniarum quo
ingens emolumentum percepit,
fere ipſi ſunt oneri: denique hic

nti objacet Inſula Trinitatis, in qua
ani oppidulum exiguum poſſi-
t, & ægre ſe adverſus inſulanos
ndunt.

A flumine Oronoque continens
gnis terrarum ſpatiis ad alterum
nen longe vaſtiſſimum extenditur
d vulgo Amazonum vocant, atque
llo porro ad flumen ſive inſulam
rahnon; toto autem hoc ſpatio,
ingentes provinciæ comprehen-
tur, & quamplurimi amnes in O-
num exeunt, nihil fere poſſident
pani, præterquam ad ſiniſtram in-
dientibus fluminis Amazonum ri-
n, arcem quandam quam vocant
am, è qua ſibi aditum in interiores
vincias parare ſatagunt. Angli au-
n & noſtrates maxime, omné hanc
m & hos amnes crebro adeunt &
n indigenis commercia exercent.
que ita ad Portugallici juris provin-
 jam pervenimus: hactenuſque ora
nericæ Auſtralis quatenus Rex Hi-
niarum Caſtellæ nomine illam ſui
is eſſe autumat, ad orientem perti-
; nunc ad Carthaginenſem præfe-
ram revertimur, ut interiores pro-
cias & quæ ad mare Meridionale
ent, deinceps proſequamur.

Vaſtum Magdalenæ flumen (quod

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

inter S. Marthæ & Cartagenæ pr
ſturas in Oceanum Septentriona
exit,) aditum præbet ad Novum
gnum quod vocant Granatæ; id f
habet ad ortum quidem ſolis Vene
lam, ad Arctum S. Martham & Ca
genam, ad occidentem Popayan
ad meridiem denique vaſtas & ha
nus non ſatis perluſtratas provin
Patet in longitudinem circiter cen
& triginta leuc. in latitudinem
triginta, alibi viginti, variaſque pro
cias complectitur & cœli & ſoli q
tatibus multum inter ſe diverſas:
omnes paucis exceptis, quæ non
auri atq; argenti in venis terræ p
dent, tantum ex pecuaria & agric
ra quæſtũ faciunt. Metropolis qui
hujus regni ut vocant S. Fides ſive
gota; ſed commerciis notior T
reliquæ urbes Tocayma, Trini
Pamplona, Merida quæ lacui Mara
bo vicina neque ultra XVIII leuc. al
diſcreta, hujus quoq; beneficio cõ
ciis opportuna eſt Marequita, Be
Ybague, Vittoria, S. Ioannes de Pl
Palma & S. Chriſtophorus: quæ
magis ad magnum flumen Mag
nę acccedunt, eo feliciores æſtima
Sequiter deinceps ad Occiden
payana, quę ab extremis Novi reg

I

s ad Oceanum uſq; meridionalem
ngit: patetq; in longitudinem in-
rctum & Auſtrum ab extremis
viæ finibus ad Cartagenæ præfe-
m ducẽtas aut circiter leuc. in la-
inem vero paulo plures XL: ſolum
ſima ſui parte aſperũ, parum mai-
multo minus tritici ferax; armẽto-
inops, ſed auri venis opulentum:
es provincias minores complecti-
quarum quædam à fæcunditate
mendantur. Hiſpani hodie in hac
ectura hęc oppida incolunt; primo
ropolin Popayan duobus grad. &
ſcrup. ab æquatore verſus Arctum.
dita planicie ędificatam, loco pera-
no; ager illius ſatis fertilis: oppida-
otiſſimum pecuariæ dant operam.
in ad fines fere pręfecturę Cartagi-
ſis Antiochiam, vel potius Sanctam
de Antiochia, in patentiſſima pla-
e exſtructã ad ripam modici amnis,
ter XII leuc. ab ingẽti flum. Cauca.
ertio Caramantam ad ripam Cau-
LX aut LXX leuc. à Metropoli verſus
ilonem.

uarto S. Annam ſive Anzermam L
iter leuc. à Metropoli verſus Bo-
m. Agri ſolũ nec pecorum dives nec
gum ferax, ſed auri venis nobile.

Quinto Armam ſive oppidum S.
Iacobi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Iacobi aurifodinis dives, tritici atq
adeo omnium peregrinarum frugu
inops, ſed Indici farris opulentum.
Sexto Carthaginem, (quæ alia eſt
illa quam ſupra notavimus,) in plai
tie ſitam inter duos torrentes ſepten
flumine Magdalenæ leuc. XXV à M
tropoli verſus Aquilon. ager illius nu
lum Europæum far producit, armen
vero & jumentis egregie idoneus eſt
Septimo Cali ad radices montiu
ſitum. XXII. leuc. à Metropoli, XXVI
à mari Auſtrali, una tantum à magn
flum. Magdalenæ; itaque præcipuu
huius præfecturæ emporium cenſet
& oppidanis frequens eſt.
Octavo S. Ioannis oppidum ſi
Paſto XL leuc. à Metropoli verſus Af
cum, in agro paſcuo ſitum, & medi
cris bonitatis.
Nono Timanam, XL. leuc. à M
tropoli verſus Eurum, in perſalub
provincia & paſcuis læta; hodie poti
ſimus oppidanorum queſtus omn
generis fructus, ſaccharo & mel
condire.
Decimo Guadalajaram de Buga X
leuc. à Metropoli verſus Boream.
Vndecimo oppidum S. Sebaſtiai
de la Plata, XXXV leuc. à Metropoli: i
huius agro multę ſunt argenti fodina
und

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

c agnomen accepit : ſitum eſt
m flu. Guati.

bdecimo Almaguer xx leuc. à
poli verſus Eurum ; hic nuper
enæ detectæ, quæ locum hunc
atiorem reddunt.

imotertio oppidum S. Ioannis
ixillo, xxx leuc. à Metropoli
Eurum.

imoquarto Madrigal, xxxv leuc.
opoli verſus Meridiem ; in agro
ri venæ repertæ, cæterum nec
ſerendo nec armentis paſcen-
s idoneo.

imoquinto Agredam xlv leuc.
opoli verſus Africum ; hic quo-
ri venæ inventæ feruntur.

ique ad mare Auſtrale habet
n Bonaventuræ nec aditu faci-
ec ſatis tutum, cuius tamen be-
Hiſpani cum vicinis provinciis,
l hoc mare jacent, commercia
nt.

payanam ad meridiem excipit
a nobiliſſima & longe maxima
cę Auſtralis provincia, quæ fines
ad Septentriones quidem Popa-
1, ad occidentem mare pacifi-
ve Auſtrale, ad Auſtrum vero
m Chili, ad Orientem denique
& incognitas provincias. Patet-

que

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

que in longitudinem inter Arctu
que Auſtrum circiter ſexcentas le
in latitudinem à mari communit
altiſſima Andium juga quinquag
nonnuſquam etiam plures. Tant
tem hic eſt cœli varietas, ut ſub
climate calidiſſimæ temperatę &
diſſimæ regiones comprehenda
Hæc uni quidem Proregi paret,
tres conventus juridicos quos
Audientias vocant dividitur.
rum primus vulgo Quito, alter
ſive *los Reyez*, tertius deniq
Charcas ſive la Plata appellatur.

Quitenſis conventus patet i
gitudinem leucas CLXX aut LXXX;
titudine vero triginta aut quad
ta: in eo ab Hiſpanis hæc oppida
luntur; S. Franciſci civitas quæ &
to dicitur, triginta tantum ſcr
(ut communis opinio eſt) ab æqu
verſus Auſtrum ſita; cœlo gaudet
perato & ſalubri, ſolo fertili.

Deinde Rhiobamba XXII l
Quito verſus Africum, pecuar
modo ſedes.

Tertio ad maris Auſtralis littus
to vero, uno circiter gradu ab
tore verſus Auſtrum, LXXX le
urbe S. Franciſci verſus occaſun
cili itinere & valde impedito; loc

co

rum valetudine infamis, nec jam
entus, uti quondam cum Sma-
ris ſuus honos & pretiū manebat.
uarto urbs Guayaquil ad ripam
inis ejuſdem nominis, quæ por-
ſuum habet pone Inſulam Pu-
, magni olim nominis, & nunc
que magni uſus, ob navium fabri-
arum opportunitatem.
uinto Cuença quæ & *Bamba* di-
gentili nomine L leuc. ab oppido
ancifci verſus Auſtrum.
xto Loxa quæ & *Zarſa* vocatur
Cuenca leuc. verſus Auſtrum.
eptimo Zamorra LXXX leuc. à
to.
ctavo Iaen LV leuc. à Loxa.
ono oppidum S.Michaëlis in valle
a ſitum, prima Hiſpanorum in
provincia colonia; CXX leuc. à
to verſus Africum: Ad hoc oppi-
pertinet Païta non ignobilis Pe-
æ portus quinq; gradibus & pau-
rup. ab Æquatore verſus Auſtrum,
leuc. à dicto opido verſus occaſum
ui aſſidet oppidulū modicum du-
em cladem ſuperioribus annis ab
lis perpeſſum.
cimo quatuor oppidula in provin-
le los Quixos ut vocant, Bæza, Ar-
ona, Avila & Sevilla del oro; Hæc
regio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

regio à Quitenſi agro verſus ortu
cet, & admodum fervet atque
nuis pene pluviis humectatur.

Vndecimo tria oppidula in pr
cia Bracomororum ſive Guarſ
Vallodolid trans vaſta Andium
xx leuc. ab oppido Loxa; Loyo
Cumbinama: Sant Iago de las
tannas in regione auri ditiſſi
quidem ita abſoluti, ut vicinaru
gionum aurum longe ſuperet: hę
vincia præcedenti contermina e
ſus Meridiem.

Limanus Conventus, à ſexto
altitudinis Auſtralis ad decimu
tum aut ſeptimum ejuſdem per
patetque in longitudinem ſecu
littorum ductum trecentas aut
ter leuc. in latitudinem pene ce
In hoc ſequentia oppida ab H
incoluntur, Lima ſive los Reye
tropolis huius Provinciæ &
rium celeberrimum, nam lice
circiter leuc. ab ora maris jacea
men portum habet ad patentiſſ
quidem ſinum, ſed inſula objecta
cluſum, qui inter præſtantiſſim
meratur, Callao vulgo vocant,
riæ ædes conſtructæ ad merce
piendas, & aliquot munimen
ſtructa ad hoſtiles naves propulſ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

quam hic ab Anglis & noſtratibus
tari cœperunt: cæterum urbs pul-
rima & populoſiſſima hujus con-
ntis; quippe ad quam omnis ar-
i gaza & variæ merces ex aliis
ibus provinciis quæ verſus Au-
n aut intra continentem jacent
portentur, & inde majoribus na-
s Panamam mittantur. Sunt præ-
hanc civitatem in hoc conventu
oppida, ad oram quidem maris:
aſſlores xcv leuc. à Lima verſus Ar-
n: Trugillo LXXX leuc. à Lima, por-
ſuum habet, ſed incommodum
dverſus incerta ventorum non ſa-
unitum: Parilla ſive Santa, LV
. à Lima verſus Arctum, cum com-
diſſimo portu & aquationi & lig-
oni peropportuno: Arnedo, x. leuc.
ma verſus Arctum: Cannete vel
rcó xxv leuc. à Lima verſus Au-
m, optimæ farinæ copia dives: Va-
de xxxv leuc. à Lima verſus Au-
m; denique Arequipa c & xx aut
leuc. à Lima; quæ tamen urbs à
i diſtat leuc. XII, ſed portum
n habet, olim quidé percelebrem,
argenti gaza à Potoſianis argen-
dinis hac traduceretur: nunc non
gni momenti. Intermedio autem
io inter Valverden & Arequipam
 pulcher-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

pulcherrimæ & fertiliſſimæ val[illegible]
cent, cum ſuis ſtationibus & [illegible]
bus, ad quorum nonnullos ja[illegible]
nicipia ab Hiſpanis locata dicu[illegible]
pluraque loca leviter adverſus h[illegible]
incurſus communita. In Med[illegible]
neis autem, primo in provinci[illegible]
chapoyarum, oppidum S. Ioann[illegible]
Frontera cxx leuc. à Lima ver[illegible]
ream: Deinde in Moyobambæ p[illegible]
cia S. Iago de los Vallos, ultra c[illegible]
Lima verſus Aquilonem xxv le[illegible]
opido S. Ioannis prædicto. Terti[illegible]
de Guanuco L leuc. à Lima ve[illegible]
quilonem; ager illius argenti ve[illegible]
haud expers, cæterum fertilis &[illegible]
mænus. Quarto Guamanga [illegible]
Iuan de la Vittoria LX leuc. à[illegible]
verſus Eurum: in cujus agro [illegible]
ſunt auri, argenti hydrargyri, æ[illegible]
ri, plumbi nec non magnetum f[illegible]
Denique Cuſco, Ingarum Peruvi[illegible]
narcharum olim ſedes, de qua u[illegible]
ſpani teſtantur illam ſolam qu[illegible]
civitatis formam habuiſſe. Su[illegible]
terea in hoc conventu celeberr[illegible]
opulentę argenti vivi fodinæ, *G*[illegible]
belica vulgo: è quibus Rex Hi[illegible]
rum ſummum emolumentum[illegible]
nam maxima hujus metalli vis[illegible]
dinas Potoſianas traducitur, q[illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ſummum uſum præſtat. Item-
aliquot oppidula ad Cuſcenſem
eſim pertinentia Vilcabamba ſive
anciſcus de la Vittoria; S. Ioan-
municipium quod vocant *del Oro*,
arabuya provincia ſitum, cujus
m abſolutiſſimum & inprimis
re.

arcenſis conventus qui & *la Pla-*
citur, à Limani conventus finibus
egnum Chili pertingit; patetque
ngitudinem circiter trecentas leu-
latitudo incerta eſt, quippe quæ à
Auſtrali ad fluminis de la Plata
incias pertingat. Quamplures
incias complectitur, quarum non
ę ditiſſimas argenti venas habent,
bus infinitus pene theſaurus ſu-
ribus annis exhauſtus, hodieque
uritur.

hoc conventu hæc oppida ab Hi-
is incoluntur; primo Nueſtra Sen-
de la Paz, in provincia Chuquia-
quæ Collao pars eſt LXXX aut XC
à Lima verſus Eurum: præſtantiſ-
hic ſunt auri metalla. Deinde la
conventus hujus caput; in cujus
plurima ſunt argēti metalla, quip-
ii totus hujus metalli venis fætus
creditur. Tertio Imperialis urbs
ſia cum celeberrimis illis argenti-

 fodinis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

fodinis toti orbi jam notiſſimis
bus tantum argenti jam à mul
nis egeſtum eſt ut fidem pene ſu

Ad oram maris habet nobili
Aricæ portum ad quem hodie
argenti gaza deducitur; diſtat
ab argenti fodinis Potoſianis le
locus poſtquam Angli & Belgæ
Oceanum penetrare cœperunt
ſpanis multis operibus commu

Licet autem ora huius Con
magnis ſpatiis trans mare Auſt
extendat, tamen præter hunc p
nullum habet præterea oppid
municipium alicuius nominis
regio omnis ad mare aſpera a
culta. Huic Conventui appen
co attribuitur provincia Me
nea quæ vulgo dicitur S. Cr
Sierra; in qua eſt oppidum H
rum eiuſdem nominis, quod
leuc. diſtat à la Plata verſus Or
oppidani à vicinis barbaris Ch
nis & Titanibus miſere infeſtan
hanc Provinciam tranſitur
vincias fluminis de la Plata, d
mox dicetur.

Sequitur deinceps ad oram
Auſtralis Chilenſis provincia,
pia nobilis, ſed bellicoſis inpri
baris referta, qui maximas cl

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

is ſæpe intulerunt, hodieque illos ant. Patet hæc provincia in lonlinem ſecundum orarum ductum s fere trecentas, in latitudinem m viginti & non raro pauciores. o temperata & quæ ſuas æſtatis e hyemis viciſſitudines patiatur.

hac provincia Hiſpani hęc quon- oppida incoluerunt, nam aliquot deſerta ab ipſis aut à barbaris in- pta & everſa fuerunt.

rimo Serenam in valle Coquim- riginta circiter gradibus ab Æqua- verſus Auſtrum, in cuius agro ta ſunt auri metalla, ſed operarum ctu intacta.

ecundo S. Iacobi oppidum xv leuc. ari, triginta quatuor gradib. ab atore verſus Auſtrum; portum et ad mare pulcherrimum, quem ant *Val parayſo*, jam aliquoties ab lis & noſtratibus luſtratum.

ertio oppidum Conceptionis ad m maris cum opportuniſſimo tu; xxxvi grad. & xl ſcrup. ab Æ- tore verſus Auſtrum: oppidanos tidie infeſtant Araucani, omnium lenſium pugnaciſſimi, nec artium itarium pene rudes: quo fit ut Rex præſidia militum alere cogatur: ilo tamen minus oppidum jam ali-

 quoties

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

quoties à barbaris interceptum
rutum fuit. Continenti hic obja
ſula S. Mariæ, quam Hiſpani æg
adverſus barbaros tuentur.

Quarto oppidum novũ de lo
fines vel etiam de los infantes,
diterraneis ſitum, quod non ni
gno præſidio militum adverſu
baros defendi poteſt.

Quinto Imperial, IV à mari
& XXXVIII grad. & XL ſcrup. ab
tore quod ſuperioribus annis à
ris exciſum eſſe tradunt.

Sexto Villam Ricam XX aut c
leuc. à mari.

Septimo Valdiviam oppidum
præſtantiſſimi copia dives, XL gr
Æquatore, duab. leuc. à mari; pe
modum habet portum & qu
negotio poſſet communiri: ho
que oppidum à barbaris exciſum
ſed ab Hiſpanis jam reſtaurari d

Octavo Oſorno, VII à mari
in regione frigidiuſcula ſed a
vite.

Denique Caſtro ſive Chilu
draginta tribus aut quatuor gr
Æquatore, in medio inſularum
hic per ingentem lacum quem v
Ancud ſparſæ.

Porro à gradu quadrageſimo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Auſtralis latitudinis ad gradum
quagеſimum quartum & ultra
mare hoc Auſtrale ; itemque ad
e Septentrionale à gradu trigeſi-
quinto ſive ab æſtuario magni
minis quod vocant Rio de la Plata
fretum Magallanicum, regio o-
is Magallanicæ nomine vulgo cen-
r, quæ ſenſim anguſtatur, donec
retum ipſum in obtuſum conum
nat. In hac parte Hiſpani nulla
ida, nullas colonias habent. Su-
oribus quidem annis Rex Hiſpa-
rum à Sarmiento perſuaſus, ut
tum Magallanicum exteris omni-
intercluderet, aliquot colonias
panorum ad ipſum fretum deduci
avit, ſed omnes illi coloni miſere
ne atque aliis incommodis interie-
t, paucis exceptis qui ab Anglis in-
traducti ſunt.

Atque ita jam Americæ periplum
olvimus ad flumen uſq; Argenteum
go R. de la Plata, per quod magnæ
vaſtæ mediterraneæ regiones ad-
ntur, quæ primo præfecturam con-
uunt quam vocant de la Plata; In
a hæc opida ab Hiſpanis incoluntur;
enos Ayres ad ripam fluminis ingre-
ntibus ſiniſtram LX leuc. à mari
ptentrionali, exiguum oppidum &

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

non ſatis munitum. Dein Aſſum
præcipua huius præfecturæ civita
ripam fluminis Paraguay cõdita
dein in alveum fluminis Argen
condit,) xxv. gradib. & xxx ſcr
Æquatore verſus Auſtrum incol
quens & commerciis dives.
Cuidad Real alias *Ontiveros*,
leuc. ab Aſſumtione verſus Aquil
ad ripam fluminis Paranæ, qu
eundem modum in flumen A
teum deſcendit.

Quarto S. Fe ad ripam fluvii
militer in magnum alveum deſc
per quod oppidum iter eſt iis qu
toſiam ab hac parte petunt; diſt
tem à Buenos Ayres circiter L le
oram maris Septentrionalis, in
æſtuario fluminis quod XXXIV g
diſtat ab æquatore verſus Auſt
uſque ad Braſiliæ limites ſive a
dum XXV ab Æquatore verſus Au
itidem, variæ provinciæ jacent
ſoli bonitate neque aëris ſalub
ulli alteri inferiores, nec metall
expertes, in quibus tamen nequ
ſpani neque Luſitani quicquan
poſſident.

Præfecturæ fluminis de la Plat
cina eſt ad occaſum Tucumana
vincia, tota mediterranea, qua

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

eruviam, quam ad Chilen viam
ac parte aperit. In hac oppida hæc
Hiſpanis incoluntur; S. Iago del
ro CLXXXV leuc. à Potoſia verſus
idiem, à Buenos Ayres CLXXV ſe-
dum pleroſque(licet quidam longe
us intervallum prodant.) Dein
idum S. Miguel XXVIII leuc. à præ-
enti ſecundum viam quæ ad con-
tum Charcenſem ducit. Tertio
avera ſive *Eſtero* ad flumen quod
go *Rio Salado* vocatur XLV leuc. à
Iago verſus Septentrion. Quarto
orduba oppidum ſitu admodum op-
rtuno ad commercia ab hac parte
m Peruvianis exercenda, ſi per Re-
m liceret, à quo vetitum, ullum ar-
ntum per flumen de la Plata in Hi-
aniam deferri, ne fraus vectigalibus
ius fieret, forte & alias ob cauſas:
m alioquin hæc via multo facilior
compendioſior judicetur, qua ga-
a omnis ab Argentifodinis Poto-
anis & vicinis locis, ſine ullo pene
ericulo, ad mare Septentrionale de-
ehi poſſet.

Sequitur jam ad eandem oram Bra-
ilia, (de quo obiter diximus cũ de locis
geremus, quæ Rex nomine Portugal-
iæ in America poſſidet.) quæ magno
ambitu ſeſe extendit uſque ad ingens

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

flumen Amazonum,ad quod jam
te deſcriptionem hujus contine
deduximus. Atque hæc hactenus d
cis quæ Rex HiſpaniarumCaſtellæ
mine in America poſſidet.

XII.

REGVM HISPANI SERIES.

AB anno CCCLXIX
cundum Vaſæum (
thi Suevique Reges
ſpaniam tenuerunt,
annum Iↄ CCXIII:
Rodericus à Saracenis cæſus &
tiquiſſima Gothórum nobilitas p
exſtincta fuit. Anno autem Iↄ CC
Chriſtianorum reliquiæ quę inAuſt
montes confugerant, Pelagium ex
gio Gothorum ut volunt ſangui
Regem ſalutarunt; à quo deinceps
urbe Legionenſi & alibi in Hiſpa
regnarunt:

Anno Domini.

716. 1. Pelagius ann. 19 aut 20.
735. 2. Fafila filius illius an. 2. menſ.
737. 3. Alfonſus Catholic. an. 19. m.
756. 4. Froila an, 11. menſ. 5.
767. 5. Aurelius Alfonſ. F. an. 6. m.

Ann

Domini.

6. Silo an. 9. m. 1.

7. Mauregatus an. 5. m. 6.

8. Veremundus an. 3. alias 2.

9. Alfonſus II. Caſtus dictus, an. 41. ſed anni Mauregati & Veremundi ipſi quoque aſſcribuntur.

10. Ramirus an. 6. m. 9.

11. Ordonius an. 10.

12. Alfonſus III. Magnus dictus. ann. 46.

13. Garſias an. 3.

14. Ordonius II. an. 8. m. 6.

15. Froila II. an. 1. m. 2.

16. Alfonſus IV. an. 5. m. 7.

17. Ramirus II. an. 19. m. 2.

Hujus tempore Ferdinandus Gundiſalvus primus, Caſtellæ Comes factus fuit.

18. Ordonius III. an. 5. m. 6.

19. Ordonius IV. malus appellatus.

20. Sanctius Craſſus an. 12.

21. Ramirus III. an. 25.

Hujus an. primo obiit Ferdinandus, & ſucceſſit illi Garſias F.

22. Veremundus II. ann. 17.

23. Alfonſus V. ann. 27.

Garſiæ mortuo ſucceſſit Sanctius Comes.

24. Veremundus III. an. 10.

25. Hoc

25. Hoc rege Legionenſib
perante, per mortem
Comitis, Dominium C
hæreditario jure ad San
majorem Navarræ R
Sanctii Comit. filiam
rem duxerat, tranſlatu
qui ſe Regem Caſtell
pſit. Ab eo tempore C
la Regio titulo uſa eſt.
Regi, quia filius eju
dinandus, ipſo ſuperſt
gnavit in Caſtella pen
duodecim, nullæ hic aſſi
tur anni. qui Ferdina
reliquit Caſtellæ Regem

1020. 26. Occiſo Veremundo
dinandus M. Caſtellæ R
gionenſe quoque adiit
pter uxorem Veremun
rorem. regnavit ann. qu
ginta aut ut alii ſcribun
draginta ſex, & Regna
filiis diviſit; Sanctio R
ſtellæ, AlfonſoRegnum L
nis & Aſturiarum, Garſi
gnumGallęciæ cumPortu
lia relinquens.

1050. 27. Sanctius II. hujus regni
diviſionis impatiens,
fratre pulſo, altero in v

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

la conjecto, regna ipſorum occupavit: regnavitque VI annos, per fraudem occiſus à Vellido proditore.

66. 28. Alfonſus VI. Frater Sanctii annis 43.

Hic Toletum Chriſtianis reſtituit.

29. Vrraca Alfonſi Filia cum marito Alfonſo Arragonum R. ann. 4. ſed ii Alfonſo VII attribuuntur.

08. 30. Alfonſus VII. Imper. Hiſpaniæ vulgo appellatus, Alfonſi VI. nepos è filia an. 51. Hujus morte regna rurſus ſeparata, nam duos reliquit filios, Sanctium & Ferdinandum.

1159. 31. Sanctius III. fuit R. Caſtell. ann. 1.

32. Ferdinandus II. R. Legion. ann. 31.

1160. 33. Alfonſus VIII. Sanctii III. F. R. Caſtellæ. ann. 53.

1190. 34. Alfonſus IX. Ferdinandi II. Fil. Rex Legion. an. 8.

1214. 35. Henricus Alfonſi VIII. F. R. Caſtellæ an. 2.

1216. 36. Ferdinandus III. Alfonſi IX. F. utroque regno potitus an. 35. hic Cordubam & Hiſpalim Mauris eripuit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Ab hoc tempore regna Leg. & Caſtell. unita manſerunt.

1252. 37. Alfonſus X. ann. 32. Rom. Imp. Electus.

1284. 38. Sanctius IV. an. 11.

1295. 39. Ferdinandus IV. an. 15.

1310. 40. Alfonſus IX. an. 40.

1350. 41. Petrus crudelis dictus: an. 19. Hic à fratre Henrico occiſus fuit.

1369. 42. Henricus II. ann. 10.

1379. 43. Ioannes annis 11.

1390. 44. Henricus III. an. 16.

1407. 45. Ioannes II. ann. 47.

1454. 46. Henricus IV. an. 20. m.

1474. 47. Iſabella & Ferdinandus an. 30. hi regnum Granatæ expugnarunt. per hos regna omnia Hiſpaniæ unita ſunt præter Portugalliæ R.

NAVARRA.

Anno

716. GArſias Ximenius dictus R. Suprarborum, magnam Navarræ partem Chriſtianæ religioni reſtituit; ab hoc in Navarra regnatum fuit uſque ad annum 1512. à variis regibus, quibuſdam etiam Gal. quo anno Ferdinandus ra-

ragonum Rex Ioanni Labretano Catharinæ legitimæ R· hæredis marito illud ademit.

ARRAGONIA.

1. Primus Arragonum R. omnium calculis numeratur Ranimirus, qui regnavit an.40.
2. Sanctius an.36. qui & Navar. Rex fuit.
3. Petrus qui & Navarræ an.14.
4. Alfonſus Petri frater an. 18.
5. Ramirus Alfonſi frater anno. 19.
6. Raimundus Berégarius Com. Barcinonenſis jure conjugis Petronellæ in Arragonia regnavit an. 32.
7. Alfonſus II. Raimũdi F. an. 34.
8. Petrus II. Alfonſi F. ann. 10.
9. Iacobus ann, 62. menſ. 9. Hic Baleares Inſulas & Regnum Valentiæ & Murtiæ à Mauris recepit.
10. Petrus III. an. 9. Siciliæ Rex factus.
11. Alfonſus III. annis 6.
12. Iacobus II. annis 35.
13. Alfonſus IV. annis 8.
14. Petrus IV. ann. 51.

1387.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

1387. 15. Ioannes annis 9. men[...]
1396. 16. Martinus frater Ioann[...] nis 14.
1410. 17. Ferdinandus Honeſt[...] ctus, frater Henrici R. C[...] læ an. 5.
1416. 18. Alfonſus V. Magna[...] Ferdinandi F. Primus [...] gonum Rex Neapolita[...] ctus an. 42.
1458. 19. Ioannes Navarræ R. [...] Alfonſi annis 20.
1516. 20. Ferdinandus V. Ioann[...] Catholicus dictus, I[...] Caſtellæ & Legion. R[...] conjux.

PORTVGALLI[...]

PORTVGALLIAM primum [...] regio titulo dedit filio ſuo [...] Ferdinandus magnus; quem [...] Sanctius captum in vincula co[...] ſed occiſo Sanctio, Alfonſus VI. [...] rum omnium potitus filiam ſua[...] raſiam Henrico Lotharingo e[...] & Provinciam Portugalliæ ei d[...] dedit cum titulo Comitatus; [...] Portugallia rerum potitus eſt a[...] 1112.

1112. 1. Alfonſus Henr. F. duce[...] ti[...]

tugalliæ ſe appellavit ann.27. dein Rex ab exercitu ſalutatus regnavit. an. 46.

2. Sanctius Alfonſi F. an. 26.

3. Alfonſus II. annis 12.

4. Sanctius II. annis 26.

5. Alfonſus III. Com. Bononiéſis Sanctii frater an. 32. hic ducta in uxorem Beatrice Alfonſi X R. Caſtell fil. regnum Algarbiorum in dotem accepit.

6. Dionyſius annis 46.

7. Alfonſus IV. an. 31. gener Alfonſi XI. Reg. Caſtellæ.

8. Petrus annis 10. menſ. 7.

9. Ferdinandus annis 16. menſ. 9.

10. Ioannes Petri F. ſed illegitim⁹ an. 50. hic Septam in Africa Mauris eripuit.

11. Eduardus an. 5. Hujus ex filia Leonora nepos fuit Maximilianus Auguſtus.

12. Alfonſus V. annis 43.

13. Ioannes II. an. 14. m. 2.

14. Emanuël Eduardi nepos ex filio Ferdinando an. 26.

15. Ioannes III. uxor Catharina Caroli V. Imperat. ſoror; ex qua ſuſcepit, Alfonſum Emanuelem, Philippum, Dionyſium, Ioannem, Antonium;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Mariam Philippo II. n
Iſabellam & Beatrice
puellæ obierunt. obi
1557.
1557. 16. Sebaſtianus Ioann.
Ioanne fil. nepos, qui
beris diſceſſit ann. 15
1578. 17. Henricus Emanuëlis
ann.2.obiitanno cIↃ I

E Thuano lib. LXV. *H ſtoriarum.*

PRincipum Portugalliæ orig habet: Guilielmus Euſtochii mitis Bononiæ F. Godofredi re roſolymorum frater plures lib liquit; ex quibus Henricus Li Comes decoris & veræ laudis cu te incitatus in Hiſpaniam tuncl rum bellis ardentem magno co venit, cum Raimundo Burgu Gulielmi Burgundiæ Comitis Raimundo Toloſæ & Fani Ægi mite avunculo, & poſt multa bello facta ab Alfonſo VI. Caſt ge Luſitaniæ eam partem, qu retinuerat, Comitatus titulo in ſpeciem pro Taraſiæ Alfonſi filiæ dote, revera, quod Alfo ternis opibus contra præpol

M

orum potentiam ad tuendum
em opus haberet, & ita quidem
o de Henrico illo Luſitanorum re-
ſtirpis auctore, Hiſpanici annales
int. At qui rem ad veterum mo-
entorum fidem diligentius expen-
, cum miram ea in re ſcriptorum
lentiam animadverterent, Henri-
illum ſeu Limpurgenſem ſeu Lo-
gũ aliis dictum, non ex Euſtochii
onienſis, ſed ex Roberti ducis Bur-
dionum proſapia natum dicunt;
ertum autem Henrici I. Franco-
Regis fratrem & Hugonis Capeti
otem fuiſſe, qui poſt Rudolfi ul-
i Burgundionum Regis obitum,
o in Ducatum & Comitatum re-
Burgundionum, dux creatus fuit
a annum cIↃ XXXIV & Henricum
im reliquit, Hugonis Burgundio-
n Ducis & Odonis qui Hugoni fra-
anno cIↃ CII ſucceſſit patrem, nec
n Henrici qui Comes Portugalliæ
t anno cIↃ XC & accepta in uxorem
era Adolfonſi Regis Galæciæ & A-
riæ filia, in finibus Hiſpaniæ, ut ve-
is ſcriptoris noſtratis iis fere con-
nporanei verbis utar, cum Raimun-
comitatus trans Ararim principe,
i Cunſtantiam alteram ejuſdem A-
lfonſi filiam in matrimonio habe-

bat, contra Agarenorum co
eſt imperium. quæ ſi vera ſunt,
certiora eſſe iis omnibus, qua
traduntur, conſtat, Gallia non
populos ſeu colonias in Hiſpani
miſerit, ſed ut Anglis tanto t
Reges ita potentiſſimo ac opu
mo in Hiſpania regno principe
fere annos continua ſerie dede
ut ſit, Henrico Aſtorgæ mortuo
raſia id nomen Adolfonſi filiæ
Henricus duxit, tribuunt Hiſpa
ceptus Alfonſus ſucceſſit an
cIↃ CXII, qui cum XXVII
ducis titulo principatum illum
ſet, memorabili ad Orichiam co
contra V. Maurorum Reges, c
vicit prælio, Rex ſalutatus eſt
poſt annis Oliſſiponam Gallor
Anglorum opibus ſubnixus cep
tamque adeo Portugalliam,
late hodie patet, de Saracenis
& immani jugo exemtam con
rum potentiam munivit ac dem
Eugenio III. ſive Alexandro II
gIorum inſignium, quæ virtut
ruerat & exercitu tradente ac
fuerat, confirmationem ad ma
dignitatem accepit, addita cond
ſicuti Romæ jactatur, ut quotan
Portugalliæ Regibus duæ auri lib

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

æ R. loco tributi penderentur.
a de earũ exactione hactenus nulla
hominum memoria aut obſigna-
um tabularum fide conſtitit, ut Ste-
nus Garibajus ſcribit: ab Alfonſo,
Conimbricæ deceſſit anno cIↄ-
cv ad Emanuelem Ferdinandi F.
uardi I.N. qui Ioanni II ejuſdem E-
ardi nepoti ſine liberis maſculis
ortuo anno cIↄ cccc xcv ſucceſſit,
II. Reges numerantur. Is vero im-
rium à majoribus in Hiſpania acce-
um & aliquot in Africa arcibus &
ppidis amplificatum longe majori-
us progreſſibus per utraſque Indias
ctis propagavit, & cum tres uxores
abuiſſet, ex Maria Ferdinandi F. nu-
ierosam prolem ſuſtulit, Ioannem
ucceſſorem, Iſabellam Caroli V. uxo-
em & Philippi parentem, Ludovicum,
x quo natus Antonius qui infeliciter
oſtea de Regno contendit, Ferdinan-
lum, Alfonſum & Henricum ambos
Cardinales, ac poſtremo Eduardum
qui duas filias reliquit, quarum major
natu Maria Alexandro Farneſio Par-
menſium duci; Catharina Ioanni
Bracantiæ duci nupſit. Poſt Emanue-
lem anno cIↄ Iↄ xxi mortuum, regna-
vit Ioannes III. qui ex Catharina Ca-
roli V. Cæſaris ſorore complures libe-

ros ſuſtulit, ac tandem anno
mo quingenteſimo quinqua
ſeptimo fatis conceſſit, relicto
mnibus ſuperſtite Sebaſtiano
regni hærede, cum filius Ioan
baſtiani parens ante quadrie
turbato ordine naturæ è vi
graſſet.

XIII.

DE FAMILIA REGIA quomodo totius Hiſpania compos facta fuerit.

HENRICVS hujus nis tertius, ex long tudine Valetudinari gnominatus, uxore xit Catharinam Io ducis Lancaſtrii fil. ex qua de Ioannem filium bimulum reliqu tutela ejuſdem Catharinæ & ſui Ferdinandi minoris natu. Io hic Mariam patrui ſui ac tutoris uxorem duxit, ex qua Henricu mogenitum ſuum procreavit: h tem defuncta alteram ſuperindu liſaben, Ioanne Ioannis Luſitan. filio natam: ex qua ſuſcepit Eli

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

lfonſum. Ioanne defuncto, Hen-
s ſucceſſit IV. nomine; hic adhuc
ceps Blancam Ioannis Navarrę &
agonenſium R. filiam in conjugem
perat; quam ſterilem cauſatus fa-
divortio, alteram ſuperinduxit
nnam Eduardi Luſitan. R. filiam,
qua nihilo magis quam ex priore
ros genuit: cumq; Regis infœcun-
as omnibus ſatis pateret, tamen
nto poſtquam convenerant anno
gina prægnans inventa fuit; haud
bio ab altero adulterata: Rex ta-
n licet proceribus acriter obniten-
us, filiam Ioannam ex ipſa natā, pro
gitima educavit; & regni primores
rtim minis partim ingentibus pro-
iſſis eo adegit, ut illam principem de-
lararent; actum id Madriti. Multi
men poſtea à juramento ſuo uti per
im & metum extorto reſilierunt; &
egem permoverunt ut fratrem ſuum
lfonſum regni hæredem deſignaret.
Cumque poſtea Rex Henricus omnia
x paucorum conſilio ageret, plerique
procerum novitatis avidi, ſe Alfonſo
conjunxerunt eumque regem nomi-
narunt, undecim tum annorum pue-
rum: alii viciſſim Henrico adhęrebant;
certatum itaque acie, & Alfonſi pars
ſuperata, qui tantum triennium ſu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

pervixit, peſte extinctus. Illo ex
principes qui partes illius fovera
ſaben illius ſororem illi ſubſtitu
tegerunt: ſed illa reluctata eſt:
que à parte illius opera ut cum
Henrico reconciliaretur & cum
illius venia princeps deſignaretur
& perfectum. Alfonſus autem
tanorum Rex Eliſaben petiit in
rem, ſed illa in Ferdinandum pr
videbatur; petita itidem à Lud
Galliæ R. fratri ſuo Carolo Aqui
duci in uxorem; ſed illa ſuorum
bus victa Ferdinando nupſit. Lu
cus repulſus ab illa iratus, Hiſpan
quorundam ſuaſu, Ioannam no
Carolo uxorem petiit & impet
plurimique Hiſpaniæ proceres Eli
abjurarunt, & Ioannam Hiſpanię in
cipem & hæredem juramento
runt; ſed Carolus an. cIↃ CCCCLXXI
neno extinctus eſt ante matrimo
conſummatum. Itaq; Henricus R.
quam puellã Alfonſo Luſitaniæ R
ſtra conjungere tentaſſet; illam H
Ioannis Arragonum Regis ex He
fratre nepoti, tradere in animũ i
xit, ſed & hic conatus illius impe
reditũ igitur in gratiam cum Ferdi
do & Eliſabe; ſed non diu Rex i
perſtitit, à ſuis in diverſum actus,
dem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

que anno cIↄ cccc LXXIV deceſſit.
; ita Ferdinandus & Eliſabe Regni
entes facti. Ex his nata primum filia
abe. Interim adverſæ factiones pro-
s AlfonſumLuſitanorũ R. inHiſpa-
m cum exercitu vocant, eiq; Ioan-
n Henrici nothã deſponſant; multa
imque bella geſta, donec tandem
ſitanus ad Taurum magno prœlio
fligatus fuit, Burgenſis & Zamora-
arces à Ferdinando captæ, Marchio
denas & Toletanus Archiepiſcopus
Luſitano deficientes cum Regibus
onciliati; Taurus Luſitanis erepta:
aque loca & caſtra: Regina ann. cIↄ-
cLXXVIII Ioannem filium peperit.
nno autem cIↄ ccccLXXIX Ferdinan-
s mortuo parente Regnũ Paternum
ragonum crevit. Tandemque res in-
r Caſtellanũ & Luſitanum fuit com-
ſita; hiſce conditionibus ut Luſita-
us Caſtellæ R. appellatione & inſi-
nibus abſtineret; idem de Luſitaniæ
ceret Ferdinandus: Ioanna princeps
uberet Ioanni Ferdinandi filio, cum
imum ad juſtam ętatem perveniret.
is ſui arbitrii factus ręcuſaret, cen-
m aureorum millia mulctæ nomine
enderentur; Ioannæ liberum eſſet
irginem ſacram induere, ſi mora con-
gii longa videretur. Alfonſo Luſitani

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

nepoti Iſabella Ferdinandi F. jun
tur; &c. Eliſabe filiam alteram p
rit cui Ioannæ nomen impoſi
Aliquanto poſt Ioanna princeps, ſ
honoris objecta, ludibrio ſe haber
nens, Conimbricæ in D. Claræ, ve
mutavit. Ferdinandus deinde &
bella ſive Eliſabe ad bellum Grana
animum adjecerunt quod decen
duravit, quo tandē Granatenſis
omnino compotes facti ſunt, M
excluſis. Anno clↃ cccc xxxxv El
Catharinam peperit, gemino c
gio Anglicano nobilem. An. clↃ cc
Iſabella major Regum filia Alfonſ
ſitaniæ principi elocata; ſed novus
ritus ferocis equi quo ferebatur re
tino caſu oppreſſus interiit. M
dein ad Hiſpaniam acceſſio fact
Indicis navigationib⁹ ductore Co
bo, de quibus uti externis hic nih
cemus; uti neq; de rebus Neapoli
aut Mediolanenſibus, de quibus
bello de Principibus Italiæ dixi
Porro Ioanna principis Ferdinan
Iſabellæ filia Philippo Belgarū Pri
& Archiduci Auſtriæ nupſit; Marg
autem Archiducis ſoror Ioanni H
niarum principi. deinceps & Catha
Arthuro VValliæ principi; & Iſa
vidua Emanuëli Luſitaniæ Regi: I

...autem Hiſpaniarũ princeps extin-
...eſt nullis liberis relictis. Emanuël
...& IſabellaHiſpaniarum principes
...redes dicti. Sed Iſabella paulo poſt
...tu diſceſſit, filiũ enixa cui Michaëli
...men fuit, vita brevis, gaudio luctus
...or. An. cIↄ ccccxcIx fine Archiduci
...nata Heleonora, prius Luſitaniæ
...de Galliæ Regina, priori conjugio
...qn poſteriori felicior, (inquit *Ma-*
...a) in utraque fortuna ſalva probi-
... fama. Mariam denique poſtre-
...nFerdinandi & Eliſabes filiam Lu-
...nus ſororis viduus Pontifice conce-
...te, peſſimo exemplo, uxorem duxit
...500. Quo anno Ioanna Archiduci
...m Carolum & anno ſequenti alte-
...n filiam Iſabellam peperit. & anno
... cum marito in Hiſpaniam venit,
...ere per Galliam facto. Maria Luſi-
...o eó anno filium peperit Ioannem.
...nna deinde Compluti filium Ferdi-
...ndum peperit. Eliſabe denique Re-
...a anno 1504. deceſſit, hæredemque
...ſſe Ioannam filiam ſcripſit, unaque
...lippum ejus virum: qui mox Reges
...lamati. Ioannæ Reginæ Bruxellis
...n nata eſt Maria ann. 1505. dein cum
...rito in Hiſpaniam venit anno 1506.
...ginæ è Zelotypia mens mota: mul-
...que turbæ in Hiſpania ortæ, quas
Philippi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Philippi mors non tam diſcuſſit,
auxit, donec Ferdinandus è R
Neapolitano redux eaſdem co
ſuit. Regina anno 1507. ineun
liam peperit Catharinam, quæ H
ſitaniæ poſtea nupſit.

XIV.

NAVARRÆ REGN
quomodo ad Hiſpanum
pervenerit.

IOANNIS Arragonum
gis obitu anno cIↃ cccc
ut neceſſe erat, & ut
mento illius cautum era
viſo imperio, Ferdinando Arrago
ceſſerunt, Eleonora princeps ma
jure Vaſconum regnum (ait *Mar*
obtinuit, annũ jam ſeptimum vi
viro, quod ipſi breviſſimum fuit
menſtruum. Quatuor filios genu
ſtonem natũ maximum, Ioanne
trum, Iacobum; filias quinq; Ma
Ioannam, Margaritam, Catharin
Eleonorã. Gaſto obiit, Franciſco
bo & Catharina relictis. Ioanni N
nis auro paterno redemtæ urbis
cipatus fuit. Liberi Gaſto & Gerr
Gaſto ad Ravennam cæſus, Ger

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

dinando Catholico poſt Eliſaben
unctam nupſit. Petrus à Sixto P.R.
dinalis factus. Iacobus cœlebs vixit.
ria Guilielmo Montisferrati Mar-
oni; Ioanna Armeniaco Comiti
nni nupſerunt; Margarita Fran-
o Britanniæ Duci Annam peperit
e ducatum illum in regiam Gallo-
n familiam intulit. Catharina Ga-
ni Fuxenſi Candallæ Comiti juncta
os filios genuit, unam filiam quæ
diſlao Hungariæ R. nupſit.
Eleonoræ itaque defunctæ ſucceſſit
nciſcus Phœbus XI annos natus,
tutela matris Magdalenæ, & Petri
rdinalis Patrui ſui: anno demum
CCCCLXXXII regiis inſignibus deco-
us, nondum ducta uxore anno CIↃ-
CLXXXII obiit. Sororque Catharina
num ſuſcepit, quæ Ioanni Labreta-
in Gallia Petragorios, Lemovices,
uideſq; obtinenti an. CIↃ CCCCLXXXIV
pta imperium ad Gallos tranſtulit.
rbonenſis quidem injuriam ſibi fa-
m expoſtulabat, Franciſco & Ca-
arina Gaſtonis fratris liberis in regni
cceſſione prælatis, cum Gaſtone ante
atrem Eleonoram defuncto, ipſe pro-
nquior matri eſſet quam nepotes:
d Ferdinandus contra Narbonenſem
nſit. Multa vero poſtea de Rege Na-
varræ

varræ ſiniſtra ſuſpicari cœpit, q
Galliæ Regem pronior, aliqui
ſecreto ipſi machinaretur. Itaqu
ter ſacramentum ab arcium Pr
in verba Regis Catholici univ
tione factum, Sangueſſam & V
urbes quaſi fidei pignora acce
quas tamen ann. 1500. reddidit,
dalena filia Regum Navarræ u
aula Reginæ veluti obſide accep
rum minoris pretii id pignus
eſt, prole maſcula iis Regibus
ſpem paterni regni, cui Henri
men fuit, vita moleſtiis obnoxi
longæva quidem. Magdalena
Hiſpania extincta.

Lerini Comitem factioſum
nem, Rex Navarræ omnibus op
urbibus quas in Navarra tenebat
rat, illius filium Ludovicum Beau
tium Ferdinand⁹ fortunis pate
ſtituere maximopere cupiebat;
hoſtilia tentata, ſed clam & qu
vatim. Bello deinceps in Italia a
inter Pontificem Cæſaremque &
lum atque confœderatos; cum N
ræ Rex Gallorum regi haud du
veret, Pontifex hac arrepta occa
quod Eccleſiæ hoſtibus faveret,
ſani conventus Patres Pontifici
hoſtes complecteretur: Regem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

nam Navarræ execratione devin-
os,ditione omni ſpoliandos omnibꝰ
incipibus propinat. Suſpecta(inquit
ariana) Ferdinandi R. fraus erat &
aulatim in plures cœpit manare ru-
ior, eo annitente ſeverum decretum
grave prodiiſſe,conjectura probabi-
s, quoniam diu penes ſe arcano id di-
loma Pontificium occultavit, dum
ariæ cogitationes recurrunt animo
cilicet, quid fama locutura eſſet,ſanã-
liq; eos principes, rationem mitiorem
atagit inire. Miſit itaque Legatum qui
fficii admoneret, & ne cum Gallo ra-
iones miſcerent aut Eccleſiæ hoſtibus
porro faverent; deniq; filium obſidem
poſtularent. Iniqua poſtulatio Regibus
viſa itaq; nihil impetratum. Ex eo belli
cauſæ quæſitæ, cujus hic exitus fuit, ut
Reges tota Navarra à Ferdinando pel-
lerentur; ipſeque Navarram jam quaſi
ſequeſter ſed Regis nomine obtinuit.
Facto ſpecies prætenta, Ioannẽ Regem
pactis condicionibus non ſtetiſſe: ſic
Regnum victori cedere jure belli, quo
quæ optimo; Armis Gallicis & regiis
aliquoties repetitum ſed fruſtra, Comi-
tes porro Fuxenſes ab antiquo in Cata-
launis Andorræ vallem, & Caſtelboum
prope Vrgeliam urbem in Pyrenæi
montis complexu poſſederant. Vtraq;
Catha-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Catharinæ Reginæ à majoribus re
optimo jure, à victore quoque a
eidem erepta. Hæc acta anno
Ferdinandus denique Caſtellæ re
Navarram univit anno 1515. E
conſtat (inquit *Mariana*) Ferdin
deſtinatum prorſus animo fuiſſe,
ditionem nunquam abdicare,
ſui juris non ſecus ac alios princip
neque ulla religione moveri, ut
ſententia decederet. Sic variis ſer
nibus præ ſe tulit: Viribus potio
gumenta nunquam deſunt, ad
nendum quæ armis occupavit. S
rum fateri licet (inquit) nonn
Ferdinandi cauſa præſidiis fulcieb
neque contemnendis nec prorſus
nibus. Primum Pontificis ſent
Reges veteres fuiſſe ditione ſp
tos; deinde in Reges Caſtellæ tra
tum jus Claræ uxoris Henric. IV
ſtellæ R. ipſius voluntate & don
ne, quo tempore à ſævo patre ad
dubium exilium data eſt in Gaſ
Fuxenſis ſororii poteſtatem, ejus
oppido cupientis, quę jure potior
quippe major natu, Vaſconum
perium ad ſe trahere, Tertio Ge
næ uxoris ſuæ jure, quod poſt
trem defunctum ipſi compete
Hæc ille.

T

Thuanus lib. 1. Hiſtor.

dinandus, qui morte generi ſui
pi magno ſe metu liberatum exi-
bat, totius fere Hiſpaniæ potens,
animum ad res novas appulit:
ue ſuſpectam Galli potentiam
e haberet, Henricum VIII gene-
qui nuper Henrico VII in An-
egnum ſucceſſerat, juvenem ma-
nimi clam ſollicitat, ut bellum
vico inferret. Ipſe prætexebat
ficis auctoritatem, qua fieri di-
at, ut quos ille hoſtes haberet, eos
perſequi teneretur. Itaque con-
is cum genero viribus in Aquita-
, in qua ſibi jus Anglus vindica-
mpetum facere decrevit; & quia
m expeditionem opus habebat
er Navarræ regnum cum exer-
acere, miſſis oratoribus à Ioan-
bretano rege petierat, ut ſibi li-
per illius regnum tranſire liceret.
d cum ab illo propter amicitiam,
ipſi cum Gallo intercedebat, non
traret, inde occaſionem arripuit
ndendi Navarræ regni, cui jampri-
homo alieni cupidus inhiabat:
l ei facile fuit copiis generi freto
parato à rebus omnibus Navar-
ui fruſtra auxilia à Ludovico præ-
tus, exortis Aramontanorum

& Bellomontanorum factionibu
dem regno cedere & cis Pyrenæu
cipere ſe Benearnum coactus eſt.
dinandus novo regno occupat
que de Aquitania multum ſolli
relicto genero de ſocero fruſtra
rente, domum revertitur.

Ioanni ſucceſſit Henricus Lab
nus qui Aquitaniæ in Gallia præſ
cIↃ IↃ LV deceſſit;cujus Parenti (i
Thuanus lib. XVI.) regnum iniqu
II proſcriptione in prædam datu
dinandus Arragonius Cæſaris n
nus avus eripuerat: princeps m
animo & frugali ſplendore, cui
noſtra fortuna defuit, quo minu
cauſa noſtra amiſerat, ope noſtra
peraret; ſed tantum id effecit, ut
cificationibus inter Cæſarem &
Galliæ ab eo tempore factis, ſup
ejus rei mentione jus integrum
ſe & hæredes ſuos permaneret.
in Navarræ regni titulum & in op
tiſſimas, quas in Gallia habeba
ſeſſiones, Antonius Borbonius V
nus qui Ioannam ejus unicam f
olim VVilhelmo Clivenſi deſp
tam, duxerat in uxorem, ſucce
quo Rex Galliæ qui hodie regn
ſcendit.

Ferdinando in regnis Hiſpania

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

bus ſola Luſitania excepta ſucceſſit
arolus, qui & Germanorum Impera-
r factus, V. dictus fuit. Hic ex Iſabella
nanuelis Luſitaniæ R. filia Philip-
um II. Hiſpaniarum Regem genuit.
ui Regnum Portugalliæ aſſecutus
it, uti ſequitur.

XV.

DE SVCCESSIONE REGIS Caſtellæ in Regnum Portugalliæ.

Ex Hieronymo Coneſtagio.

EMANVEL decimusquartus Portugalliæ Rex regnare cœpit an. cIↄ ccccxcv. Is tres habuit uxores; Iſabellam filiam Ferdinandi & Elizabeth, ex qua ſuſcepit Michaëlem qui puer mortuus eſt. Dein Mariam tertiam Ferdinandi filiam primæ uxoris ſororem, quæ ipſi ſex mares & duas puellas peperit: quarum Iſabella nupſit Carolo V. Imperatori; Beatrix Carolo III. Duci Sabaudiæ; Ioannes ſucceſſit patri in regnum; Ludovicus obiit cœlebs, relicto Antonio Notho: Ferdinandus mortuus ſine liberis, uti & Alfonſus qui fuit Cardinalis Sancti Blaſii, & Henricus Cardinal. tituli

Sanctorum quatuor Coronatoru
qui omnibus ſuperſtes regnum
Sebaſtianum adiit. Eduardus ex Iſa
la Ducis Bragantiæ filia ſuſcepit
riam quæ Alexandro principi Parm
ſi nupſit; & Catharinam quæ Ioa
Duci Bragancīæ; & Eduardum qui
no cIↄ Iↄ LXXVI obiit. Rex Emar
tertio duxit Leonoram filiam Phi
pi primi Caſtellæ regis, quæ ipſi ger
Carolum qui puer mortuus; &
riam quæ cœlebs mortua eſt ann.
Iↄ LXXVIII. Ioannes III Emanuel
ſecunda conjuge filius, duxit Cat
rinam Car. V. Imperat. ſororem;
qua nata Maria, prima Philippi
uxor (quæ ipſi peperit Carolum fili
qui mortuus eſt adoleſcens.) Et plu
mares qui omnes juvenes mor
præter Ioannem qui in uxorem du
Ioannam ſororem Philippi Regis
ſpaniæ, quam moriens gravidam r
quit, ex qua natus Sebaſtianus.

Quo in Africa cæſo: ſucceſſit Her
cus Cardinalis, qui cum ſenex eſſe
cœlebs, proximam in Regnum Por
galliæ poſſeſſionem petiverunt:

Philippus Rex Hiſpaniæ tanqu
natus ex Iſabella primogenita En
nuelis:

Ioannes Dux Bragancīæ nomi
Cat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

tharinæ uxoris ſuæ, quam rege Phi-
po propiorem eſſe dicebat. Etſi enim
t fœmina, tamen filiam eſſe Eduar-
fratris dictæ Iſabellæ.
Alexander Princeps Parmenſis, fi-
; Octavii Farneſii inſtabat nomine
nutii primogeniti ſui, nati ex Ma-
filia natu maxima Eduardi & ſoro-
Catharinæ.
Antonius Prior Cratenſis, filius Lu-
vici fratris ipſius Regis Henrici, qui
non nothum ut vulgo credebatur,
ex legitimo matrimonio natum
dictitabat.
Emanuel Philibertus, dux Sabaudiæ,
t eſſet filius Beatricis, natu minoris
ore ſua Iſabella matre Regis Philip-
à quo & ipſe ætate ſuperabatur, ta-
n & ipſe regnum ambiebat, ſed mo-
tiſſime.
Catharina Medicea denique vidua
nr. II. Gall. regis, jus à longinquo
etebat, ab Alphonſo nimirum &
mitiſſa Bononienſi, cui Alfonſus ſu-
ſtiti, aliam uxorem Caſtellanam ſu-
induxiſſet, atque inde factum fuiſ-
, ut omnes qui poſt ipſum regnaſ-
t ſpurii eſſent.
Etſi dux Albanus & unus atque al-
ex Procerum Hiſpaniæ numero ſen-
nt Philippum hæredem regni eſſe:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

tamen in genere reliqui id nec cre
bant nec conſiderabant, ſed exiſti
bant jure ad filium principis Parm
ſis illud pertinere. Verum Luſita
qui diligentius hac de re cogitaran
quorum leges magis favent Phil
quam ſtatuta Hiſpaniæ, veritas h
controverſiæ erat perſpectior.

Adducebant hanc rationem, c
jura Luſitaniæ & communia in m
ria regnorum, proximo ultimi p
ſoris cognato ex eodem ſtipite de
denti ſucceſſionem deferunt; Seba
no autem neminem eſſe propinq
rege Philippo ex eodem ſtipite de
dente. nam & nepotum Regis E
nuelis natu maximum & avuncu
regis demortui eſſe.

Henricus Rex Cardinaliſq; pron
tiat judiciali ſententia Antonium p
rem, Cratenſem illegitimum eſſe.

Multi Iuris conſulti etiam Luſi
pro Philippo reſpondent.

Henricus Rex quod ante fieri o
tuerat, citatis competitoribus &
ciali proceſſu inſtituto, cum Phil
Rege certis conditionibus tranſeg

Hanc inexpectatam mutatio
Regis quidam putant P. Leoni
riquio confeſſori Regio & Ieſuitæ
tius acceptam ferendam quam a
mi

ntis miniſtrorum Regis Philippi.
Rex Philippus interim magnum ex-
citum in Hiſpania alebat. Papa per
ncium Philippum Segam offert ſe
bitrum inter Philippum & Henricũ.
ilippus non nimium Papæ fidebat &
arbitrum compromittendo ſe ſibi
ĩ præjudicare exiſtimabat, præter-
am quod etiam antiquis exemplis,
ibus adſtruitur ſedem Apoſtolicam
controverſiis regnorum Iudicem eſ-
novum non temere addendum eſſe
taret. De voluntate autem Henrici
rtior factus, quoniam jure aperto ni-
retur, arbitro opus eſſe negavit.
Ex quinque Gubernatoribus regni
ortugalliæ quos Henricus inſtituerat
es Philippo addicti erant.
Henricus ſeptimo decimo menſe re-
ni aditi diſceſſit.
Dux Albanus exercitui Regis Phi-
ppi præfectus.
Antonius à populo Rex appellatus.
ubernatores Regni fuga ſibi conſu-
nt. Elua capta ab Albano; & alia op-
ida atque arces cepit; mox Setubal,
aſcais, arcem S. Iuliani Liſbonam.
verum & portum. Vianam. Rex Phi-
ppus Oliſiponem venit. Antonius in
alliam fugit, Albertus Archidux Au-
triæ Portugalliæ præfectus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Thuanus lib. LXV. *Hiſtor.*

Cum Regis Henrici orbitas & ... fœta ejus ætas ac valitudo inprof... brevi regnum vacaturum minaren... qui illud ambiebant jam tum q... candidati in medium prodire, pr... res Regni ac populi gratiam pren... & vivo ipſo Henrico veluti hære... tem ejus cernere. Princeps eorum ... lippus fuit ex Iſabella Henrici ſor... & Emanuelis majore natu filia na... Dein Philibertus Emanuel Dux Sab... diæ ex Beatrice altera Emanuelis ... & ipſe natus. Præterea Ranutius F... neſius Alexandri filius, Octavii f... menſium Ducis N. qui ex Maria Edu... di itidem Henrici fratris filia prog... tus erat, & Catharina altera Edu... filia, quæ Ioanni Bracantiæ Duci ... pſerat. Et Catharina quidem Ranuti... Maria matre ante annum defun... tanquam proximior, licet natu mi... excludere videbatur. Reſtabat ce... men inter Philippum & Catharin... pari gradu Henricum contingent... Catharina tanquam Eduardi maſc... filia, qui Iſabellam Philippi parent... proculdubio excluſiſſet, Philippo p... ferri debere contendebat, contra ... Eduardo ſemel mortuo ejus ration... nulla...

m habendam dicebat, ſed tantum
um inſpiciendum, in quo maſcu-
œminam excludit. Hæc ita pri-
propoſita, dein à celeberrimis
æ & Hiſpaniæ juriſconſultis etiam
catis ſcriptis Bononiæ & aliis in
agitata ſunt. Inter competitores
ntonius jam tum apparebat, qui
dovici Henrici fratris filium ja-
t; & conſtabat Ludovici filium
ſed ex contubernio Iolandæ na-
is tamen quamvis Henrico ſum-
nviſus populi favore ſubleveba-
lis omnibus poſtea acceſſit Catha-
regum noſtrorum parens, repeti-
tius neque citra invidiam jure ſuo;
nim Oratores ejus diſputabant.
ctio II. tanquam rebus agendis
ri à regni gubernaculis remoto
umma rerum Alfonſo ejus fratri,
ex Mathilde Bononienſi, à qua
arina genus ducebat, filios ſuſce-
t,) commiſſa, illum non ſolum re-
adminiſtrationem ſumſiſſe, ſed
n annuente Innocentio IV. Pon-
: fraternum regnum invaſiſſe
annum cIↃ cc xlvii: in quo ut
ntiam firmaret, prioris conjugis
m in Gallia reliquerat, pertæ-
, Beatricem Alfonſi decimi Re-
Caſtellæ filiam altera viva ſuper-

induxiſſe & Dionyſium atque ex ea liberos ſuſcepiſſe, qui proin legitimi ab eo tempore in regno ceſſerunt, & per Ioannem I. & Petri I. filium ſpurium, qui reg circa annum cIↄ ccc xxciii inva Henricum uſque propagati ſunt quia temporis longinquitas obi & præſcriptio merito objici po illi in poſſeſſionibus violentis tempore præſcribi contendebat ſaltem petebant, ut quando res diiſſet, ut cunctis maſculis defic bus res quaſi ad electionem redire ut antiquiſſimum in eo regno ju bentis ratio haberetur. Pontif ſuas partes interponebat, Portug regnum R. S. beneficiarium dict ac proinde Regis in eo conſtituen ſibi vindicans. Quod tanquam culum prorſus ab omnibus æque tum & à Philippo ipſo poſtea om exploſum eſt.

Dux Oſſunæ cum Gardiola I. C Henricum miſſus, cum cogno Henricum magis in Ioannem Bra tiæ ducem, qui Catharinam Ed fratris F. in matrimonio habebat cauſa potiorem propendere, per tas, qui plurimum apud eum poten ipſum ſollicitat & contrariis rat

s Philippi potius eſſe demonſtrat.
addit Philippo infeſto Bracan-
cem tantæ moli ſuſtinendæ im-
futurum, & excitato de ſuc-
ne bello, fore, ut tantarum na-
onum & tot annorum in pro-
da per Indias Chriſtiana religio-
umtorum fructus brevi tempore
atur. Quæ rationes non medio-
labefactarunt primum Henrici
in meticuloſi propoſitum; eoq;
s quod videret ipſum Bracantiæ
n eodem tempore per Philip-
curatores inde minis territum,
promiſſis ingentibus ineſcatum
s voto non adverſaretur, in eo
tio tepidius verſari, quippe qui
infirmitatis ſibi conſcius plus in
tiſſimi Regis gratia, quam in
a proprii juris perſecutione præ-
poneret. Ita præcipuo competi-
cui fere tota Luſitana nobilitas
bat, in ordinem redacto, reſta-
t Philippus ſibi plebem Oliſſipo-
em devinciret, ad quam ille præ-
ato conſilio mox dedit litteras.
itteris, quod præmature ſcriptæ
rentur, immane quam commoti
non ſolum Oliſſiponenſes ad ex-
i & Caſtellenſis principis domina-
cohorreſcentes; ſed præcipue per
Luſi-

Luſitaniam plebs ob antiquas
cinis Caſtellenſibus ſimultates
nullo dato ad Philippum reſpo
bita in Camera, quam vocan
ſiponenſi deliberatione cui
plebeio ordine interſunt, apud
cum inſtant ut ipſe ſucceſſore
genam ſecundùm Regni leges
naret; in eamque rem, ut om
animo meticuloſi ſenis ſcrupul
merent, viginti millia armator
ipſorum ſumtibus Regi mil
magna fiducia offerunt, ſi qu
eſſent qui caritatis patriæ obliti
ſitani nominis ſtudioſi Regi co
cere & nefanda proditione ex
in Regnum per vim inducere
rent.

Anno CIↃ IↃ LXXIX. *Lib. 6*
mitiis ad Kalend. April. indictis
ricus Cardinalis habitum & ſce
manu geſtans cum Bracantiæ
ac magno comitatu venit & i
mate ad id parato ſub Vraniſco
dit. Alfonſus Caſtroblancus ſac
orationem abſurdæ atque adeo i
adulationis plenam habuit, Reg
rege cœlorum comparato & co
tu ordinum cum ſacroſanctis
dis: variabant ſententiæ, alii il
dilatione interpoſita de regni ſu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

e decernendum cenſebant; alii
tius procedendum, viamque ju-
ſervandam, ut qui jus in eo ſibi
ogabant citati audirentur; alii ut
erim ſiquid Regi humanitus acci-
et, gubernatores regni crearentur;
indeciſa ac confuſa omnia cupie-
nt. Rex mediam viam elegit: & è
ab ordinibus nominatis, V. ele-
gubernatores, quorum nomina ſe-
ta in capſam conjecta, Oliſiponenſi
agiſtratui tradita, nominati rurſus
X II, ex quibus Rex X I elegit, qui ſi
gem ante litem de Regni ſucceſſio-
terminatam mori contingeret, cum
na poteſtate eam dijudicarent; Bra-
ntiæ dux cæterique proceres, antiſti-
s ac cæteri ordines Sacramento ad-
ti, gubernatoribus à Rege creatis &
ſecundum quem delecti judices
onuntiaſſent, tanquam legitimo Re-
ſe parituros. Actum & de Regis ma-
imonio & gratiæ à Pontifice impe-
andæ cauſa miſſus Romam Eduar-
us Caſtro-blancus. Philippus per
hriſtophorum Moram certior fa-
us, protinus ad Oratorem ſuum qui
omæ erat, ut omni ratione Ponti-
em à gratia ducendæ uxoris Henri-
o facienda dimoveat ſcribit. Miſit &
ominicanum ad Henricum qui il-
lum

lum ab uxore ducenda deterrer
ſtatim cum offenſionis ſpecie di
Citati procuratores mittunt :
agitata : Ius Catharinæ reginæ
gius petitum , neque veris fun
tis nixum exploſum : Anton
gitimus declaratus ; Reſtabat
pus, Sabaudus, Ranutius & Br
nus, qui dum quiſque contrarii
nibus ſe invicem oppugnant, ju
in dubium revocabant. tand
ſcenicas illas concertationes ,
hil decerneretur , ſinguli conſ
nes pro jure ſuo ad Pontifi
principes Chriſtianos mittun
occaſione ſumpta regni ord
præcipue Oliſſiponenſes quaſ
cta maſcula prole & incerto ſu
tium jure rem ad electionem
ctam contendebant , idque ſ
arrogabant. Philippus qui ſtatu
ſuum armis perſequi, Henricu
machinis adoritur; cunctaqu
lum neceſſaria parat : aditus o
Portugalliam accurate obſer
rat : colore tantis apparatibu
to , quod Algerianam exped
meditaretur. At Henricus qu
ſunæ verbis & apparatibus bel
ſibi Philippus vellet , non ig
paulatim labare cæpit , à Leon

cietate Ieſu, qui ei à ſacris confeſ-
bus erat, potius quam à Philip-
oratoribus ut creditur perſuaſus;
ndem manus dedit & in arcano
s tumultum veritus, cum Philip-
transegit, additis condicionibus
ertis dignitatibus quæ in Regno
Luſitanis attribuerentur.

nno cIɔ Iɔ LXXX prid. Kalend. Feb.
ricus moritur, re nondum cum
nibus Regni tranſacta. Guberna-
s in tabulis nominati magiſtra-
ineunt. Philippus ad illos dat lit-
s, petens, ut ſe juxta Henrici avun-
voluntatem, ſine dilatione regem
ararent, additis promiſſis & mi-
Illi tantiſper à bello abſtineri pe-
dum Legati ſui audiantur. Rex
anum è ſeceſſu ſuo ad exercitum
it. Marchio Sanctæ Crucis claſſi
poſitus. Gubernatores ſe ad defen-
em comparant. Antonius à popu-
ex acclamatus XIII Kalend. Quin-
lua Philippicis aperta. Oliventia;
pus major; Aruncanum, Portale-
Moran, Serpa. Antonius VIII.
nd. Quintil. in urbem Oliſſipo-
ſem citra certamen receptus. novi
iſtratus è vilibus & fere indignis
ti. Ioannes Tellus cum aliis ad Gu-
atores transfugit, per vim pecu-
niam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

niam ab invitis mercatoribus in
extorquet, carceres aperit & mal
conſcribit, item Afros, Mauros
thiopes ſervos. Auxiliares à Galli
que Anglis petit. Gubernatores
tobriga profugiunt. Caſcajum
tum & in fidem acceptum. Ceto
munita. Alvarus Luſitaniam cu
ercitu ingreditur. Eſtremoſium
ptum. Mons major advenienti p
Ebora item. Cetobriga per vim
& direpta. Turris ad portus fauc
dita Caſcajum deinde captum &
ptum, Didacus Meneſes ſecuri p
ſus. Arx Iuliana dedita. Muniti
Caput ſiccum nomen deſerta: p
dein ſub urbe certatum, in quo
nius victus per urbẽ tranſiens au
Vrbs Oliſſippo dedita; ſuburbiu
triduum crudeliter direptum.
nius poſt multa fruſtra tentata, &
ſerum per aliquot menſes latibu
tandem in Galliam incolumis ev

Regia familia porro explicat

PHilippus ſecundus, primam c
gem habuit Mariam Ioannis
tugalliæ Regis filiam, quæ ipſi
lum genuit, & quatriduo poſt pa
deceſſit.

S

ecundam itidem Mariam Henri-
VIII. Angliæ R. filiam, ex qua nul-
iberos ſuſcepit.
ertiam Elizabetham Henr.II. Gall.
is filiam, ex qua duas filias ſuſcepit
ellam Claram Eugeniam, quæ Al-
o Archiduci Auſtriæ nupſit; & Ca-
inam quæ Carolo Emanueli duci
udiæ.
uartam Annam Auſtr. neptem
n ex Maximiliano II. Imper. pa-
le ſuo, & Maria ſorore ſua, quæ ipſi
it Ferdinandum & Didacum ma-
defunctos; & deniq; Philippũ III.
illi ſucceſſit. Obiit autem Philip-
II. anno 1598. XIII Septembris.
is ſuæ ſeptuageſimo ſecundo, Re-
autem quadrageſimo ſecundo.
hilippus III. Hiſpaniarum R. duxit
xorem Margaritam Auſtriacam
o 1598. quæ ipſi ann. 1601. peperit
am Mariam Ludovici XIII Galliar.
is hodie conjugem; & anno 1605.
ippum Dominicum; & poſtea Ca-
m atque Ferdinandum Cardina-
, & denique Mariam. Obiit autem
ippus III. ann. cIↄ Iↄ c XXI menſe
tio.
hilippus IV. Patri ſucceſſit, duxitq;
xorem Eliſabetham Henrici IV.
gni R. Galliæ filiam.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

XVI.

REGVM HISPAN[illegible]
Connubia & liberi inde ab Henr[illegible]
& Ann. cIↄ ccc LXIX.

E Nobiliario Genealogico Alonſ[illegible] Lopez de Haro.

HENRICVS II. Rex Ca[illegible] læ & Legion. uxorem ha[illegible] Ioannam Manuel de la [illegible] da, filiam Ioannis Manu[illegible] la Cerda Domini de Villena, ex [illegible] ſuſcepit Ioannem qui patri ſucceſſi[illegible] Eleonoram quæ nupſit Carolo t[illegible] Regi Navarræ.

Ioannes I. Rex Caſtell. & Leg[illegible] primo duxit Eleonoram filiam [illegible] R. Aragon. è qua ſuſcepit Henri[illegible] qui illi ſucceſſit; & Ferdinandum[illegible] fuit Rex Arragon. Secundo Beatr[illegible] filiam unicam Ferdinandi I. Reg. [illegible] tugall. è qua nullos liberos genuit[illegible]

Henricus III. Rex Caſtell. & Leg[illegible] hic duxit uxorem Catharinam A[illegible] caſtriam filiam Ioannis Gandav[illegible] ducis Alencaſtriæ; è qua procr[illegible] filium Ioannē qui illi ſucceſſit, & [illegible] filias Mariam quæ nupſit Alfonſo [illegible] Arragon. & Catharinam quæ n[illegible]

nrico de Arragon Magiſtro S. Ia-
i & Duci Villenæ.
oannes II. Rex Caſtell. & Legion.
it primo Mariam Ferdinandi I. Ar-
on. Reg. filiam, è qua ſuſcepit Hen-
m qui illi ſucceſſit; & Catharinam
e nupſit Henrico Magiſtro S. Iaco-
k Duci de Villena cognato ſuo. Se-
ido Iſabellam de Portugal. fil. Ioan-
Magiſtri S. Iacobi Comitis Stabuli
tugal. è qua ſuſcepit Iſabellam,
e poſt Henricum quartum regna-
, & Alfonſum qui ante primoge-
um obiit.
Henricus IV. Rex Caſtell. & Legion.
xit primo Blancam Ioannis II. Na-
r. Reg. filiam, ſed ob principis im-
tentiam connubium fuit diſſolu-
n; Secundo Ioannam filiam Eduar-
Reg. Portugalliæ; ſed nullos neque
hac liberos generavit.
Ferdinandus & Iſabella Reg. Ca-
ll. Legion. & Arragon. &c. proge-
erunt; Ioannem principem qui
e hæredibus obiit, duxerat autem
rgaritam filiam Imperat. Maxi-
liani.
Iſabellam quæ Eduardo Reg. Por-
galliæ nupſit, ſed nullos liberos re-
uit.
Ioannam quæ poſtea regnavit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Mariam quę nupſit Eduardo R.Pc
tugall. è quo multos liberos ſuſcepit
Catharinã quę nupſit Henrico VI
Angliæ Regi illique genuit Mariam.
Ioanna hæres Regum Catholic
rum, nupſit Philippo primo Archid
Auſtriæ, principi Belgarum ; & ſucc
ſit in Regnum anno cIↄ Iↄ IV. Horu
liberi fuerunt.
Carolus qui ſucceſſit in Regna.
Ferdinandus qui fuit Rex Hunga
& Bohemiæ & poſt fratrem Imper
German.
Maria quæ Ludovico Hungariæ
Bohemiæ Regi nupſit, ex quo nul
liberos ſuſcepit.
Iſabella quæ nupſit Chriſtierno I
niæ Regi.
Catharina quę nupſit Ioanni ter
Portugalliæ Regi.
Eleonora quæ primum nupſit Er
nueli Portugalliæ Regi & ex illo fili
Mariam genuit; ſecundo Franciſc
Galliarum Regi.
Carolus Rex Hiſpaniarum & po
Imper. Germ. hic primo duxit in u
rem Iſabellam filiam Emanuelis
Portugalliæ, quæ illi peperit.
Philippum qui illi ſucceſſit.
Mariam quę nupſit Maximilian
Imperat. &c.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

annam quæ nupſit Ioanni prin-
Portugalliæ, & peperit illi filium
humum Sebaſtianum poſtea Re-
Portugalliæ.
hilippus II. ſucceſſit Patri an. 1556.
m author Nobiliarii vocat univer-
m mundi Monarcham:) hujus pri-
uxor fuit Maria filia Ioannis III.
. Portugall. quæ illi genuit Caro-
,qui obiit anno 1568.
ecunda Maria Angliæ Regina, ex
nullos liberos ſuſcepit.
ertia Iſabella filia Henric. II. Gal-
um R. quæ illi genuit.
ſabellam Claram Eugeniam quæ
erto Archiduci Auſtriæ nupſit &
lie ſupereſt.
Catharinam quæ nupſit Carolo E-
nueli duci Sabaudiæ: illique genuit
lippum; Victorium; Emanuelem
libertum; Mauritium; Thomam;
rgaritam, Iſabellam, Mariam.
Quarta Anna primogenita Maxi-
liani ſecundi Imperatoris, quæ illi
uit.
Ferdinandum qui ſexennis obiit.
Carolum Laurentium, qui biennis
iit.
Didacum qui ſeptennis obiit.
Philippum anno cIↃ IↃ LXXIX, qui
ceſſit.

Mariam quæ triennis obiit.

Obiit Rex Philippus an. cIↃIↃxcv...

Philippus III. Hiſpaniar. Rex; ... duxit in uxorem Margaritam Auſt... cam filiam Caroli Archiducis, qua... nuit illi

Annam anno 1601. quæ nupſit ... dovico XIII. Chriſtianiſſimo Gal... Regi.

Philippum anno 1605. qui ... ſucceſſit.

Mariam anno 1606.

Carolum anno 1607.

Ferdinandum ann. 1609. Cardi... lem & Archiepiſcopum Toletanum...

Margaritam ann. 1610.

Alfonſum ann. 1611. qui infans o... & è partu illius ipſa Regina.

Obiit Rex Philippus III. ann. 16...

Philippus IV. Hiſpan. Rex duxit ... uxorem Iſabellam Henr. IV. Gall. ... gis filiam. Quę ipſi peperit XVII Oct... anni cIↃIↃCXXIX filium cui in Bapti... fuit inditum nomen Balthazar C... lus Dominicus Lucas Philippus ... ſtriacus.

XVII. P...

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

XVII.

PROCERES ET NOBILES familiæ Hiſpaniæ.

E Libro Alonſi Lopez de Haro qui inſcribitur Nobiliario Genealogico de los Reyes y Titulos de Eſpanna.

IN Hiſpania neque Comites, neque Duces, neque Marchiones hæreditarii fuerunt ante Henricum II Regem Caſtellæ & Legionis, qui regnum ſuum iniit anno CIↃCCCLXIX. Hic primum inſtituit ſequentes Comites:

1. Comitem de Vizcaya & Caſtaneda, nimirum fratrem ſuum Tellum de Caſtilla, qui obiit anno CIↃCCCLXX. Cui ſucceſſit filius Ioannes de Caſtilla in Dominiis illius de Aguilar & Caſtanneda; qui filiam reliquit unicam Aldonzam de Caſtilla, quæ nupſit Garciæ Hernandez Manrique, qui fuit primus Comes Caſtanedæ, ex quo deſcendunt Marchiones de Aguilar, ut poſtea dicetur.

2. Comitem de Albuquerque, fratrem ſuum Sancium de Caſtilla, qui

 uni-

unicam filiam poſthumam re-
quæ nupſit Ferdinando de Caſtilla
poſtea fuit Rex Arragonum.

3. Comitem de Traſtamara, co-
tum ſuum Petrum de Caſtilla, cu-
ceſſit in comitatu filius Fadricus
Caſtilla & Caſtro; qui regnante I-
ne II. Dux de Ariona eſt factus &
hæredibus obiit.

4. Comitem de Carrion, Ioan-
Sanchium Manuel: cujus primo-
tus Sanchius Manuel oppidũ Car-
vendidit Reginæ Catharinæ Alen-
ſtriæ pro quindecim mille aureis.

5. Comitem de Niebla, Ioan-
Alonſum de Guzman tertium D-
num de S. Lucar de Barrameda
obiit anno 1393. ſucceſſit filius
ricus de Guzman; huic Ioannes A-
ſus de Guzman tertius Comes de
bla & primus Dux Medinæ Sid-
factus à Rege Ioanne II. huic Henr-
huic Ioannes, qui Marchio factus
de Cazaza: huic Alonſus Perez de
man; quo ſine liberis mortuo, ſucc-
frater Ioannes Alonſo de Guzman
autem nepos, è filio Ioanne Claro
Guzman, Alonſus Perez, qui ditiſſi-
omnium principum Hiſpaniæ fuit
bitus, & obiit anno 1615. & reli-
ſucceſſorem Ioannem Manuel P-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Guzman, cujus filius Gaſpar de [Gu]zman hodie Comes eſt de Niebla.

[1]6. Comitem de Medinaceli, Moſen [Be]rnardum de Bearn & Foix, filium [Ga]ſtonis cognomento Phœbi Comitis [Be]nearni & Fuxenſis; qui è conjuge [In]a Iſabella de la Cerda ſuſtulit Gaſto[ne]m de la Cerda, qui illi ſucceſſit in [C]omitatu; huic autem filius Ludovi[cu]s; huic filius Gaſton; huic rurſus [Lu]dovicus, qui anno 1491. à Ferdi[na]ndo & Iſabella Dux eſt creatus: huic [fil]ius Ioannes qui plures liberos ha[bu]it; ejus filius Ludovicus primus Mar[ch]io Cogolludi eſt creatus: Gaſton au[te]m fuit tertius Dux Medinaceli. Huic [ſu]cceſſit frater Ioannes de la Cerda: [hu]iq; rurſus filius Ioannes; huic Ioan[n]es Ludovicus de la Cerda: illi rurſus [Io]annes filius ſucceſſit anno 1607. qui [a]dhuc ſupereſt.

Henrico II. ſucceſſit filius Ioannes I. [R]ex Caſtellæ & Legionis, qui inſtituit, Comitem de Montealegere, Henri[cu]m Manuël de Villena; cui ſucceſſit [P]etrus Manuel cum titulo tantum Do[m]ini de Montealegere & Meneſes; huic [ſu]cceſſit Maria Manuel, quæ nupſit [L]aurentio Suarez de Figueroa primo [C]omiti Feriæ, de quo poſtea. Habuit [e]t Henricus Manuel filium Ferdinan-

dum Manuel de Villena, cujus
fuit Ioannes Manuel Dominus d
monte de Campos & de Zebic
Torre; & nepos item Ioannes M
qui obiit ann. 1535. huic ſucceſſi
rentius Manuel. illique Roderic
nuel, qui cum nullos liberos pr
ſet, tranſiit dignitas hæc ad C
de Valentia, & Duces de Na
anno 1597.

Ioanni I. ſucceſſit filius Henric
qui inſtituit,

1. Comitem de Cangas &
Henricum de Arragon & Villen
poſtea illo excidit.

2. Comitem de Ribadeo, Rode
Lopez Davalos, qui & Comes
Caſtellæ fuit, ſed excidit utraq; di
te. Ab illo & Ayalæ deſcendun
buit autem è tertia uxore filium
go Davalos, à quo Marchiones
cara deſcendunt, itemque Marc
del Baſto in Regno Neapolitan

3. Comitem de Benevento,
nem Alonſo Pimentel; anno c
XCVIII cui ſucceſſit filius Roderi
lonſo Pimentel ann. cIↄccccxx &
cIↄ c c c c xxx illi adjunxit Comi
Mayorgæ: huic ſucceſſit filius A
Pimentel anno 1440. huic iter
lius Rodericus Alonſo, cujus pri

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Ludovicus Pimentel , Marchio
ancæ , obiit patre ſuperſtite ; A-
autem ſecundo genitus ſucceſſit
atque illi filius ſuus Antonius
Pimentel ; huic item filius ſuus
es Alonſo Pimentel hodieque
es , cujus primogenitus An-
Alonſo Pimentel eſt Comes de

rico III. ſucceſſit Ioannes II.
Iↄ c c c c vii, qui inſtituit ;
Comitem de Santi Stevan, Alva-
e Luna Equeſtri familia in Arra-
ortum ; qui & Comes ſtabuli
læ & Dux Truxilli & Marchio
lena fuit , & in ſumma Regis ſui
florens, pleraque Regni negotia
dminiſtravit. huic ſucceſſit filius
es de Luna qui filiam reliquit
am aut Mariam de Luna , quæ
Didaco Lopez Pacheco Mar-
i de Villena.

Comitem de Caſtrogeriz , Dida-
Gomez de Sandoval qui & Can-
us major fuit Caſtellæ ; & Co-
de Caſtro ; huic ſucceſſit Ferdi-
us de Sandoval filius illius, Secun-
omes de Caſtro anno 1455. cui
ſit Didacus Gomez de Sandoval
xas anno 1474. quem Reges Ca-
i anno 1434. crearunt Marchio-
nem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

nem de Denia & filium illius p
nitum Benardum Comitem
ma : qui patri morienti ann
ſucceſſit, ſecundus Marchio D
primus Comes de Lerma. quo
anno 1536. ſucceſſit filius illiu
vicus de Sandoval & Roxas; il
filius Franciſcus de Sandoval &
anno 1570 : huic autem filiu
ciſcus Gomez de Sandoval ann
quem Rex anno 1599. creavit
de Lerma & Marchionem de C
poſtremus titulus primogeni
Chriſtophoro de Sandoval &
ſtatim attributus, qui & poſ
de Vzeda creatus; illius primo
Franciſcus Gomez de Sandov
de Cea eſt factus.

3. Comitem de Caſtanneda
ſiam Hernandez Manrique;
ceſſit filius Ioannes Ferdinand
rique anno 1436 ; huic autem
Garſias Hernandez Manrique
factus eſt primus Marchio de A
illi ſucceſſit fil. Ludovicus Ferdi
Manrique ſecundus Marchio d
lar & quartus Comes de Caſta
cui ſucceſſit fil. Ioannes Fern
illi fil. Ludovicus Fernandez
que: hujus autem filius Ioann
nandez cœlebs obiit; unde illi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

r Bernardinus Manrique; ipſi au-
, filius ſuus Ioannes Fernandez
rique ſeptimus Marchio de Agui-
nonus Comes de Caſtanneda qui
1617. ſupererat.
Comitem de Haro, Petrum Her-
dez de Velaſco: cui ſucceſſit filius
s Hernandez de Velaſco, qui Co-
ſtabuli Caſtellę eſt factus an. 1472:
item filius Bernardinus de Velaſco
s Com. de Haro & ſecundus Co-
ſtabuli Caſtellæ & primus Dux
: hic è ſecunda uxore ſuſtulit Iu-
Angelam de Velaſco & Arragon,
nupſit cognato ſuo Petro Her-
dez de Velaſco. itaque illi ſucceſſit
catu & dignitate Comitis ſtabuli
Inicus Fernandez de Velaſco.
ſucceſſit fil. Petrus Hernandez de
ſco qui ſine liberis obiit. itaque
ceſſit cognatus Inicus Fernandez
elaſco & Tovar, filius Ioannis de
ſco & Tovar primi Marchionis de
nga; huic ſucceſſit filius Ioannes
andez de Velaſco; illique item fi-
Bernardinus Fernandez de Ve-
qui anno 1617. ſuperſtes erat &
m octo annorum puer.
Comitem de Ledeſma & Plaſen-
Petrum de Zuniga; cui ſucceſſit fi-
Alvarus de Zuniga, qui poſt illa fa-
ctus

ctus eſt Dux de Arevalo & Plaſe
demum de Vejar. huic autem fili
trus ſecundus Dux Vejar, Con
Bannares. huic fil. Alvarus qui
legitimos reliquit, ſed è contub
nobilis fœminæ Petrum de Zun
quo Marchiones de Aquila Fuen
ſcendunt. Franciſcus de Zuni
Guzman ſecundo genitus Petr
Marchio de Ayamonte; cuju
Tereſia fuit quarta duciſſa de Ve
Patri ſuo ſucceſſit in Marchion
Ayamonte & Gribaleon atque Co
tatu de Bannares; nupſit Franci
Sotomajor quinto Comiti de Be
zar; è quo matrimonio natus
ciſcus de Zuniga & Sotomajor
fuit quintus Dux de Veiar, Ma
Gribaleon Comes de Belalcaz
Bannares, &c. Huic ſucceſſit
Franciſcus Didacus Lopez de Z
& Sotomayor: huic rurſus fili
lonſus Didacus Lopez; huic de
Franciſcus Didacus Lopez de Z
anno 1620. Ex eadem familia de
ga, eſt Petrus de Zuniga primus
chio de Flores Davila à Philipp
nuper factus.

6. Comitem de Medellin & A
Petrum Poncium de Leon; hui
ceſſit Ioannes: illi Rodericus

e Cadiz & Marchio de Zara fuit
ab Henrico IV. hic filiam ſuam
it Ludovico Poncio de Leon, è
; natus Rodericus primus Dux
os, Marchio de Zara, Comes
ſares, Dominus Marchenæ &
arciæ. huic ſucceſſit fil. Ludovi-
riſtophorus: illi Rodericus Pon-
e Leon qui anno 1617. ſuperc-
rimogenitus autem illius Ludo-
Marchio de Zara jam obierat,
liberis, Roderico Marchione de
c aliis.
Comitem de Alva de Tormes,
andum Alvarez de Toledo; huic
ſit Garſias, qui primus Dux crea-
c Marchio de Coria & Comes de
erra ab Henric. IV. ſucceſſit illi
Fredericus; huic è filio Garſia,
, Ferdinandus Alvarez de To-
qui & Dux Hueſcæ factus eſt:
fil. Fridericus, illi denique ſine
libus maribus defuncto, cogna-
fratre Antonius Alvarez de To-
Beumonte à parte matris Comes
rin, & Comes ſtabuli Navarræ,
nno 1619. ſupererat.
eadem familia ſunt Domini de
a & Don Cos; quorum quartus
lvaro duce de Alva, Antonius
iſcus de Fonſeca, Toledo, Ayala
à Phi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

à Philippo III. Hiſpaniarum R[illegible]
ctus eſt primus Comes de Ayala[illegible]
ſucceſſit fil. Antonius;& illo im[illegible]
defuncto, alter filius Ferdinan[illegible]
Fonſeca Toledo, &c. qui ann[illegible]
Comitatum hunc obtinebat.

8. Comitem de Santa Mar[illegible]
dacum Perez Sarmientum, è [illegible]
liſſima Sarmientorum familia [illegible]
ſucceſſit fil. Franciſcus, qui tan[illegible]
liam reliquit quæ Marchioni de[illegible]
ga nupſit.

Ex eadem familia Sarmien[illegible]
fuit Garſias Ferdinandez Sarm[illegible]
qui matrimonio acquiſivit Dom[illegible]
de Sobroſo & Saluatierra; cu[illegible]
nepos Didacus Sarmientus de[illegible]
major à Philippo II. factus eſt [illegible]
Comes de Salvatierra; cui ſucc[illegible]
Garſias qui anno 1619. ſuperer[illegible]
mes de Salvatierra.

Ex eadem familia quoque fu[illegible]
ſias Sarmientus Dominus de C[illegible]
mar; cui ſucceſſit fil. Didacus Sa[illegible]
tus de Acunna, quem Rex Hi[illegible]
rum primum Comitem de Gon[illegible]
appellavit.

9. Comitem del Real de Ma[illegible]
res & Marchionem de Santillan[illegible]
cum Lopez de Mendoza; hu[illegible]
ceſſit filius Didacus Hurtadus d[illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

za, Marchio de Santillana & Comes
l Real de Manzannares ; qui à Regi-
s Catholicis factus fuit Dux del In-
atadgo. huic ſucceſſit fil. Innicus Lo-
z de Mendoza ; huic vero filius Di-
cus Hurtadus de Mendoza ; huic
rſus filius Innicus Lopez de Mendo-
; cui ſucceſſit nepos è filio Didaco,
nicus Lopez de Mendoza , qui &
archio del Cenete eſt factus ; hujus
ia Anna de Mendoza hæres omnium
gnitatum , nupſit primò Roderico
e Mendoza avunculo ſuo , è quibus
beros ſuſcepit ; ſecundò Ioanni Hur-
ado de Mendoza patrueli ſuo , è quo
militer prolem ſuſcepit ; hæres autem
pparens illius eſt Ludovica de Men-
oza Comitiſſa de Saldanna , quæ nu-
ſit Didaco Gomez de Sandoval , ſe-
undo genito Ducis de Lerma.

10. Comitem de Traſtamara , Pe-
rum Alvarez Oſorium , qui ante fue-
at Comes de Villalobos & Dux de
Aguiar , cui ſucceſſit Alvarus Perez
Oſorius ſecundus Comes de Traſta-
mara , &c. quem Rex Henricus IV.
Marchionem de Aſtorga creavit anno
1465. Huic ſucceſſit filius Petrus Alva-
rez Oſorius. Illi Alvarez Perez Oſorius;
Alvaro filius Petrus Alvarez Oſo-
rius. Petro rurſus filius Alvarus Perez

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Oſorius anno 1560. cui ſucceſſit
Petrus anno 1567. & obiit ſine li
anno 1589. cui ſucceſſit Alonſus P
ſecundo genitus Petri Alvarez, &
liberis obiit ann. 1592. ſucceſſit co
tus Petrus Alvarez Oſorius, cui ſu
ſit filius Alvarus Perez Oſorius a
1613. qui anno 1620 adhuc cœlebs

11. Comitem de Medellin, Ro
cum Portocarrecum; huic ſucceſſi
Ioannes; illi è filio Roderico, n
Ioannes; Ioanni filius Rodericus
cognatus Petrus ann. 1604. exclu
lia Ioanna, quæ hodie eſt Marchio
de Aguilar.

12. Comitem de Trebinno, D
cum Gomez Manriquen, cui ſucc
filius Petrus Manrique de Lara, q
Reges Catholici crearunt Ducem
Cuidad de Najera anno 1482. huic
ceſſit Antonius Manriques anno 1
illi Ioannes Manrique de Lara;
itidem filius Ioannes; Ioanni,
Manrique de Lara Comite Valen
ſine liberis defuncto, filia Ludo
Manrique de Lara quæ nupſit Ber
dino de Cardenas Duci de Maqu
Marchioni de Elche & anno 1618.
pererat.

13. Comitem de Paredes de N
Rodericum Manriquen; cui ſucc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Petrus Manriq; de Lara; huic filius
dericus Manrique; huic Petrus;huic
tonius fil. Antonio filia Ines Man-
ue de Lara,quæ nupſit Ioanni Man-
ue filio Ducis de Naiera; è quo ma-
nonio natus Petrus Manrique qui
ri ſucceſſit octavus Comes de Pare-
ſuperſtes anno 1618.

4. Comitem de Oſorno & Domin.
Galiſteo Gabrielem Manriquen;huic
ceſſit fil. Petrus Manrique Comes
Oſorno & Dominus de Galiſteo; cui
ceſſit filius Garſias,Fernandez Man-
ue; huic Petrus Manrique; huic
rſias; huic rurſus fil. Petrus; Petro
rſias Ferdinandez Manrique anno
o. ſuperſtes,

15. Comitem de Altamira, Lupum
ichium de Moſcoſo Vlloa, filium
ſci Lopez de Vlloa & Ines de Mo-
ſo Dominæ de Altamira: huic ſuc-
ſit cognata Viraca de Moſcoſo, quæ
pſit Petro Alvarez Oſorio; è quo
us Rodericus de Moſcoſo Oſorius
ſucceſſit; huic porro filius Lupus
Moſcoſo Oſorius; illi fil. Roderi-
; Roderico filius Lupus de Moſcoſo
orius, qui anno 1618 ſupererat; fi-
s illius primogenitus eſt Caſpar de
oſcoſo Marchio de Almazan, Co-
s de Monte Agudo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Ioanni II ſucceſſit filius Henric[…]
qui inſtituit;

1. Comitem de Alva de Aliſte, […]
ricum Henriquez; cui ſucceſſit fi[…]
lonſus Henriquez; huic è filio He[…]
nepos Didacus Henriquez de Guz[…]
huic rurſus filius Henricus Henriq[…]
Henrico filius Didacus Henrique[…]
Guzman; & illi frater Antoniu[…]
Toledo Henriquez; quo itidem fi[…]
beris defuncto, ſucceſſit Henricus […]
riquez de Guzman ann. 1612. illi […]
ro fil. Fredericus Henrique de Guz[…]
1617. adhuc tum cœlebs.

2. Comitem de Ledeſma, B[…]
mum de la Cueva; quem & mox […]
vit Ducem de Albuquerque; hui[…]
ceſſit filius Franciſcus Fernandez […]
Cueva ſecundus Dux Albuquerqu[…]
Marchio de Cuellar, ſecundus C[…]
de Ledeſma. huic item filius, Beltra[…]
de la Cueva: illi Franciſcus Ferna[…]
de la Cueva: huic rurſus Gabriel […]
Cueva frater ſuperioris: illi rurſu[…]
tramus de la Cueva cognatus; hu[…]
lius Franciſcus Fernandez de la C[…]
qui anno 1618. ſupererat.

3. Comitem de Cabra, Dida[…]
Fernandez de Cordoua, cui ſuc[…]
Didacus Fernandez de Cordoua; i[…]
item Didacus Fernandez de Cord[…]

...: fil. Ludovicus Fernandez de Cor-
...a; qui duxit in uxorem Elviram de
...rdoua filiam & hæredē Gundiſalvi
...nādez de Cordoua qui per excellen-
...n grandis Capitaneus dictus fuit,
...cis de Seſa Marchionis de Bitonto;
...o matrimonio natus Gundiſalvus
...nandez de Cordoua, patri ſucceſſit,
...x de Seſa & Baena, quintus Comes
... Cabra, qui cum ſine liberis obiiſſet,
...ceſſit illi Fernandus de Cordoua &
...greſola Ammiralius Neapolitanus.
4. Comitem de Tendilla, Inicum
...pez de Mendoza;cui ſucceſſit fil. Ini-
... Lopez de Mendoza,qui fuit primus
...rchio de Mondejar; huic ſucceſſit
...dovicus Hurtadus de Mendoza: illi
...cus Lopez de Mendoza: huic rurſus
...dovicus Hurtadus de Mendoza qui
...it anno 1604. illique ſucceſſit co-
...atus Inicus Lopez de Mendoza:huic
...ique filius Inicus Lopez de Men-
...za qui anno 1618. ſupererat.
Ex eadem familia eſt Franciſcus de
...endoza Ammiralius de Arragon,
...rchio de Guadaleſte; qui viduus &
...us Clericus eſt factus.
5. Comitem de Priego, Didacum
...rtadum de Mendoza; cui ſucceſſit
Petrus Carillus de Mendoza; huic
...us Didacus Carillo de Mendoza;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Didaco autem ſine hærede mor
frater illius Ferdinandus ; huic
ceſſit fil. Ludovicus; illi rurſus fil.
dinandus ; huic fil. Ludovicus cui
hæredibus mortuo ſucceſſit frate
lius Petrus ; huic denique filia Ioa
Carilla de Mendoza quæ nupſit F
ciſco Gaſol Equiti S. Iacobi anno 1
ſuperſtes.

6. Comitem de Vrenna , Alon
Tellez Giron , cui ſine liberis defu
ſucceſſit frater Ioannes , qui
ann. 1528. illi filius Petrus Giron ;
ſine hæredibus defuncto , ſucceſſit
ter Ioannes 1531 ; cui filius Petrus ,
Dux Oſſunæ eſt factus anno 15
illi Ioannes filius ſecundus Dux
ſunæ , primus Marchio de Penn
ſextus Comes de Vrenna : huic f
Petrus Giron qui ſuperioribus a
fuit Prorex Neapolitanus hodie
ſupereſt : Ejus primogenitus eſt I
nes Tellez Giron tertius Marchi
Pennafiel.

7. Comitem de Melgar & Rue
Fredericum Henriquez Ammiral
Caſtellæ ; cui ſucceſſit Alonſus H
riquez : illi fil. Fredericus Henriqu
quo ſine liberis mortuo ſucceſſit fr
Ferdinandus, qui fuit primus Dux
dinæ de Rioſicco : huic fil. Ludovi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

rurſus fil. Ludovicus Henriquez de
brera : huic item fil. Ludovicus;
filius Ioannes Alonſo Henriquez
Cabrera, qui hodie ſupereſt.
8. Comitem de Corunna, Lauren-
m Suarez de Mendoza & Figueroa;
ic ſucceſſit fil. Bernardinus; huic
us Alfonſus anno 1534. huic filius
urentius; huic filius Bernardinus;
ic filius Laurentius ann. 1592. qui
cidatus fuit anno 1616. & ſucceſſit
frater Sebaſtianus de Mendoza; qui
die ſupereſt.
9. Comitem de Belalcazar, Alon-
n de Sotomajor, huic ſucceſſit filius
nnes; qui cum monachus eſſet fa-
us, ſucceſſit illi frater Guterius; huic
Alonſus; huic fil. Franciſcus, qui
xit in uxorem Tereſiam Duciſſam
Bexar, Marchion de Gribaleon; at-
e eo modo omnes hoſce titulos con-
uxit. ſucceſſores illorum ſupra com-
emoravimus.
10. Comitem de Luna, Didacum
rnandez de Quinnones ann. 1466.
ic ſucceſſit filius Bernardinus : huic
us Franciſcus; huic filius Claudius;
ic filius Ludovicus : huic filia Cata-
a de Quinnones, quæ nupſit Ioanni
mentel Octavo Comiti de Benaven-
& Mayorga.

11. Co-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

11. Comitem de Lemos, Petru[...]
varez Oſorium; cui ſucceſſit è fil[...]
fonſo de Caſtro Oſorio, nepos [...]
ricus de Caſtro Oſorius; huic ſu[...]
filia Beatrix de Caſtro Oſoria, qu[...]
pſit Dionyſio de Portugal filio [...]
de Verganza; è quo matrimon[...]
tus Ferdinandus Rodericus de C[...]
qui ab Imperat. Carolo V. Ma[...]
de Sarria eſt factus; huic ſucce[...]
Petrus Fernandez de Caſtro qu[...]
Comes de Lemos, Andrada & [...]
lua, Marchio de Sarria: hui• fi[...]
dinandus Ruiz de Caſtro: huic f[...]
trus Fernandez de Caſtro, qui an[...]
ſupererat, connubio junctus cu[...]
Ducis de Lerma.

12. Comitem de Miranda de[...]
ro; Didacum Lopez de Zuniga c[...]
ceſſit fil. Petrus de Zuniga & A[...]
neda ex parte matris; huic Fran[...]
ſil. huic item Franciſcus fil. huic [...]
trus de Zuniga, Avellaneda & B[...]
qui & Vicecomes de Valduerna [...]
ctus; obiit anno 1572. relicta fili[...]
ria, Comitiſſa de Miranda, Mar[...]
niſſa de la Banneza, Vicecomite[...]
Valduerna: quæ nupſit avuncul[...]
Ioanni de Zuniga, Avellaneda & [...]
denas; Hunc Philippus III. pri[...]
ducem de Pennaranda dixit; e[...]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

atrimonio natus Didacus de Zuniga
vellaneda, Bazan & Cardenas; qui
atrimonio junctus cum filia Ducis
Lerma ſupererat anno 1620. cujus
imogenitus Franciſcus eſt Marchio
Banneza.

13. Comitem de Feria, Laurentium
arez de Figueroa dominum oppido-
um Zafræ, la Parra & Villalvæ; huic
cceſſit filius Gomeſius Suarez de Fi-
ueroa; huic filius Laurentius; huic
etrus Ferdinandez de Cordoua & Fi-
ueroa illius fil. huic ſine hæredibus
aribus defuncto ſucceſſit frater Go-
nezius Suarez de Figueroa & Cor-
oua, qui primus Dux Feriæ factus eſt
Philippo II. ann. 1567; huic ſucceſſit
ilius Laurentius Suarez de Figueroa
ann. 1571. qui fuit primus Marchio de
Villalva, huic fil. Gomezius Suarez de
Figueroa ann. 1607. cui filius Lauren-
tius natus eſt anno 1616.

14. Comitem de Coria, Guterium
de Caceres Solis, in quo titulus iſte de-
fecit; ſed idem Rex fratrem illius Fer-
dinandum Gomez de Solis creavit Du-
cem de Vadaioz; cui ſucceſſit filius Pe-
trus de Solis in Dominio de Salvatier-
ra & non in Ducatu. huic ſucceſſit fil.
Fernandus de Solis; huic filia Aldonza
Manrique de Solis, quæ nupſit Ferdi-
 nando

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

nando de ſolis Domino de Rian
quibus ſucceſſit fil. Gaſpar de ſoli

15. Comitem de Onnate, Inn
Velez de Guevara, huic ſucceſſit n
è filio, Petrus Velez de Guevara;
filius Ludovicus Velez de Guevara
Petrus Velez Ladron de Gue
cui filia Catharina Velez de Gue
quæ nupſit avunculo ſuo Innico
de Guevara Domino de Salinilla
jus filius Innicus Velez Ladron de
vara anno cIↄ Iↄ cxviii. erat C
de Onnate.

16. Comitem de Fuenſalida, Pe
Lopez de Ayala ann. 1470. huic ſu
ſit filius Petrus; huic cognatus è
Alfonſo de Sylva Ayala, Petrus I
de Ayala; huic ſoror Maria de A
quæ nupſit Frederico Manrique d
niga; his porro Alvarus de Ayala
Petrus Lopez de Ayala; huic fili
trus Lopez de Ayala anno 1599.
item filius Petrus anno 1610. qui
1618. adhuc celebs erat.

17. Comitem de Sirvela, Ioan
de Velaſco; cui ſucceſſit filius
ciſcus: huic filia Leonora, quæ n
Chriſtophoro de la Cueva & Vel
his fil. Ioannes de Velaſco &
Cueva: huic frater Gabriel: huic
Chriſtophorus, cujus filius prim

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

…ſt Gabriel de Velaſco & de la …e.

…adem familia deſcendunt Mar…es de Salinas, qui primum fue… inſtituti anno 1617. quo Rex Phi… III. Ludovicum de Velaſco (qui … Novæ Hiſpaniæ & Peruviæ …) hoc titulo inſignivit. huic ſuc… è filio Franciſco nepos Ludovi… …n. 1617.

…eadem quoque deſcendit Alfon… Velaſco, quem Rex Philippus …nno 1618. Comitem de Ribilla …t.

… Comitem de Salinas Dannaya, …um Perez Sarmientum; huic …ſit fil. Didacus Perez Sarmiento …llandrando Comes de Salinas & …leo: huic filius Didacus Gomez; … è filio Didaco nepos Rodericus; … filia Anna, quæ nupſit Didaco …va & Mendoza Duci de Franca… … illa autem mortua duxit idem …orem Sororem prioris conjugis …nam, è qua ipſi natus fil. Rode… … qui anno 1621 duxit in uxorem …ſſam de Hyar.

… Comitem de Cifuentes, Ioan… … de Sylva; huic ſucceſſit filius …ſus; huic fil. Ioannes; huic filius …nandus; huic fil. Ioannes; huic

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

filius Ferdinandus; huic fil. Ioa[illegible]
cui ſine liberis mortuo ſucceſſit [illegible]
Anna, quæ nupſit Ioanni de P[illegible]
Acunna Comiti de Santa Gad[illegible]
Buendia; quibus ſine hæredib[illegible]
functis, ſucceſſit Petrus de Silva [illegible]
de Alarcon ann. 1613. cui eſt fil. A[illegible]
ſus Ioſeph de Silva.

20. Comitem de Santi Steva[illegible]
Puerto, Diam Sanchez de Bena[illegible]
& Viedma; cui ſucceſſit filius Me[illegible]
huic filius Franciſcus; huic fil. [illegible]
cus; huic filius Franciſcus: huic [illegible]
Didacus de Benavides & de la Cu[illegible]
huic filius Franciſcus de Benavi[illegible]
de la Cueva ſeptimus Comes de [illegible]
Stevan del Puerto, Dominus de la [illegible]
vas & Caſtellar & oppidi de Soler[illegible]
hodie ſuperſtes.

21. Comitem de Nieva, Did[illegible]
Lopez de Zuniga, cui ſucceſſit [illegible]
Petrus de Zuniga; huic fil. Did[illegible]
huic ſoror Franciſca quæ nupſit [illegible]
tonio de Velaſco, atque ita Co[illegible]
tum ad illam familiam traduxit [illegible]
fil. Didacus Lopez de Zuniga & d[illegible]
laſco; huic filius Antonius, huic [illegible]
Mariana, quæ nupſit Franciſco [illegible]
riquez, quem Philippus III. Mar[illegible]
nem de Valderrabano dixit anno [illegible]

22. Comitē de Monterey, Sanch[illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

hes de Vlloa & Tereſiam de Zuni-
: Viedma illius conjugem ; quibus
eſſit filia Franciſca de Zuniga: quæ
ſit Didaco de Azovedo : his ſuc-
filius Alonſus de Azovedo & Zu-
: huic filius Hieronymus : huic
s Caſpar , huic fil. Emanuel ſextus
nes de Monterrey & tertius de
ntes ; quem comitatum adiit poſt
tem amitæ ſuæ Ioannæ de Aze-
. Hic anno 1621. ſupererat.

. Comitem de Iodar , Diam
chez de Carvajal, cui ſucceſſit fi-
Alonſus ; huic filius Didacus ;
filius Ludovicus ; huic frater A-
ſus ; huic filius Gundiſalvus de
vajal , quem Rex Philippus III.
chionem dixit de Iodar ; qui ho-
ſupereſt.

erdinandus & Iſabella Caſtell. Le-
nen. & Arragon. Reg. hos inſti-
unt :

. Comitem de Buendia, Petrum
Acunna & Albornoz : cui ſucceſſit
s Lupus Vaſquez:huic fil. Ioannes:
frater Petrus ; huic filius Frede-
s: huic filius Ioannes : huic Maria
or , quæ nupſit Ioanni de Padilla,
mino Padillæ, Corunnæ & Caltan-
or & Santæ Gadeæ.

. Comitem de Oropeſa , Ferdi-
nandum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

nandum Alvarez de Toledo; hui-
ceſſit filius Ferdinandus; huic fi-
Franciſcus; huic filius Ferdina-
huic filius Ioannes Alvarez de T-
Monroy Ayala quintus Comes
ropeſa, Comes de Deleytoſa; Do-
de Cavannas, &c. qui anno 161-
poti ſuo Ferdinando è filia Be-
Marchioniſſa de Xarandilla Co-
tum hunc tradidit.

3. Comitem de Monteagudo P-
trum Gonzalez de Mendoza: hu-
ceſſit filius Antonius; huic filius
nes Hurtadus de Mendoza; huic
Franciſcus qui factus eſt March-
Almazan à Philippo Secundo; h-
lius Franciſcus; huic filia Anton-
nupſit Gaſpari de Moſcoſo Oſor-
mogenito Comitis de Altamira
perſtites erant anno 1619.

4. Comitem de Aguilar, Alc-
Ramirez de Arellano; cui ſucce-
lius Carolus: huic Alonſus filius
filia Anna quæ nupſit avuncul-
Petro Ramires de Arellano; h-
Philippus; huic filius Petrus;
frater Philippus qui ſupererat
1620. Hujus primogenitus vocat-
annes.

5. Comitem de los Molares,
fanum de Ribera; cui ſucceſſit fili-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

æ nupſit Petro Henriques Do-
'arifæ; his fil. Franciſcus Hen-
de Ribera ; cui ſine liberis
ſucceſſit amita illius Cathari-
Ribera, quæ nupſit Petro Hen-
ſuo cognato Domino Tarifæ
uæ Germanæ, huic filius Frede-
nriquez de Ribera qui primus
o Tarifæ creatus fuit; huic co-
è fratre Ferdinando Perafan
era, qui primus Dux Alcalæ
tus à Philippo II. huic frater
andus: huic è filio Ferdinan-
os Ferdinandus qui ſupererat
618. cujus primogenitus Ferdi-
s Enriquez de Ribera Marchio
ifæ.
adem familia eſt Marchio de
a; qui hodie eſt Franciſcus de
Barroſo ſecundus Marchio de
a; cujus filius Balthaſar eſt Co-
Navamoraz.
adem familia eſt Comes de la
Perafan de Ribera, quem Phi-
III. demum anno 1616. Co-
dixit.
Comitem de Caſtrogeriz, Alva-
Mendoza; cui ſucceſſit fil. Ro-
s; huic filius Alvarus de Mendo-
nrique, huic filius Antonius;
filius Gomezius de Mendoza
Man-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Manriq; quintus Comes de Caſ
an. 1618. ſupererat, & duas tant
habens, Iſabellam & Catharina

Ex eadem familia eſt Ioanne
tadus de Mendoza & Navarra
dus Comes de Lodoſa & Caſti
Dominus Moron,&c. qui anno
ſupererat.

7. Comitem de Ribadavia, B
diuum Sarmientum; cui ſucceſ
Maria, quæ nupſit ioanni Hurt
Mendoza; quibus ſucceſſit fili
dacus Sarmientus de Mendoza
filius Ludovicus: huic filia Ele
huic Maria de Mendoza ſoror
tertii Comitis; quæ nupſit Fra
de los Cobos, his ſucceſſit è fi
daco de los Cobos Marchione
maraſa ex parte uxoris, nepos
rus de Mendoza Sarmientus; h
Didacus Sarmientus de Mendo
fil. . . . nonus Comes Ribada
hac familia.

8. Comitem del Riſco, Pe
Davila; cui ſucceſſit filius Step
huic filius Petrus, qui factus e
chio de las Navas ab Imperat
lo V. huic filius Petrus: huic fil
trus Stephanus Davila tertius M
de las Navas, quintus Com. del
Dominus Villæfrancæ, qui ſup

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

no 1618 hujus filius Antonius Davi-
ſt ſextus Comes del Riſco.
9. Comitem de Teba, Didacum
mirez de Guzman: cui ſucceſſit fil.
dovicus; quem Philippus II. crea-
Marchionem de Ardales; huic filius
nnes Ramirez de Guzman; huic
ceſſit cognatus Ludovicus de Guz-
n filius Franciſci Marchionis de Al-
va; ita ut ſit tertius Marchio de Ar-
les & Algava, Comes de Theba; qui
n. 1618. ſupererat.
10. Comitem de Cedillo, Anto-
um Alvarez de Toledo; ſed filius
us & ſucceſſor Ferdinandus Alvarez
Toledo Ponce de Leon, tantum
ibitur Dominus de Cedillo & Man-
neque: huic ſucceſſit frater Anto-
us; huic filius Antonius Alvarez de
oledo & Luna qui hodie ſupereſt.
11. Comitem de Baylen, Emanuë-
m Ponce de Leon, cui ſucceſſit fil.
odericus: huic filius Emanuel; huic
Rodericus; huic cognatus Petrus,
ui obiit anno 1618. ſine liberis; unde
hoc Comitatu litigatur inter Du-
m de Arcos & Catharinam Ponce
Leon filiam naturalem Roderici, &
genium Alvarez Ponce de Leon pri-
ogenitum familiæ de Cedillo.
12. Comitem de Palma, Ludovi-

 cum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

cum Fernandez Puertocarrerum
ſucceſſit filius Ludovicus; cui ſu
ſit fil. Ludovicus Antonius Puert
rerus cujus primogenitus eſt Lud
cus Andreas Puertocarrerus.

13. Comitem de Salvatierra de
va, Petrum de Ayala: cui ſucceſſ
Athanaſius de Ayala, ſed non in C
tatu; hujus filius Petrus de Ayala
troverſiam habet ob Comitatum
Franciſco de Fonſeca & Antonio
ciſco ſuo cognato.

14. Comitem de la Puebla, A
ſum de Cardenas; cui ſucceſſit
Petrus; huic filius Alonſus; huic
item Alonſus; huic Ludovicus de
denas nepos Alfonſi primi Com
huic filius Alonſus: huic Laure
de Cardenas pronepos primi Co
qui anno 1618. ſupererat.

15. Comitem de Villalua & A
de, Ferdinandum de Andrade,
filia Terreſia nupſit Ferdinando
de Caſtro Comiti de Lemos & Co
tum & Dominia tranſtulit ad
familiam.

Ferdinando & Iſabellæ ſuc
Philippus I. maritus Ioannæ Re
qui ob brevitatem Imperii nullos
los contuliſſe proditur.

Philippo I. & Ioannæ ſucceſſi

...s qui factus fuit Imperator, hic ...ituit.

... Comitem de Alcaudere, Marti... Alonſo de Cordoua & Velaſco: ...ſucceſſit filius Alonſus Fernandez: ...: filius Alonſus: huic frater Fran...us quartus Comes de Alcaudere ...minus de Monte Major, &c. qui ...o 1618. ſupererat. Filia autem ...s & hæres futura Antonia nupſit ...nni de Zuniga Marchioni del Villar ...Gaxanexo, &c.

... Comitem de Chinchon, Ferdi...ndum de Cabrera & Bovadilla: cui ...ceſſit filius Petrus; huic filius Di...us; huic filius Ludovicus Hiero...mus qui anno 1621. ſupererat.

... Comitem del Caſtellar Ioannem ...am de Saavedra; cui ſucceſſit fil. ...dinandus Arias; huic fil. Iohannes ...ias: huic filius Ferdinandus; huic fil. ...ſpar Ioannes Arias de Saavedra qui ...no 1618 ſupererat quintus Comes ... Gaſtellar.

...4. Comitem de Olivares, Petrum ...Guzman; cui ſucceſſit filius Henri...; huic filius Gaſpar quem Philippus ... grandem appellavit.

...5. Comitem de Orgaz, Alvarum ...rez de Guzman; huic ſucceſſit ſoror ...bella de Borbon & Guzman monia-

 lis:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

lis : tranſiit dein Comitatus ad
riam de Guzman, quæ nupſit Io
Hurtado de Mendoza, his ſucceſ
filio Ludovico, nepos Ioannes H
dus de Mendoza & Guzman. huic
è filio Stephano nepos Ioannes
tadus de Mendoza & Guzman, qu
1618. ſupererat.

6. Comitem de la Puebla de M
taluan, Alonſum Tellex Giron è f
lia Pachecorum; huic ſucceſſit fil. I
nes Pachecus; huic è filio Alonſo
lez Giron nepos Ioannes Pachecus
nupſit Iſabellæ de Mendoza & A
gon primogenitæ Henrici de Me
za & Arragon.

7. Comitem de Punoenroſ
Ioannem Ariam Davila: huic ſuc
è filio Ioanne Baptiſta Arias n
Ioannes Arias Portocarrerus; huic
ceſſit cognatus Petrus Arias de B
dilla; huic frater Franciſcus Aria
Bovadilla, huic fil. Arias Gonza
Bovadilla qui anno 1618. ſuperera

8. Comitem de Gelues, Georg
de Portugal; huic ſucceſſit fil. Alva
huic filius Georgius Albertus: hui
Eleonora, quæ primo nupſit Ferdi
do de Caſtro filii Comitis de Lem
quo ſuſcepit filiam Catharinam
Portugal. Secundo Didaco Pim

filii Marchionis de Tavara; gaudebant anno cIↄ Iↄc XVIII beneficio Philippi III. titulo Marchionum de Gelues.

9. Comitem de la Gomera, Guilhelmum Perafan de Ayala & Herrera; cui ſucceſſit fil. Didacus de Ayala; qui Comitatum vendidit Melchiori ſuo Germano: cui ſucceſſit fil. Antonius de Roxas.

10. Comitem de Deleytoſa, Franciſcum de Monroy, cui ſucceſſit filia Beatrix de Monroy Ayala, quæ nupſit Fernãdo Alvarez de Toledo quarto Comiti de Oropeſa; atque in Comitatum de Deleyrota in illam familiam tranſtulit.

Carolo Imperat. ſucceſſit Philippus II. qui inſtituit.

1. Comitem de Santa Gadea, Martinum de Padilla; quem Philippus tertius, titulo Grandis donavit, huic ſucceſſit filius Eugenius de Padilla qui ſupererat anno 1621. & eſt Comes non tantum de Santa Gadea, ſed & Buendia.

2. Comitem de Galues, Balthaſarem de la Cerda & Mendoza: cui ſucceſſit filia Anna quæ nupſit Chriſtophoro Fernandez de Hyar Comiti de Belchite & Duci de Hyar; quib. ſucceſ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ſit filius Martinus Ferdinandez de Hyar & de la Cerda; cui ſucceſſit ſoror Hieronyma, quæ nupſit Ruy Gomez de Sylva & Mendoza qui obiit ſine liberis; unde tranſiit hic Comitatus ad Duces de Paſtrana.

3. Comitem del Villar Donpardo Ferdinandum de Torres & Portugal: cui ſucceſſit è filio Bernardino nepos Ioannes: cui eſt filius Ioannes de Torres & Portugal.

4. Comitem de Barajas, Franciſcum Zapatam de Ciſneros; cui ſucceſſit filius Didacus qui anno 1621. ſuperat.

5. Comitem de Real, Ludovicum Sanchez de Calataiud; cui ſucceſſit filia Iſabella, quæ nupſit Ludovico de Calatayud Domino de Provencio & Cattarroya; poſſidebant anno 1621. Comitatum.

6. Comitem de Villanueva, Antonium de Fonſeca Vlloa; cujus filius eſt Alonſus de Fonſeca, qui duxit in uxorem Mariam de Ayala, & Zuniga, filiam Comitis de Fuenſalida.

7. Comitem de Fuenſaldanna Ioannem de Bivero: cui ſucceſſit Ioannes Perez de Bivero; huic filius Alonſus Perex de Bivero tertius Comes de Fuenſaldanna, Vice-Comes

d

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ltamira qui anno 1618. ſuper-

Comitem de Fuentes de Val-
ero, Petrum Henriquez de Aze-
& Fonſeca; quo ſine liberis de-
to ſucceſſit illi Emanuël de Azeve-
: Zuniga Comes ſextus de Mon-
y.

Comitem de Vzeda, Didacum
tiam de Obando; cui ſucceſſit fil.
nes Velaſquez D'avila, in quo ceſ-
: titulus hic, & Philippus III. illum
vit Marchionem de Loriana: in
illi ſucceſſit frater Petrus Velaſ-
z Davilla qui anno 1618. ſuper-

hilippus III. qui Patri ſucceſſit an-
1598. inſtituit;

. Comitem de Villamediana, Ioan-
n de Taſſis; cui ſucceſſit fil. Ioannes
Taſſis & Peralta qui anno 1619. ſu-
erat.

2. Comitem de Mora, Franciſcum
Roxas & Guevara; cui ſucceſſit fil.
nciſcus de Roxas & Guzman qui
n. 1618. ſupererat.

3. Comitem de Villalonſo, Ioannem
ſpar de Vlloa, cui ſucceſſit fil. Di-
cus de Vlloa & Sarmiento ſecundus
om. de Villalonſo & primus Marchio
: Malagon. ſupererat ann. 1621.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

4. Comitem de Meiorada, A
nium de Padilla qui an. 1619 ſuper
5. Comitem de Pantillana, I
nem Vincentelo de Leca, qui ſup
6. Comitem de Bannos, Sanch
de Leyva.

Hactenus proſecuti ſumus Co
omnes qui ab Henrico II. ad Ph
pum III. Hiſpan. Reg. à Regibus
runt inſtituti; nunc & Duces eo
ordine enarrabimus.

Henricus IV. inſtituit hos Duce
hodieque durant, nam qui deſier
omittemus.

Ducem de Eſcalona, Ioannem
checum Marchionem de Villena;
ſucceſſit fil. Didacus Lopez Pache
huic filius Didacus; huic fil. Franci
Pachecus Cabrera & Bovadilla, qua
dux de Eſcalona, Marchio de Moya,
cui fil. Ioannes Fernandez Pache
qui obiit an. 1615. & ſucceſſit Philip
Ioannes Balthaſar Pacheus.

Ferdinandus & Iſabella.

* Ducem de Maqueda, Didacum
Cardenas; cui ſucceſſit filius Berna
nus; huic è filio Bernardino March
ne de Elche, nepos Bernardinus; h
filius Georgius de Cardenas Manriq
de Lara, anno 1618. ſupererat adh
cælebs.

Ca

arolus V. Imperator.
Ducem de Beragua, Didacum Co- filium Chriſtophori qui primus identalem Indiam adiit. cui ſuc- t filius Ludovicus: huic Nunnius on de Portugal, filius Alvari de Por- l Comitis de Gelbes & nepos Iſa- æ Colon filiæ Didaci primi Ducis aguæ.
Philippus II. Hiſpan. Rex.
Ducem de Paſtrana, Ruygomez de va, cui ſucceſſit filius Rodericus de va & Mendoza; huic filius Ruy Go- z de Sylva & Mendoza: tertius dux Paſtrana, Princeps Meliti, Dux ncavillæ, Marchio de Algezilla, minus Chamuſcæ, qui ſupererat no 1621.
Philippus III. Inſtituit Duces de Ler- , Pennaranda; Vzeda & Cea, quo- n ante meminimus in Comitum criptione.
Nunc de Marchionibus dicemus:
Ferdinandus & Iſabella inſtitue- nt.
Marchionem de Moya, Andream Cabrera; cui ſucceſſit fil. Ioannes Cabrera & Bovadilla: huic filia Lu- vica, quæ nupſit Duci de Eſcalona; i ſucceſſit Franciſcus de Cabrera Bovadilla: qui anno 1618. ſupererat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Marchionem de Cenete, R
cum de Mendoza; cui ſucceſſ
Mencia: huic ſoror Maria qu
pſit Didaco Hurtado de Mendo
miti de Saldanna, primogenito
del Infantadgo.

Marchionem de Villafranca
dovicum Pimentel, cui ſucceſſ
Maria Oſoria Pimentel, quæ n
Petro de Toledo filio Frederici
di Ducis de Alva; huic filius F
cus de Toledo Oſorius; huic
Garſias; qui acquiſivit titulum
cis de Fernandina & Principis
Montaluan in Regno Neapol
huic fil. Petrus de Toledo Oſoriu
anno 1618. ſupererat; primog
illius eſt Garſias de Toledo C
Dux de Fernandina.

Marchionem dePriego, Petru
nandez de Cordova, Dominum
guilar & Montilla; cui ſucceſſ
Catharina, quæ nupſit Laurenti
rez de Figueroa tertio Comiti de
huic filius Alonſus: huic filius
Fernandez de Cordoua & Figu
huic filius Alonſus qui anno 162
pererat, ejus primogenitus Petru
nandez de Cordoua eſt Marchi
Montaluan.

Marchionem de ComaresDid

Fe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

andez, de Cordoua; cui ſucceſſit
udovicus; huic filius Didacus, qui
t uxorem Ioannam Folch de Car-
& Arragon Duciſſam de Cardo-
egorne Marchioniſſam de Pallas,
itiſſam de Prades. huic è filio Lu-
co, nepos Henricus de Cordoua
de Cardona & Segorne Marchio
omares Comes Prades, &c.
archionem de los Velez, Pe-
Faxardum: cui ſucceſſit filius
vicus; huic filius Petrus; huic fi-
Ludovicus; huic filius Petrus Fa-
us quintus Marchio de los Velez
artus de Molina, qui ann. 1619.
rerat.
archionem de Cannete, Ioan-
Hurtadum de Mendoza; quem
um tamen morte præventus non
pavit; ſed ſucceſſit è filio Honora-
epos Didacus; huic fil. Andreas,
uit Prorex Peruviæ & obiit anno
. huic fil. Didacus; huic frater Gar-
huic fil. Ioannes, qui ann. 1621.
rerat.
arolus V. Imper. & Hiſpan. Rex.
archionem de Alcannizes, Fran-
um Henriquez de Almanſa; cui ſuc-
t fil. Ioannes: huic item fil. Ioan-
; cui filia Elvira quæ nupſit Alvaro
oria avunculo ſuo; quibus filius
Anto-

Antonius ; huic Alvarus qui an
ſupererat.

Marchionem de Villa neu
Freſno, Ioannem Puertecarreru
ſucceſſit filius Petrus; huic frater
ſus Marchio de-Villaneuva del
Dominus de Moquer & Villane
Barcarotta, &c. huic fil. Ioanne
filius Alonſus qui anno 1621. ſup

Marchionem de Tabara , Ber
num Pimentel; cui ſucceſſit fil. I
huic filius Bernardinus: huic fil.
nius qui ſupererat anno 1622.

Marchionem de Poza , Ioann
Roxas ; cui ſucceſſit è fil. Sanch
pos Sanchius de Roxas ; huic
Franciſcus ; huic fil. Mariana qu
pſit Ludovico Fernandez de Co
& Cardona Duci de Seſa , &c.

Marchionem de Montem
Ioannem de Sylva & Ribera
ſucceſſit fil. Ioannes ; huic fil.
nes ; huic frater Petrus ; huic
Ioannes Ludovicus qui anno 162
pererat.

Marchionem de Ayamonte ,
ciſcum de Zuniga fil. Ducis de B
huic è filia Tereſia nepos Anton
Guzman & Zuniga ; huic frater
ciſcus ; huic fil. Antonius de Gu
& Zuniga qui ann. 1618. ſupererat

chionem de Mirabel, Ludovi-
Zuniga & Davila, cui ſucceſſit
ronyma, quæ nupſit Alonſo de
& Cordoua; his filia Franci-
nupſit Antonio de Toledo &
; ſupererant ann. 1620.
chionem de Monteſclaros, Ro-
n de Mendoza & Luna;cui ſuc-
. Ioannes; huic fil. item Ioan-
anuel, qui fuit Prorex Peruviæ,
rerat ann. 1618.
chionem de Cerraluo, Roderi-
achecum, cui ſucceſſit filius
s, huic filius Rodericus, qui
618. ſupererat.
cipem de Aſculi &Marchionem
la, Antonium de Leyva: cui
t filius Ludovicus de Leyva:
ius Antonius, huic filius Ludo-
Antonius, qui hodie ſupereſt:
lius primogenitus Antonius eſt
io de Atela.
chionem de la Bala Siciliana,
andum de Alarcon: cui ſucceſ-
ſabella, quæ nupſit Petro Gon-
e Mendoza; quibus fil. Ferdi-
s Alarcon & Mendoza, huic fil.
Gonzales qui ſupereſt.
chionem del Valle de Guaxaca,
andum Cortes de Monroy, cui
it filius Martinus, huic fil. Fer-
dinan-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

dinandus : huic frater Petrus c
no 1620.ſupererat in Marchiona
degens.

Philippus II. Hiſpan. Rex inſ

Marchionem Del Carpio, Di
Lopez de Haro & Satomayor
ſucceſſit filia Beatrix, quæ nupſit
vico Mendez de Haro avuncu
Domino oppidorum de Adam
Peroabad; quibus filia Maria D
Haro, quæ nupſit Franciſco Pa
de Cordoua; cui filius Didacus
de Haro; huic filius Ludovicus
dez de Haro & Sotomayor.

Marchionem de Flomeſta,
nymum de Benavides; cui ſucce
Ludovicus; huic fil. Hieronymus
frater Ludovicus quartus Marc
Flomeſta, Dominus de Samu
la Mota & Valdematilla qui ann
ſupererat.

Marchionem de la Mora, Rode
de Vlloa, cui ſucceſſit filia M
quæ nupſit patruo ſuo Petro de
quibus filius Ludovicus qui annu
ſupererat.

Marchionem de Ladrada, Anto
de la Cueva; cui ſucceſſit frater
cus; huic cognata Iſabella quæ
Duci de Medinaceli; his fil. Gu
vus de la Cerda & de Lama.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

archionem de Algava, Franci-
 de Guzman; cui ſucceſſit filius
vicus; huic filius Petrus Andreas
uzman.
archionem de Santa Cruz Alva-
de Bazan; cui ſucceſſit è fil. Alva.
ui ſupererat ann. 1620.
archionem de Velada, Gomezium
la; cui ſucceſſit è filio Sanchio,
s Gomezius, quem Philippus
randem dixit; cui ſucceſſit fil. An-
s Davila & Toledo tertius Mar-
de Velada & primus de Sanro-
; qui ſupererat ann. 1622.
archionem de Eſtepa in Andalu-
Marcum Centurionem origine Ge-
ſem; cui ſucceſſit fil. Ioannes Ba-
a Centurion Marchio de Eſtepa &
la, cujus primogenitus eſt Adam
turion Marchio de Laula.
archionem de Villaneuva del Rio,
ericum Henriquez de Ribera; cui
eſſit fil. Ferdinandus: huic fil. An-
us Enriquez de Ribera; cui ſucceſ-
ognatus Ferdinandus Alvarez de
edo Comes ſtabuli Navarræ.
Marchionem de Villa Manrique, Al-
um de Zuniga; cui ſucceſſit fil. Fran-
us; cujus filia & hæres apparens erat
. 1622. Ludovica Manrique de Zu-
a.

Mar-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Marchionem de Aquila Fuen
trum de Zuniga: cui ſucceſſit fil.
nesLudovicus, qui ſupererat ann.

Marchionem de la Guardia G
ſalvum Meſiam Carillo, huic ſuc
fil. Rodericus, huic filius Gundiſ
huic fil. Rodericus, huic fil. Gun
vus qui ann. 1618. ſupererat.

Marchionem de Alcala del Alr
Petrum Lopez Portocarrerum, cu
ceſſit filia Antonia Portocarre
Cardenas, quæ nupſit Petro
Germano Ducis de Alcala, hi
Anna Maria Ludovica.

Marchionem de Viana, Petru
mentel, cui ſucceſſit fil. Petrus, q
no 1618. adhuc cælebs erat.

Marchionem de Aunnon, Mel
rem de Herrera, cui ſucceſſit filia
quæ nupſit Innico Fernandez d
laſco fil. Ducis Frias.

Marchionem de Piovera,
Valdefuentes, Alvarum de Sande
ſucceſſit fil. Rodericus, huic fil. Al
qui eſt primus Marchio de Valde
tes ann. 1616.

Philippus III. Hiſpan. Rex.

Marchionem de Iabalquinto
nuelem de Benavides, cui ſucceſſ
Ioannes Franciſcus qui ann. 162
pererat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

XVIII.

Nobiliſsimarum

ISPANIÆ FAMILIA-
rum ſylloge, in qua earundem dignitates & cēſus explicantur,

Ordine Alphabetico ut Lectori conſulatur.

A.

A*Cunna.* Hæc familia originem repetit è Portugallia aut Gallæcia; cujus princeps eſt Comes Buendiæ, cujus re-tus annui dicuntur eſſe 20000. du-torum.

Comitatus hic hodie conjunctus eſt m Comitatu de Santagadea: cu-s Comes agnominatur Padilla A-nna.

Alarcon. originem ducunt ex A-uria, hujus hodie Princeps eſt Marchio de la Bala Siciliana; qui odie eſt, Petrus Gonzalez de Alarcon Mendoza.

Almanſa. ex hac familia eſt Mar-hio de Alcannizes.

Andrada. Nobilis familia è Galæ-ia oriunda, è qua hodie eſt Comes de

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

de Villalua & Andrada. Sed Comita
jam tranſiit ad familiam de Caſtro.

Arellano. Nobilis familia in Reg
Navarræ, cujus Princeps eſt Comes
Aguilar qui hodie eſt Philippus Ra
rez de Arellano;illius reditus annui
cuntur eſſe 15000. duc.

Arragon familia nobiliſſima & q
originem repetit à Regibus Arra
niæ, illius Princeps eſt Dux Villæ H
moſæ, Comes Ribagorzæ, cujus re
tus eſſe dicuntur 20000. duc.

Avellaneda Caſtellæ veteris fa
liç, ad fines Cantabriæ territorium
tita, hujus Princeps cenſetur Com
Rivadaviæ, cujus reditus dicuntur
6000 .ducat.

Ayala familia hæc ab antiquis
ragoniæ Regibus originem repetit ;
illa eſt Comes de Fuenſalida qui an
1618. erat Petrus Lopez de Ayala
Comes Gomeræ, cujus reditus an
dicuntur eſſe 14000 duc. & Comes
Salvatierra, de quo Comitatu hodie
tigatur.

Azevedo Nobilis familia in Galæ
hujus princeps eſt Comes Monter
qui domicilium habet Salamantic
ejus reditus dicuntur eſſe 46000 d
Hic hodie eſt Emanuël de Azevedo
Zuniga; Comes quoque de Fuentes

B.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

B.

Azan è nobiliſſimis Navarræ familiis, ex hac eſt Marchio Sanctæ rucis.

Benavides nobilis familia in Galæa, cujus princeps cenſetur Marchio Flomeſta, cujus reditus dicuntur ſe 10000. duc. hic hodie eſt Ludovis quartus Marchio de Flomeſta, doinus de Samunnos la Mota & Valematilla.

2. Comes de Santiſtevan del Puer, Dominus de las Navas, &c.

3. Marchio de Iabalquinto à Philip III. demum inſtitutus.

Bivero nobilis in Galæcia familia è ıa eſt Comes de Fuenſaldanna.

Borias familia hæc originem ducit è alentia, ex illa ſunt; Dux Gandię, Marıio Lombay, cujus reditus dicuntur ſe 20000 duc.

Marchio de Navares Dominus ſonteſæ, cujus reditus dicuntur eſſe 000. duc.

C.

Abrera & Bovadilla familia illuſtris in Catalaunia è qua Comes hinconæ, cuj⁹ reditus dicuntur 8000 uc. hic hodie eſt Ludovicus Hierony-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

mus Fernandez de Cabrera & Bo-
dilla quartus Comes.

Marchio de Moya.

Catalayud ex hac familia eſt Com
de Real, cujus Comitatus hæres eſt
menius Perez de Calatayud.

Cardenas nobilis in regno Caſte
familia, ex qua Duces de Maqued
Marchiones de Elche orti: cujus re
tus à Marineo dicuntur eſſe 30000 d
cat. qui hodie eſt Georgius de Care
nas Manrique de Lara, & Comes de
Puebla, cujus reditus dicuntur e
16000 duc.

Cardonas hæc familia in Catalau
originem dicitur trahere è Franc
domo Andegavenſi, ex illa ſunt. M
chio Betetæ, cujus reditus dicuntur e
25000 ducat.

Carillo familia hæc originem du
ex oppido Burgos, ex illa eſt ex pa
matris (nam ex parte Patris eſt Me
doza) Comes de Priego, cujus redi
dicuntur eſſe 8000. duc.

Carvaial ex hac familia eſt M
chio de Iodar, cujus præceſſores fu
runt Comites à tempore Henr. IV. H
ſpan. Reg.

Caſtro Nobilis & antiqua famili
qua eſt hodie Petrus Fernandez de C
ſtro, Comes de Lemos, Andra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

e Villalua, Marchio de Sarria, &c. cu-
us reditus dicuntut eſſe 60000. ducat.
Cerda familia hæc originem repetit
duabus regiis familiis Franc. & Ca-
ſtellæ, ex illa eſt:
1. Dux Medinæceli, Marchio Co-
golludi Comes Portus S. Mariæ: qui
hodie eſt Ioannes de la Cerda, cujus re-
ditus dicuntur eſſe 40000 duc.
2. Comes Galues, qui titulus hodie
tranſiit ad Duces de Paſtrana.
Cordoua hæc familia originem re-
petit à primoribus Andaluziæ Ferdi-
nando Nunez & Alvaro Perez; Ex
hac ſunt.
1. Dux Seſæ, Comes Cabræ & Bae-
næ, cujus reditus dicuntur eſſe 70000.
ducat.
2. Dux Cardonæ, qui hodie eſt
Henricus de Cordoua, Dux de Car-
dona & Segorue, Marchio de Coma-
res, cujus reditus à Marinæo tradun-
tur 12000. ducatorum, Comes Pra-
les, &c.
3. Marchio de Priego, qui & fami-
liæ Figueroæ.
4. Comes de Alcandete, qui hodie
eſt Franciſcus Fernandez de Cordoua
& Velaſco.
Cortes hæc familia originem ducit
ex Arragonia, ſplendorem autem ſuum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

debet Ferdinando qui Novam Hiſp
niam domuit & in familiam hanc i
tulit dignitatem Marchionis de Va
de Guaxaca, illius reditus eſſe dicunt
60000. duc.

Cueva hæc familia originem tra
ex Arragonia, ex illa ſunt:

1. Dux Albuquerque, Marchio Bu
niæ & Cuellar, Comes Ledeſmæ, cuj
reditus dicuntur eſſe 46000. ducator
Hic hodie eſt Franciſcus Ferdinand
de la Cueva ſeptimus Dux de Alb
querque, Marchio de Cuellar, Com
de Ledeſma, &c.

2. Marchio Landradæ, cujus re
tus eſſe dicuntur 8000 duc.

D.

D*Avila* hæc familia originem rep
tit à Comite Blaſio, qui ſub Alfo
ſo VIII. Rege Caſtellæ multa præcla
geſſit contra Mauros: ex hac ſunt;

1. Marchio de las Navas: cujus r
ditus dicuntur eſſe 15000 duc. ho
Petrus Stephanus Davila tertius Ma
chio de las Navas, Comes del Riſc
dominus Villafrancæ, &c.

2. Marchio de Velada & Sanroma

3. Comes de Punoenroſtro, cuj
reditus dicit Marinæus eſſe 8000 du
hodie dicitur Bovadilla.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Ex eadem familia deſcendunt Mar-
iones de Peſcara, & Marchiones del
aſto in Regno Neapolitano.

F.

Axardo hæc familia originem du-
cit è Regno Galæciæ, ubi rebus geſtis
lverſus Mauros qui Regnum Murtiæ
nebant famam meruit: hujus prin-
ps Marchio de Velez & de Molina
ui Murtiæ habet palatium & reditus
ooo duc.

Figueroa familia nobiliſſima Galæ-
æ; ex illa ſunt:

1. Dux Feriæ, cujus reditus dicuntur
oooo ducat. hodie Gomezius Suarez
e Figueroa III. Dux Feriæ II. Marchio
illaluæ, Dominus Zafræ & Parræ &
milliæ de Salvatierra.

2. Marchio de Priego, Dominus de
guilar & Montilla, &c. princeps fa-
iliæ d'Aguilar. ejus reditus dicuntur
ſſe 60000. ducat.

Fonſeca hæc familia originem tra-
it ex Portugallia; ex illa eſt Comes de
Villanueva de Cannedo.

G.

G*Iron* familia ampliſſima, nobilis &
perantiqua, ex illa eſt:

Dux Oſſunæ cujus reditus dicuntur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

eſſe 100000. ducatorum hodie Pet[...]
Giron Dux Oſſunæ, cujus primoge[...]
tus Ioannes eſt Marchio de Pennaf[...]

Guevara familia è Navarra & Ca[...]
tabria oriunda, olim tredecim fami[...]
annumerata quæ Regem eligebar[...]
hujus princeps eſt Comes d'Ognat[...]
cujus reditus dicuntur 6000. duca[...]
rum, hodie Innicus Velez Ladron [...]
Guevara.

Guzman familia hæc originem [...]
tit à Regibus Gothis, ex illa ſunt:

1. Dux Medinæ Sidoniæ, March[...]
S. Lucar de Barrameda, Comes de N[...]
bla, cujus reditus dicuntur 13000[...]
ducat. qui hodie eſt Ioannes Eman[...]
Perez de Guzman: cujus filius Gaſp[...]
eſt Comes de Niebla.

2. Marchio de Ardales Comes [...]
Theba, cujus reditus dicuntur 1500[...]
ducator.

3. Marchio de Algava cujus redit[...]
dicuntur 15000. ducat. Hi duo Ma[...]
chionatus jam uniti.

4. Comes de Olivares, qui h[...]
die in flagrantiſſima Regis gratia vige[...]

H.

H*Aro* hæc familia originem duc[...]
è Cantabria, hujus Princeps e[...]
Marchio Carpenſis, Dominus oppi[...]

Ad[...]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

rmuz & Peroabad, cujus reditus
ntur eſſe 24000. duc.
Henriquez familia è Regum proſa-
briginem repetens, ex illa ſunt;
. Dux Medinæ de Rioſicco, &c.
s reditus dicuntur eſſe centena
ia ducatorum, hodie eſt Ioannes
nſus Henriquez de Cabrera Do-
us Medinæ de Rioſicco, Comes
Melgar & Modica, Ammiralius
tellæ.
. Dux Alcalæ, Marchio Tariffæ,
nes Ornoz, cujus reditus dicuntur
o. duc.
. Marchio Villæ Novæ del Rio
is reditus 22000 ducatorum; poſ-
t hodie Ferdinandus Alvarez de
edo Comesſtabuli Navarræ.
. Marchio de Alcannizes cujus re-
is dicuntur 12000. duc.
. Comes de Alva de Aliſte, cujus
tus dicuntur triginta millia duca-
um, hodie Fredericus Henriquez de
zman.
, Comes de Fuentes cujus reditus
oo. ducat.
Heredia hanc familiam à Gothis
cendere opinantur: ex qua Seign.
T. V. Y. Comitem Fuentanum
vult.
Herrera familia Caſtellæ, è qua eſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Marchio d'Aunnon, cujus reditu dicuntur eſſe 3000. duc. Itemque C[illegible] Fortaventuræ & Lanzerotæ in C[illegible] riis Inſulis.

Hyar familia nobilis in Arrago[illegible] è qua fuit Comes de Belchite & de Hyar.

L.

L*Eca*, familia nobilis in Inſula [illegible] ſica, ex illa eſt Comes de Cãtill[illegible] nuper admodũ à Philippo III. crea[illegible]

Leyva nobilis & antiqua famili[illegible] qua eſt;

1. Princeps de Aſculi, Marchi[illegible] Atela, Comes de Monza, &c.

2. Comes de Bannos à Philippo[illegible] inſtitutus.

Luna nobiliſſima Arragoniæ fa[illegible] lia, è qua eſt Comes Moratæ qui [illegible] ſaraugustæ domicilium habet, cu[illegible] reditus dicuntur 7000. ducat. ſec[illegible] dum D. T. V. Y.

M.

M*Anrique* nobilis & ampla fa[illegible] lia; ex hac ſunt:

1. Dux de Najera, Comes de T[illegible] binno & Valencia, &c. cujus red[illegible] dicuntur eſſe 40000. duc. hujus du[illegible] tus hæres nupſit Duci de Maqueda.

2. M[illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

archio de Aguilar, Comes de
neda, cujus reditus dicuntur
ducat.
mes de Oſorno & Galiſteo, eu-
tus dicuntur eſſe 12000. duc.
omes de Paredes de Nava, cujus
dicuntur eſſe 12000. duc.
uël nobiliſſima familia, è qua
: Comites de Monte Alegre; &
i de Velmonte de Campos &
co de la Torre.
doza nobiliſſima familia è Can-
riginem repetens, è qua ſunt.
ux del Infantadgo, Marchio del
& Santillana Comes Saldan-
Real de Manzanares, &c. cujus
dicuntur 100000. duc.
Dux Francavillæ, Princeps Mo-
Regno Neapol. ejus reditus di-
40000. duc.
archio de Mondeyar, Comes
lę cujus reditus dicuntur 40000

archio deMontesclaros 10000

Marchio Cannetæ 10000 duc.
die Ioannes Andreas Hurtadus
doza Comes Corunnæ, Vice-
Toryæ.
omes Combradæ red. 10000. d.
omes Caſtrogeriz red. 8000. d.

8. Co-

8. Comes de Monteaygudo, r
16000. duc. hujus hæres hodie
nia de Mendoza quæ nupſit Gaſp
Moſcoſo Oſorio primogenito C
de Altamira.

9. Comes de Orgaz: red. 100

10. Comes de Lodoſa & Caſ
vo, dominus Moron, &c.

11. Comes de Corunna.

Ex eadem & Marchio de Guad
qui Clericus eſt factus.

Mexia nobilis in Galæcia fam
qua eſt:

Marchio de la Guardia qui do
liũ habet Salamanticæ & red. 40

Monroy nobilis familia in Eſt
dura, ex hac fuit:

Comes de Deleytoſa; ſed Com
jam tranſiit ad familiam de Tole

Moſcoſo nobiliſſima & antiq
milia, quæ per connubium Oſo
inſerta, ex illa ſunt:

Comes Altamiræ, qui hodie e
pus de Moſcoſo Oſorius: cujus p
genitus Gaſpar de Moſcoſo eſt Ma
de Almazã & Comes de MonteA

O.

O*Bando* cognomen Mexiarum
ita agnominantur primi Co
de Vzeda & Marchiones de Loria

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

[…]rio familia hæc è Regno Legio. [...]originem deducit, ex illa ſunt: [...]archio de Aſtorga, Com. Tra- [...]æ & S. Marthæ, Princeps fami- [...]Villalobos & Oſorio; cujus red. [...]ur 50000. duc.

[...]Comes de Oſorio, cujus reditus [...]ur eſſe, 14000. duc.

P.

[...]eco: familia originem ducens è [...]tugallia, ex illa ſunt:

[...]Dux Eſcalonæ, Comes de Santi- [...] & Xiquena & de Cadalhoſo, [...]nus de Velmonte, cujus reditus [...]tur 100000. duc.

[...]Marchio de Cerralvo.

[...]Comes de la Puebla de Mon- [...]n.

[...]dilla nobilis Caſtellæ familia, è [...]ſt;

[...]mes de Santagadea & Buendia: [...]reditus dicuntur 15000. duc.

[...]mes de Mejorada à Philippo III. [...]is.

[...]alta hæc familia à regia Navar- [...]oſapia originem repetit, ex illa

[...]rchio de Falſes in Reg. Navar. [...]alatium habet Marcillæ & redit. [...]. duc. ſecundum D. T. V. Y.

Pimen-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Pimentel originem ducit hæ[...]
lia è Regibus Portugall. ex illa ſu[...]
Comes de Benevento, May[...]
Vilalon, cui Marinæus tribuit [...]
60000. ducat. ejus primogeni[...]
Comes de Luna.

Marchio de Tabara.

Marchio de Viana.

Comes de Luna.

Ponce de Leon admodum a[...]
& potens familia, in Betica [...]
præclare per Andaluziam con[...]
racenos geſtas maximi nomi[...]
illa ſunt:

1. Dux d'Arcos, March. Zar[...]
mes de Caſares, Dominus Mar[...]
Villagarciæ, &c. cujus reditus[...]
tur 40000. duc.

2. Comes de Baylen: red. 600[...]

3. Dominus de Cedillo (qu[...]
Comes) de Manzaneque.

Portocarrero familia è Port[...]
originem trahens, ex hac ſunt:

1. Marchio de Villaneuva del [...]
cujus reditus dicuntur 20000 du[...]

2. Marchio d'Alcala del Alm[...]
jus reditus dicuntur 16000. duc[...]

3. Comes Medellin cujus red. [...]
ducat.

4. Comes de Palma cujus [...]
8000. duc.

rtugal familia hæc originem re-
à Regibus Portugalliæ, è qua eſt:
archio de Gelues: Olim autem à
næo poſſediſſe dicuntur Comita-
lentiæ, cujus reditus erant 12000
& Guelues 10000. duc.

Q.

Vinnones nobilis & ampliſſima fa-
nilia quæ poſſedit comitatum de
nna, ſed matrimonio tranſmiſit
mentellos Comites de Benevento.

R.

era familia hæc originem habet
Galæcia: ex illa ſunt;
Dux Alcalæ de los Ganzules, Mar-
Tariffæ Comes de Molares, cujus
us dicuntur eſſe 80000 ducator,
ceps hujus familiæ.
Marchio de Malpica & Com. de
amoraz.
Comes de la Torre, à Philippo III.
tutus.
oxas vel Royas familia nobilis in
ella, ex illa ſunt.
Marchio de Poza; red. 20000. duc.
Comes de Mora à Philippo III.
itutus.
x hac quoque ex parte eſt Dux Ler-
, &c. de quo in Sandova dicetur.

Saave-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

S.

SAavedra familia Galæciæ, jam ſedem habet in Andaluzi hac eſt;

Comes de Caſtellar qui Hiſpa micilium habet, ejus reditus dic 12000. duc.

Sande antiqua Galæciæ fami qua eſt:

Marchio de Valdefuentes nu ſtitutus cum progenitores illius chiones de Piovera dicerentur.

Sandoval agnomento Roxas o nubia, nobilis familia & antiqua fuerunt Comites de Caſtrogeriz, chiones de Denia & poſtea etia mites de Lerma; donec Francil Sandoval & Roxas anno 1599. lip. III. crearetur Dux de Lerma

Marchio de Cea, quem poſter titulum primogenitus illius ſta ſurpavit, cum ante primogenit chionum de Denia, Comites de L dicerentur.

Idem Rex & primogenitum L Ducem de Vzeda inſtituit, & primogenitum Ducem de Cea; brevi tempore hæc familia triu catuum titulis inſigniretur. S fluxa eſt aulicorum gratia; Phi

I

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ui Patri ſucceſſit, Ducem de Vze-
annibus dignitatibus exuit, & Ler-
m qui Cardinalis dignitatem in-
penitus gratia ſua excluſit.
rmiento familia magni nominis
ſpan. ex qua ſunt:
Comes de Salinas cujus redit. di-
ur eſſe 20000. duc.
Comes de Salvatierra, qui Sar-
to de Sotomayor dicitur; cui Ma-
us tribuit redit. 5000, duc,
Comes de Gondomar. Sarmien-
e Acunna.
Comes de Ribadavia qui & Men-
agnominatur, cui Marin. tribuit
o. duc.
ylva familia hæc è Portugallia ori-
m trahit jam à multis annis in Hi-
ia celebris; ex illa ſunt;
Dux de Paſtrana, Princeps Eboli,
ujus reditus dicuntur eſſe 60000.
t. hodie Ruy Gomez de Sylva &
doza tertius Dux Paſtranæ Prin-
Meliti, Dux Francavillæ, Marchio
lgezilla, Dominus Chamuſcæ, &c.
Marchio de Montemajor cujus
tus dicuntur eſſe 60000. duc.
Comes de Cifuentes cujus redi-
dicuntur eſſe 20000. ducator. qui
ie eſt Petrus de Sylva Giron de
con.

De Solis ex hac fuerunt Duce
Vadacoz hodie Domini de Salvati

Sotomajor nobilis familia in R
Galæcia,ex illa fuit:

1. Comes de Caminia,qui deſiit
& hodie eſt Marchio del Carpio,
hodie eſt Ludovicus Mendez de H
& Sotomajor, de quo ante diximu
familia de Haro.

T.

T*Aſis* vel *Taſſis* nobilis familia, è
à multis annis fuerunt ſup
magiſtri Curſorum; ex hac eſt,

Comes de Villamediana à Phili
III. primum inſtitutus.

Toledo, quæ familia originem d
cit ab Imperatoribus Græciæ, ex
ſunt:

1. Dux Albæ & Hueſcæ, &c. c
reditus dicuntur eſſe 80000. duca
hodie eſt Antonius Alvarez de To
Beaumonte, Comes Lerin & Con
ſtabuli Reg. Navarræ,quintus Dux
væ & Hueſcæ, Marchio Coriæ, co
Salvatierræ & Piedrahitæ & Barc
vilæ, Dominus de Valdecornera;
ejus primogenitus Ferdinandus
Dux Hueſcæ.

2. Marchio de Villa Franca, c
reditus dicuntur eſſe 25000. duca

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

…odie eſt Petrus de Toledo Oſorius
…h. Villæfrancæ, princeps de Mon-
…n, &c. illius primogenitus eſt Dux
…rnandina.

…Comes Altamiræ cuius reditus
…tur eſſe 8000. duc.

…Comes de Oropeſa & Deleytoſa
… red. dicuntur eſſe 25000. duc.

…Comes de Ayala, qui dicitur Fer-
…ndus de Fonſeca Toledo.

…rres qui & agnominantur *Portu-*
…qua familia fuit Comes del Villar
…pardo.

V.

…*Elaſco* è nobiliſſimis Hiſpaniæ fa-
…niliis, quæ originem ſuam deducit
…ntabria, ex illa ſunt.

…Dux Frias, Marchio Verlangæ
…es Haro, &c. cuius reditus dicun-
…ſſe 70000. ducator. hodie Ber-
…inus Fernandez de Velaſco, octa-
…Comesſtabulis Caſtellæ, ſeptimus
… Frias & decimus Comes de
….

…Comes de Neiva cuius reditus
…tur eſſe 10000. duc.

…Comes Siruel cuius red. 14000.
…t.

…Marchio de Salinas nuper inſti-
….

5. Comes de Ribilla nuper cre[...]

Viamento vel Beaumonte Nav[...] nobiliſſima familia & ut multi opi[...]tur è Gallia oriunda: Ex hac fuit:

Comes Lerinenſis cujus reditu[...]cuntur 20000. duc. ſunt Comite[...]buli illius Regni.

Vlloa nobilis familia in Galæc[...] qua ſunt;

1. Marchio de la Mota cujus re[...] dicuntur eſſe 16000. duc.

2. Comes de Villalonſo & Ma[...] de Malagon.

Z.

Z*Apata* hæc familia ex Arrag[...] deſcendiſſe dicitur & quidem [...]ge Abarca; ex hac eſt:

Comes de Baraias, cujus reditu[...]cuntur eſſe 12000. duc. qui hod[...] Didacus Zapata de Mendoza.

Zuniga familia hæc originem [...]tit è ſtirpe regia Navarræ, ex illa f[...]

1. Dux de Vejar, Comes de [...]cazar & Bannarez, &c. cujus re[...] dicuntur eſſe 78000. ducat. ho[...] Franciſcus Didacus Lopez de Zu[...] & Sotomajor, octavus Dux V[...] nonus Comes de Belalcazar & [...]nares, &c.

2. Marchio de Ayamonte cuj[...]

us dicuntur eſſe 25000. duc. Hodie
ton. de Guzman & Zuniga.
. Marchio de Villa Manrique cujus
itus dicuntur 15000. duc.
. Marchio de Aguila Fuente nuper
itus.
. Comes de Miranda cujus reditus
ntur eſſe 30000. ducat. hic hodie
Dux de Penneranda; Didacus de
iga, Avellaneda Bazan & Carde-
Dux Pennarandæ, Comes de Le-
s: primogenitus illius eſt
Marchio de Banneza.
. Marchio de Flores d'Avila à Phi.
. III. demum inſtitutus.
Joannes Boterus annotat in ſuis Re-
onibus univerſalibus, in Hiſpania
XXVI. Duces, quorum reditus an-
ſint ſupra ſeſqui millionem duca-
um: XLI. Marchiones, quorum re-
s annui ſint octingenta millia du-
rum: & LX. Comites, quorum re-
s ſint totidem millium paulo plus
minus. *Marinæus* autem Siculus
ævo judicabat Proceres Hiſpaniæ
tum pene in cenſu poſſidere, quan-
n ipſe Rex poſſidet.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

XIX.

Nobiles Familiæ

PORTVGALLI

E Damiano à Goes, Portugalli
Magnates.

Comeſtabilis Regni.
Dux Brigantiæ.
Dux Colimbrienſis.
Dux Viſeenſis,
Dux Trancoſſenſis.
Dux Barcelenſis.
Dux Averienſis, è familia Alenca
Marchio de Villa Real.
Marchio de Tores novas.
Marchio de monte major.
Marchio de Ferreira.
Comes de Marialua.
Comes de Tentugal.
Comes de Penella
Comes de Alcontin.
Comes de Portalegre.
Comes de Feira.
Comes de Lonte.
Comes Monſancto.
Comes de Faro.
Comes de Arganil.
Comes de Abrantes.
Comes de Vimioſo.
Comes de Villa nova.

C

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

…nes de Lintiares.
…nes de Vidigeira. è familia Gamæ.
…nes de Sortella. è familia Silveira.
…nes de Caſtanheira.
…nes de Prado.
…nes de Redondo.
…comes de Lyma.
…o de Alvito.

Magnatum Portugalliæ cenſus è Marinæo Siculo.

Vx Bergantiæ 40000. duc.
Dux Barcelorum fil. de Bergancię.
… Cohimbræ.
…chio Turrium novarum.
…chio Villæ regalis & Comes Alcontin. 15000. d.
…mes Marialuæ è genere Coutinor. …2000, duc.
…mes Penilenſis è familia Vaſconce…orum cenſus annuus 4000. d.
…mes Portalegrenus è familia Silve…ia 5000 d.
…mes Vemioſanus è familia Soſa, …000. duc.
…mes Monſantinus è Contina famil. …000. duc.
…m. Pratenſis è Soſa famil. 3000. d.
…m Teutugalenſis 8000. d.
…m. Bratenſis è d'Almeida familia …000. duc.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Com. Feirenſis domus Pereiræ,
ducat.
Com. Linares, 30
Com. Rondonenſis, famil. Co
5000. duc.

Quibus addendi è Coneſtagio

Com. de Mira è famil. Norogna
Com. Caglietranus, Io. Gonza
de Camera.
Com. Matoſignoſii è famil. Saa.
Com. Lignareſii è famil. Noroh

Familias nobiles Portugalliæ a
Coneſtagium alioſque invenie

Alencaſtro. Almeida. Aze
Alcazova.
Barreto. Botello. Britto.
Caſtro. Contigno.
Gama.
Lopez. Lobos.
Maſcarenias. Mattos Meneſes.
Norogna.
Payva. Pereira. Pinto. Por
Saa. Sequeira. Soſa. Sylva
Tavora. Tello.
Vaz. Vaſconcel. Veloſo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Nicolaus de Oliveira qui anno 1620. Commentarium ſuum edidit ;

Magnates Portugalliæ qui titulum habent hos recenſet.

Dux Brigançæ cujus primogenitus eſt

Dux de Barcellos.

Dux d'Aveiro cujus primogenitus eſt

Dux de Turres novas.

Marchio de Villa Real qui & Comes eſt d'Alcoutim & hodie Dux de Caminha.

Marchio Ferreiræ, qui & Comes Tentugal.

Marchio Caſtel Rodrigo, qui & Com. de Lumeares.

Com. Põtalegre qui majordom⁹ regis.

Com. Sabugal, qui Merihnus major.

Comes Monſancti qui Alcalde major Olyſiponis.

Comes Vidiguieræ, Almiramus Indiar.

Comes Sortelhæ.

Comes Vimioſi.

Comes Caſtanheiræ.

Comes Feiræ.

Comes Atougiæ.

Comes Sanctæ Crucis.

Comes Villæ Francæ.

Comes Villæ novæ.

Comes Liunaris.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Comes de Mira.
Comes Fari.
Comes Redondi.
Comes Caſtelmelhor.
Comes da Calheta.
Comes da Atalaya.
Comes de Tarouca.
Comes do Baſto.
Comes do Matozinhos.
Comes Mirandæ.
Comes S. Ioan. de Peſqueira.
Comes de Arcos.
Comitatus autem Marialuæ, Pen[illegible]
& Abrantes Coronæ ſunt vniti.
Vicecomes de Ponte de Lima.
Baro d'Alvito.

Et plures alii Domini, qui licet t[illegible] lo careant, tamen ſupra viginti m[illegible] cruciatorum in annuo reditu ſing[illegible] poſſident.

Ab eodem recenſetur & Comes [illegible] Idantias ex familia d'Alcaçova.

De reditibus annuis Magnat[illegible] Portugalliæ præter ea quæ ex Marin[illegible] Siculo ſupra annotavimus, (quæ ha[illegible] dubio longe ſunt infra hodiernam [illegible] lorum opulentiam deſcripta) pauca [illegible] modum potuimus obſervare.

De Duce quidem Braganzæ ſcri[illegible] Boterus tantam illius eſſe potenti[illegible] & opulentiam, vt monſtro ſimile ſit [illegible]

ta

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

n exiguo regno principem inveniri
pter Regem, qui tantas opes poſſi-
t. Nicolaus autem Oliveira ſcribit
tem hunc è decimis piſcium in ur-
Olyſiponenſi annuatim percipere
oo. Cruſados.
D. T. V. Y. in libro de les Eſtats
pires, &c.
DuxBraganzę habet annuos reditus
.000 Cruſatorum Portugall.
Dux Averi 50000. duc. Idem & Re-
io de Regno Portugalliæ affirmat
ud Honorium.

XX.

DE PONTIFICIBUS & Prælatis Hiſpaniæ & illorum annuo cenſu.

E Lucio Marinæo Siculo.

INter Hiſpaniæ Pontifices qui ſunt numero quinque & quinquaginta, Toletanus Antiſtes cæteros honoribus & dignitate, redibuſque annuis, antecedit: Eſt enim aſtellæ maximus Cancellarius, qui nūc Hiſpaniarum primatum tenet ratione digni-

dignitatis ; cujus annuus reditu[illegible]
80000. duc. *Botero* 260.000. d.

Archiepiſcopus Hiſpalenſis	2400[illegible]
Nonio & Botero	100.00[illegible]
Archiepiſcopus Compoſtellanus	2[illegible]
duc. *Botero*	6000[illegible]
Archiepiſcopus Granatenſis	1000[illegible]
Epiſcopus Burgenſis	2000 d.
Epiſcopus Siguntinus	2000[illegible]
Epiſcopus Cochenſis	1600[illegible]
Epiſcopus Placentinus	1500[illegible]
Epiſcopus Palentinus	1300[illegible]
Epiſcopus Menteſanus	1000[illegible]
Epiſcopus Segovienſis	1400[illegible]
Epiſcopus Avilenſis	800[illegible]
Epiſcopus Zamorenſis	1200[illegible]
Epiſcopus Cordubenſis	1200[illegible]
Epiſcopus Oſomenſis	1000[illegible]
Epiſcopus Legionenſis	800[illegible]
Epiſcopus Calaguritanus	1200[illegible]
Epiſcopus Salmanticenſis	1000[illegible]
Epiſcopus Pacenſis qui & Badajoce[illegible] dicitur	600[illegible]
Epiſcopus Ouetenſis	600[illegible]
Epiſcopus Carthaginenſis	500[illegible]
Epiſcopus Aſtoricenſis	400[illegible]
Epiſcopus Caurenſis.	800[illegible]
Epiſcopus Civitatenſis	400[illegible]
Epiſcopus Malacenſis	1000[illegible]
Epiſcopus Gaditanus	850[illegible]
Epiſcopus Guadixenſis	2000[illegible]

Epiſ-

iſcopus Abderitanus 1500. d.
iſcopus Mondovienſis vulgo Mondovedo in Regno Galæciæ 1500. d.
iſcopus Tuidenſis 2000. d.
iſcopus Olucenſis 1500. d.
iſcopus Orenſis 3000. d.
iſcopus Canariæ 8000. d.
r. Boterus his addit Epiſcopum Iaën 40000. ducat.

In *Arragonia, Valentia, Laletania, Navarra.*

ARchiepiſcopus Cæſarauguſtanus 20000. d. *Io. Botero* 60000. d.
rchiepiſcopus Valentinus 13000. d. *Io. Botero* 70000. d.
rchiepiſcopus Tarraconenſis 8000. d.
piſcopus Tiriaſſonenſis 5000. d.
piſcopus Oſcenſis 3000. d.
piſcopus Segebricenſis & Albarrazinenſis 3000. d.
piſcopus Barcinonenſis 5000. d.
piſcopus Ilerdenſis 5000. d.
Epiſcopus Dertoſanus 8000. d.
Epiſcopus Gerundenſis 4000. d.
Epiſcopus Vrgellenſis 7000. d.
Epiſcopus Vicenſis 2500. d.
Epiſcopus Eunenſis, (Elnenſem dicendum putat *Vaſæus*) 1500. d.
Epiſcopus Pompilonenſis 6000. d.
Damianus à Goes: Omnis Hiſpaniæ

Cleri

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Cleri proventus (Abbates excipio) [...]plo majores quam Epiſcoporum: [...]batiarum vero proventus non ſol[...] Cleri reditus æquant, ſed & ſupera[...] ſine aliqua controuerſia qui ſe cu[...] divino dederunt, habent in Hiſpa[...] ſingulis annis vltra quadragies cent[...] millia ducat. Præter id quod Comm[...]datarii & illorum magiſtri poſſid[...] quæ ſumma etiam ingens.

Ex D. T. V. Y. commentari[...] qui inſcribitur Les Eſtats, Empires, &c.

ARchiepiſcopus Toletanus 200.[...] duc. illius ſuffraganei ſunt.

Epiſcopus Cuencæ	45000
Epiſcopus Ciguencæ	50000
Epiſcopus Cordubæ	46000
Epiſcopus Valenciæ	30000
Epiſcopus Segovienſis	24000
Epiſcopus Oſmenſis	22000
Epiſcopus Iaën	20000
Epiſcopus Avilæ	20000
Archiepiſcopus Hiſpalenſis illius ſuffraganei ſunt.	80000
Epiſcopus Malagæ	30000
Epiſcopus Gaditanus	12000
Epiſcopus Canariæ	12000

Archiepiſcop⁹ Compoſtellanus 400[...] duc. illius ſuffraganei ſunt.

Epiſc[...]

copus Corienſis	24000. d.
copus Placentiæ	40000. d.
copus Aſtorgæ	18000. d.
copus Camorenſis	20000. d.
copus Salmanticenſis	24000. d.
copus Civitatis Rodrigo	10000. d.
copus de Mondegnedo	12000. d.
copus d'Orenſe	8000. d.
copus de Lugo	8000. d.
hiepiſcopus Granatenſis	24000. d.
ius ſuffraganei ſunt :	
copus Almeriæ	4000. d.
copus Guadix	7000. d.
hiepiſcopus Valentinus	30000. d.
ius ſuffraganei ſunt:	
copus d Orihuel	8000. d.
copus Segorbiæ	10000. d.
copus d'Vlneſtre	6000. d.
copus Cartaginis	16000. d.
hiepiſcopus Burgenſis	30000. d.
lius ſuffraganei ſunt :	
copus Calahorræ	20000. d.
copus Pompolunenſis	22000. d.
copi exemti ſunt :	
copus Legionenſis	14000. d.
copus d'Oucedo	21000. d.

IN ARRAGONIA.

Rchiepiſcopus Cæſarauguſtanus 5000. d. illius ſuffraganei ſunt:
copus Oſcenſis vulgo Hueſca. ooo. d.

Epi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Epiſcopus Iaccenſis vulg. Iaca 6000.
Epiſcopus Turiaſonenſis vulgo Ta zona 9000.
Epiſcopus Barbaſtrenſis vulgo Barb ſtro 6000.
Archiepiſcop. Tarraconenſis 16000. illius ſuffraganei ſunt:
Epiſcopus Barcinonenſis.
Epiſcopus Gerundenſis vulg. Girona
Epiſcopus Ilerdenſis vulg. Lerida.
Epiſcopus Helenenſis ſive Elnenſis.
Epiſcopus Vicenſis vulg. Vich.
Epiſcopus Celſonenſis vulg. Solſona
Epiſcopus Vrgellenſis.
Epiſcopus Dertuſanus vulg. Torto

Hos ſuffraganeos ita ex Aube Miræo ſupplevimus, quia D.T.V. omiſit: & in horum locum ſuffic

Epiſcopum Teruel 8000.
Epiſcopum Albarrazin 6000.

Io. Boterus. Hiſpania undecim bet Metropolitanos, ſexaginta qu que Epiſcopos; quorum illi quinge ſexaginta millia coronatorum, hi centa millia quotannis percipiun duplum autem Canonici & reliq beneficiati (ut vocant) longe ampl ampliſſimus haud dubio reditus r gioſorum.

O

dines militares & illorum annui cenſus.

Ex Lucio Marinæo Siculo.

ant hactenus in Regno Caſtellæ ordines militares, quorum hi
;

obi	60000.d.
aræ	45000.d.
avæ	40000.d.

T. V. Y. in Commentario ſuo minutatim perſequitur uniuſue ordinis Commendarum anproventus ſingulatim, è quibus mpendio obſervanda.

Ordinis S. Iacobi in Regno Ca Commendas numerari quadraduas, quarum duæ 14000. duc. t annui reditus, una 12000. una ; reliquæ 9. 6.5. 4. 3000. ducat. minimum 1000. duc. univerutem harum Commendarum, (ſi authorem noſtrum ratio llit) eſt 166800. ducat.

ſdem ordinis in Regno Legionẽſi nendę numerantur quadraginta, quarum una in annuo reditu 12000. duc. una 10000.d. cætere 4. 3. 2. 1000. duc. quæ nimirum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

300. d. univerſus autem harum c
mendarum cenſus eſt 105400. d.

2. OrdoCalatravæ in utroq; re
Commendas habet trigintaquat
quarum maxima, cujus commend
rius eſt Dux Albanus, in annuo c
poſſidet 10500. duc. una 9000. rel
7. 6. 4. 3. 2000. quæ minimum
univerſus autem cenſus comme
rum hujus ordinis eſt 95600. duc.

3. Ordo Alcantaræ Comme
complectitur triginta duas, qua
maxima in annuo cẽſu poſſidet 1
duc. reliquæ 6. 4. 3. 2. 1000. duc.
minimum 300. duc. univerſus au
commendarum cenſus eſt 82980.
Habet præterea hic ordo quatuo
risdictiones, quarum reditus eſt 3
ducat. & quatuor Prioratus ſive
criſtias quarum reditus annuu
2100. duc.

Horum porro ordinum Reges
ſpaniarum Magiſtri ſunt jam à tem
ribus Ferdinandi & Iſabellæ. Ren
narrat *Mariana* lib. 26. cap 5. N
(inquit) ad memoriam præclariu
hunc annum incidit ea mutatio
quæ in tribus ſacris militaribus Ca
læ ordinibus facta eſt.

Multum ii milites juverant in Ma
ex univerſa Hiſpania exturbandis,

pic

...oque imperio evertendo, genere &
...tis nobiliſſimi, ſtrenui, pugnaces.
...o Confecto Granatenſi bello, cum pa-
...m jam terroris ab hoſte eſſet, pro
...ntia odium redditum. Dolebant Re-
..., ab eorum poteſtate Magiſtros eo-
...m ordinum eſſe liberos, iis opibus,
...que authoritate ut Regibus formida-
...es eſſent, tumultus ſæpe & bella in
...ovincia concitarent. Ea ſpecies facto
...etenta eſt, vera an conficta non di-
...utamus. Certe in Comitiis non lex
...æquitas ſæpe valebant, ſed vis & am-
...tus. Itaque ab Innocentio VIII. diplo-
...a eſt ablatum, quo ſublatis magiſtris
...rum ordinum, adminiſtratio procu-
...tioq; omnis Regibus credebatur. Sic
...rſia Padillia defuncto ante ſex ferme
...nos Calatravæ Magiſtro, ejus locum
...ex Ferdinandus occupavit, nullo am-
...ius militum ſuffragio, uti moris erat,
...agiſtro ſubſtituto. Quod exemplum
... D. Iacobi ordinem manavit hoc
...nno (1493) Alfonſo Cardena ejus mili-
...æ magiſtro defuncto. Et ut finis eſſet,
...roximo anno à Ioanne Stunica Al-
...ntaræ Magiſtro impetratum, ut eum
...onorem in Regis gratiam Hiſpalenſi
...ontificatu mutaret. Sic Regi tres illi
...rdines ceſſerunt, ut dum vita mane-
...et, eorum ditiones & opes ipſe procu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

raret. Alexander Pontifex ad Innoce
tii veniam adiecit porro, in ea admi
ſtratione Reginam ſociam cum ju
ſuccedendi, ſi quid viro humani
contigiſſet. Poſtremo Adrianus Se
tus in gratiam Caroli alumni, cui d
bebat Pontificatum, ei & ſucceſſo
bus conceſſit lege perpetua jus præſe
tandi Epiſcopos Hiſpaniæ, qui ante
eorum ſupplicationem precario à Po
tificibus Romanis inſtituebantur;
ut eos ordines in omne tempus ſ
miniſtrarent.

Reges autem in hiſce ordinibus g
bernandis ſubſtituunt ſibi alios, q
præfecti majores appellantur & Hiſp
no ſermone Comendadores major
Atque ita Commendator maior ord
nis Calatravæ eſt Dux Albanus, q
eo nomine ex maioriCommenda eju
dem ordinis annuatim percipit 1050
ducat.

In eundem modum etiam al
Commendæ ſingulorum ordinum
Magnatibus regni ſunt attributæ.

D. T. V. Y. Commemorat quoq
tres Prioratus, quorum reditus opu
lenti ſunt;

1. ConvẽtusS. Iacobi deVeloz 30000.
2. Conventus Sancti Marci de Leo
10000. duc.

3. Co

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Conventus San. Iacobi Hiſpalenſi 4000.d. quibus addit Abbatias has
bbatiam de Montaragon 12000.d.
bbat. S. Victoriani 2000.d.
bbat. S. Ioannis de la Pegna 2000.d.

Idem & Sardiniæ Inſulæ prælatos & eorum annuos reditus recenſet;

rchiepiſcopus Calleri 4000. d.
rchiepiſcopus Saceræ 4000.d.
rchiepiſcopus Oriſtan 3000 d.
rchiepiſcopus Ampurias 2000.d.
rchiepiſcopus d'Alaguer 3000.d.
iſcopus d'Alos 1000. d.
iſcopus Boſæ 1000.d.

In notitia Epiſcopatuum Auberti iræi in Inſula Sardinia quæ Regi Hianiæ paret, ponuntur.

Archiepiſcopus Calaritanus vulgo de Cagliari.
iſcopus Sulcitanus vulgo Solci.
iſcopus Læſenſis vulgo Leſſa.
rchiepiſcopus Turritanus in urbe Saſſari reſidens.
iſcopus Algarenſis vulgo Algar.
iſcopus Boſenſis vulgo Boſi.
rchiepiſcopus Alborenſis vulgo d'Arbora non habet Suffraganeos.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Pontifices & Prælati Portugalliæ.

E Lucio Marinæo Siculo.

ARchiepiſc. Oliſiponenſis 16000.
Archiepiſc. Bracharenſis 12000.
Damian. à Goes 24000
Epiſcopus Eborenſis. 20000
Epiſcopus Viſei. 8000
Epiſcopus Guardianus 5000
Epiſcopus Conimbricenſis 12000
Epiſcopus Portuenſis 4000
Epiſcopus Lamegenſis 6000
Damianus à Goes addit;
Archiepiſcopum Funchalenſem 80[illegible] ducat.
Epiſcopum Septenſem 2000
Vaſæus addit;
Epiſcopum Lerienſem non procu[illegible] Conimbrica à Paulo III. inſtitutu[illegible]
Epiſcopum Mirandenſem ab eod[illegible] Paulo III. Papa inſtitutum.
Epiſcopum Portalegienſem ab eod[illegible] Paulo III. inſtitutum.
Epiſcopum Sylvenſem in regno Alg[illegible] biæ qui Oſſonobenſi ſucceſſit. [illegible] autem Damianus à Goes trib[illegible] 4000 ducat.
Aubertus Miræus, in notitia Epiſco[illegible] tuum Bracarenſi Archiepiſcopo [illegible]

ſuſſ[illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ſuffraganeos Epiſcopum Portuca-
lenſem, ſive Portuenſem vulgo Por-
to vel Puerto.
ſcopum Guardienſem, olim Igædi-
tanum vulgo Guardæ.
iſcopum Viſeenſem vulgo Viſeo.
iſcopum Lamegenſem vulgo La-
mego.
iſcopum Mirandenſem vulgo Mi-
randa.
lyſiponenſi Archiepiſcopo hoſce tri-
buit;
iſcopum Conimbricenſem vulgo
Coimbra.
piſcopum Albenſem vulgo Eluas.
piſcopum Lerienſem vulgo Leira.
piſcopum Portalegrenſem vulgo Por-
talegre.
piſcopum Septenſem in Afric. vulgo
Ceuta.
piſcopũ Funchalenſem in inſula Ma-
dera, vulgo Funchal, Madera.
piſcopum Angrenſem in inſula Ter-
cera, vulgo Angra.
piſcop. Congenſem in regno & urbe
Congo ad oram Africæ.
Heſperidum inſularum vulgo Capitis
Viridis in inſula & urbe S. Iacobi.
S. Thomæ in Inſula & urbe S. Thomæ
ſub linea æquinoctiali, ex oppoſito
Guineæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Braſilienſem in urbe Bahia omn
Sanctorum; vulgo S. Salvado
Eborenſi Archiepiſcopo tribuit hc
Sylvenſem Epiſcopum ſive Algarb
ſem in urbe Silvos aut Faro.
Tingenſem ſive Tingitanum in A
vulgo Tanger.
D. T. V. Y. ut ſupra tribuit.
Epiſcopo Lerienſi 850

Nicolaus Oliveira reditus quid
annuos Eccleſiaſticorum non recen
ſed ſummatim annotat; opes Eccle
ſticorum, pene æquales eſſe ſeculari
opibus, una cum Regiis.

De ordinibus militaribus Portugalliæ.

IOann. Boterus. In Portugallia ſu
quatuor ordines militares;
S. Ioannis, qui novemdecim Co
mendas habet & duas Ballivias:
Chriſti, qui centum & quadragin
Commendas complectitur, aut c
citer, pleraſque valde opulentas:
Aviſi:
S. Iacobi.

Quantum capio (inquit) reditus Eccl
ſiaſtici & ordinum militarium aſce
dunt ad millionem Coronatorum.

Præter Equites Divi Iacobi (inqu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

eſtagius lib. 1.) & Alcantaræ ſive
ĉti Benedicti (quos à loco quodam
ites Aviſi vocant; illi cruce rubra,
viridi, more Caſtellano utuntur) eo
pore quo Templarii exterminati
unt, ex eorundem reditibus alium
ituerunt ordinem Equitum, quos
ites Chriſti vocant. Sunt autem
ce rubra, quæ in medio alba eſt,
gnes, & Sacramento ad bellum
tra infideles gerendum obſtrin-
tur.
ub Rege Emanuele; Ab Alexandro
tifice (inquit *Mariana* lib.26.c.13.)
etrata iis; qui deinceps tribus ordi-
us militaribus in Luſitania ſe ad-
gerent, perpetuæ caſtitatis venia,
ulta facultate conjugii, quo eate-
erant veteri inſtituto prohibiti. ab
aditu opima eorum ordinum ve-
alia; non hominibus militaribus ut
ea attribui; ſed in aulicorum de-
s, qui caſtra nunquam viderunt,
ferri cœperunt.
Qui autem hi tres ordines fuerint
Nicolao Oliveira diſcimus, qui ordi-
n Ioannis excipit, & cæteris à Pon-
e hanc uxores ducendi licentiam
ultam teſtatur, exceptis iis qui jam
itatem voverant.
Porro Regem quoque Portugalliæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Magiſterium ordinũ militarium
reditibus ad ſe traxiſſe, ex eodem
veira patet: qui ſcribit Regem rat
magiſterii ordinis Chriſti ex op
Tomar & Soure; ex Setubal & Alc
quæ pertinent ad ordinem S. Iac
denique ex Benavente, quæ ad
nem Aviſi aut S.Benedicti refertu
nuatim percipere in pecunia, frun
to, vino, oleo, & cera decem cor
octuaginta quinque millia, quing
ſeptuaginta rees; quorum 400. fac
Coronatum Portugallicum. Id eſ
tione ſubducta 25214. duc.

Præterea duæ aliæ Commenda
deagalega & Alhos Vedros red
annuatim unum Contum, id eſt
lionem rees vel 25000. d.

Idem Oliveira commemorat, c
nem Chriſti quadringentas quin
ginta quatuor Commendas con
cti, quibus quotannis à Rege ſol
tur 23. *6326*. cruſat. ſeu ducat. Po
gallici.

Ordinem S. Iacobi ſexaginta C
mendis conſtare, quibus quota
12. 0000. cruſati impenduntur;

Ordinem Aviſi quadraginta tr
commendis & 70000. cruſat. impe

Coronidis loco ſit quod ſcribi
cenciatus Hieronymus de Cevallo
r.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

(inquit) earum terrarum, redi-
que & omnium, quæ hodie ab
ſiaſticis in Regno Hiſpaniarum
dentur, ineatur, liquido conſta-
onge plus à Clero poſſideri, quam
ularibus.

XXI.

GNORVM HISPANIÆ Monetæ & computandi ratio.

NVmiſmata Hiſpaniæ partim aurea ſunt, partim argentea, partim ærea. Aurea fere duorum ſunt generum, nam alia numiſ-
a vocantur ducati, quorum anti-
ſſima ab una quidem parte facies
primunt Ferdinandi & Iſabellæ, ab
ra vero inſignia aut omnium re-
rum Hiſpaniæ; aut interdum unius
alterius regni in quibus fuerunt
a: atque ita porro conſequentium
um. Alia numiſmata vocantur du-
vulgo doublons, & apud alias na-
nes piſtolets, quæ ab una quidem
te crucem habet ad modum crucis
eroſolymitanæ, ab altera autem in-
nia regnorum Hiſpaniæ, cum in-
ſcriptione

ſcriptione Regum ſub quibus
fuerint. Vterque autem numm
varias partes dividitur; ſuperic
annis prioris generis magni por
ducati fuerunt cuſi: hodieque c
cuduntur,quæ valent ſupra quinc
florenos noſtrates.

In Portugallia vero plures
nummi olim fuere in uſu & inte
magni ponderis, quos vulgus P
gallicos per excellentiam vocare
qui hodie raro comparent: dein M
reſii diverſi ponderis & pretii;& di
alii quos non eſt hujus operæ cu
perſequi.

Argentea numiſmata fere uniu
neris ſunt inHiſpania & vocantur
go regales ſive Reales, quæ ab un
octo multiplicantur, notiſſimum
mnibus nationibus numiſma.

Ænea denique habent numiſm
marevediſios, & ſuperioribus an
quos quartillos appellant, quia q
tuor illorum efficiunt unum realem

Quod nummorũ genus Hiſpani
pene omni auro atque argento exh
ſit, nam cum longe diſpar propor
ſit inter pondus & valorem mate
per ſe,& ipſius nummi æſtimatione
tanta horum nummorum copia a
cuſa aut expreſſa, Hiſpaniæ clancul

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

lata, ut aliquot jam annis nihil
i maravediſii & ejuſmodi quar-
onſpiciantur; ingenti commer-
m damno, & miſeræ plebis in-
nodo.

pleriſque Hiſpaniæ regnis in mi-
us & majoribus computationi-
tuntur nomine Maravediſiorum;
Azevedo loquitur Morapetino.
quorum 375. efficiunt unum du-
n. Eorum autem decies centena
vulgo appellant Quento, quæ
n rationibus eorum ſæpe occur-
c peculiari nota à reliquis nume-
ſtingui ſolet.

uentus autem marevediſiorum
net 2673. ducat. 8. reales & 26.
vediſ. Nam & rationem mareve-
c ducator. cum realibus compa-
ſolent, licet in publicis computa-
bus rarus eorum ſit uſus: quippe
marevediſii faciunt unum realem;
decim reales faciunt unum duca-
; licet non exacte ubique eadem
ortio obſervetur; nam in Arrago-
Barcinona, Valentia & Catalonia
m ſubdividunt in 23. denarios, &
tum duodecim realibus definiunt.
hæc mercatoribus accuratius ex-
nda relinquo.

Portugallia autem in majoribus
mino-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

minoribuſque computationibus ... mine rees utuntur; quorum 400 ... ciunt unum ducatum Portugallic... quem vulgo appellant cruſatum; ... ſatus autem ejuſmodi valet und... reales, & ſinguli reales 35. rees ... gnoſcunt & teſtones, quorum ſi... valent 100. rees; & decem eorum ... valent 22. realibus; tot autem r... etiam milleresii nomine deſignan... jus generis numiſma aureum in ... regno cuſum reperitur. Sed hæc ſ... cerint ad ſummas utriuſque genti... calculum revocandas.

Vnum tamen hic adjungendum ... India numerari per Perdaos, quo... ſinguli æquivalent tribus teſton... Portugallicis, aut trecentis rees.

XXII.

REDITVS REGNI HIS... niarum quibus rebus conſtent...

I.

REGIO patrimonio, q... quale quantumque fueri... hodie ſit, à nemine ad... annotatum legi.

2. Alcavala, ejus hoc initium... originem prodit *Mariana* lib. ...

Hi...

r. cap. 9. Magno metu (inquit) tos, Regem Hiſpanoſque, vi- l Tariffam Barbaris, major cu- s inceſſit impiæ gentis reliquias andi : ſollicitudoque in belli quod fore diuturnum prævide- , pecuniæ conquirendæ. Nam x præda erat redacta, plurima vis in prẹmia militum, paucaque dia conſumta erat : annuis tri- exhauſta provincia. Mercatori- antum immunitas erat, impu- ; cenſus: reliqui ordines oppreſſi tate vectigalium. Ellerenæ atque iti concedentibus provinciali- liquantum pecuniæ collatum eſt. id ſubſidium tantis factis futuriſ- ūmtibus: ſed ineunte tamen ſa- anno milleſimo trecenteſimo rageſimo primo, Corduba, quo e militares convenire juſſæ erant, anatenſis fines irrumpitur. Et poſt a : principio anni milleſimi tre- eſimi quadrageſimi ſecundi Bur- Egidius Toletanus, Ioannes Lara, ias Burgenſis præſul, proceres alii iſcopi nominatim à Rege evocati. um Regiſque ſumma contentione ſima rerũ venalium in uſum belli rici à Burgenſibus conceſſa : defi- tempore dum Algeziræ obſidio duce-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

duceretur. Burgenſium exempl
Legionenſes, aliæque ferme tota d
ne civitates ſecutæ ſunt. Novo v
gali Alcavalæ nomen fuit, re & n
ne à Mauris hoſtibus mutuata.

Idem lib. XVII cap. 8. ad an
1366. omnes ordines in Ioannis p
cipis verba Sacramento adacti, ſi
humanitus accidiſſet, paterni regn
redem fore. In belli ſubſidium de
rerum venalium conceſſa, nullo t
pore deſignato, belli ex ſentẽtia c
ciendi ſtudium Petriq; odium in f
dem induxit, ne quam grave id vect
poſteris eſſet futurum, in præſenti
ſiderarent. *Hæc ille*. Ab eo ergo t
pore hoc vectigal manſit. Ex omn
itaque bonis (ut inquit *Linſcota*
mercibus, ædibus, fundis, nulla e
ptione, decima præſtanda venit R
nempe quoties ea bona, merces, a
fundi, &c. venduntur. Eodem m
opifices, mechanici, aliique tabern
qui quid vendunt aut diſtrahunt, e
pificiis aut manufactura, ut & in
cellis, piſcariis, foris, cauponis, cuju
ii homines artificii ſint, præſtare
nentur omnes decimas venditar
rerum ubivis. Hujus rei gratia ple
que urbes, earumque membra in te
torii ſui locis, cum Rege contrahu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

iſdemque Alcavalas ita colligunt, ſol-
entes Regi ſine ullis impenſis ejus,
ertam è locatione ſummam. Præterea
n Metropolitanis urbibus ac Provin-
iis Receptores regii degunt, qui ratio-
nes reddunt, ac ex mandato curant re-
ipi & tradi Alcavalas omnes, quæ in
llis territoriis ex locatione promit-
untur. Rex autem quaſdam Alcavalas
vendidit, quaſdam donavit, alias &
oppignoravit.

3. E Salinis regni, ex quibus ſal edu-
citur; Rex quotannis maxima emo-
lumenta percipit, ut poſtea plenius ſu-
mus dicturi.

4. E decimis omnium mercium quę
è Belgio, Francia, Anglia, Italia, Luſi-
tania, aliiſque exteris regnis & Domi-
niis in Hiſpaniam inferuntur; id vecti-
gal Almoxariff vocant voce à Mauris
mutuata.

5. Decimæ omnium mercium quæ
Hiſpali aut ex aliis Andaluziæ portubus
ſolvunt in Indiam occidentalem; om-
nes enim illæ merces cum Hiſpali aut
aliis illis locis ſolvunt, vigeſimam Regi
pendunt; itemque ubi in Indiam dela-
tæ fuerint, in eundem modum denuo
vigeſimam ſolvunt, ita ut decimam
quoque in totum perſolvant; id vecti-
gal Almoxariff Indiæ Hiſpanicæ vocāt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

6. Tributum annuum quod Re
Hiſpaniæ quotannis Regi præſta
id autem diſtribuitur per cunctas p
vincias, terras & urbes inter plebe
nam nobiles, feudatarii, & Equites
munes ſunt; cenſentur enim plebe
cundum facultatum & bonorum u
uſcujuſque æſtimationem, ac quot
nis inde Regi tributum perſolvu
vulgo vocant *los ſervitios ordinari*
Extra ordinem enim nonnumqu
ſervitium Regi præſtant regna Hiſ
niæ; uti anno 1591 ob graviſſim
ſumtus quos Rex fecerat in Claſſ
illam formidabilem anno 1588, R
ſervitium octo millionum: dein r
ſus quatuordecim, & ad extremu
XIX millionum à ſubditis collatu
atque hæc quidem tria ſervitia in
paucos annos Philippo II. præſtita.

7. Vectigalia decimarum ſiccoru
portuum vulgo *de Puertos Secos*; ſu
autem decimæ omnium mercium q
terreſtri itinere è Regnis Valenci
Arragoniæ, Navarræ, in cætera H
ſpaniæ regna devehuntur, aut viciſſi
ex Hiſpaniæ regnis in prædicta lo
conducuntur. Idem quoque in Lu
taniam & viciſſim è Luſitania locu
habet.

8. Vectigal lanæ quæ è regno ev
hitu

hitur, nam ſinguli ſacci (qui fere decem arobas pendent, aroba autem viginti quinq; libras) duos ducatos pendunt, ſi indigenarum ſint, ſin vero à peregrinis prius emti fuerint, quatuor ducat.

9. Reditus quos Rex habet ex Hiſpanica moneta, nempe ex quaque Marca ſex ducatorum argenti, quæ in monetaria domo laboratur Realem unum; quod vectigal *El Senneoreaxo de la Moneda* appellatur.

10. Ex herbis & paſcuis publicis, quæ quotannis à Rege elocantur.

11. Ex argento vivo quod Almalæ eruitur in montanis SierræMorenæ in campo Calatravæ.

12. E fodinis Guadalcanæ in Eſtremadura & montanis Morenæ, quæ argenti ſunt; quæ olim magnam ſummam reddebant, & interdum 187 argenti quentos; ſed nunc admodum imminuta vix taxari poſſunt.

13. Tributũ quod quotannis omnes Hiſpaniæ terræ reddunt mancipiorum & triremium gratia vulgo *El exercitio* vocant.

14. Reditus, quem vocant *de la moneda forera*, quo unusquiſque focus ſingulis annis Regi cogitur ſolvere 7. marevediſios, cujuſcunque conditionis ſint homines.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

15. Locatio ſive reditus luſoriaru chartarum quæ foris in Hiſpania invehuntur, nam è ſingulis perci[illegible] Rex dimidium realem.

16. Vectigal quod panni, Floren[illegible] næ Raſſæ vulgo dicti, qui foris in H[illegible] ſpaniam invehuntur ſolvunt: nim[illegible] rum ſinguli panni 6. ducatos.

17. E reditibus ordinum militariu[illegible] S. Iacobi, Calatravæ & Alcãtaræ, qu[illegible] Rex Fuggeris Auguſtanis locare ſol[illegible] annuo pretio nonaginta & octo qu[illegible] torum: id vulgo vocant *El ſubſidio.*

18. E bullis ſive indulgentiis Papal[illegible] bus, quas Papa Regi concedit in ſe[illegible] annos & ita porro, quę ſubditis à Reg[illegible] venduntur, ut ipſis vetitis diebus ca[illegible] nes liceat edere; vulgo vocant *la Cru zada*, quia primum conceſſa fuit a[illegible] belli ſumtus ſuſtinendos adverſus inf[illegible] deles & hæreticos gerendi.

19. Tertiæ vulgo Terzæ; Ponti[illegible] fices enim Romani jam olim Regi[illegible] bus Hiſpaniæ conceſſerunt, tertium nummum omnium Eccleſiæ redi[illegible] tuum, rerumque Eccleſiaſticarum, in ſubſidium bellorum, defenſionem que Catholicæ ac Romanæ Religio[illegible] nis, qui item à receptoribus Alcava[illegible] larum recipitur, & una cum Alcavali[illegible] elocatur.

..o. Decima quam Rex per con-
..ionem Pontificis percipit ex omni-
.. bonis & terris Eccleſiæ; *El Excu-*
.. vocant vulgo.

..1. Extra ordinem autem percipit
.. à populo duas milliones ducato-
..m; unde hoc ſubſidium ſive tribu-
..n *des millions* appellant; Id au-
..n in conventu ordinum Regni
..gi indulgeri ſolet in quatuor aut
.. annos; quibus elapſis rurſus
..nveniunt ordines, & pro re nata
..em tributum in alios annos proro-
..nt.

..22. Ex piſcatura piſcium quos vo-
..nt Atun: id vectigal vocant *Al-*
..adrava.

Denique ubi aliqua neceſſitas ur-
..t, ad Papam recurritur, & illius con-
..ſſione Clerus Hiſpaniæ novis oneri-
..us gravatur; operæ pretium eſt *Car-*
..nalem Oſſatum ea de re loquen-
..em audire.

In Epiſtola LXXVI. *Ann.* 1596. ita
..ribit: Rex Hiſpaniæ anno CIↃIↃLX
..rimum obtinuit facultatem à Papa,
..ccipiendi à Clero Hiſpaniæ trecenta
..nillia coronatorũ in ſingulos annos,
..dque quinquennii ſpatio, ita tamen ut
..empus prorogari poſſet, ſi ita Papæ
..ideretur: id in eum finem ut quin-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

quaginta triremes inſtrueret, quæ Cle
Hiſpaniæ dicerentur; & ſolummod
contra infideles & hæreticos milita
rent; eaque conditione ut Rex intr
biennium propriis impenſis armare
alias LXXX triremes ſupra L. illas Eccle
ſiaſticas ſupradictas. Porro anno CIↃ
IↃLXII à Papa obtinuit augmentun
Eccleſiaſticarum triremium ad nume
rum LX & ſubſidii dicti incrementun
ad 4.200.000 ducatorum; triremiun
autem quas ipſe fabricare tenebatur
numerus diminutus fuit ad XL. Et poſ
pauca: Rex jam diu prædictam ſum
mam percepit, percipietque porro nor
modo hæc bis centena ſupra quadrin
genta millia ducatorum quotannis
ſed etiam ad quingenta & ſexcent
millia ducatorum, hoc ſolo prætextu
Præterquam quod per alias conceſſio-
nes ipſi à Papis factas jam dudum an
tea percepit è reditibus Eccleſiaſticis
tres milliones ducatorum aureorum
in auro ſingulis annis; neque ullus eſt
Clerus in toto orbe Chriſtiano, qui
majoribus oneribus prematur, quam
Clerus Hiſpaniæ, quique hoc nomine
principi ſuo ſit infenſior.

Idem ann. 1601. Epiſtola CCLXXIV.
Ad Regem Gall. M. T. haud dubio ex
Hiſpania intellexerit. Regem Hiſpaniæ
deſcribi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ſcribi curaſſe per totum regnum omnem argenteam ſuppellectilem non modo Eccleſiarum, ſed & particularium; jam ante ad me perlatum eſt, regem ſub prætextu expeditionum ſuſcipiendarum contra hæreticos & Turcas impetraſſe à Papa dimidiam partem ſuppellectilis argenteæ omnium Eccleſiarum & ſingulorum Eccleſiaſticorum per totam Hiſpaniam. Verum nondum poſſum certo affirmare rem ita ſe habere: id vero certiſſimũ eſt, Papam menſe Februario hujus anni Regi Hiſpaniæ conceſſiſſe tres milliones quotannis percipiendas ex oleo & vinis Eccleſiaſticorum omnium; id eſt ſex annis octodecim milliones: præter graviſſima onera quæ Clerus Hiſpaniæ jam pridem tulit. Hoc tributum trium millionum annuatim percipiendarũ cœpit ſub Gregorio XIV, verum Papa qui hodie præſidet, conceſſionem hanc prorogare detrectaverat ad menſem hunc Februarium; quo illam prorogavit in aliud ſexennium.

Idem Epiſt. CCLXXXIII. Modo deputati à Clero Hiſpaniæ hic advenerunt, ut querantur de conceſſione trium millionum quotannis à Clero exigẽdarum in ſexennium Regi facta; potiſſimum autem de eo, quod Papa permi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ſerit Regi id facere per ſuos admi-
ſtros. Hæc querela cum nonnulla v
borũ acerbitate à deputatis fuit in
tuta, & à Sanctitate ſua cum quada
animi perturbatione audita. *Hæc il*

XXIII.
REDITVS ANNVI REGI Hiſpaniarum. Ex Ioanne Hugonis Linſcotano.

SALINAE Hiſpanicæ co-
ronæ annua taxa ferun
nonaginta tres Quento
maravedis 93.Quen

Decimæ maris, mercium
foris in Biſcayam venientium, atque e
provinciis Guipiſcoæ, quatuorq; Mon-
tanarum urbium mari adjacentium
ſolvunt ex omnibus mercibus, quæ in
Caſtiliam terreſtri itinere devehuntur
decimas; ſuſcipiunturq; in ædibus tri-
butis deſtinatis urbium Victoriæ, Hor-
dunæ & Valmoſcedæ; redduntque an-
nuatim Regi 70.Quent.

Decimæ maris, mercium quæ per
Regnũ Legionis tranſeunt ac per por-
tus Sanabriæ & Villæ Francæ proce-
dunt, reddunt 1.Quent.

Decimæ maris, Principatus Aſturiæ
per

[illegible]rbé Oviedo tranſeuntes, reddunt [illegible]oo. maraved.
[illegible]ditus præfecturæ Vrbis Bilbao ex [illegible]ibus foris advenientibus 490500. [illegible]aved.
[illegible]rgos Civitas cum territorio ſuo [illegible] nomine Alcavalarum & tertia- 17.129.880.mar.
[illegible]livatus Burgos, qui de Bureba di-[illegible], ſolvit annuatim 2.646.000.mar.
[illegible]ontana Ocæ 34.000.mar.
[illegible]llivatus provinc. Rioxę 3.757.000 [illegible]aved.
[illegible]llivatus Hebri 2.346.000.mar.
[illegible]ictoria Civitas 269.000.mar.
[illegible]uipiſcoa provinc. ex Alcav. & terr. [illegible].000.marav.
[illegible]rrum illius provinciæ 150000.m.
[illegible]ptem Ballivatus antiquæ Caſtellæ [illegible]ontanis ſiti 942.000.mar.
[illegible]allis Mena in iiſdem Montanis [illegible]oo. marav.
[illegible]rovincia Civitatis Logronno [illegible].746.000.marav.
[illegible]gus oppid. & territorium 151000. [illegible]arav.
[illegible]pidum S. Dominici 4.812000. ma-[illegible]aved.
[illegible]ivatus urbis Diego 1.545000.mar.
[illegible]livatus Candemunnon 4.612000. [illegible]arav.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Ballivatus caſtri Xeres 8.485000.m

Ballivatus Serrata 1.965000.m

Ballivatus Monſon 2.276000.m

Palericia civitas ac Provincia Can
ſolvunt quotannis 16.94000

Carion urbs 4.945000.ma

Ballivatus Carion 2.920000.m

Vici P. Alvareſii de Vega 655000

Satiagon oppid. 2.125000.m

Saldanna oppid. 1.013000.m

Ballivatus Perinæ 178000.m

Ballivatus Cãpi inMontanis 1.7300
marav.

Vallis Miranda 557000 m

Quatuor urbes maritimæ, Lare
Sant Ander, Caſtro de Vrdia
San Vincente ſolvunt quota
3.345000. marav.

Aſturiæ principatus & Civitas Ovi
12.345.000 marav.

Vrbs Lugo Regni Galæciæ cumEpi
patu ſuo ſolvit annuat. 4.157.000

Vrbs Mondonedo Regni Galæ
1.732000.marav.

Orenſe ejuſque territorium 6.5050
marav.

Complutum cumArchiepiſcopatu
ſolvit annuatim 18.212000.m

Civitas Tuy cum territorio 5.8270
marav.

Civitas Ponte Ferara 1 975000.

Ci

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

s Leon & Epiſcopatus 6.350000. raved.
ga Civitas & Epiſcopatus 155000. marav.
tia Leg. & Aſtorgæ 797000. m.
iæ Salæ in Aſtur. 231000. mar.
ra ejuſque territor. 15. 525000. arav.
ejuſque territor. 11.112000. m.
e ducatus Oſſunæ urbs 62000. arav.
; Guyrenæ 2.335000. mar.
Baraſil de la Coma 250000. m.
nantica cum territor. 24.345000. arav.
Rodrigo cum territ. 14.345000. arav.
dictio Trigeros 417000. mar.
tas Olmillo 47000. mar.
deſillas cum territorio 2.600000. arav.
lodolid cum territor. 29.730000. arav.
de Humos civitas 827000. mar.
lina delCampo illiuſque juriſdictio
lvit annuatim 31.375.000. mar.
itas Olmeda 2.149000. mar.
a Civitas & ſeptem Eccleſiæ
3.000. marav.
drigal Civitas 682.000. mar.
nalo Civit. & territ. 5.310.000. m.

Avila

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Avila Civitas ejuſq;poteſtas 19.36
marav.
Segovia cum diœceſi 12.480.0
Aranda de Duero 3.350000.
Roa Civitas 1.515000.
Gumiel de Yzan quæ eſt Ducis O
Civitas 154000.
Sepulveda & territor. 3.540000.
Soria oppidum cum poteſtat
10.282000. marav.
Oſinæ oppidum & Epiſc. 4.000
maraved.
Agreda & Taraſona 2.083000.
Molina oppidum 5.792.000.
Siguença ejuſque diſtrictus 3.662.
marav.
Cuenca & Dominium 24.645.00
Huete oppidum & territ. 17.916.
maraved.
Villa Rexe de Fuentes 2.517.00
Villenæ Marchionatus, qui comp
tur urbes Timihillam, Abaſe
Rodam, S. Clementem & Civit
Villenam cum territ. 31.503.000
Belmonte oppidum tantum ſolvi
tias, quia Alcavalæ ſunt Marchi
476000 marav.
Murtia ejuſque dominium 14.820
marav.
Lorca oppidum 5.000.00
Cartagena cum territor. 2.Q1
Alc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

araz cum territorio 16.948.000.
narav.
ura de la Sierra cum Provinc. &
err.Magiſtr.S.Iacobi 11.091.000.m.
la nova de los Infantes ejuſque Provincia, dicta El Campo de Moryel
ad Magiſterii S. Iacobi pertinens
3.664.000. mar.
anna oppid. ac Provincia Caſtilla
dicta Magiſt. S.Iacobi 23.Quent.
adalaxara oppid. 11.064.000.m.
os & Poſo oppida 160000.mar.
monaſid oppid. ac provinc. Sonta,
Magiſtr. S. Iacob. 1.188.000.m.
ppida Vzeda, Talamanca, Tordelaguna cum territorio, quę ad Archiepiſcopatum Toletanum pertinent
18. 250000.marav.
ppidum Yepas 423000. mar.
cala de Henares cum oppid.Brivega,
quæ ſunt ArchiepiſcopatusToletani
16.250000.marav.
ppidum Madrit cum territorio ſuo
23.250000.marav.
omitatusPunno en roſtro 1.262000.
maraved.
rbes Cubas & Grinnon, quæ Alvarum deMendoça Dominum agnoſcunt, quiAlcavalas percipit, è tertiis
117000. marav.
rbsGalapagar D.Infantat.160000.m.

Vrbs

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Vrbs Illeſcas 2. 297. 000.

Vrbs Toletum ejuſque membr
Quentos.

Domini armentorum, quæ è M
nis Eſtremaduram paſtus gra
tunt 19. 503000.

Vici Prioratus S. Ioann. 7.05500

Vrbs Almagro ejuſque Provinci
dicitur Campo de Calatrava
7. 120000. mar.

Alcavalæ herbarum & olerum q
eodem Magiſtr. veneunt 3. 43
marav.

Vrbs Cuidad Real 4.150000.

Vici in ea plaga ſiti, quæ Archid
natus Talaveræ del Rey di
14. 326000. mar.

Placentia urbs ejuſque Dominiu
vici, qui Archidiaconatus dicu
18. 475000. marav.

Truxillo ejuſque diſtrictus 12. 224
marav.

Caceres urbs & territor. 7. 85000

Badajoz ejuſque provinc. 9.972
marav.

Alcantara cum territorio 9. 403
marav.

Paſcua & Olera ibidem 3.481.000

Serena Provinc. Mag. Alcantar.
7.570000. mar.

Merida ejuſq; territorium in Prov

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

non pertinens ad Magiſtr. S. Iacobi
234000. mar.
Fuente el Maeſtro in Prov. Leon.
Magiſtr. S. Iacobi 6.973000. mar.
Guadalcana Magiſterii S. Iacobi.
m territorio 3.305000. mar.
Xeres de Badajoz ſub Magiſterio
Iacob. 7.100000. mar.
Hiſpalis ſive Sevilla ejuſdem mem-
a & diſtrictus 381.387000. mar.
cus Domini ut vocant 2. Quent.
s Palma & Guelves ſub Comitibus
is ſunt pro tertiis 235000. mar.
s Tevar & Ardales ſub Marchione
rdales pro tertiis 235000. mar.
Ellerena Provinc. Leon, & Magi-
erii S. Iacob. 3.125000. mar.
Cadiz 8.452000. mar.
lmadrava, id eſt piſcatu Thynno-
vul. Atun 3 350000. mar.
altar ab Alcavalis immunis eſt,
lvit pro tertiis 1.500000. m.
z de la Frontera 21.050000. mar.
Carmona 9.450000. m.
& Setefilla 680000. mar.
Ecyia cum ſuburbib. 15.500000.
arav.
duba ejuſq; diſtrict. 48.995000. m.
dicta Realengos de Corduba
7.316000. marad.
tas Anduſcar 4.800000. m.
Civitas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Civitas Vieda 11.346.000

Civitas Baeça 17.316.000

Civ. Quexada 1.415000

Adelantado de Carcola 6.885000

Comitatus S.Stephani 1.340000

Vrbs Martos in Andaluz Magiſteri latravæ cum diſtrictu 11.436000

Vrbs Iaën & territorium 15.6090 marav.

Granata & territor. 42.910000.m

Sericum Regni Granatenſis olim a expulſos Mauros valebat 42. qu nunc tantum 22.

Aguela & Aviſlos Granat. 2.7500 marav.

Loxa & Alhama G. 3.650000

Civitas Baça G. 10.626000.m

Guadix Civitas G. 6.395000

Almena Civitas G. 3080000.

Almunecar, Mutril & Salabrena gni G. 2.643.000.

Malaga Civitas G. 16.269.000.

Veles Malaga civ. G. 3.519000.

Pulchena urbs 410000.m

Ronda & territor. 5.334000.m

Inſula Canariæ 4.850000.

Teneriffæ 3.Quent

Palma. 2.Quent

Tributum annuum, quod Regna ſpaniæ Regi pendunt nomine Ser tii ordinarii, valet quotannis cent

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

quatuor quentos & trecentos & quinque maravediſios 104.305.000. ...ed.

...tigalia ſiccorum portuum, ut ...t, è Regnis Valentiæ, Arragoniæ ...varræ, tam in exitu quam introi...unt quotannis quadraginta no... quentos & triginta quinque mil... maravediſiorum, id eſt 49.035000. ...red.

...tigalia ſiccorum portuum Regni ...galliæ tam in exitu quam in... reddunt annuatim 34.155000. ...v.

...ctigal Lanarum quæ è Regnis Hi...æ exportantur, reddit quotannis ...000. marav.

...mmum Almoxariff Civitatis Hi... vulgo Siviliæ, quod urbs ipſa à ... conducere ſolet, ſolvit quotannis ...09000. maraved.

...moxariff Indiæ Hiſpaniæ quod ...s Hiſpalis in eundem modum à ... conducit, pendet annuatim ... Quentos.

...oneta Hiſpanica vulgo El Senneo... de la Moneda in ſola urbe Hiſpa... quæ tantum reddit, quantum cę... omnes, valet 22 Quentos.

...agiſtratus S. Iacobi, Calatravæ & ...ntaræ Rex Fuggeris Auguſtanis

 locare

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

locare ſolet pretio annuo nonagint
octo quentorum.

Nota. Ab aliis obſervatum inven
Magiſteria horum ordinum Regi
ſpaniæ quotannis reddere bis cent
& quadraginta millia ducatorum,q
ſumma multo minor eſt quam ea q
prodit author noſter,quæ facit 261
duc, & 125. mar.

Locat prætereaRex herbas & paſc
Magiſtratuum prædictorum & annu
tim ex illis percipit triginta ſeptē que
tos 37.000000 ma

ExArgento vivoAlmadæ,ē montib
Morenæ in Campo Calatravæ, qu
Rex annuatim locat ſeptuaginta t
bus quentis 73.000000.ma

Bullę ſeu indulgentiarum Papaliu
litteræ, omnibus impenſis deduct
reddunt annuatim ducentos quento
ea ſumma deducta in Belgicam mon
tam(inquit author)facit ſexdecim au
tonnas.

Alii obſervant ex hiſce bullis annuatim à Rege percipi duas milliones & quadringenta millia librarum,ſive florenorum ut nos vocamus.

Subſidium, quod Clerici ex beneficiis annuatim pendunt, valet quotannis promiſcue 65. quentos, id e
65.000000.maraved,172800. duc.

Vid

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

quæ ſupra ex Cardinale Oſſa-
vavimus.
cuſado, id eſt tributum an-
quod Epiſcopi & Eccleſiæ an-
pendunt, valet 110. quentos
3333. duc. 125. maraved. idque
us expenſis deductis.
. Ab authore Gallico obſerva-
venio, hoc tributum annuatim
ddere ſexcenta & viginti millia
rum.
inæ Guadalcanæ quoniam mul-
hauſtæ, quid hodie reddant, ta-
on poteſt.
butum quod Regi quotannis
nt cunctæ terræ Hiſpaniæ, man-
um & triremium gratia (vulgo
t Exercitio) 7.750000 mar.
butum forarium vulgo de la
da Forera quotannis reddit
000. marav.
lia Hiſpanica quotannis Regi red-
centos quentos, id eſt 800000.
c.
varræ Regnum quotannis Regi
niæ reddit 35.500000. maraved.
6. duc. & 250. mar.
egna Valentiæ, Arragoniæ & Ca-
niæ præter alia tributa, Regi
annis reddunt ſeptuaginta quinq;
tos, id 200000, duc.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Inſulæ Sardiniæ, Majorca & M
ca nullum Regi emolumentum
runt, quia cuncti earum reditus, i
dem impenduntur.

Inſula Sicilia quotannis dat
Quentos, id eſt unam millionem

Regnum Neapolitanum 450. q
tos; de hoc amplius diximus in li
de principibus Italiæ.

Ducatus Mediolanenſis 300. Q
tos, de hoc quoque diximus in li
de principibus Italiæ.

Provinciæ Belgicæ ac Burgundi
lebant Regi reddere 700. Qu

Locatio chartarum luſoriarum
per totum Hiſpaniæ Regnum 20. q

Panni Florentini 10. qu

Cuncta hæc (inquit *Linſcotanus*
authographis codicibus fideliter
tranſlata; fuitq; hic rerum ſtatus a
1578. cum Rex Hiſpaniarum nond
Portugalliæ potens eſſet. Omnes v
hi reditus in unam ſummam cont
faciunt 13. milliones auri & 48000,
catos, noſtra autem Belgica mone
tres florenos in ducatum compu
452 tonnas auri, & 44000. floren
Hæc ille. Sed calculus non conve
& in alterutro numero vitium ſub
neceſſe eſt, nam 13.048.000. duc. t
tum faciunt 39.144.000. florenos. N
ſup

tatione ſingulatim facta depre-
mus in priore numero 13 millio-
& 48000 ducatorum errorem
eſſe D. T. V. Y. qui relationem
dentem redituum regiorum in
iſſimum ſuum commentarium
it & ad monetam gallicam revo-
, ab hoc calculo non multum ab-
; colligit enim in unam ſummam
9048. coronatos.
elatio de Regis Hiſpaniæ opibus
Honorium ita colligit.
egna Majeſtatis Catholicæ non
lius quam novẽ milliones aureo-
uotannis regi pendunt hoc modo:

pania	1.400.000 duc.
iæ	2.300.000.
ndria & Burgundia	2.100.000.
jorica & Minorica	50.000.
dinia	60.000.
lia	600.000.
gnum Neapolitanum	1.500.000.
catus Mediolanenſis	1 000.000.
Summa totalis	9.010.000.

Hiſce autem non comprehendun-
t ampliſſimi reditus, quos Rex quot-
nis percipit à Clero ſuo.
Atque hæc quidem ratio redituum
nuorum Regis Hiſpaniæ fuit; certiſ-
na quidem anno 1578. nam quæ à

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Linſcotano noſtro relata ſunt ex
tionibus Regni, & aliis indubitatæ
dei monumentis fuerunt tranſcri
ut ipſe teſtatur. Verum crebro mut
multa nullum dubium eſt, neque en
Regni vectigalia quæ Almaxariff v
cant, ſemper eadem ſumma redimu
tur; & reditus quos Rex ex India H
ſpanica percipit, non unum ſingu
annis ſervant tenorem; quod ut e
dentius pateat, hic aliquot annoru
cenſus, prout accepimus, adjungemu

Anno 1608. claſſis Indica Hiſpan
intulit undecim milliones ducatoru
quarum quatuor Regi ceſſerunt.

Anno 1610. ex India appulerunt
million. 15 1896. ducator. pro Re
2.716.932.duc.

Anno 1612. Ex India appuleru
11. milliones & 796695. ducat. è qu
bus Regi ceſſerunt; 3. 504657. duc.

Anno 1613. Ex India appulerunt. 1
million. 59794. d. aut ut alii; 10.320.99
duc. è quibus regi ceſſerunt. 2. 810. 76
d. aut ut alii ſcribunt 2.810.74

Anno 1614. Ex India appuleru
11. milliones 297068. ducat. è quib
Regis ærario acceſſerunt 3. 028. 89
ducator.

Anno 1615. Ex India in totum a
pulerunt 10. milliones 129. 331. duc.
quibu

Regi ceſſerunt 2.305. 710. duc.
no 1616. Ex India appulerunt
illiones & 131852. duc. pro Rege
459.duc.
no 1618. Ex India appulerunt
illiones ducatorum, pro Rege
031. ducat.
no 1622. Regi deſtinata erant è
nente & Nova Hiſpania 1.913875.
. Sed claſſis illa horrenda tem-
e jactata magnam jacturam paſſa
eque illo anno in Hiſpaniam ap-

no 1623. Claſſis Indica æſtima-
t 12.135.207. ducat. è quibus Re-
mpetebant 3.465.600. ducator.
æc quoque claſſis maximam ja-
m paſſa eſt, 2.229.365. ducator.
hauſtis.
nno 1624. Eadem claſſis appulit
nata 14.113.801. ducatorum. E
us Regi ceſſerunt 2.525.565. duc.
nno 1625. Eadem Claſſis Regi at-
1.144.919. ducat. in totum autem
6.632. ducat. nam nihil auri aut
nti è Peruvia venerat illo anno ob
um noſtratium, qui cum claſſe ſua
e Meridionale infeſtabant.
nno 1626. Ex India appulerunt 17.
iones 520.257. ducat. è quorum nu-
o Regi ceſſerunt 3.504.297.d.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

XXIV.

Reditus annui Regni PORTVGALLI

Ex Ioann. Hugonis Linſcotan.

ORdinarii reditus Regni Portugalliæ annuatim aſcendunt ad 1.100.000. d
Reditus autem Magiſ tuum ordinum milita quorum Rex ipſe hodie magiſter quique poſſident Inſulas Azores, M deram, Inſulas Capitis Viridis, S. T mæ, del Principe, reddunt quotan 200. 000. duc.

Reditus Caſtelli de Mina in Guin qui ad ordinis Chriſti magiſteri pertinent, 100. 000. duc.

Reditus Braſiliæ 150000. d

Vectigalia aromatum aliarumq mercium quę ex India Orientali qu annis in Portugal. invehuntur 6000 ducat. ſive 18. tonnas auri ut Bel vocant: nam quæ in ipſa India è vec galibus aut tributis quocunque mo percipiuntur, ibidem rurſus impe duntur, ita ut Rex nullum emolume tum illius capiat.

In ſumma reditus annui Regni Po tugal

galliæ ſunt 2.200.000.d.aut.66.ton-
e auri,ut noſtrates vocant.

Expenſarum ejuſdem Regni hic eſt
lculus & modus.

1. In Stipendia miniſtrorum Iuſti-
æ, alioſque officiales, in ipſo regno,
npenduntur quotannis 100.000.d.

2.In Tencas,(ita vocant dona & im-
unitates, quas Rex tanquam feuda
enemeritis ad vitam concedit) quot-
nnis expenduntur 300000. duc.

3. In Iuras, (ita vocant reditus an-
uos quos vendit & in perpetuum hæ-
editario jure poſſidendos certis perſo-
is concedit, qui ſicuti alia patrimo-
ialia bona ad hæredes tranſeunt) an-
uatim expenduntur 150. mill. ducat.

4. In arces & munimenta Africæ
nnuatim expenduntur 300. mil. duc.

5. In quinque triremes, quæ Regis
ümtu armantur, quotannis expen-
duntur 50. mill. ducat.

6.In claſſem quæ Indicas naves ducit
atque reducit 300.mil.d.expenduntur.

7. In Moradias, (ita vocant merce-
des & ſtipendia annua quæ Rex con-
cedit, partim miniſtris ſuis, quos vo-
cant Mocos da Camara, Cavalleiros
Fidalgos & ſimiles, partim aliis bene
meritis,aut quorum parentes Regi ali-
quid officii præſtiterunt; ſunt autem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

perexigua hæc ſtipendia & tantum c
ceſſa ut equos ſuos alant, licet null
interdum poſſideant aut alant;eaden
que & parce & maligne ſolvuntur
annuatim impenduntur 80. millio
ducatorum.

8. In Alimenta Regiæ familiæ, at
Proregis quotannis fere expendunt
300, mill. ducat.

9. Denique in arces atque alia mu
nita loca Regni ipſius quotannis ex
penduntur 200. mill. ducatorum.

In ſumma; expenſa omnis quotan
nis aſcendit ad 1680000. duc.

Hactenus è Io. Hugonis Linſcotano.

Author autem Relationis de Regn
Portugalliæ apudHonorium ſcribit re
ditus annuos hujus regni eſſe 366000
duc. eoſque penitus omnes quotanni
in miniſtros regios, tam Eccleſiaſtico
quam ſeculares, in milites, in claſſe
aliaque rurſus expendi,neq; interdum
ſufficere.

Quia autem *Nicolaus Oliveir*
anno 1620. librum edidit, in quo dili
gentiſſime & minutatim explicat redi
tus omnes annuos Regni Portugallia
atque expenſas univerſas, operæ pre
tium erit ea ordine ex ipſo deſcri
bere.

Primo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Primo itaque reditus Regni & Do-
miorum, quæ Reges Portugalliæ in
ris Provinciis bello acquiſiverunt,
in Teloniis publicis, *Alfandegas*
vocant, paſſim colliguntur; (quip-
omnes merces & res quęcunque ve-
es ſolvunt alii decimam alii quintã,
aliam partem, excepto tritico
od foris importatur, id enim libe-
m eſt ab omni vectigali) in hunc mo-
m ſe habent.

1. Alfandegæ totius Regni atq; vr-
Olyſiponenſis reddunt quotannis
. quentos reeſiorum, id eſt 425000
uſatos.

2. Vectigal lignorum omnium quot-
nis locatur 10.700.000. rees, id eſt
750. Cruſat.

3. *A Caza dos Cincos*, id eſt Porto-
m quo quinque ſolvuntur de uno-
oque centenario, annuatim condu-
ur 7.200.000. rees, id eſt 18000. d.

4. Septem caſæ vectigalium vini,
ei, carnium, piſcium, fructuum, Ni-
itarum, & ſimilium rerum in Civita-
Olyſiponenſi reddunt quotannis
onaginta quentos rees, id eſt 225000.
uſat.

5. Vectigal vini, quod vocant o Real
Agoa reddit quotannis nové quen-
os rees, id eſt 22500. cruſ.

6. Vecti-

6. Vectigal carnium in macello red-
dit ſeptem quentos, id eſt 1750c

7. Portus Sicci ut vocant reddun
triginta ſex quentos, id eſt 90000. duc

8. *O Conſulado* (id eſt portoriun
quo tria ſolvuntur pro vnoquoq; cen-
tenario mercium quę in Portugall. im-
portantur, aut rurſus ex illa evehun-
tur, reddit per totum regnum octua-
ginta quentos, id eſt 200000. cr

9. Vectigal chartarum luſoriarun
annuatim locatur 5.400.000. re. id e
13500. cruſat.

10. Cancellaria Curiæ reddit ſepten
quentos, id eſt 17500. cruſat

11. Cancellaria Portuenſis 70000c
rees, id eſt 1750. cru

12. Vectigal ligni Braſiliani reddi
XXIV quentos rees, id eſt 60000. cr

13. Vectigal mercium Indicarun
reddit quotannis 120. quentos, id e
300000. cruſat.

14. Piper, diducto primum preci
quo emtum fuit in India & naulo qua-
tuor cruſatorum pro unoquoq; quin-
tali, reddit 230 quent. id eſt 575000. cr

15. Alfandegæ quæ in Africa ſunt
reddunt quotannis 1.200.000. rees, id
eſt 3000. cruſat

16. Impoſitio in vina Sanctareni red-
dit quotannis 780000. r. id eſt 1950. cr.

17. *O Eſtan-*

17. *O Eſtanco do Buzio*, (id eſt Apotheca publica qua certe merces Indicæ venduntur, reddit 1. 200. 000. rees, id eſt 3000. cruſat.
18. Setubalis tabula reddit 16. quentos, id eſt 40000. cr.
19. Omnes Civitates & oppida huius regni habent certos reditus in fundis, & è mulctis delinquentium & ſimilibus; Rex autem percipit tertiam omnium partem; quæ reddit annuatim 21. quentos, id eſt 52500. cr.
20. *Os foros das propriedades*, &c. id eſt, Annua onera quorumdam fundorum, quæ Regiæ Coronæ ſunt obnoxia, eiq; annuum tributū pendunt, reddunt quotannis 778000. res, id eſt 1945. cruſat.
Hoc primum vectigalium ſive redit. gen⁹ efficit quotannis 837.958.000 rees, id eſt 2. 094. 895. cruſ.
Alterum redituum genus provenit ex Almoxarifis, quibus colligendis plura loca ſunt deſtinata; reddunt autē annuatim in hunc modum.
1. Almoxarifatus Pontis de Lima; ſub quo comprehenduntur tria oppida & aliquot vici, reddit quotannis ſex quentos & triginta tria mill. octingēta & ſexaginta ſeptem rees, id eſt 15084. cruſat. 267. rees.
2. Al-

2. Almoxarifatus Vianæ in cui diſtrictu ſunt ſex oppida & aliquot vici: 7.594.014.rees.

3. Almoxarifatus Guimaranes in cujus diſtrictu ſunt x. oppida & inprimis Braga,& aliquot pagi:8.679.454

4. Almoxarifatus Averi in cujus diſtrictu ſunt xxix oppida; 7. 777. 816

5. Almoxarifatus Porto in cuius diſtrictu ſunt tres 11. 000. 483. rees

6. Almoxarifatus Civitatis Viſeo in cuius diſtrictu ſunt undecim oppid.& 4.464.880.rees

7. Almoxarifatus civitatis Lamego in cuius diſtrictu ſunt xiv. oppida & plures vici,reddit quotannis 5.261.07 rees.

8. Almoxarifatus Caſtellobranco in cuius diſtrictu eſt antiqua civitas Idahna cum xviii.oppid. 7.593.039.r

9. Almoxarifatus oppidi Mencorvo in cuius diſtrictu ſunt novem oppid 6.340. 336. rees.

10. Almoxarifatus oppidi Pinhel in cuius diſtrictu ſunt xxx. op. 6.942.87

11. Almoxarifatus Mirandæ in cuius diſtrictu eſt civitas Braganca & ſex oppida 7.190.194.rees

12. Almoxarifatus Villæ Real in cuius diſtrictu ſunt tria oppid.5.780.74

13.Almoxarifatus civitatisGuardæ in

cuius

b⁹ diſtrictu ſunt xxiv. op.6.798. 720.
14. Almoxarifatus Portalegræ civi-
is, in cuius diſtrictu ſunt xx. oppi-
8.480.312. rees.
15. Almoxarifatus Conimbricæ, in
i⁹ diſtrictu ſunt xix.op. 7.573.475.r.
16. Almoxarifat⁹ civitatis Leyriæ in
ius diſtrictu ſunt xxiii.op.4.832.625.
17. Almoxarifatus Tomar, in cuius
triƈtu ſunt xlviii.op. 6.726.594. r.
18. Almoxarifatus Abrantos:
147. 451. rees.
19. Almoxarifatus oppidi Sanctaré in
ius diſtrictu ſunt xv. opp. 8.098.612.
20. Almoxarifatus Alenquer, in cuius
ſtrictu ſunt xvii.op.6. 252. 692. rees.
21. Almoxarifatus Cintræ 3,443.587.
es.
22. Almoxarifatus territorii Olyſi-
nenſis, 1.300.356.rees.
23. Almoxarifatus civitas Eboræ
cuius diſtrictu ſunt xviii. oppida,
.222.741.rees.
24. Almoxarifatus Eſtremos in cu-
s diſtrictu ſunt xv op.6.330.393.rees.
25. Almoxarifatus Eluas in cuius di-
rictu ſunt xii oppida 5.468. 845. rees.
26. Almoxarifatus Beræ in cuius di-
rictu ſunt xxviii opp.9.428.832. rees.
27. Almoxarifat⁹ Ouriques 5.872.976.
28. Almoxarifatus Algarbiæ, in quo
ſunt

ſunt quatuor civitates & novem op
9. 124. 390. rees.

29. Eſteyrinha Faram; (id eſt ſi be
capio, Lacus aut Palus Faram) redd
quotannis 61. 768. ree

30. Almadravæ (id eſt piſcatu
Thynnorum) reddunt quotannis 1
quentos rees.

31. Almoxarifatus Setuval, in cuj
diſtrictu ſunt XVII oppida 4.965.000

32. Habet præterea Rex in hiſce A
moxarifatib. XIII modios & II. Alqu
ros tritici, pro quibus ipſi ſolvunt
150. 788. rees.

33. Habet & domus Trancozi, q
reddunt. 5000. ree

34. Habet & in dictis Almoxarif
tibus, tritici modios bis mille ducen
hordei mille & quinquaginta, qu
percipit è campeſtribus & paluſtrib
quibuſdam locis, in quibus deriva
aqua ſementem faciunt incolæ: qui a
nuatim reddunt 27. 750. 000. ree

35. Præterea in ſingulis Almoxarif
tibus quotannis regi cera penditur, q
conjuncta efficit 777. Arrobas, & i
argento reddit 2. 722. 500. ree

Summa totalis horum redituum e
Almoxarifatibus eſt 238. 555. 721. ree
ſive 596. 389. cruſa

Tertium redituum genus percip
Re

nomine Magiſteriorum ordinum
arium , tam in Regno quam pro-
is bello acquiſitis.
Oppida Tomar & Soure, de ma-
io ordinis Chriſti;Setuval & Alca-
e magiſterio ordinis S.Iacobi; Be-
ntum de Magiſterio Aviſi in ipſo
o reddunt quotannis 10.085.70.r.
Duæ commendæ ad ripam Tagi
agalega & Alhos vedros 1.quen.r.
Vinum Almadæ & territorii ad-
tis 700000.rees.
Fodinæ ſtanni prope Viſeum
000. rees.
Teloneum Inſulæ Maderæ tam in
nto quam mille arrobis Sacchari;
21.000. rees.
nſulæ Azores,demtis tribus quen-
uæ miniſtris regiis impenduntur,
unt Regi quotannis 27. quentos
id eſt 67500.cruſ.
. Inſula Capo Verde cum adja-
ibus inſulis & terris 14. quent. id
35000.cr.
Caſtellum Mina in Guinea 40.
ntos id eſt 100000. cruſat.
. Inſula S. Thomæ locata eſt 14.
ntis, id eſt 35000.cruſat.
o. Congo,Arda,Angola 26.quent.
idt 65000.cruſ.
1. India Orientalis in illis partibus

quotannis reddit Regi 1.375.000.par
ſive 412.500.000. rees: ſive 1.031.25
cruſat. Horum civitas Goa cum diſt
ctu ſolvit annuatim 400000. pardac

12. Teloneum Ormus 252000 par
id eſt 75.600.000.re. ſive 189000.cr

13. Teloneum Dii 235000. pardac
ſive 70.500.000. re

14. Reditus Bacaim ſunt annuati
125.000. pard. ſive 37.500.000.

15. Daman reddit 62000. pard. ſi
18.600.000. rees.

16. Chaul 32000. pardaos, ſi
9.600.000. rees.

17. Cochim 2000. pardaos, ſi
6.000.000. rees.

18. Sofalla 40000. pardaos, ſi
12.000.000. rees.

19. Monbaſſa 10000. pard. ſi
3.000.000. rees.

20. Malacca 104000. pardaos, ſi
31.200.000. rees.

21. Maluco 50000. pardaos, ſi
15.000.000. rees.

22. Manre 37000. par

23. Ceylon 3000. pard. è tertia pa
te Canellæ.

24. Mangalor 3000. par

25. Bercelor 1000. par

26. Braſil reddit annuat. 54.400.00
rees: id eſt 136000. cruſa

Solv

Solvitur præterea in licitatione omnium vectigalium & tributorum pro unoquoque centenario unus rees; faciuntque ſumma XI. quent. rees, quæ Rex in pios uſus diſtribuit.

Summa totalis horum redituum eſt 637.705.570. rees.

Quibus ſi adjungantur 30. quenti, quos reddunt quotannis Salinæ regni, de quibus nihil dum diximus; & trium horum capitulorum ſummæ in unam cogantur; efficitur ſumma totalis redituum omnium Regni 1.744.219.291 rees: ſive 4.360.548. cruſatos & 91. rees.

Recipit itaque quotannis Rex Hiſpaniæ ſecundũ calculos præcedentes.

Ex Hiſpania & aliis Dominiis	13.048.000.duc.
Ex Portugallia, &c.	4.364 584.cruſ.
	17.408.548.

Quæ tribus florenis computatis in ducatos ſingulis efficiũt 52.225.644. flor.

His autem minime comprehenduntur quæ Rex extra ordinem è prælatorum & Cleri ſui reditibus, ex Papæ indulgentia percipit; quæ quoque ingentem ſummam conficiunt, uti in ſuperioribus demonſtravimus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

XXV.

EXPENSARVM REGIS I
ipſo Regno Hiſpaniarum ratio.

QVemadmodum Regis Hiſp
niarum reditus annui inge
tes ſunt, ita etiam immen
ſunt illius expenſæ; quaru
tamen ratio difficulter iniri pote
tamen hic quantum poſſumus, ill
proſequemur.

1. Quoad familiam Regiam & a
lam illius, annuatim expendit in Ma
num Hoſpitii regalis magiſtrum 300
ducat. in alios quatuor præfect
6000. ducat. in viginti quatuor nob
les domeſticos, quorum unuſquiſq
dietim percipit ſex reales, id eſt annu
tim 4778. ducat. in decem nobiles c
biculi regii 3650. duc. in decem ali
1825.duc. & in reliquos qui aulæ inſe
viunt 6500.duc. aliis minoribus mir
ſtris ſolvuntur 2405.duca

Ianitoribus deniq: ſexaginta 3180.
omnium deniq; miniſtrorum aulæ ſ
pendia annuat. aſcendunt ad 31338.

2. In milites corporis regii cuſtod
in Tribunum, Legatum, ſigniferum,
centum Sariſſophoros è nobilitate Bu
gundica annuatim 14200.du

In turmam c peditum Germanorũ [cum] ſuo Tribuno & aliis miniſtris 7800.

In turmam c peditũ Hiſpanor. cum [ſu]o Tribuno & aliis miniſtris 8380. d.

In turmam 60. equitum 5670. duc.

In alios militares miniſtros 1650. d.

In 300. nobiles familiæ Regiæ qui [a]nnuatim percipiunt ſinguli 40000. [m]araved. itaque in totum 31800. duc.

Secunda hæc expenſa facit 69500. d.

3. In turmam c nobilium cuſtodum [c]orporis regii cum Tribuno ſuo & aliis [m]iniſtris 19982.

In L nobiles Venatores quos vocant *[M]onteros de garda*, quorum ſinguli an-[n]uatim percipiunt 80. ducator. itaque [4]000. ducat.

Puerorũ nobilium præfecto & ma-[gi]ſtris quotannis 2610. duc.

Tertia hæc expenſa facit 26592. d.

4. In Capellanos, alioſq; miniſtros [e]t Muſicos omnis generis 12920. d.

In alios XL. Capellanos, qui ſinguli [a]nnuatim percipiunt 80. duc. 3200. d.

Quarta hæc ſumma efficit 16120. d.

5. In equilis Regii adminiſtros qui [m]agno ſunt numero, & muliones; [1]932, duc.

In Aucupes regios & illorum mini-[ſt]ros 3394. duc.

Quinta hæc ſumma facit 17226. d.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

In totum autem expenſæ quæ a[nnuatim] nuatim fiunt in aulicos miniſtros, [a]ſcendunt ad 160.776. ducat.

Et quantulam partem ſumtuum, q[ui] in aulis tanti Principis fieri conſuev[e]runt, attigimus.

Sumtus autem qui in politicos m[i]niſtros fiunt, ita ſe habent.

1. In Senatores Conſilii Caſtellæ [&] cæteros illius adminiſtros 23422. duc.

2. In Senatores Conſilii Arragon[iæ] & cæteros illius adminiſtros 3831 ducat.

3. In Senatores & alios miniſtr[os] conſilii Italici 18360. du[c].

4. In Senatores & reliquos admin[i]ſtros conſilii Indici 19715. du[c].

5. In Senatores Conſilii quod vo[cant] de Hazienda annuatim 9164. du[c].

6. In Senatores & cæteros miniſtr[os] conſilii ordinum militarium S. Iacob[i] Calatravæ & Alcantaræ ann. 9275. d.

7. In Inquiſitores & omnes illi[us] adminiſtros, inter quos D. T. V. recenſet xx. mille familiares, qui hær[e]ticis accuſandis & capiendis per totu[m] Regnum dant operam, & ſingulis tr[i]buit penſionem annuam 80. ducato[rum] atque ita omnibus hiſce familiarib[us] 1600000. duc. quæ ſumma licet mi[hi] immodica videatur, tamen illius fi[dem]

; atque ita univerſa expenſa fue-
1.700.686. duc.
In Rationalium curiam & rece-
s alioſque adminiſtros 35463.d.
In Senatores conſilii bellici & il-
iniſtros annuatim 3676.d.
. In Conſiliarios Cameræ ut vo-
& illius miniſtros 1332.duc.
nt & plura conſilia, quorum ta-
miniſtrorũ ſtipendia D.T.V.Y.
ſuperiora hauſimus, non com-
orat; qui fortaſſe ad majorem
nam aſcendunt quam præceden-
ſuperiores autem ſimul faciunt
.405. ducat.
utraque ſumma 2.020.181.duc.
d ea quæ hactenus de expenſisRe-
iſpaniarum diximus,minuta ſunt
anto imperio & fortaſſe non ſatis
rate ſubducta, ſed quæ jam obiter
mus, majora ſunt:
In ſuperioribus Linſcotani obſer-
nibus in Regium cenſum relata
nt, reditus RegniNeapolitani 450
ti maraved.aut 1.200.000. ducat.
unc majorem quidem eſſe in li-
de principibus Italiæ, verumtamẽ
m in ipſoRegno impendi & inter-
non ſufficere,conſtans plerorum-
opinio eſt: Saltem nõ abs re fuerit
mam à Linſcotano obſervatam in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

expenſas denuo referre; itaq; dicimu
Regem Hiſpaniæ in Regno Neapolita-
no expendere 1.200.000 ducatorum

2. Ibidem dicitur, Provincias Belg
& Burgundiæ reddere 700. quentos i
eſt 1.866.666. d. alii dicunt 2.100.000
Sed utut ſit, totum in hiſce provinci
conſumitur, itaque hic ut eundem te-
norem ſervem, in expenſas refero
1.866.666. ducat.

His accedit quod Rex quotannis in
bellum Belgicum ex Hiſpania ſubmini-
ſtrare cogitur immenſas ſummas, & u
uno exemplo hic utar anno 1624. In
Belgium per Cambium ut vocant re-
miſſa fuerunt 2.380.000. ducati. quo
hic in expenſas Belgii refero.

3. Ibidem dicitur Ducatum Medio-
lanenſem quotannis reddere 300. quē-
tos maravedis, id eſt 800000 ducat. de
quo reditu in libello de Principibus Ita-
liæ diximus. Sed utut ſit, totus in eo-
dem ducatu conſumitur, neque ſupe-
rioribus annis potuit ſufficere; itaque
hic rurſus in expenſas refero 80000.
ducat.

4. Eodem anno 1624. invenio in
ſumtus in claſſem faciendos expenſas
fuiſſe 1.200.000. ducat.

5. Item eodem anno in milites præ-
ſidiarios limitaneos 600000. d.

6. In

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

In familiam regis,Legatoſq; apud
ipes exteros 1.180.000. duc.
que hæc ſex expenſarum capita
dunt ad 9.846.666. ducat.
hil tamen hic de ſtipendiis mini-
rum civilium & politicorum in
Hiſpania, quæ annuatim ut ſupra
dimus faciunt 1.859.405. ducat.
hil de ſumtibus quos Rex facere
ur in Sicilia; nihil de immenſis
ibus quos ſuſtinet in claſſe ar-
da, quæ merces ex India occiden-
educit: nihil de penſionibus quas
annis in aula Papali, & fere in
ium Principum aulis perſolvit.
æc ſuffecerint de expenſis illius,
Rex Hiſpaniarum eſt; nunc de ex-
is illius in Regno Portugalliæ &
ne Regni illius, certiora afferemus
Nicolao de Oliveira, cujus jam ſu-
aliquoties meminimus.
expenſas Regni Portugalliæ ad
uor capita revocat, quorũ primo
inentur expenſæ quas Rex facit in
ella ſua regali, in ſtipendiis mini-
rum Iuſticiæ, in tencis & juris, id
ſtipendiis & præmiis quæ Rex è pu-
s vectigalibus & portoriis elargitur
ilibus & aliis benemeritis, aliiſque
onis, quæ Regi inſerviunt tam in
no quam in provinciis exteris, &

claſſibus; quorum quidem portion
ſingulas minutatim proſequitur &
unam ſummam demum colligens,
centum ſeptuaginta quatuor quent
& octingenta & quadraginta ſepte
millia ſexcentos & octuaginta quatu
rees dicit aſcendere.

Primum igitur expenſarum cap
efficit 174.847.684.rees, id eſt 437. 1
cruſat. & 84. rees.

Ad ſecundum caput refert expenſ
quas Rex facit in juros, tencas & or
nados & in Almoxarifatibus Regni
aliis reditibus regiis; eaſque ſingulat
perſequitur & denique in unam ſu
mam colligit centum triginta quatu
quentos, quingenta octuaginta &
num millia & quingentos rees.

Secundum itaq; expenſarum cap
facit 134.581.500.rees, id eſt 33.6.453.
& 300. rees.

Ad tertium caput revocat expenſ
quæ à Rege annuatim fiunt in mi
ſtros publicorum vectigalium, &
ipſa loca publica, in claſſes regias &
milia; quas expenſas minutatim per
quitur, & in unam ſummam illas co
ligens dicit aſcendere ad quingentos
unum ſupra viginti quentos trecen
& novendecim millia & quinquagin
quinque rees.

Tertiu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

rtium ergo expenſarum capitu-
facit 521.319.055. rees, id eſt
.297. cruſat. & 255. rees.
quartum caput revocat ſumtus
Rex facit in Africa, inſulis, India
ntis, Braſilia & in ſumma in o-
bus provinciis extra Regnum bel-
quiſitis; quia autem longe major
uum Regni portio ex hiſce terris
itur, operæpretium erit expenſa-
rationem ſingulatim perſequi.

In tres arces atque oppida quæ
in Africa poſſidet, Septam, Tan-
& Marzagaon (nam in arce Ar-
quia hodie ad Comitem Atougiæ
inet, Rex nullos ſuſtinet ſumtus)
annuatim impendit: Septæ qui-
viginti quatuor quentos; totidem
rzagaoni; & Tangeri quadraginta
. in totum nonaginta tres quen-
rees, id eſt 232.500. cruſ.

. In Inſula Madera Rex quotannis
endit in ſtipendia Epiſcopi, Iudicũ,
ernatoris & aliorũ miniſtrorum,
vem quentos & trecenta millia rees
eſt 23250. cruſat.

ditus ut ſupra	66552 & dim.
Expenſæ	23250
ſtant Regi	43302.&dim.cr.

3. In Inſulis Azorum Rex quotan-
nis

nis in eundem modum expendit quentos ſexcenta & triginta mill. r id eſt 39075. cru

Reditus ut ſupra	67500
Expenſæ	39075
Reſtant Regi	28425. cruſ

4. In Inſulis Capitis Viridis ut v cant expenduntur ſeptem quenti re id eſt 17500. c

Reditus ut ſupra	35000
Expenſæ	17500
Reſtant Regi	17500.

5. In Inſula S. Thomæ quotann expenduntur quinque quenti & qua dringenta millia rees.

Reditus ut ſupra	35000
Expenſæ	13500
Reſtant Regi	21500. cruſa

6. In Angola & vicinis regionibu expéduntur ſeptemdecim quenti, ſexa ginta millia ſexcenti ſexaginta ſex ree Reditus ut ſupra 65000.

Expenſæ	42651. cr. 266. rees.
Reſtant Regi	22348. rees 134.

7. In India Orientali reditu omnis rurſus impenditur. nimirum 412.500.000. rees. ſive 1.031.250. cruſ

8. In

In Braſilia omnes itidem
s conſumuntur in hunc mo-

apitania de todos los Santos
541.840. rees.

pitan. dos Ilheós	159.053.
pitan. Porto Seguro	121.320.
pitan. R. de Ianeyro	1.806.520.
pitan. Spirit. Santo	6.094.040.
pitan. S. Vincent.	360.480
cariatu Seregippo	624.080.
pitan. Fernambuco	8.956.400.
pitan. Paraiba	2.069,381.
pitan. Tamaracæ	611.840.
pitan. Rio grande	3.518.581.
apitan. Seara	741.000.
aranhon	9.706.920
aſtro Para	6.000.634.
	59.310.089.

icolaus Oliveira licet diſertè has
mas particulatim prodat, tamen
mam colligens dicit in Braſilia ex-
li quotannis 54.388.295. rees, ſive
70.cruſat:ubi itidem fallitur;nam
um ſunt 135.970.cruſ. & 295.rees.
niverſas autem expenſas in unum
gens dicit annuatim à Rege ex-
di 1.455.077.299.rees:3.636.663.cr.
ſumma licet paulo juſtior ſit,tamē
particularium ſummarū ſubdu-
ctione

ctione non plane convenit, ſed n
nihil excedit.

Reditus univerſi	4.360.548.c
Expenſæ	3.636.663.
Reſtant Regi	632.885. cru

Hactenus è Nic. Oliveira.

Porro Regis Hiſpaniæ reditus &
penſas in India Orientali accurat
minutatim perſequitur Eduardus M
neſius Prorex, è quo hic quædam co
pendio delibabimus.

Goa reddit quotannis Rees	70.530.
Ormus	51.000.0
Dium, Bazar, Gogola	36.000.0
Damaon arx	15.455.8
Bazaim arx	41.520.2
Manora & Aceri	1. 403.3
Chaul arx	9.188.7
Onor Caſtrum	4.620.0
Barcelor	120.0
Mangalor teloneum	218.8
Cochin vectigalia	15.000.0
Manar caſtrum	4.003.8
Seylan	900.0
Malacca	21.600.0
Maluco	300 0
	271.861.7

Verum ab hac ſumma deducenda ſu
R. 24.000.000. ratione arcium & C
ſtel

rum, quæ cum inter infideles ſita
qui facili negotio armis inter ſe &
Portugallis contendunt, non raro
s ad loca illa impeditur & vectiga-
inuuntur: atque ita vera ſumma
ium redituum erit 247.861.762.
æter hanc ſummam, etiam aliud
tum colligitur, in arcibus & Ca-
, quæ verſus Septemtrionem ver-
ab urbe Goa, atque adeo in ipſa
nimirum è precio omnium mer-
quæ invehuntur aut evehuntur
n pro quoque centenario; & con-
ſummam Rees 24.078.000. quæ
ma tota impenditur eiſdem arci-
nſtaurandis.
penſarum autem ratio, quam
minutatim perſequitur, aſcendit
ees 214.718.878.

XXVI.

DICIVM IO. BOTERI
le Potentia Regis Hiſpaniarum.

AB Orbe condito nullum majus imperium extitit eo, quod Deus hodie Regi Catholico conceſſit; potiſſimum poſt-
n Portugallia Caſtellæ fuit unita:
liſſimas enim Provincias Europę,
nobi-

nobiliſſimaſq; Aſiæ & Africæ regio
complectitur;denique Novum Orb
totum ſolus poſſidet ſine ullo corriv
In Europa totam Hiſpaniam poſſi
quæ ab annis 800. nulli uni paruer
habet Belgicas provincias quæ m
milliar. Italic. ambitu complectunt
regnum Neapolitanum quod cIↄ c
mill. Ducatum Mediolanenſem qui
ne ccc; Inſulas Majoricam, Min
cam & Ebuſam, quarum prima c
ſecunda CL, tertia LXXX. Siciliam c
Iↄ cc. & denique Sardiniam quæ
LXII. In Africa poſſidet longe optim
portum, quem ea Orbis pars habet
mare Mediterraneum, eundemque
paciſſimum & maxime ſecurum,
propterea Marzalcabil, id eſt gran
portus appellatur; præterea Orani
lillæ & Pegnoni loca. Dein extra
tum Herculeum Inſulas Canarias, q
XII quidē ſunt, ſed VII præcipuæ, q
rum nulla minus XC mil. ambit. P
tugallicæ autem coronæ jure in ead
Africa poſſidet maximi momenti l
Septam & Tangerum, quæ veluti
ves ſunt Gaditani freti, & maris ju
mediterranei atque Atlantici: ex
fretum autem Mazaganum: præte
in immenſo illo Oceano Inſulas T
ceras, quæ ſeptem numero, quar
An

tra ambit XL mill. S. Michaëlis Inſ.
a XC: item Portum Sanctum, &
longe inde Maderam (quæ CLX
.circumgyrat) reginam Inſularum
ani Atlantici: Præterea Inſulas ca-
; Viridis, quæ ſunt ſeptem: ſub ipſo
uatore S. Thomæ inſulam, Madera
uanto majorem, & Sacchari ſupra
dum divitem: denique patronus
Dominus eſt totius oræ Africanæ
romontorio quod vulgo vocant
guero, ad Guardafuenſe, & com-
ciorum omnium & navigatio-
n arbiter in illo Oceano, & tot tan-
ue inſulis, quæ natura illic ſparſit
ximè è regione Cafrariæ, inter pro-
ntoria Bonæ Spei & Guardafu. Se-
tur Aſia, in qua ejuſdem Portugal-
reſpectu, Dominus eſt pene melio-
n locorum oræ illius occidentalis
hirum Ormuzii, Dii, Goæ, Malaccæ.
muzium autem propter ſitus ſui
portunitatem adeo opulentum eſt,
Arabes dicant, ſi totus orbis eſſet
us annulus, Ormuzium haud dubio
et illius gemma: & ad illud pertinet
na pars Arabiæ felicis, & Baaren Re-
a inſularum illius ſinus tam pro-
r magnitudinem illius cum fertili-
e ſoli conjunctam, frugumque va-
tatem, quam ob ditiſſimum marga-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ritarum piſcatum. Dium, Camba (ditiſſimæ longe provinciæ) clavis ſicuti illius maris: ad quod Portug inſuper poſſident, Daman, Bazaim Tanaam. Goa (nequid dicam de Ch & arcibus in Cananor, in Cochin Colan) civitas tanti momenti eſt, Coronæ Portugallicæ tantum, qua tum nullum Europæ Regnum, redd Poſſident denique fere totam oram Daman ad oppidum Meliapor, & mnia aut ipſorum ſunt aut amicoru præter Calicut. Zeilan amœniſſima inſula totius univerſi, in hac obtine arcem Columbo cum ſuo portu. M lacca ultima eſt locorum quæ Port galli poſſident in Aſia, & veluti cla omnium commerciorum in Ocea hoc Orientali & infinitarum pene I ſularum, quę corpus conficiunt nequ quam minus ipſa Europa. Habent ul rius, potius loca quam arces, ad co mercia exercenda in Macau cum C na; in Tidor, cum Moluccis, & Ba da. Stupenda autem res eſt, duodeci mille Luſitanos (neque enim plur numerantur in tanto terrarum m riumque intervallo) tot potentiſſim Reges & populos Aſiæ veluti fre coërcere; & jam xc. annis Ocea Atlantico, Indico, Eoo, dominari n

tantu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

tum ad ſuam,ſed & totius Chriſtia-
nominis immortalem gloriam, &
conſtabiliviſſe in hiſce provinciis.
que dici poteſt illis tantum rem
ſſe cum gente vili & artium bellica-
n rudi, ſiquidem regnum Ormuzii
puerunt Vaſallo Regis Perſiæ; ſu-
rarunt claſſem Sultani Ægypti, ple-
m Mamalluccorum, ad Dium; de-
nderunt Dium adverſus copias Tur-
rum & Guzuratorum ; profligarunt
quoties claſſes eorumdem Turca-
m in mari Erythreo ; intercepe-
nt alteram eorumdem claſſem an-
cIↃ IↃ LII prope Ormuzium. Con-
xerunt cum Rege Cambaiæ, cum
incipe Decan, cum Rege Calicuti,
m Rege Achen in Sumatra inſula,
mis & militibus Turcicis inſtructo.
ec minus admiror expeditiones illo-
m in Cambaja Indiæ, & in toto il-
Oceano & ora Aſiæ, quàm alii ad-
irantur expeditiones & victorias
agni Alexandri & Macedonum;
etiam magis quia Macedonia am-
itudine ſua multum ſuperat Portu-
alliam. Siquidem cum XIX tantum
avibus ſuperarunt claſſem Sultani
gypti ; cum duobus millibus expu-
narunt Goam ; eandemq; cum cIↃ IↃ
cuperarunt;cum IↃ ccc expugnarunt

Malaccam & aliquanto pluribus O
muzium.

Altera pars ditionum Regis Cathol
continetur Novo Orbe: in quo qu
nullum habeat corrivalem, quicqu
vult obtinet. Diviſæ autem ſunt hæ r
giones in Inſulas & continentem. Inſ
ſularum maris ſeptentrionalis tantus
numerus, ut hodie ignoretur (ſolæ L
cajæ ſupra quadringentas ſunt, & ea
aliquot ita grandes ut per ſe regnu
ſatis grande poſſint conſtituere) Bo
chen ccc mill. longa eſt, lata LX. I
maica paulo minor eſt; Cuba ccc leu
longa, lata xx. Hiſpaniola cIↄ Iↄc mi
ambit. Continentem quod attine
Rex Catholicus actu dominatur to
oræ, quam Florida, nova Hiſpania, I
catana præcingit, & præterea immē
illi peninſulæ meridionali ad promo
torium Californiæ, atque adeo Quiv
ram uſque; hactenus enim atque ul
Caſtellani novas terras luſtrarunt. N
væ Hiſpaniæ ora quæ initium ſumit
promontorio S. Helenæ & continu
orarum ductu per Panamam ad Qu
viram pertinet, patet in longitudine
quinque millia ducenta mill. quib
ſi mediterranea verſus ſeptentrione
adjungas, haud minus novem millib
milliar. conficient. Peruvia dein,
Pan

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ma incipiendo, gyrat duodecim
e & ſexcenta milliar. quorum tria
ia ad oram Oceani, inter Maran-
nem & flumen de la Plata, ſub Bra-
i nomine, ad coronam Portugalliæ
inent. Continens Novi Orbis mul-
regna & ampliſſimas provincias
prehendit; ſed duo principalia vel
mperia ſunt, Mexicanum & Peru-
num; quorum reges olim potentiſ-
i & opulentiſſimi fuerunt. Rex Me-
nus non ſuccedebat jure ſanguinis,
electione; electores erant ſex; elige-
t autem juvenes agiles, & membris
e compoſitos & bello ſtrenuos; &
gem aliquando veneno ſuſtulerunt
illius ignaviam. Senatus erat apud
ſupremus, conſtans IV gradibus
bilium & miniſtrorum regni, ſine
orum conſilio nihil magni geri fas
t. Nihil impenſius curabant quam
erorum inſtitutioné, nec quicquam
joris faciebant quam religionem &
litiam. Fuit inter ipſos eximius vir
acaellel, tanta fortitudine & armo-
m ſcientia, ut maximam partem re-
i Mexicani ſubjugarit; animo tam
celſo ut regnum oblatum conſtan-
recuſaret, dicens utilius eſſe Reip.
alter quivis imperaret, & ipſe illius
et miniſter, quam totum regni onus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

humeris illius imponere, qui abſque
gia dignitate, multo ſecurius comm
dis illius incubiturus eſſet quam ſi R
foret. Agebat Rex cum maxima m
jeſtate & magnificentia tam ædific
rum quam ſervitiorum; extendera
Dominium ſuum, & una religione
ſuam & idioma ad unam plagam u
ad Tecuantepec ducentis ab oppi
Mexico leucis, ad alteram uſque
Guatimalam, quæ abeſt ccc leuc. &
mari Septentrionali ad Meridiona
Verum eſt, nunquam potuiſſe deb
lare neque Mechuacanam, neque T
ſcalam, neque Tepeacam; & inimi
tias quæ inter Mexico & Tlaſcalam i
tercedebant, Hiſpanis aditum feciſſe
imperium Mexicanum ſubjugandu
anno cIↃ IↃ XVIII. Mexicani autem
has Provincias venerant diviſi in ſ
ptem tribus è regione Septentriona
ubi ſuperioribus annis detecta fuit c
tiſſima provincia & incolis frequent
ſima, quam Hiſpani vocant Nova
Mexicanam. Armorum præcipuus
rat honor, & iis nobilitas quærebatu
Motezuma, qui ultimus Regum fu
ordines aliquot Equitum conſtitu
quorum alii Principes, alii Leones, a
Aquilæ, alii Pardi dicebantur. His lic
tum erat auro argentoque orna
goſſy

ſſypino panno amiciri, calceatis in-dere, vaſculis deauratis & pictis uti: ibus omnibus plebi & ignobilibus terdictum erat.

Imperium Peruvianum (cujus Rex cebatur Inga) paulo grandius erat, in ſumma ſua amplitudine, à Paſto longitudinem patebat ad Chilen, atium mille leucarum : in latitudi-em vero ab Oceano Meridionali, ad artem Andium Orientalem centum uc. immenſitas aquarum partim uentium partim conſiſtentium ulte-us vetabat terminos promovere.

E Nova Hiſpania & Peruvia trahun-ur (præter merces) opes inexhauſtæ uri atque argenti; quarum Peruvia ommuniter duas tertias partes, Nova Hiſpania unam tertiam ſubminiſtrat. ed mercium longe opulentior & ab-ndantior eſt Nova Hiſpania, quam Peruvia. Inter alia dat Cochenillam mercem maximi pretii, Anil & tergo-a vaccarum infinita, quorum etiam nſulæ ingentem copiam præbent. uti & Goſſypii, Sacchari, caſſiæ fiſtulæ & nionum. Inter Peruviæ theſauros duo ſunt admirabiles; prior Argenti-fodinæ Potoſianæ anno cIↃ IↃ XLV primum repertę, è quibus tanta argen-ti copia hauſta eſt, hodieque hauritur,

ut quinta pars quæ Regi cedit, quadr
ginta annis centum & undecim m
liones Pezorum ſuperarit;(valet aute
Pezum XIII Regales & quartam pa
tem regalis) & tamen vix duæ tert
quintatæ dicuntur. Purgatur hæc a
gentei metalli copia quinquagin
duabus machinis, ſuper vicinum flu
extructis ; & viginti duabus in val
Tarapaja, præter alias quæ à jument
circumaguntur. Alter eſt, Guancavel
cæ metallum,locupletiſſimum hydra
gyri, anno milleſimo quingenteſim
quinquageſimo ſeptimo detectum,
quo Rex citra ullas expenſas percip
circiter quadringenta millia Peſorun

Natura quæ tam liberaliter Peruvi
auri argentique venas conceſſit, nih
tale Braſiliæ indulſit; ſed harum loc
illi tribuit aërem ventorum clementi
ſaluberrimum, fontes, & plurima, &
grandia flumina, multas ſylvas, & ſc
lum planitie & collibus peramæne di
ſtinxit: & perenni amœnitate veſti
vit; multiſque & ſecuris portubus do
tavit. Abundat ſupra modum Sacchar
cannis, quas Portugalli invexerun
& magnam Sacchari copiam foras e
mittit.

Novi Orbis veluti appendices ſun
Inſulæ Philippinæ; nam ſi ſitum ad
vertas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

rtas, Aſiæ pars æſtimari deberent; r Novam Hiſpaniam vero primo erunt inventæ; quarum Hiſpani jam adraginta ſubjugarunt; iiſque pacie fruuntur.

Quum itaque imperium Regis Caholici adeo amplum & ſpatioſum ſit, e dicam infinitum, pertractationem lius quoad potentiam illius & reginen politicum dividemus in quatuor artes: quarum prima complectetur rovincias & ditiones illius in Europa: tera novum orbem: tertia ditiones cundum oram occidentalem & meidionalem Africæ diſperſas: quarta deique Indicas & Aſiaticas ditiones.

De ditionibus Regis in Europa.

DIcimus itaque ditiones, quas Rex Hiſpaniæ poſſidet in Europa, ditiſſimas & copioſiſſimas eſſe omnium Europæarum: ſiquidem Hiſpania ditiſſima provincia eſt auri atque argenti, quæ quidem nota ſit, & tanti momenti, ut non ſine gravi cauſa, prima provincia continentis fuerit, de qua tam aſpere contenderint inter ſe Carthaginenſes & Romani; & in qua Gothi & Vandali poſtquam potiſſimam Romani Imperii partem pervaſtaſſent, ſibi ſedem figendam judicarint: & Trebel-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

lius Pollio illam una cum Gallia appe
lat robora & nervos Imperii Roman
Et Conſtantinus Imperat. in diviſion
Imperii illam prætulit Italiæ (licet n
Itali tantopere res noſtras admiremu
nam cum ipſi obtigiſſent, Britanni
Gallia, Hiſpania, Italia; tribus illis pro
vinciis contétus hanc ſponte conſor
ſuo reliquit. In Italia porro longe pu
cherrima gemma eſt Regnum Neapo
litanum; quia natura hic veluti i
compendium redegiſſe videtur, qui
quid pulchri per totam Europam larg
manu ſparſit. Quid dicemus de ſtat
Mediolanenſi; poſſit ne Ducatus repe
riri magis abundans omnibus ad v
tam neceſſariis, frumento, oryza, ani
malibus, lacticiniis, vino, lino; au
plenior artificibus & commerciis; au
incolis frequentior & municipiis, au
denique opportuniore ſitu? Inter om
nes Mediterranei maris Inſulas Sicili
excellit tam amplitudine quam fertili
tate. Inter omnes provincias ultra
montanas, ſine controverſia primun
ſibi locum vendicant provinciæ Belgi
cæ, ſive ſpectes fœcunditatem ſoli, ſive
oppidorum magnificentiam, ſive po
pulorum induſtriam, ſive denique lo
corum munitiſſimorum copiam.

Regi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Regimen & potentia.

Egimen Hiſpaniæ Regium eſt, & hodie Principem habet Philippum qui regiminis ſui duo veluti fun- enta judicat, religionem & juſti- n. Quarum virtutum illa quidem nam protectionem meretur, hæc populi amorem; illa animos ho- um frenat, hæc ligat manus; illa ſervat bonum ſpirituale Reipubl. pacem temporalem. Magna in hoc imine maturitas ſpectatur; omnes n res à diverſis conſiliis ad id de- atis diſcutiuntur; quę potius ample- ntur conſilia gravia, & lenta, & Fa- potius agendi modum, quam Mar- i. Vitantur quantũ fieri poteſt no- ates & conſuetudinum atque ordi- m antiquorũ mutationes. Quo re- iens Cardinalis IVSanct. (qui poſtea t Papa Innocentius VIII.) ſolebat di- e Hiſpanos attentos eſſe ad Regi- n, & in eo neutiquam errare. Hiſce ibus Rex Catholicus quiete ſub ſuo perio continet (præterquam ubi vi- nitas principum hæreticorum diſtur- t) nationes animis, moribus & inge- s multum diverſas, Caſtellanos, Ar- gones, Cantabros, Luſitanos, Italos, rmanos; & orbem noſtrum atque

novum:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

novum: ſubditos natos & bello a
quiſitos, Chriſtianos & gentiles. Ratio
ni quoque conſentaneum eſt, ut ditio
nes quæ familiæ Auſtriacæ obven
runt, via quieta & pacifica, (qualis e
per matrimonia & affinitates) mod
rate & quiete adminiſtrentur: & cu
habuerint originem adeo juſtam
honeſtam, etiam longiſſime oport
durare. Nam quod quidam objiciun
Regnum hoc diu ſtabile eſſe non poſſ
quia ita diviſum eſt, & longe latequ
ſparſum, parvi momenti eſt: nam præ
ter rationes quas alibi adduximus i
contrarium, etiam hæc accedit, gran
dia dominia magis apta eſſe ad defen
dendum ſe adverſus cauſas extrinſeca
ſuæ ruinæ; mediocria vero adverſu
intrinſecas.

Cæterum in Imperio ita diviſo am
plitudo & mediocritas conjunctæ re
periuntur. Amplitudo in toto corpor
ex disjunctis membris compoſito: me
diocritas autem in pleriſque membris
quia eorum nonnulla (quemadmodu
Hiſpania, Peruvia, & Mexicana) per ſ
grandiſſima ſunt, unde omnibus illi
bonis gaudent quæ tam illa, quam hæ
ſuppeditare poteſt, id eſt magnam po
tentiam adverſus inimicos externos
& ſecuritatem adverſus corruptela
dome-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

neſticas. Adde dein, omnia mem- Imperii de quo loquimur viribus ritimis poſſe conjungi. Quia, quem- modum Auguſtus Cæſar una claſſe m habebat Ravennæ, & altera quæ eni morabatur, totum Imperium manum ſecurum reddebat; ita Rex holicus duabus claſſibus, quarum m in noſtro mari, alteram in O- no teneret, omnia Imperii ſui mem- tam in Europa, quam in Novo or- poteſt unire. Bonus enim Galeonum bellicarum navium numerus, quem illis maribus habiturus eſſet, non do tutaretur oras Hiſpaniæ atque ericæ, & claſſes ultra citraq; com- antes; ſed & Angliam ita terreret, Belgium pace frui permitteret. Sed antum ad claſſem maris mediterra- , ea ditiones illius unitura eſt, ut vi- illarum perpetuo in illa ſint futuræ. emadmodum videmus Portugal- claſſe ſua conſervaſſe ditiones ſuas Perſia, Cambaja, Decan & reliqua dia & glorioſe conſervaſſe jam ſupra naginta annos. Quidam viri præ- ntiſſimi in deliberationibus ſuper c re habitis, oppoſuerunt æmula- nem Turcæ; atque ita ratiocinan- r: ſi Rex ut parcat immenſis ſumti- s quos facit in arcibus muniendis, claſſem

claſſem inſtruat centum & quinqu
ginta aut plurium triremium, qu
ipſi facillimum factu foret; efficiet
Turca qui hodie centum triginta a
circiter triremium claſſe contentus e
quo Regem ſuperet, fabricaturus d
centas; creſcet itaque in immenſu
Regis expenſa, ſine ullo potentiæ illi
incremento. Hæc argutia nimis m
gna eſt; & nihil minus in rebus age
dis ſuccedit, quam nimia ingenioru
ſubtilitas. Neque enim ſufficit Tu
cam velle ſuperiorem eſſe in hac r
ſed diſpiciendum eſt an poſſit: na
licet Turca plus orarum maritim
rum poſſideat, non propterea maj
rem habet numerum hominum q
rerum navalium periti ſint. Nam
tota ora Africæ, præter Algerium
Tripolin, non habet ullum locun
in quo par triremium aut fabrica
poſſit aut tenere. Idem dico de Po
to Euxino, ubi nullus eſt locus al
cujus momenti præter Caffam & Tr
pezuntium; idem quoque dici pote
de tota fere Aſiæ ora, non enim ſu
ficit plurimum orarum habere, ni
ſimul habeas gentes quæ artibus na
ticis delectentur, quæ labores fer
poſſint & tædium maritimum ſup
rare; quæ navigationibus & comme
ci

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

delectentur ; quæ materie & can-
pe abundent ; quæ ventorum mi-
s & horrores tempeſtatum non me-
ant ; quæ audeant vitæ diſcrimen
re & mortem contemnere inter
yllam atque Charybdim.
Dimidia pars Imperii Turcici non
bet tot homines navales , quos poſ-
opponere , & comparare cum ſolis
talaunis , Cantabris , Luſitanis &
nuenſibus : (quos hic nomino quia
gi Catholico magnam in claſſibus
us operam præſtant.)
Denique Rex duabus rebus ſupe-
: Turcarum Imperatorem ; prima,
et Turca plures ſubditos habeat
am ipſe , tamen quia magna ex
rte Chriſtiani ſunt , non audet il-
fidere contra nos : altera quod
æ maritimæ Regis magis conjun-
e ſint , quam Turcæ: unde etiam vi-
omnes maritimæ facilius conjun-
poſſunt. Contigit etiam claſſes oc-
lentales fere ſemper ſuperiores eſſe
rientalibus ; & Septentrionales Me-
lionalibus;Romanas Carthaginenſi-
us; Græcas Aſiaticis.Ita Octavius Cæ-
r cum claſſe Italica profligavit Ægy-
iacam ; & noſtro ſeculo Chriſtiana,
urcicam . Ipſique Turcæ fatentur,
remes noſtras , ſuas longe ſuperare,
&

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

& metuunt earum occurſum. Qu
tieſcunque Carolus V. Imperat. cla
ſem inſtruebat, tot tantaſq; naves a
unabat, ut Turca ſe commovere r
formidaret: nam in expeditionem A
gerianam Iↄ naves ſecum duxit;
Tunetanam ſupra ſexcentas. Et A
dreas Auria tantas copias in Græcia
duxit, ut ſine diſcrimine Patras & C
ronem expugnaret. Sed de hiſce ha
dixiſſe ſufficiat. Nihil dixi de viribu
maritimis quas Rex habet in Ocean
Germanico propter rebellionem pro
vinciarum Belgii. Alioquin quæ ger
in Europa, magis navibus & navalibu
ſociis, quibus volupe eſt cum mari &
tempeſtatibus conflictari, abundat qu
Hollandia & Zelandia? aut qui portu
magis frequentantur quam Ramme
kena, Antvverpia, Amſtelodamum
Nihil dicam de concurſu navigioru
omnis generis ad Hiſpalim, ubi claſſes
nova Hiſpania & Peruvia appellunt
& perpetim ingens numerus nautico
rum hominum exercetur: neque d
Cantabrorum in rebus maritimis præ
ſtantia, qui excellentes evadunt tam i
arte militari quam nautica;& pari au
dacia & armato hoſti obviam proce
dunt, & Oceano ſævienti. De mariti
mis viribus hactenus diximus: dicamu
nun

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

: pauca de terreſtribus; eæ conſi-
: in peditatu & equitatu.
uantum ad peditatum, qui pedites
rant Germanos & VVallones? De
anis nihil attinet dicere, ſiquidem
natio ſemper bellicoſiſſima totius
erſi fuit æſtimata. Galli domi à
anis ſubjugati fuerunt intra no-
annos; Hiſpani ad ducentos forti-
eſtiterunt, & potentia atque præ-
ia Cæſaris Auguſti opus fuit ad
tabros perdomandos. Hiſpani pa-
m ſuam armis è manibus Maurorũ
rarunt; & haud citius hiſce pericu-
efuncti fuerant, quam impetum in
cã verterunt, & loca maximi mo-
nti interceperunt; Dein Portugalli
ritaniam infeſtarunt, & oræ Gui-
frenum impoſuerunt, ſimul &
iopię, & Cafrorum provinciis; ſub-
runt Indiam, Malaccam & Inſulas
luccas. Et Caſtiliani mare Atlanti-
claſſibus prementes Novi Orbis
potes facti ſunt, ubi tanta ſunt
na, tot populi moribus linguiſque
rſi; & denique Francos è Regno
politano & Ducatu Mediolanenſi
ulerunt. Virtus Hiſpanorum in ſa-
itate conſiſtit, ſiquidem nulla gens
ius novit quid obſit quidque pro-
in bellis; in diligentia, ſiquidem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

nullam occaſionem prætermittun
quavis utuntur : in concordia, hac
nus enim inauditum, eos extra r
gnum inter ſe veniſſe ad manus : de
que in tolerantia famis, ſitis, calo
juxta atque frigoris, inopiæ & diſc
minum, qua omnes omnino nation
præcellunt. Hiſce virtutibus præcl
ros ab hoſtibus triumphos report
runt: & licet interdum fuerint vic
ut plurimum victores rurſus ſuper
runt, uti contigit ad Ravennam;
nunquam cladem alicujus momen
acceperunt; licet ſatis graviter percu
fuerint à fortuna ad Algerium, & A
gliam. Et tria aut quatuor millia H
ſpanorum noſtro ævo nobiliſſima
Germaniæ partem ſurſum atque deo
ſum egerunt, & ultro citroque per m
dium inimicorum ſibi viam aperu
runt. De peditatu Italico, qui Hiſpan
ſubeſt, non eſt neceſſe dicere, nota e
enim militaris virrus, Marſorum, P
lignorum, Hernicorum, Samnitum
Lucanorum.

Quantum ad equitatum, Hiſpa
nobiliſſimam habent equorum ſti
pem totius Europæ; quales ſunt q
vulgo Granetti dicuntur Hiſpanis,
qui Corſieri Neapolitanis : habe
Burgundicos, qui inter Gallicos em
nen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

t ; & Belgicos qui inter Germa-
agmen ducunt. Apparet Naturam
c ſuam gentem armare voluiſſe
i metallis, in Cantabria, Guipiſcoa,
ina: & ejuſdem temperatura Bajo-
a Bilbili, Toloſettæ, Calatajuti; of-
nis armorum Mediolani, Neapoli,
uſcoducis; & annonæ copia in-
ere, per inexhauſta granaria Apu-
Siciliæ, Sardiniæ, Arteſiæ, Caſtellæ,
daluziæ, nec minus vini abundan-
per Somam, Calabriam, S. Marti-
m, Ayamontem & alia loca infini-
Abundat præterea Rex Catholicus
o & argento, quibus ne nationem
panicam tot tantiſque delectibus,
variis in diverſas partes expeditioni-
s minime exhauriat, equitatum &
litatum, Italicum & Germanicum
endiarium accipit, quantum lubet.

Principes finitimi.

Rincipes alicujus momenti, qui cum
Rege Catholico limites conjunctos
bent, ſunt Veneti, Rex Franciæ, An-
æ, & Turca. Apud Venetos jam à
ngo tempore, poſtquam Rex Hiſpa-
æ Mediolanenſi Ducatu potitur, res
modum quietæ fuerunt; nam Ve-
tis magis propoſitum eſt ſua tutari
oppida ſua bene munire, quam alio-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

rum acquirere. Nam cum Reſp. a
pacem ſolummodo collimet, non e
pedit ipſi ut res in vicinia turbentu
Rex autem Catholicus tot tantaſqu
ditiones poſſidet, ut iis contentus ſi
& natio Hiſpanica in manibus hab
tantas expeditiones contra Turcas
Mauros, hæreticos, infideles, in Euro
pa, Africa, Aſia, America, tantoper
neceſſarias, tamque utiles, ut eo po
tius vires, iraſque ſuas effundat: ſed &
vidimus Hiſpanos promptiſſime arm
ſua pro Venetis in graviſſimo illorun
diſcrimine convertere, contra Bajaze
tem, Solimannum, Selimum II. ad Ce
phaloniam, Preveſam, Lepantum. E
tamen habebant, habentque Hiſpan
magis ad latus ſuum Algerium, Tune
tum & Africam magis vicinam Hiſpa
niæ, Siciliæ, Sardiniæ, Balearibus, &
Regno Neapolitano, quam Cyprum
aut Inſulas in mari Ionio.

Quod ad Franciam attinet, eju
ſtatus hodie adeo miſer eſt, ut ſine Re
gis Catholici ope conſervari non poſ
ſit. Quare illam protegendam ſuſce
pit, & conjungendo vires ſuas cum au
ctoritate Vicarii Chriſti, inæſtimabil
ſumtu illam ſuſtentat, quem facit tan
in Languedocia, Guienna, Provincia
Normannia, Delphinatu, Britannia

Lute

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

tetiæ Pariſiorum, aliiſque in locis; nullus ſit hodie comparationi locus. d quid dicam, ſi Francia Hiſpaniæ gno uniretur? primum id quidem cilius ſperari quam confici poteſt: einde vires Franciæ impetu valent; iſpanicæ cunctatione; vix aliis vers mentem expreſſero. Porro facilius t, cunctationem retundere impetum, iam contra. Nam impetus facile ævidetur, & vir conſtans facile illum tat atque eludit. In eum modum lagnus Capitaneus deductis copiis ad arlettam, & cunctatione ſua ad ripas iris fluvii (qui hodie dicitur Gariglia-o) Francos poſſeſſione Regni Nea-olitani dejecit, & omnem recuperan-i in poſterum ſpem ademit. Iiſdem rtibus Antonius Leva Regem Fran-iſcum fregit ſub Ticino; & Proſper Columna copias illius è Mediolano jecit. Fateor impetum multum vale-e in oppugnatione oppidorum, atque 1oc modo Franci res magnas geſſerunt d Iuodium, Mommedium, Caletum: ed in præliis fere victi diſceſſerunt ad Gravelingam, S. Quintinum, ad Senas: nam in hiſce plus valet ordo & ars quam furor, ſicuti in illis majori uſui eſt impetus & furor quam conſilium. Licet autem Hiſpani alibi cunctando

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

præclaras rem bene gerendi occaſi
nes amiſerint; tamen contra Gall
tam in bello quam pacis negotiati
nibus ſemper optime illis ceſſit. Na
cum Franci natura vehementes ſin
in lentitudinem Hiſpanorum impi
gentes, obtunduntur, & ſuperantu
atque ut tædium vitent, facile pacen
licet iniquioribus conditionibus cu
illis ineunt; ut notat Bodinus.

Angliam nunc videamus, Carolus
Imperat. ut Flandriam à Gallorum a
mis ſecuram redderet, nihil non eg
ut ſe cum Henrico VIII. Rege Angli
arctius uniret; & dein per affinitaten
cum Maria Regina nuru ſua. Sed hc
die res ita ſunt mutatæ, ut Flandria a
armis Gallicis tuta, ab Anglicis penitu
conturbetur. Anglorum autem arm
magis apta ſunt ad ſua defendend
quam alios offendendos: ea enim con
ditio eſt Inſularum alicujus moment
cæteræ neque ſe defendere neque alio
offendere poſſunt. Ita videmus Anglo
nunquam quicquam præclari egiſſe i
continente, niſi ope aliorum. Fran
ciam infeſtarunt, ſed auxiliis Duci
Burgundiæ aucti; per ſe vero, non tan
tum amiſerunt quæ in Gallia armis ac
quiſierant, ſed terras hæreditarias, præ
ter Caletum & Comitatum Oyenſem

qua

æ noſtro ævo Dux Guiſæ intra pau-
: dies ipſis eripuit. Infeſtant hodie
gicas provincias, ſed à populis ipſis
uti. Ita ut appareat Naturam fin-
lè Angliam magis aptam ad ſeipſam
nſervandam, quam regni limites
omovendos per vicinarum provin-
rum ſubjugationem: vires eorum
agis idoneæ ſunt ad vexandum di-
nes Regis Catholici, quam ad illum
ſigni alicui diſcrimini objiciendum:
vexandi opportunitas naſcitur ab
ſarum amplitudine & divitiis, plu-
bus locis latronibus & piratis, expo-
tis: Quare quemadmodum non eſt
irum Turcam, principem longe po-
ntiſſimum, maria ſua non poſſe ſe-
ura reddere à duabus tribuſve trire-
ibus S. Ioannis aut S. Stephani; ita
eminem mirari oportet, piratis An-
lis in ingenti Oceano illo, qui ditio-
es Regis Hiſpaniæ undiquaque alluit,
ter præcludi nõ poſſe: ſed liquido con-
tat, quando ventũ eſt ad manus, juſto
rælio & non piratico incurſu, claſſem
Regis Catholici, licet navium numero
nferiorem, tamen Anglicam ſuperaſſe
nti bis patuit ſub Tercera: Nam licet
prima vice Angli nullam nominis ſed
virium jacturam fecerint; ſecunda &
nomen & vires amiſerunt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Novus Orbis.

TRajiciamus nunc Oceanum. Diti
nes Regis Catholici in Novo Or
tam immenſæ ſunt tamque potent
ut hoſtes timere minime neceſſe
Hiſpanis. omnibus locis opportun
pulcherrimas colonias locarunt, & ei
dem occuparunt & fluminum oſtia
portus & tranſitus alicujus moment
omneſque ſitus ad populos in offici
continendos aptos, aut annona abun
dantes, aut metallis divites, aut ad fre
nandos populos bellicoſos & oppid
quantivis pretii. Ad Auſtrum vero a
hiſce ditionibus nullos habent inimi
cos, qui ipſos vexare aut incommodar
poſſint, nam ab illa parte nulla inſul
aut continens ipſis vicina eſt ad ali
quot millia milliar. A parte ſepten
trionali nonnunquam infeſtantur
Gallis & Anglis qui eo uſq; excurrunt
ut nunc claſſes, nunc portus aggre
diantur. Maximum damnum quod
unquam paſſi ſunt, anno cIↃ IↃ LXXXV
pertulerunt, quando Franciſcus Dra-
cus Anglicus pirata, oppidum S. Do-
minici in Inſula Hiſpaniola diripuit, &
Cartaginem in continente: ſed hæc au-
dacia Anglorum Hiſpanis aperuit ocu-
los, ut melius proſpicerent harum re-
gionum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

onum ſecuritati. Quæ ab hac parte regie à natura munitæ ſunt:primum t tantiſque inſulis, quæ Novam Hiſaniam veluti ſepiunt & vadorum atie brevium multitudine muniunt, on minus quam fluctuum varia viſitudine, præter rapidiſſimum fluum, qui per anguſtias Pariæ, ubi Bucca Draconis appellatur, eluctatus, Iucatanam & Cubam radit, & inter Cuam & Floridæ promontorium, tanto mpetu in Oceanum relabitur, ut naes plenis velis remoretur.

Hic fluxus cum ventorum varietate onjunctus, cæteraque pericula maris, emper deterrebunt eos, qui non habent tutos portus quò ſe recipiunt. Præterea Rex eo naturæ beneficio utendum ratus, munitiſſimam arcem extruxit in Inſula exigua veræ Cruci (id oppidũ eſt Novę Hiſpaniæ ad oram freti Mexicani) objecta:alteram in Havana Inſula Cubæ, è regione Floridæ. Illa adimit hoſtibus facultatem rapidum illum æſtum devitandi, hæc eodem utendi. Quin & egregiam arcem communivit juxta S. Dominici oppidum, quod ob ſitus ſui opportunitatem ad imperium maris à natura factum videtur. Vt concludam, quemadmodum Italiæ ſitus à natura ad do-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

minium maris mediterranei compar
tus apparet; ita Hiſpaniæ ad imperiu
Oceani formatus. Et experientia teſt
tur, Hiſpanos natura tolerantiſſim
eſſe omnium climatum varietatum, &
regionum quarumcunque.

De Philippinis.

PHilippinæ inſulæ, ad novam Hiſpa niam pertinent, non quod illius, au novi orbis limitibus contineantur; ſe quia primum anno cIↄ Iↄ LXIV man dato Ludovici Velaſcii; Novæ Hiſpa niæ tunc Proregis à Michaële Lopezi de Legaſpe fuerunt inventæ. Dictæ au tem ſunt Philippinæ in honorem Phi lippi Hiſpaniar. R. cujus felicibus au ſpiciis primum luſtrari cœperunt. In Oceano illo immenſo qui inter novam Hiſpaniam & Samatram producitur circa undecim millia Inſularum varia magnitudinis ſpargi opinantur: lice autem Hiſpani omnes uno Philippina rum nomine deſignent, tamen id no mẽ magis proprium eſt Septemtriona lioribus; quarum quadraginta hactenus ſubjugarunt, cum millione incolarum. Principalis appellatur Luzon, longa quidem ſupra cc leuc. ſed ſatis arcta. Hic perpulchrum oppidum condide runt juxta oſtium vaſti fluminis, quod

vocant

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ant Manillam: à duabus lateribus
i cingitur & flumine; ubi autem
men in mare egreditur, ab una parte
rrem munitam, ab altera caſtellum
ricarunt, quod primum lignis & ce-
ibus ſeptum erat, nunc autem mu-
i lapide & cemento. Maxima inſu-
um eſt Vendenao: famoſiſſima Tan-
a, quæ quia prima detecta, per ex-
entiam Philippina vocatur. Inter
as ibidem eſt Cebe ubi Magallanes
m ſuum obiit; capit ambitu ſuo XI
c. ſitaque eſt X grad. ab æquatore.
uti & vicinæ inſulæ abundant auri
tallis, & annona; Vendenao inſu-
r Canella, cujus copia ad novam Hi-
aniam traducitur atq; adeo in ipſam
ſpaniam. Superiore anno præcepit
x Catholicus, ut armenta è Nova
iſpania huc transveherentur atque
iam equi & jumenta.

Hiſpani qui has regiones ſubjuga-
nt hodieque tenent, numero ſunt
ille ſexcenti; inter quos non ſunt
pra nongentos milites. Locis ido-
eis arces ab ipſis conſtructæ, maxime
Luzon Panai & Cobu; tenentque
ic aliquot triremes & liburnicas. In
ppido Manilla commoratur Epiſco-
us cum octodecim Eccleſiaſticis, &
Patribus S. Auguſtini & Societatis
Ieſu,

Ieſu; quorum labore & diligentia c
citer trecenta millia animarum ad
dem Chriſtianam perducta ſunt. M
ximum impedimentum converſio
illorum adfert conjugum multitud
quas ſecundum communem omniu
paganorum conſuetudinem hi pop
ducunt. Sunt autem hæ ditiones lon
majoris momenti quam vulgo æſ
mantur. Nam præter alimentorum
auri abundantiam quod hic reperitu
opportune admodum ſitæ ſunt ad v
cinas inſulas ſubjugandas,& Molucc
tutandas, & commercia in toto il
Archipelago exercenda; atque etia
inter Chinam & Novam Hiſpaniam
quæ res omnes ſunt magni moment
Longe autem maximum eſt, quod hi
cæperunt veluti freno cohibere Ma
humetanorum conatus, qui ſenſim
patronos harum inſularum & oræ A
ſiaticæ conſtituere ſatagebant: mult
autem facilior eſt Caſtellanis è Nov
Hiſpania & Peruvia ad has inſulas ac
ceſſus, quam Arabibus è ſuis Provin
ciis: nam præterquam quod viribu
ſuperiores ſint, aliquando navis à Peru
via duorũ menſium ſpatio Philippina
adnavigavit (minus autem interval
lum eſt ab Acapulco aut Xalaſco) cum
ex Arabia vix ſenis menſibus id præ
ſtiteris.

teris. Non quod illa his vicinior ſit
am hæc, ſed quia venti univerſales
gis favent Caſtellanis quam Mahu-
tanis; & Caſtellani recta linea pro-
lunt, Mahumetani curva: præterea
iter unico ductu abſolvunt, hi va-
, quia ad promontorium Comori-
m æſtivum tempus ipſis mutatur in
bernum, idemque pene poſtea acci-
t juxta Malaccam, ubi venti ſecundi
ſis expectandi ſunt, quos vulgo Mon-
nes vocant.

Ad hæc Caſtellani ſemper vento ſe-
ndo & in mari pacifico navigant;
rabes contra in Archipelago, ubi pro-
er Inſularum frequentiam, mille pe-
culoſis æſtibus, & improviſis vento-
m varietatibus, & latronibus atque
cinoroſis hominibus expoſiti ſunt.
is accedit, ut quemadmodum Caſtel-
norum nomen non parum Portu-
ailis ob vicinitatem opitulatur; ita
orum virtus egregiam Caſtellanis vi-
em rependat: utrique autem con-
uncti, nihil non in illo mari efficient.
Quod Chinenſes animadvertentes,
avent ſibi ſtudioſe, & viciniam atque
rma Chriſtianorum ſuſpecta habent.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Portugallia.

DIcamus porro de ditionibus, qu
ad Regem Catholic. ſpectant r
tione Coronę Portugallicæ. Id regnu
cccxx in longitudine, LX mill. in lat
tudine patens, licet neque amplo agr
neque magnis divitiis per ſe cluat : t
men ſitu gaudet commodo ad nav
gationes & opportuniſſimo ad longin
quas regiones ſubjugandas : & incol
tur à gente tanti animi ut expeditio
nes ſuſceperit in Barbariam, Æthio
piam, Indiam, Braſiliam, & jam x
annis præcipuis oppidis & portubu
harum regionum potiatur; & ma
tam Atlantico quam Eoo dominetu
Sed antequam pergamus, pauca nob
dicenda ſunt de Inſulis Terceris, qu
itidem ad hanc Coronam ſpectant
Hæ ſane ratione ſitus ſui, tanti ſun
momenti tamq; neceſſariæ, ut abſqu
illis navigatio in Æthiopiam, Indiam
Braſiliam non tam feliciter inſtitu
poſſit. Quia claſſes quæ ab illis regio
nibus redeunt Hiſpalim aut Oliſipo
nem, vix vitare poſſunt quin illas at
tingant; occidente tenus venientes u
ventos ſecundos ſequantur, ab orient
vero ut eoſdem rimentur. Noſtro ævo
famam meruerunt, primo, ob perti
naciam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

rum habitantium in Rege Catho-
à ſucceſſione regni Portugall. ar-
lo : deinde propter victorias quas
ani juxta illas obtinuerunt contra
os atque Anglos.

De ditionibus in Africa atque Æthiopia.

Porro Portugalliæ reſpectu poſſidet
Rex Catholicus ad oram Africæ,
ter Septam & Tanger intra fretum
culeum, & Magazan extra ipſum
nti milliar. ab Arzilla verſus meri-
m, à Promontorio d'Aguero ad
ardafu, ditiones duorum generum,
m aliæ immediate ipſi ſubſunt,
e ipſius confœderatis. Subſunt ipſi
ſulæ Madera, Portus Sanctus, Ca-
is Viridis, Arguin, Sancti Thomæ
vicinæ. Hæ inſulæ non modo ſua ſe
nona alunt, ſed & copiam illius in
ropam emittunt; maxime Saccha-
m & fructus, quibus maxime abun-
t (ſicuti & vino) Madera; Sacchari
tem magna vi Inſula S. Thomæ. Hæ
iones non niſi à piratis Anglis &
llis infeſtantur, qui tamen raro In-
as Cap. Viridis excedunt. In Inſula
guin, & S. Georgii de Mina duas fa-
rias habent Portugalli, ad modum
cium, unde commercia exercent
cum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

cum vicinis gentibus, Guineæ atq; Lybiæ, & aurum Mandingæ, & vicinorum locorum attrahunt ad ſe. Inter principes confœderatos opulentiſſimus & nobiliſſimus eſt Rex Congi, ſiquidem unum è copioſiſſimis & maxiſſimis Æthiopiæ Regnis poſſidet. Portugalli hic duas habent colonias, unam in oppido S. Salvatoris, alteram in Inſula Loanda. Ex hoc regno varias opes hauriunt; inprimis autem circiter quinque millia mancipiorum quot annis, quæ per inſulas & in Novo Orbe diſparguntur; & pro ſingulis capitibus, amplum vectigal coronæ Portugalliæ penditur.

Ab Regno hoc haud difficile fuerit ad Preſbyterum Ioannem tranſire, ſiquidem iter haud ita longum cenſetur, & Congo ita abundat elephantis, annona & omnibus rebus neceſſariis, ut ſummam ad hanc expeditionem offerat opportunitatem. Congæ finitima eſt Angola, cum cujus principe Paulus Diaſius Portugallorum Dux hodie bellum gerit; cauſa belli principalis ſunt argenti metalla, quæ Potoſianis nequaquam cedunt; quinimo tantundem ſuperant, quantum argentum perfectum præſtat impuro. Et ſi Portugalli tanti feciſſent viciniores regio-

nes

quanti longinquas, & vires, quibus
...erato Bonæ Spei promontorio ad
...iam, Malaccam, & Moluccas pene-
...unt, ad Africam domandam con-
...tiſſent, minori opera & ſumptu,
...jores opes fuiſſent adepti: neque
...em in univerſo orbe regio eſt opu-
...tior auro atque argento, quam Re-
...a Mandingæ, Æthiopiæ, Congo, An-
...læ, Butuæ, Toroæ, Maticui, Bori,
...iticui, Monomotapæ, Gafrariæ, &
...onoemugi. Sed cupiditas humana
...ajoris facit aliena quam ſua; & lon-
...nqua magis allubeſcunt, majora ap-
...rent eſſe quam propinqua. Inter
...omontorium Bonæ Spei & Guar-
...afu habent Portugalli, arces Sofalæ
... Mozambici. Illa Domini ſunt com-
...erciorum cum vicinis regionibus,
...uæ auro atque ebore abundant: hanc
...avigationem in India faciliorem fa-
...iunt, nam claſſes illorum, aliquando
...ic hybernant, aliquando annonam
...liaque neceſſaria ſibi comparant. Ha-
...bent ad hanc oram Regem Melindæ
ſibi amiciſſimum; Quiloæ autem &
quarundam Inſularum etiam vectiga-
...lem. Nihil Portugallis deeſt, niſi mi-
lites; nam præter alias inſulas, quas
aliis veluti relinquunt, eſt hic S. Lau-
rentii Inſulæ, è majoribus, ſi non ma-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

xima totius orbis (quippe mille ducenta mill. longa, quadringenta octuaginta lata) quæ licet non ſit bene culta, capaciſſima tamen eſt ob fœcunditatem ſuam, cujuſvis culturæ: natura illam fluminibus, portubus, & ſinubus opportuniſſimis diſtinxit. Hæ ditiones Coronæ Portugallicæ, non habent quod metuant niſi à copiis maritimis, quæ non poſſunt eſſe niſi Turcarum: Sed claſſes Portugallorum quæ ultra citraque commeant ſecundum has oras, illas ſatis tutantur; & anno cIↄ Iↄ LXXXIX haud longe à Monbazza quatuor triremes & unam liburnicam Turcis eripuerunt, quæ eatenus excurrere auſæ fuerant.

De ditionibus in Aſia.

HÆ diviſæ ſunt, aut in Perſia, aut Cambaja, aut India citeriore & ulteriore. In Perſia poſſident Portugalli Regnum Ormuzii, in Cambaja Inſulam Dium, Daman & Bazain. In India citeriore Chaul, Inſulam Goæ cũ adjacentibus, arces Cochin, Colan; Inſulam Manaris & portum Columbi in Inſula Ceilon; ſed principalis eſt Goa ubi Prorex manet & Indiæ robur. Ormuzium & Dium magni merito fiunt ob dominium maris & commercia

ſinus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ius Perſici, & freti Cambaici : Co-
in & Colan ob piperis copiam quæ
idem in naves imponitur. Manar
opter margaritarum piſcaturam quę
illo mari exercetur. Columbo ob ex-
lentiam & copiam Canellæ quæ ex
c Inſula educitur : Daman & Bazain
opter agri fœcunditatem : quare
annes III. Portugall. R. hic vetera-
s ſuis prædia ſolebat aſſignare. Goa
nge maximi momenti eſt ob oppor-
nitatem ſitus & agri ſui fœcundita-
m. Abundant omnes hæ Indorum
giones goſſypio, palmis (quibus vel
aximè indigenæ ſe ſuſtentant) oryza,
uctibus, pipere & zinzibere.

Habet præterea Rex Catholicus ali-
uot principes amicos, alios etiam
ectigales; inter amicos primus & di-
iſſimus eſt Cochini princeps: hic an-
ea Vaſallus fuit Regis Calecuti, nec
dmodum potens, hodie per amicitiam
& commercia cum Portugallis, tantas
pes, potentiamque ſibi comparavit
ut vicinis ſuis terrori ſit. Rex Colan
quoque amicus eſt; in utriuſque re-
gno caſtella habet Rex alicujus mo-
menti. Sunt præterea diverſi principes
vectigales.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Vires.

POtentia Portugallorum in hiſce ditionibus, è duabus rebus conſtat; locorum munitiſſimo ſitu, & numero atque præſtantia claſſium. Ad ſitum quod attinet, Portugalli minime ignari ſe tam exiguo numero, intra continentem expeditiones magni momenti ſuſcipere non poſſe, nec viribus pares eſſe Perſis, Guzaratis, principi Decan, Regi Narſingæ & aliis, ejuſmodi ſitus ſibi elegerunt, quibus mari poſſent dominari & commerciis, & qui cum exiguis copiis adverſus grandiſſimos exercitus poſſent defendi. Cumque maris & portuum Domini ſint, tantas vires maritimas commodiſſime coadunare poſſunt, ut nemo ipſis valeat reſiſtere. & navigia eorum talia ſunt, atque in eum modum inſtructa, ut unum illorum tria aut quatuor alterius ſortis minime pertimeſcat. Et ut pauca adferamus, è quibus potentia illorum in India liqueat, Franciſcus Almeida cum XXI aut paulo pluribus navibus, Mamaluccos ad Dium ſuperavit; Alfonſus Albuquerquius triginta onerariarum claſſe Calicut oppugnavit; cum XXI cepit Goam: cum XXXIV amiſſam recuperavit; cum XXIII navibus cepit Malac-

Malaccam; cum xx mare Erythræum eſt ingreſſus; cum XXII Ormuzium recepit. Inde ſemper in majus proficientes; Lupus Suarez ad expeditionem in mareErythræum XXXVII majora navigia duxit. Lupus Sigueira cum XXIV onerariis, ſed majore, quam unquam hominum numero, Guiddam in mari Rubro tentavit, cum XLVIII Dium: Henricus Meneſius cum L Patanen diripuit: Lupus Vazius Sampajus CXXXVI navigia bellica in armamentario reliquit, omnibus rebus probe inſtructa: Nonnius Acugica expeditionem Dienſem cum CCC navibus ſuſcepit, quibus tria millia Portugallorum & quinque millia Indorum vehebantur, præter magnum ſatellitum armatorum numerum, quos ſecum ducere conſuevere. D. Conſtantinus Braganza in Onorenſi expeditione C vela habuit; nec pauciora in Ioneſepatanenſi.

Principes Finitimi.

PRæter Principes amicos & vectigales ſive tributarios, hæ ditiones limites jungunt cum potétiſſimis inimicis; nam Rex Perſiæ jus prætendit in Ormuzium, quondam ſui Vaſalli proprium. Rex Cambajæ in Dium, ſuam

quondam Inſulam, & alias terras quondam ipſius. Nizzamaluccus & Idalcanus (ita vocant Portugalli duos potentiſſimos principes regni Decan) & Calecuti Rex, & Narſingæ: ſed Rex Perſiæ & Narſingæ nunquam ſe Portugallis oppoſuerunt; quia ſemper ipſis res fuit cum longe majoribus inimicis: reliqui licet omnes nervos intenderint ad recuperandum Dium, Chaul & Goam vicinaque loca, nihil unquam magni potuerunt efficere; quia ſitus locorum nimis opportunus eſt ad ſubſidia maritima recipienda. Et licet ut ſubſidia illa excluderent, plerumque hybernis menſibus moverunt, nihil profecerunt; quia & navigiorum qualitas, & Portugallorum ferocia omnia pericula contempſit; ut dum obſeſſi obdurant & patienter omnia tolerant, alii autem, ut ſuis opitulentur ventorum tempeſtatibus & maris incommodis fortiter ſe exponunt, omnes inimicorum molitiones ſubverterunt. Verum nullum graviorem inimicum habent Portugalli quam Turcas, qui è mari rubro, ob opportunitatem oppidi Adenis, ſæpius illos ex India pellere, nunc à Rege Cambajæ invitati, nunc à propria ambitione incitati, ſunt conati. Maxima claſſis fuit LXIV navium

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

vium quam miſit ad Dium; ſed tur-
er in fugam acta. Alteram item
VII navium ad expeditionem Ormu-
nam deſtinavit, quæ fere tota op-
eſſa fuit & conquaſſata. In Ceylan
rte nihil habent præter arcem Co-
mbo; nam Rex qui ibidem ipſorum
ctigalis erat, Regno ejectus fuit à
nga Pandar Mahumetano: unde hic
ex hodie exul, Portugallorum opibus
ſtentatur.

De India Vlteriore.

N India Vlteriore poſſident Portu-
galli Malaccę Regnum & Inſulas Mo-
iccas. Malacca caput eſt Regni quod
atet CCLXX mill. ſed ob aëris inſalu-
ritatem incolis infrequens; nullum
bi oppidum alicujus momenti præter
pſam civitatem. Quæ ita ſita eſt, ut
omnia commercia, omneſque naviga-
tiones conjungat, quæ inde à mari
rubro ad promontorium Liampo ſuſ-
cipiuntur: & hic coacervantur divitiæ
continentis, & tot tantarumque Inſu-
larum, quæ amplitudine ſua Europæ
minime concedunt. Fuit Malacca ali-
quando longe major, & ſupra tria mill.
ſecundum oram extenſa, ſed hodie
Portugalli ut facilius defendi poſſet, il-
lam in munimentum contraxerunt,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

quod non ultra unum milliare in ambitu patet. Duos habet potentiſſimos inimicos Reges Ior & Achen, illum terreſtribus copiis validum, hunc maritimis; à quibus non ſemel obſeſſa & in arctum redacta fuit; ſed ſemper à ab iis qui ex India ſuppetias tulerunt, liberata cum ſtrage & excidio inimicorum. Tandem Rex Ior fuſus fuit à Paulo Lima, & arx in vicinia Malaccæ ab ipſo extructa, capta; in qua inter alia ſpolia inventa fuerunt nongenta ænea tormenta bellica. Nihilominus hæc ditio plurimum periclitatur, ob Regem Achen, qui omnem ſuam potentiam ad illius perniciem convertit. Vnde ut illam in tuto collocet, creditur Rex Catholicus Matthiæ Albuquercio, quem ante biennium cum ſumma poteſtate, & maximis copiis in Indiam ablegavit, expeditionem Achenenſem imperaſſe.

Supereſt Regnum Moluccarum, in quo Portugalli ut commercium cariophyllorum, quæ in hiſce inſulis creſcunt, & nucum muſcatarum, quæ Bandæ inſulæ peculiares ſunt, ſibi conſervarent, arcem in Inſula Ternate conſtruxerunt, quæ ſuperioribus annis auxilii ſpe deſtituta, Mahometanis dedita fuit. Nihilo tamen ſecius Portugalli

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ad Inſulam Tydor ſe recipientes,
mercium cariophyllorum hacte-
nuentur. Nulla eſt in Orbe regio,
n incolæ compoſiti ſint ex pluribus
onibus, nec magis diverſis inter ſe
bus & linguis; nec magis inſta-
as, fraudulentis, perfidis: Vnde
ulla unquam pax, nec quies, nec
quam boni.

XXVII.

icia aliorum & ſimul Cenſura iudicii præcedentis.

AVDISTI Lector Iudicium ſummi Viri *Io. Boteri* de potentia Regis Hiſpaniarum, ſed quod hominem decuit obnoxium; nam illa prætercam, quæ fortaſſis tum a fuere cum illa ſcriberet; & in vi-us & potentia illius extollenda, & initimis Regibus & provinciis de-mendis nimius eſt; atque in utro- immodicus. Puto mihi cum bona s venia licere, non modo judicia orum multum ab ipſius judicio di-ſa hic adtexere, ſed & planius re- n quarumdam veritatem explicare; primis autem monere, in quibus erioribus annis & poſtquam ille

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

commentarium ſuum edidit, inſig
mutatio facta eſt.

Ditionum omnium, quas Rex Hiſpaniæ quocunque jure poſſidet, ſupra non modo catalogum, ſed & qualemcunque deſcriptionem præmiſimus, qua nihil conſulto elevavimus, ſed præcipue Hiſpanorum & Portugallorum fidem ſecuti ſumus: nihil in hac parte à *Botero* diſcrepo: niſi quod proxime ſuperioribus annis aut loca aliquot amiſſa, aut cenſus illorum multum imminutus fuit.

Vrget *Boterus*, amplitudinem immenſitatem Regni in tot partes divisi & per totum pene orbem ſparſi nihil obeſſe illius firmitudini & ſtabilitati; alios hic judices audiam non minus notæ prudentiæ & probitatis.

Magnus ille Colinius apud Thuanum lib. LI. ad Regem Galliæ ita ſcribit. Cum ſolenne ſit Hiſpanis ditiones Regi ſuo ſubjectas in provinciæ formam redigere, crebras arces ubique ædificare, eaſque validis præſidiis firmare, coguntur vires ſuas pluribus locis diſtractas habere, in Sicilia, in Africa, Neapolitano Regno, Inſubribus & in Belgio, ubi in ſolo limite Galliam ſpectante viginti ſeptem præſidia magn

s ſumptibus alere neceſſe habent. poſt pauca. Quod ſi Philippum ma- mis prævalere contra nos opibus is dicat, huic reſponſum eſto, nos n in Italia bellum gerere, in qua um claſſe potentiſſimum nemo in- iatur, ſed in Oceano, in quo non remibus ſed navigiis rotundis cer- tur: & in quo proinde non eædem es, non vires, non eadem rerum valium peritia in Hiſpanis conſpi- tur & laudatur: nam Anglos, Scotos que adeo Belgas & Batavos, quibus m illis res eſt, Hiſpanis præſtare in eo ari, nemo eſt qui dubitet.

Huic accedit Noalii judicium apud ndem *Thuan*. lib. LXXXI. ubi ita Re- loquitur: Hoſtiles vires quales ſint, andoquidem multi eas tantopere ad rrorem extollunt, operæ pretium eſt ligentius conſiderare: qui multitu- ne ditionum & titulorum amplitu- ine eas metiuntur, næ ignaris rerum etum incutere poſſunt: verum illa ſa amplitudo, robur ejus minuit, um diſiunctis tot locorum intervallo egnis, quæ omnia fere validis Hiſpa- orum præſidiis tenet, ſeparatas ha- ere vires cogatur.

Sed Gallorũ fortaſſe uti infenſorum udicium apud multos levius fuerit,

itaque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

itaque Italos audiamus: prodiit an
cIↃ IↃcxv libellus ſub titulo Pietra
Paragone Politico;ſub nomine Traja
Boccalini: verus an fictus auctor ſit n
jam quæro: In eo lepide fingitur in
ria Parnaſſica Apollinis omnia reg
Europæ in ſtatera à Laurentio Medi
Florentino fuiſſe appenſa: Regnu
autem Hiſpaniæ cum ſumma antiqu
rum admiratione, qui exiguam illi
originem meminerant, ad pondus
millionum aſſcendiſſe. Hiſpanos ve
ſperaſſe aliorum regnorũ ſuppleme
to, pondus Hiſpaniæ ſuperaturum a
ſaltem æquaturum pondus monarch
Gallicæ, quod fuerat millionum vigi
& quinque; itaque quantocius ad la
cem adjunxiſſe regnum Neapolitanu
nihil dubitantes ad minimum du
milliones ad pondus acceſſuras: ſ
contra evenit, nam ſtatera millione
unam & dimidiam declinavit: hic H
ſpani indignati de Laurẽtio queri inſt
terunt, & ſtateræ fidem in dubium v
care; verum ille prudenter reſpondi
ſtateram eſſe juſtam, ſed non aggrava
illam Neapolitanos & Mediolanenſ
tam diſiunctos à potentia Hiſpaniæ d
tiones plenas populis, qui iniquiſſim
animo ferant dominationẽ extraneo
rum, uti nec Indias incolis pene vacua
Se

obſequium & multitudinem ſub-
rum, fœcunditatem & conjunctio-
n ditionum demum grave pondus
ere & lancé inclinare. Narrat dein-
Hiſpanos etiam addidiſſe ducatum
diolanenſem, ſed & hic lancem mil-
ne una leviorem eſſe repertam: Hi-
nos porro graviter commotos non
os fuiſſe adjungere Belgium, ne gra-
s dedecus incurrerent. Fuiſſe deni-
qui dicerent ſi Indias adderent,
te rem melius proceſſuram eſſe, ſed
n ea miracula addenda eſſe quæ
dam largis buccis effutiunt, qui
ta levitate de millionibus corona-
um ratiocinantur; quanta figularii
tegulis & laterculis.

Quid multa, prudentiores quique
licant Regnum Hiſpaniarum jam
dum mole ſua laborare.

Sed jam remedium videamus quod
terus huic incommodo paravit.
abus validis claſſibus membra tan-
ſpatiis & locorum intervallis dis-
ncta probe uniri & in officio reti-
ri poſſe judicat. Verum primo, ut
cile admiſerim, ditiones omnes quas
ex intra Mediterranei maris limites
ſſidet, una, eaque valida claſſe con-
ngi & conſervari poſſe: quis vel
ulo gnarior rerum maritimarum,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Oceani Atlantici, Indici, Eoi, Auſt
lis, & Septentrionalis Dominium
acquiri vel conſervari poſſe una cla
crediderit? Deinde qui ſatis no
quid ad claſſes inſtruendas requi
tur, & Hiſpaniam multarum rer
neceſſariarum ad naves & nautica
ſtrumenta pene inopem eſſe, qu
modo crediturus eſt Hiſpanum
claſſibus inſtruendis parem eſſe po
Adde ſolos Batavos (ut de An
jam nihil dicam, quos maritimis
bus Hiſpano multum præſtare ne
facile inficias ierit) cum quibus i
res eſt in utraque India, plures na
inſtruere poſſe uno menſe, quam i
ſenis, aut fortaſſe vix unquam p
ſet. Nec hoc diffitetur Boterus,
obiter Hollandiæ Zelandiæque me
tione facta, unguem ab hoc ulc
abſtinet.

De terreſtribus copiis porro vid
mus: Hiſpanos (inquit Colinius ja
ſupra à me citatus) homines ſtrenu
haud inficior, ſed raros & in prov
ciis minime populoſis natos, ut nu
quam Carolus V, cum plurimos h
buit, plures VII CIↃ peditum IↃ C C
equitibus in caſtris habuiſſe dicatur.
& nobilitas in Hiſpania cum non n
ex conventione privilegiis ſuis firma

P

provinciarum ſuarum defenſione
ibus militet, raro Pyrenæum trans-
dit. Quod ſi quando major nume-
n Hiſpania conſcribatur; ex ruſti-
& tironibus fere conſtat & ejuſ-
li hominibus, quales nuper Me-
e cœli Dux ſecum in Belgium ad-
t, qui armorum rudes ad primum
amen fere univerſi deleti ſunt. De
ductitiis exteris quid dicam, quo-
fides tantiſper durat, quandiu ſti-
dia bene procedunt; quanquam
quid de ſummo illo Hiſpanorum
principem obſequio dicatur, non
nt hoc noſtro & ſuperiori ſeculo
mpla, Hiſpanos ob non ſoluta ſti-
dia tumultuantes res principis ſui
iter afflixiſſe & in ſummum diſcri-
adduxiſſe.

m vero ſatis conſtat Ærarium Re-
enitus exhauſtum eſſe, idque jam
ultis annis; unde & fidem merce-
orum militum labaſcere neceſſe
ſed de hoc paulo poſt plura dice-
; nunc eo regredientes unde paulo
eſſi ſumus, dicimus immenſum
Hiſpanicæ Monarchiæ corpus ad-
dum debile eſſe & graviſſime labo-
. Vt ſingula illius membra com-
dio luſtremus, ſequemur hunc or-
em; Hiſpaniam ſimilem eſſe exiſti-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

mo magno alicui homini cujus corp
ris moles præter naturalem modu
excrevit; aut corpori humano qu
ſupra ætatis modum eam proceri
tem jam adeptum eſt in juventute,
quam ne pervenire quidem debet p
fecta jam ætate: uti lepide de Hiſpa
ludit idem qui ſupra Boccalinus. Hu
autē corporis caput Hiſpania eſt, pr
hodie particularia omnia Regna co
plectitur; Satis quidem grande fate
ſed ſi cum cæterorum membrorũ n
le compares, nonnihil deforme & i
par; Stomachus autem qui fere ho
totum hoc corpus nutrit, India eſt
cidentalis; nam ut poſtea ex ipſor
Hiſpanorum confeſſione audiemus,
hodie fere ſola ærario Regio ſubſi
ſubminiſtrat. Hunc novum orbem
quit Boterus ſine ullo rivali poſſi
Rex Catholicus; Itemque ditiones
gis Catholici in novo orbe tam i
menſæ ſunt, tam potentes, ut hoſte
mere minime neceſſe ſit. Sed quant
in hac parte fallatur Boterus, pa
faciam manifeſtum. Primo habet I
Hiſpaniꝫ æmulos & rivales in hac p
potentiſſimos Europæ principes qu
maritima non minus poſſunt, quã i
Gallos Angloſque; qui ne jure quid
primæ luſtrationis in quibuſdam pa

quis ipſi concedunt. Habet & Belgas, qui quid in hac parte poſſint efficere, etiam aliquoties nuperrime demonſtrarunt: quid futurum cenſes, ſi Angli, quemadmodum olim, nunc rurſus manum admoverint? Secundo ditiones hæ neque ſingulæ per ſe ſatis validæ & ita longis terrarum ſpatiis à ſe invicem ſunt diſcretæ, ut mutuo ſibi auxilio eſſe non poſſint. Tertio neque motus metu vacare poſſunt. quæ domi pridem in variis provinciis crudeliſſimos hoſtes barbaros imminentes habeant; & à quibus non raro gravia damna patiuntur: in Nova Hiſpania Chichimecas & alios ejuſdem immanitatis barbaros, qui & itinera ipſis infeſta reddunt, & agros pagoſque devaſtant: in Braſilia non unam nationem crudeliſſimorum Antropophagorum. In Chilenſi provincia, barbaros libertatis ſuæ amantiſſimos, bellicoſos, ſtrenuos & ne artium quidem militarium rudes. Atque hæc quidem à Barbaris ipſi metuenda ſunt; quid ſi obſequium eorum erga Regem vacillet? non deſunt exempla; neque manifeſtæ occultæque cauſæ, quæ hodie paria poſſent efficere; inprimis hoc ſis vide, quanta jam copia hybridarum quos meſtecos vocant, è barbaris &

Hiſpanis prognatos) hic numereti
quanta nigritarum, qui non null
ipſos Hiſpanos ſuperant, de quoru
fide Regem ſemper ſollicitum eſſe n
ceſſe eſt. Quarto adverſus extern
hoſtes, quomodo hæ ditiones tu
eſſe poſſint, quæ tam immenſo o
rum ſpatio Oceano utrique prot
duntur; ita ut totam Hiſpaniam i
colis exhaurire neceſſe fuerit, ut
dimidiam partem orarum occup
Sed Hiſpani (inquit *Boterus*;) omnib
locis opportunis optimas colon
fundarunt. Quantum in hoc fallat
ex deſcriptione harum ditionum a
verti poteſt: Nam præter Habana
Carthaginem, Pernambucum & pa
ca alia loca, quæ ſuperioribus an
Rex communiri curavit, quid uſqua
validum eſt in toto orarum duct
quid non omnibus quibus maritir
ſunt copiæ, expoſitum? A Merid
nali parte nullum, inquit idem, h
ſtem habent quem metuant, at m
tuunt Chilenſes neque immerito;
metuerunt omnes qui claſſibus in m
re illud pacificum jam aliquoties pe
trarunt, & jam adhuc amplius m
tuunt, poſtquam præter fretum M
gallanicum, apertior & facilior a
tus à noſtratibus fuit inventus. C
ta

quæ Boterus ad ſecuritatem ha-
n ditionum demonſtrandam ac-
nulat, Inſularum objectarum ma-
udinem & multitudinem; va-
um breviumque incerta: æſtus
ſe per Bahaniæ canalem egurgi-
rapidum curſum, & ſimilia: næ
opera ſua egregie abutitur, nam
ipſa Inſularum multitudo facit
exteri commodius latere, aquare,
are, & è propinquo nunc hic nunc
colonias Hiſpanorum invadere,
ves ultro citroque commeantes ca-
re & diripere poſſint: nec vadorum
viumque incerta illis minus nota &
atu facilia quam ipſis Hiſpanis: nec
rtus deeſſe poſſunt, cum vix cente-
nam eorum partem aut commu-
erint Hiſpani, aut coloniis ac juxta
ſitis aliis acceſſu difficiles reddide-
nt: nam ut cætera taceam, vix qua-
or aut quinque ab ipſa Habana leu-
portus à noſtris aditi, & frendenti-
us licet Hiſpanis neceſſaria omnia ac-
pta, aqua, ligna cætera. Poſſem
unc è contrario oſtendere in univer-
Hiſpanicæ Monarchiæ corpore, ſi-
uidem principes aliquot, quibus opi-
us hiſce Indicis negotium faceſſit,
peras ſuas ad hoc velint conjungere,
ihil debilius eſſe, nihil quod facilius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ſubverti poſſit, quam hunc ſtatum
diæ; ſed illud jam non ago, & m
Anglos, noſtrateſque ipſa opera oſ
dere, verum eſſe quod dico, quam
laborando id rationibus demonſtr
Hiſpanis ipſis oſtendere, qua p
maxime injuriæ expoſiti ſint. Mir
eſt autem Boterum vel eo temp
quo ſcripſit, diſcrimen hoc quod H
membro ab hoſtibus imminet, t
parvi feciſſe, præſertim cum non ig
raret, quæ proxime ſuperioribus
nis ab Anglis in utroque mari t
Auſtrali quamSeptentrionali geſta f
runt, quæque ad eundem mod
geri poterant: nam huic diſcrim
ſatis proſpectum eſſe paucorum lo
rum munitione, id vero nimis fri
lum eſſet. Sed de America jam ſ
multa diximus: quid de Africæ ora
que India dicemus, quam invalida
ſint omnia quivis facile videt, nam
Confœderatorum illius fluxam &
ſtabilem fidem ſileam, quod haud
nuper ex Congo Regis infido ob
quio, ex Angolæ Regis conatibus ſ
patuit; Indiam quoque nutare ex O
muzii jactura, & damnis quæ Por
galli à duabus mercatorum tantu
Societatibus paſſi ſunt, manifeſtum
Moluccæ, Banda, Amboina & diti
mu

m caryophyllorum,& nucum my-
carum commercium penitus, a-
lâ; mare Eoum noſtris pene libe-
n, Portugallis intutum, oræ omnes
glorum & noſtratium claſſibus in-
atæ denique faciunt fidem.

ſed de longinquis hiſce provinciis
ra jam non addam: de Neapolita-
Regno & Ducatu Mediolanenſi
ſque Regis Hiſpaniæ ditionibus per
liam in libello de Principatibus Ita-
ſatis multa diximus: de Belgicis
ovinciis alias fortaſſe dicturi ſumus,
c nunc tantum dicam, eas quas Rex
dieque poſſidet, non modo per ſe
ne exſangues eſſe, ſed ob belli quod
m confœderatis provinciis jam tot
nis geritur molem, maximam co-
am ſanguinis è reliquo illius corpore
hauſiſſe & quotidie exhaurire.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

XXVIII.

De Ærarii Regis

HISPANIÆ INOPI
illiuſque cauſis.

VT Ærarii Hiſpanici ino
liquido pateat, pauca
probatiſſimæ fidei Hiſto
co Thuano hic delibab
(nam quo pacto jam ter
dem ſuam cum Genuenſibus freger
in libello de Principibus Italiæ di
mus) is ad annum cIↃIↃLXXII ita i
fit, vel potius Colinius apud ipſu
Bellis ſuperioribus ſub Carolo paren
geſtis Philippus patrimonio omni, po
toriis, vectigalibus divenditis & op
gnoratis, cum Italis, quibus ingens a
alienum debebat, vicis & pagis qu
creditores ſui in Sicilia & Neapolitan
Regno poſſidebant, comitatuum prin
cipatuum & ejuſmodi titulis ornati
nullo præterea dato, transegit. Ge
manos vero importunius debita ſua i
Hiſpania repoſcentes Inquiſitionis me
tu, aut diſtricto in pertinacius tam ju
ſtæ petitioni inſiſtentes formidand
fulminis telo, eos à perſecutione deter
ruit & fide publica paſſim per Italian

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Germaniam elevata creditoribus
s decoxit. Quid Hiſpani? ii niſi ad
endos fines ne obolum quidem con-
ierunt. Indiæ jam fodinæ avara per-
ſtigatione vacuatæ aut ſupernatante
ua obrutæ pene defecerunt. Supereſt
ærarium immodicis ſumtibus in a-
no invadendo factis exhauſtum, aut
oſcriptionibus, quæ ardente civili
llo periculoſæ ſunt, aut aliunde ſup-
eatur: an à donativo Belgico? atqui
ovinciæ illæ bello gerendo in ſtipen-
a militum vix ſufficiunt. an ab Ant-
verpienſium mercatorum collegio?
l illi olim licuit, pacatis in Belgio re-
us & commercio libero, quod nunc,
oſtquam Mattiacæ inſulæ in Arauſio-
enſis verba juraverunt, omnino in-
erruptum elanguit; ita ut plerique, qui
llis credebant nunc cum ad exſoluen-
la debita certo die appellantur, tem-
oris gratiam à Iudice implorare co-
gantur. Quæ omnia licet ab homine
nfeſto, nimis tamen vere dicta ne Hi-
ſpani quidem ipſi inficias ierint. Hinc
ergo una ærarii Hiſpanici calamitas
è bello Belgico. Acceſſit altera è clan-
deſtinis in Gallia conatibus & mox a-
perto bello, quod pro confœderatis
Catholicis in Gallia maximis ſumti-
bus Rex aluit. Narrat Thuan. l. XCIII.

Guiſium ingentem pecuniam ab Hiſpano accepiſſe; quæ ut poſtea ſubductis rationibus conſtitit, ex quo Ioannes Auſtrius Namurci deceſſit (nam ab eo tempore ſecreta Guiſii cum Philippo confœderatio redintegrata eſt) ad decies quinquies cIↄ aureorum excurrebat. Idem lib. CV. prodidit orationem Legati Hiſpanici in Comitiis Pariſienſibus; in qua conqueritur Regem Catholicum jam ſexagies centena aureorum millia ad minimum in bello illo Gallico conſumſiſſe, nullo interim compendio ad ipſum derivato. Sed ne multis Lectorem morer, quis fuerit Philippo II moriente ærarii Hiſpanici ſtatus, ex iis quæ ab eodem Thuano lib. CXX. narrantur, proclive erit colligere. Circumferuntur (inquit) & alia ſecreta mandata, ex chartis ac breviculis, quæ Rex plurima reliquit, atque ut igni poſt mortem ſuam abolerentur, cum eodem codicillo juſſit, exſcripta. Is ſe 5594. auri myriadas inutiliter conſumſiſſe ingenue confeſſus, nullum aliud tantæ operæ pretium ſupereſſe dicit, præter Luſitaniæ Regnum, quod tam facile amitti poſſit, quam cito concepta de Franciæ Regno ſpes evanuit, ac proinde optare, ut aut ſalutaribus Pa-

tris

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

ris monitis potius ipſe ab initio auſcultaſſet, aut filius dictis Patris ſui audiens ſit.

Quæ porro hodie ſit ærarii Hiſpanici conditio, nemo melius nobis dixerit quam proxime ſequens auctor, omni quidem exceptione, uti judico, major.

CONSILIVM Philippo III Hiſpaniarum Regi ſubminiſtratum à Conſiliariis Status anno cIↃ IↃc XIX. è libro qui inſcribitur *Conſervatio Monarchiæ Hiſpanicæ, &c.* Auctore Petro Ferdinando Navaretta, Canonico Eccleſiæ S. Iacobi Complutenſis & Secretarii Regii, impreſſo Madriti anno cIↃ IↃc XXVI.

Sereniſſime Domine, Majeſtas tua anno ſuperiore cIↃ IↃc XVIII menſe Iunio, ad præſidem Conſilii ſui miſit propoſitionem, digniſſimam pietate & prudentia Principis tam Chriſtiani, tam ſapientis, & ſolliciti de conſervatione coronæ Caſtellanæ, quam ſatis conſtat ſupra modum remediis indigere.

Hæc propoſitio complectitur, 1. Maximos delectus militum qui quotidie fiunt; 2. Argenti inopiam; 3. & Impoſſibilitatem ſatisfaciendi tributis quæ continuo imponuntur, minari

excidium huic ſtatui: ideoque neceſſarium eſſe quantocius deſpicere remedia, quibus huic tam periculoſo & univerſali morbo obviam eatur: quare injungit Præſidi una cum conſiliariis qui ipſi nominatim adjungentur, diligenter diſpicere quid facto opus ſit & ſine ulla mora, antequam malum augeatur, convenientia remedia ſubminiſtrare.

Conſilium itaque, ad quod cognitio & ſollicitudo harum rerum pertinet, cupiens ſancto & pio M. T. Zelo reſpondere & ardentiſſimo deſiderio flagrans populum tuum liberandi ab hiſce miſeriis, ſecundum legem R. Alphonſi ſapientis, quæ ita ſe habet: *Regem oportet eſſe vigilantem ad conſervandam Rempublicam, nè oppida aliaque loca incolis exhauriantur, ne mœnia, turres, domusve per negligentiam aut incuriam concidant. Atque ita Rex qui amabit & curabit honorem & incolumitatem Reipublicæ, ſe, ſuoſque ſubditos, honoribus & divitiis inclytos cernet; ſin aliter fecerit, omnia contraria experietur.* Conſilium itaque animadvertens, ventilans & inter ſe conferens cauſas infrequentiæ & morborum miſeræ hujus atque inopis Monarchiæ, operæpretium judicavit cum

debita

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

debita reverentia M. T. ſuggerere ſequentia remedia, quæ neceſſaria exiſtimavit, non tantum ad reſtaurandum damna jam accepta, ſed & prohibendum longe gravius, quod abſque dubio ſequuturum eſt, niſi mature obviam eatur.

Primo. Cum incolarum infrequentia in hiſce regnis longe major ſit hodie quam unquam antea fuerit, ex quo majores M. T. hic regnare cœperunt, & veriſſimum ſit Rempublicam hanc jam labaſcere, & propediem collapſuram, niſi Deus manu ſua potentiſſima illam ſtabiliat, uti ſperamus mediante clementia M. T. Atque hujus mali haud alia cauſa ſit, quam enormitas Tributorum & aliorum onerum quæ ſubditis imponuntur, cui cum ferendo minime ſint, coguntur uxores ſuas & liberos familiamque deſerere, ut famem vitent, & alio ſe conferre, ubi ſpes aliqua melior affulget; atque ita agrorum ſuorum culturam penitus omittunt, & curam poſſeſſionum ſuarum abdicant. Præſentiſſimum remedium huic malo judicamus, ut M. T. inſupportabile hoc onus pro paterna ſua clementia moderari dignetur, (quo jam miſera plebs opprimitur,) ut vires ſuas reſumere, &

priſti-

priſtinam ſanitatem aliquando recuperare poſſit.

Remedium iſtud maxime proprium eſt & convenientiſſimum qualitati ipſius mali; deque excellentia illius optime judicari poteſt ex effectis exemtionis, quæ cætera regna & provincias M. T. ſubjectas, frequentiſſimas & opulentas reddit; licet quædam ſolo ſint ſterili & multum à noſtrate diverſo: denique idem demonſtrari poteſt exemplis aliorum Principum, qui digniſſimi ſunt immortali memoria.

Hic adhibentur ab iis exempla Ludovici XII. Galliarum Regis, Juſtiniani & Valentiniani Imperatorum. Henrici III. Regis Caſtellæ & monita Regis Alfonſi Sapientis: quæ conſulto brevitatis cauſa omittimus.

Veruntamen hodie hoc remedium difficile videbitur atque inconveniens, ſiquidem illius uſu, alia cauſa publica penitus deſereretur, & novis periculis exponeretur: nam abſolute neceſſarium M. T. ſuccurri per conceſſionem millionum, quas jam per ſe à generalibus Regnorum ſuorum ordinibus poſcit. Et publicum diſcrimen flagitat, ut ſinguli tam Sancto & Catholico Regi largiter ſubminiſtrent de ſuo, ut inimicos

cos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

cos omnes repellere & æmulos hujus Coronæ ſuperare poſſit, ſiquidem hoc modo provincia pace fruitur, atque provinciales tranquille fruuntur poſſeſſionibus ſuis licet exiguis.

Ad hunc finem lex quædam Partidæ (ita vocant Legum Hiſpanarum Codicem) infit: *Rex eſt cor Reipublicæ; quemadmodum igitur cor ſolum eſt, & illius gratia cætera membra ſe uniunt ad unum corpus conſtituendum; ita etiam, licet ſubditi plures ſint, nihilominus quoniam Rex eſt aut debet eſſe ſolus, omnes & ſinguli oportet ſe conjungere ad auxilium ferendum Regi in quibus opus eſt.* Deinde etiam Caput Regni appellatur: *Dixere ſapientes, quemadmodum à capite derivantur ſenſus & motus, quibus reliqua corporis membra reguntur; ita à Rege qui eſt caput & Dominus ſubditorum, generantur voluntates ſecundum quas ſe tenentur componere & communi conſenſu ipſi obedire; defendere, conſervare & augere regnum, cujus ipſe Anima eſt & Caput, & ipſi ſolum membra.*

Equibus patet cauſam hanc publicam, non ſolum obligare Caſtellam (quod omnino advertendum) ſed etiam cætera Regna & provincias hujus Monarchiæ. quæ cum magis tam incolis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

colis quam opibus abundent, rationi conſentaneum eſt, ut aut ultro offerant, aut requirantur partem ferre graviſſimi oneris, quod hactenus incumbit uni ſoli, jam ita emaciatæ ut labaſcat: quemadmodum manifeſte patet ex agris incultis atque deſertis, ædificiis collapſis, & pagis infrequentibus; & (quod difficulter fidem inveniat) ex ſolitudine Eccleſiarum penitus deſertarum.

Itaque neceſſe erit alia remedia quęrere, ad refocillationem populi & defenſionem Reipublicæ; utrique enim ut gravis hujus ævi author loquitur, eidem diſcrimini expoſiti ſunt: & lex eſt divina juxta & naturalis, ut Rex & Regnum ſe invicem adjuvent. Regnum quidem patienter ferendo onera juſte impoſita: Rex vero clementer commiſerando afflictionibus regni, quando onera vires ejuſdem ſuperant.

Secundo. Populi miſeriæ proveniunt ab exceſſu contributionum, & neceſſitatibus atque ærarii M. T. inopia. Nam licet reditus tui ingentes ſint, tamen omnes aut exhauſti ſunt aut oppignorati, præter minus certos aut fixos, quales ſunt tres gratiæ: ſervitium ordinarium & extraordinarium: milliones; & claſſis Indica.

(*Tres*

(Tres gratiæ iſtæ vulgo appellantur;
Cruzada, el Subſidio, el Excuſado,
*æ quid ſint & quantum Regi quot-
nnis reddant, ſupra à nobis eſt expli-
tum.)*

Qui tamen reditus nequaquam pa-
s ſunt ſuſtinendis oneribus tam va-
æ & late patentis Monarchiæ. Quare
ſi placeat rectam rationem inire do-
orum & largitionum quæ fiunt: quæ
nim uni donantur, pluribus eripiun-
ur: & ut ſuperfluis ſatisfiat, neceſſa-
is ſubducitur, quæ res eſt magni ſcru-
uli, & jure deploranda.

Certiſſimum eſt nihil tantopere Prin-
ipem ſubditis ſuis charum reddere
uam liberalitatem, ſed & hic modus
enendus eſt, & hæc virtus ſua habet
xtrema, à quibus Principē ſibi cavere
eceſſe eſt & quam longiſſime ab illis
ecedere. Sine dubio M.T. tua tenetur,
unquam rebus inutilibus impendere
editus ſuos regales, qui domus ſuæ im-
enſis & aliis neceſſariis uſibus tam in-
ra quam extra Regnum ſunt deſtinati:
multo minus reditus ſuos extraordina-
ios; ſiquidem ſanguis eſt è populi tui
venis eductus, ut à M. T. ad defenſio-
nem fidei & reipub. incolumitatem ex-
pendatur: ita ut ærarii tui prodigus eſſe
non poſſit, ſine gravi lęſione conſcien-

tiæ

tiæ tuæ, & nonniſi incurrendo non modo vitium prodigalitatis ſed & peccatum injuſtitię: nam ſi largitiones ſuas ex ordinariis reditibus derivet, populum ſuum deſtruere & exactionibus vexare aggreditur: ſin ab extraordinariis, id rectæ rationi adhuc magis repugnat; nam ii non debent in aliud impendi quam deſtinati ſunt, omnium minime in expenſas ejuſmodi, propter quas neque honeſte peti neque jure concedi potuiſſent.

Lex Partidæ egregie te inſtruet: *Sapiens quidam inquit, Regi neceſſarium eſſe ſervare juſtitiam in actionibus & modum in expenſis, & non largiri grandia, ſiquidem id vitare poteſt: oportet illum reditus ſuos & quicquid poßidet ita diſponere & ordinare, ut ſerviant utilitati illius: nam licet Imperatori divitiæ longe maximæ fuerint, ſi non caute utatur, emolumentum perexiguum futurum eſt.*

Hinc porro rationibus aliquot Regem officii ſui admonent & oſtendunt illum vel maximam habere largiendi poteſtatẽ, ſine damno publico aut privatorũ oppreſſione, nimirum propter officiorum tam temporalium quam perpetuorum copiam, ordinum equeſtrium, Commendaturarũ, titulorum

Duc.

uc. Comit. March. dignitatum deni-
ue Eccleſiaſticarum ingentem nume-
um: in quibus elargiendis liberalitas
egis ſine diſpendio populi poteſt ex-
ceri. Deinceps aliquot remedia pro-
onunt, quibus onera plebis ſublevari
Regis ærarium reſtaurari poſſet; quo-
um primum eſt: Largitionum & do-
orum omnium quæ à Rege profecta
int poſtquam regnare cæpit, rationem
ire; & immenſas largitiones aut re-
ocare aut reſtringere. Exempla adfe-
unt Henrici II. Caſtellæ Regis co-
nomento liberalis; dein Henrici III.
aſtellæ Regis. Exemplum (inquiunt)
abemus Henrici III. filii II. qui cum
atrimonium Regni pro quatuor mil-
ionibus maravedis oppignoraſſet, ſeſe
n ſummam neceſſitatem cernens in-
idiſſe (quæ illi mens fuiſſet, ſi talis
uiſſet rerum ſtatus, qualis eſt hodie M.
T. qui cogeris omnia mutuo accipere,
um reditus tui ſupra omnem compa-
ationem longe ampliſſimi ſint?) non
quod quidam ſuadebant, à populo ſub-
ſidium petiit, ſed ditiſſimos & poten-
tiſſimos miniſtrorum capi & in opes
illorum inquiri juſſit, ut ratione inita
eorum quæ antea quam ipſius ſervi-
tio ſe applicaſſent poſſederant, liquido
conſtaret, quibus modis rem familia-

rem in immenſum auxiſſent & larg
tionibus quas fecerat recognitis & da
mni accepti modo inito; quæ contr
rationem fecerat,optimo jure revoca
vit. Bellum illi erat cum Mauris, &
tamen non tanta erat ærarii inopi
quanta hodie: oppignorationes no
erant tales, neque conceſſiones tar
immenſæ quam ſub regno M. T. qu
ab initio regni tui ad hodiernum dien
aſcendunt ad LIV. milliones: Et expen
ſæ tum longe aberant ab hodierni
quæ intra viginti annos alias C. millio
nes ſuperant: Monſtri ſimile videatu
ſi adjunxerimus: gazam Indicam, gra
tias, ſervitium ordinarium & extraor
dinarium,& plura media quibus M.T
uſa eſt, & quæ non parum publico in
commodarunt: quibus omnibus,
modo recte fuiſſent applicata & dire
cta, tandem aliquando (cujus nos tu
miniſtri & ſubditi necdum ſpem abje
cimus) Dominium totius orbis acqu
ri poſſe videatur.

Quis ignorat Ioannem II. edicto
revocaſſe privilegia exemtionum, qua
tam ipſe quam majores ſui Reges Mo
naſteriis, Eccleſiiis, Nobilibus & alii
privatis conceſſerant; & edictum illud
à Philippo II. tuo parente anno CIƆ
IƆ LXVII. renovatum fuiſſe & confir
matum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

matum ; & ad hodiernum diem inviolabiliter ſervari ?

Ferdinandus & Iſabella, qui ſapientiſſime rempubl. adminiſtrarunt, dona omnia quæ Henricus IV. ab anno LXIV. ad annum LXXIV. elargitus erat, edicto revocarunt. Iidem ann. CIƆCCCC XCII. omnia privilegia exemtionum tam per ſe quam per prædeceſſores ſuos variis regni oppidis, & iis qui illa ab hoſtibus receperant conceſſa moderarunt & reſtrinxerunt, licet jure meritoque ob præclare facta in illos collata: ſed ita facto opus videbatur, ne agrorum cultura negligeretur.

Eadem Iſabella teſtamento ſuo declaravit, ſe quædam contra voluntatem donaſſe, quæ revocata velit. Itaque ſi M. T. ſimilia conceſſerit, jure divino naturali & poſitivo, obque rationes publicas, propter juſtitiam denique & conſcientiæ ſuæ tranquillitatem tenetur eadem reformare: è quo duo inſignia emolumenta ſequentur, primum, ærarii inopiæ ſuccurretur, & onus contributionum levabitur; alterum, unuſquiſque attendet diligenter quid quantumque petat & abſtinebit à tam ingentibus donis petendis, quæ M. T. fortaſſis contra mentem ſuam indulget.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Tertio. Vt populus incrementum capiat, neceſſarium eſt ut regni finibus non excedat, & commercia cum exteris prohibeantur, quæ illum deſtruunt: præterea neceſſe eſt illum è locis ubi ſuperat, in loca vacua derivare. atque in hunc finem curia ingenti illa multitudine quæ illam adeo inflat, exhaurienda erit, & ſingulis præcipiendum ut lares proprios reviſant; licet enim habitationum mutatio libera & ſpontanea ſit, tamen ingruente neceſſitate, & cum publicum reſtaurandum eſt M. T. licet præcipere, ut unuſquiſque provinciam incolat in qua natus eſt. Nam ſi curia tantopere allubeſcit tanquam patria aliqua commūnis, certe potior erit vera & naturalis patria.

Vt hoc feliciter efficiatur, non utique exordiendum eſt ab infimæ ſortis hominibus, uti olim factum fuit; nam pravum conſilium eſt, pati ibidem ſubſiſtere Magnates & opulentiores, qui tenuioribus ſuccurrere poſſūnt, & illos remittere ad proprios penates, quos rerum inopia illos deſerere coëgit & non Curiæ amor atque dulcedo, ſiquidem illos illuc confluere cernimus, ut laboribus ſuis rem faciant & paupertati ſuæ conſulant. Ablegandi ſunt è

curia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

uria Magnates, domini, nobiles &
miles; magnus viduarum numerus
uæ in illa hærent ſine cauſa neceſſa-
a, itidem Eccleſiaſtici, qui cum in
cis beneficiorum ſuorum teneantur
ſidere, tamen Curiam adeunt ſub
rætextu negotiorum, ad quæ agenda
miſſos videri volunt, atque ita lon-
e ſecus quam obligantur, cultum di-
inum deſerunt, & negligunt diſpen-
tionem Eleemoſynarum. utrique in
uria morantur, aut emunt ſibi ædifi-
ia, aut à fundamentis exſtruunt, in-
erim oppida & alia loca quæ incolere
olebant, quæque ab iis emolumenta
ua hauriebant, deſeruntur: nam illi
quibus nulla eſt rem familiarem ſu-
tentandi copia, niſi ex ſubſidio alio-
um, ſiquando illo fruſtrati fuerint,
oguntur patriæ ſuæ valedicere; Atque
ta ex eo quod opulentiores in curia
ærcant, publicum duplicem patitur
acturam, nam & potentiores hic opes
ſuas inutiliter profundunt, & provin-
iæ habitatoribus ſuis exinanitæ ſen-
ſim deſertæ redduntur.

Hoc pacto & Domini penitus no-
ſcent vaſallos ſuos, eoſque amabunt,
is auxilio futuri in ſuis miſeriis, &
ſubditi à Dominis ſuis adiuti, diligen-
tius culturæ agrorum incumbent, &

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

omnium rerum abundantiam promovebunt. Provinciæ incolarum incrementum accipient, tam ab iis qui magnates miniſterii cauſa ſequuntur, quam illis qui ut ſe ſuſtentent, vitam licentiæ & diſcriminum plenam amplectuntur: Mercedes non per importunitatem aut indebita media, impetrabuntur ab indignis, ſed ultro benemeritis & dignis concedentur: Et qui venturi ſunt ad curiam ut illas petant (licet operæ pretium fuat nemini veniam talem concedi, ſed potius inquirere qui fugiunt & nequaquam petunt) aut alia juſta de cauſa, venia concedetur tamdiu ibidem hærendi, quandiu negotia eorundem requirent: iiſdemque confectis ad ſua revertentur, & pauperibus qui ſubditi ipſorum nati ſunt opitulabuntur, &c.

Quarto. Vt expenſis modus adhibeatur, varias leges ſumptuarias ſuadent conſtitui; & Regem rogant ut ipſe exemplo ſuo velit præire: atque in hunc finem non tantum veſtium magnificentiæ modum imponere, ſed & miniſtrorum curialium numerum minuere; ſiquidem expenſæ domus regalis hodie duabus tertiis partibus excedant, eas quæ anno cIↃ IↃ XCVIII ſub parentis illius exitum fieri conſueverant.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

rant. In eundem finem & non ne-
ſſarias Regis & curiæ per provincias
ofectiones diſſuadent, utpote quæ
iſeram plebem ruſticam plane ex-
uriant & agrorum culturam impe-
ant, aliaque graviſſima mala ſubdi-
rum cervicibus imponant.

Quinto. Quia plebs ruſtica, præ-
ntiſſima pars eſt Monarchiæ, ut-
ote quæ illam nutriat & conſervet:
am quibuſdam utilibus & neceſſariis
ivilegiis donari optant: Deinde &
ımerum eorum qui à tributis exem-
i ſunt, minui; nam cum nobilium
Eccleſiaſticorum qui à tributis im-
unes ſunt, immenſus ſit numerus,
mnis ſarcina in tenuiorum humeros
ıcumbit.

Sexto. Ne deinceps facile nova
ıonaſteria ſtruantur, novique reli-
oſorum ordines inſtituantur: & Pa-
am rogari ut huic decreto ſuum cal-
ılum adjungat.

Septimo. Suadent ut centum illi
uæſtores ærarii qui anno milleſimo
xcenteſimo decimo ſeptimo conſti-
ıti fuerunt, abrogentur: ſiquidem
ıanifeſtum ſit, eorum munus non
iſi ad oppreſſionem miſeræ plebis
omparatum eſſe.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Quæ denique concludunt gravi adhortatione, ut Rex mature gliſcenti morbo medeatur, antequam incurabilis & lethalis fiat.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

INDICVLVS

Præcipuarum Provinciarum & Inſularum, quæ in hoc libello deſcribuntur.

A.

ALegrança inſul.	176
America.	213
Andaluzia.	33
Angola.	187, 193
Annobon inſula.	192
Arguin.	189
Arragonia.	21
Aſores inſulæ.	182

B.

BAleares Inſulæ.	153
Banda inſula.	206
Biſcaia.	52
Braſilia.	207

C.

CAnariæ inſulæ.	176. *ſeqq.*
Canaria magna.	177
Capitis viridis inſula.	190
Carthaginenſis Provinc.	241
Caſtella nova.	40
Caſtella vetus.	43
Catalaunia.	13
Ceylaon inſula.	199, 205
Cherſoneſus.	169

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Chiametla Provinc. 228
Chilenſis Provincia. 260
Cinaloa Provinc. 228
Congo Regnum. 193
Cuba Inſula. 216
Culvacan Provincia. 228

D.

D*Aman.* 203
Dium. 202

E.

Eſtremadura. 38

F.

F*Erro Inſula.* 180
Florida. 220
Forteventura Inſul. 176, 180

G.

G*Alacia.* 49
Gomera Inſula. 180
Gracioſa Inſula. 176
Granata. 28
Guatemala. 231
Guaxacenſis Provincia. 224

H.

H*Iſpaniæ deſcriptio & diviſio.* 11, 12
Hiſpaniola Inſula. 215
Hondura Provinc. 234

I.

I*Amaica Inſula.* 218
S. Ioannis inſula Porto Rico 214
Lan-

L.

Ancerota Inſul. 176, 180
'Legio Provinc. 47
ucaiæ Inſul. 219

M.

MAdagaſcar Inſul. 188
Madera Inſul. 174
lanamotapa regnum. 194, 195
lanicæ regnum. 195
. Marthæ Provinc. 243
lechoacana. 225
lexicana. 221
lolucca Inſulæ. 206
lozambicum. 187
lurtia. 27

N.

NAvarra. 54
Nicaragua. 236
Nova Andaluzia. 247
Nova Biſcaia. 230
Nova Galæcia. 227
Nova Granada 250
Nova Hiſpania. 221

O.

OLiſiponenſis urbs. 62
Ormuz. 197, 201

P.

PAlma Inſul. 179
Panamæ Provincia. 237

Panu-

Panuco Provincia. 222
Paria Provinc. 247
Peruvia. 253
Pitiuſæ Inſula. 157
Popayana. 250
Portugallia. 55, 59
Principis Inſula. 186, 192

Q.

Quitevæ Regnum. 195

R.

R*Io de la Plata.* 263
Rio de la Hacha. 245

S.

S*Acotora Inſul.* 189
Sardinia. 158
Sedandæ Regnum. 195
Sicilia. 163
Sierra Liona. 191
Soconuſco. 232
Sofala. 193

T.

T*Enerife Inſul.* 176, 177
S. Thomæ Inſula. 192
Tlaſcalenſis Provincia. 223
Trinitatis Inſula. 249

V.

V*Alentia.* 13
Venezuela. 245
Veragua. 237

Xaliſ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

X.

aliſco. 228

Y.

ucatana. 226

Z.

acatecas Provinc. 229.

FINIS.

Summa Privilegii.

Illuſtrium & Præpotentium D.D. Ordinum Fœderatarum Belgiæ provinciarum decreto cautum eſt *Bonaventura* & *Abrahamo Elzeviriis*, Academiæ Leydenſis Typographis, Ne quis præter illorum aut hæredum voluntatem toto decennio proximo, his in regionibus excudat, aut alibi extra provincias excuſum inferat vendatve, librum hunc, cui titulus, *Hiſpania ſive De Regis Hiſpaniæ Regnis & opibus*, &c. Quod ſi quis contempta auctoritate directe vel indirecte, præſumpſerit, librum hunc, totum, vel partem ejus hoc ſive alio modo, extra dictum temporis intervallum typis mandare, vel impreſſum alibi in has oras inferre & vendere; confiſcatione exemplarium mulctaque inſuper ſexcentorum florenorum, damnas eſto; uti latius patet in ipſo privilegio, dato Hagæ in conventu D. D. Ordinum Generalium xv Maij, cIↃ IↃ c xxvi.

G. V. Hertevelt, Vt.

Ad mandatum Præpotentum D.D. Ordinum General. ſſ.

I. van Goch.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 23